

Köz Broşürleri

**Köz
Yayınları**

**BİN UMUT ADAYLARINDAN
HDP'YE
İMKANLAR VE ENGELLER**

**BİN UMUT ADAYLARINDAN HDP'YE
İMKANLAR VE ENGELLER**

KÖZ BROŞÜRLERİ

OCAK 2016 / İSTANBUL

**Köz
Yayınları**

BİN UMUT ADAYLARINDAN HDP'YE İMKANLAR VE ENGELLER

OCAK 2016 / İSTANBUL

BASILDIĞI YER:

ÖZDEMİR MATBAASI

MATBAA ADRESİ:

DAVUTPAŞA CAD. GÜVEN SANAYİ SİTESİ C BLOK NO: 242

TOPKAPI-İSTANBUL

TEL: 0212 577 5492

Yurtiçinden gelen talepler, bedeli herhangi bir yolla yayınevine ulaştırıldığı takdirde perakende satış fiyatı üzerinden (nakliye posta masrafı alınmadan) adrese ulaştırılır. Toplu taleplerde (10 adetten itibaren) %30 indirim uygulanır.

Cezevinden gelen talepler bedelsiz olarak karşılanır. Yurt dışından gelen talepler, kitabın bedeli üzerine nakliye/posta masraflarına ek olarak cezaevine gönderilecek bir kitap bedeli eklendiği takdirde karşılanır. Yurtdışı toplu taleplerde indirim uygulanmaz.

Hiçbir hakkı mahfuz değildir. Bu yayında yer alan görüşler ister kaynak gösterilerek ister gösterilmeyerek bu fikirleri benimseyenler tarafından çoğaltılabilir ve her şekilde kullanılabilir.

KöZ Yayınları

YÖNETİM YERİ YAZIŞMA VE İSTEME ADRESİ:

OSMANAĞA MAH. LEYLAĞA SOK. ELİF İŞHANI KAT 2 DAİRE: 5

KADIKÖY/İSTANBUL

TEL: 0216 700 1998

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	5
12 EYLÜL REJİMİNİN KRİZİ, ÇÖZÜM SÜRECİ VE SEÇİMLER	25
<u>Köz'ün Sözü: 1 Kasım'ın Yarattığı İmkanlar ve Parlamenterist Gözbağı</u>	27
<u>“Tekrar Seçimlere” Yanlıları Tekrarlamadan Hazırlanalım!</u>	43
<u>Köz'ün Sözü: “Çözüm Süreci”ne Ne Oldu?</u>	59
<u>Barajı Aşmak İçin AKP'ye Karşı Emekçilerin Kitlesele Seferberliğini Solun En Geniş Eylem Birliğiyle Örelim</u>	73
HDK VE ÇATI PARTİSİ GİRİŞİMLERİ	93
<u>Köz'ün Sözü: Eylem Birlikleri Ne Zayıf ve Gevşek Bir Birlikteliğin Kılıfı Ne De Örgütsel Birlikteliklerin Bir Ön Aşamasıdır</u>	95
<u>HDP ile Kuruçeşme Sürecinin Akrabalıkları ve Köz'ün Tutumu</u>	101
<u>“Çatı Partisi” Projesi Parlamenterist Bir Proje dir</u>	105
<u>Eylem Birliğinden EDÖB'e, EDÖB'ten HDK ve HDP'ye Giden Yol ve Köz'ün Tutumu</u>	107
BİN UMUT ADAYLARI, PLATFORMLAR VE AKP'YE KARŞI KİTLESEL BİR MUHALEFETİN İMKANLARI	117
<u>Köz'ün Sözü: Sosyalist Lafazanlık Mı Devrimci Propaganda Mı?</u>	119
<u>Köz'ün Sözü: Yeni Bir Yükselişin Mimarı Olmak İçin Savunmayı Birlikte Örgütleyelim</u>	129
<u>8 Mart İbret Newroz Örnek Olsun</u>	137
<u>Taksim'i Kazanma Mücadelesi Henüz Bitmedi: Demokratik Haklar İçin Seferber Olalım</u>	141
<u>Seçim Başarısını Büyütmek İçin Vekillere Birlikte Sahip Çıkalım!</u>	149

SALDIRILARA KARŞI DTP'YE SAHİP ÇIKMA TUTUMU	157
<u>DTP'yi Kapattırma! Vekiline Sahip Çık!</u>	159
GEZİ VE BDP	171
<u>Gezi Parkı'ndaki Ağaçlara Bakanlar Hükümetin Karşısına Bir Orman Gibi Dikilen Ayaklanmayı Göremez</u>	173
<u>Gezi Ayaklanması ve HDK/HDP</u>	185

Sunuş

HDP'nin ikinci kongresi Ocak ayının sonunda gerçekleşecek. Halkların Demokratik Kongresi'nin bir partiye dönüşeceği 2013 Haziran'ında Gezi Ayaklanması'nın en hareketli günlerinin ardından duyurulmuştu. HDP şimdi de ikinci kongresine Kürdistan'da bir iç savaşın ortasında gidiyor. O zaman Taksim Meydanı'na giren kolların hepsi barikatlarla tutulmuştu. Ankara'da, İzmir'de, Hatay'da Taksim'deki ayaklanmadan ilham alarak benzer barikatlar kuruluyordu. Şimdi de Cizre'de, Nusaybin'de, Silopi'de hendekler kuruluyor. Sokağa çıkma yasaklarına, tuğgeneraller tarafından yürütülen operasyonlara rağmen barikatlar ezilip geçilemiyor. Gezi Türkiye siyasi tarihinin en büyük hükümet karşıtı ayaklanması idi. Ancak bugün Gezi Kürdistan'ın ilçelerinde yaşanan ayaklanma ile kıyaslandığında çok küçük kalıyor. Nüfusun katılım oranı, militanlık düzeyi, devlet taarruzuna gösterilen mukavemet ve ayaklanmanın devam ettiği süreye bakıldığında Türkiye tarihinin en kitlesel silahlı ayaklanmasının yaşandığını görmek zor değil.

HDP GÜÇLENİYOR HDP'Yİ YOK SAYANLAR SİYASİ MÜCADELENİN DIŞINA DÜŞÜYOR

HDP'nin kuruluşundan bugüne geçen dönem Türkiye siyasi tarihinin en çalkantılı süreçlerinden biri oldu. 17 Aralık-25 Aralık operasyonları

bu dönemde yaşandı. Dönemin başbakanı Erdoğan'ın ve yakın çevresinin hırsızlıklarına ilişkin tapeler bu dönemde ortaya saçıldı. Ama tasfiye olan Erdoğan değil onu tape ve soruşturmalarla kuşatmaya çalışanlar oldu. Benzer şekilde bu sürecin başlangıcında ordudaki generallerin üçte biri Ergenekon, Balyoz ve benzeri davalardan müebbetle varan cezalar almıştı. Şimdi bu davalardan yargılanan kimse kalmadı. Sürecin başında Erdoğan "Kobanê düştü düşecek" diyor, AKP hükümetinin sözcüsü alaycı bir şekilde "Bir kanton cumhuriyeti vardı. Ne oldu ona?" diye soruyordu. Bugün ise Rojava'daki Kürtlerin IŞİD'i püskürtebilen tek güç olduğu açığa çıktıktan sonra sorulacak soru da değişti: "Bir zamanlar AKP'nin Fırat'ın doğusu diye bir kırmızı çizgisi vardı ne oldu ona?" Gezi'den sonra başkaldırıları isyanlar da hiç bitmedi. 2014'te tüm Türkiye 6-7 Ekim Kobanê eylemleriyle sarsıldı. Güya yumuşak bir seçim atmosferinde gerçekleşeceği tahmin edilen 2015 yılının son üç ayı ise ayaklanmalarla geçti.

Tüm bu süre zarfında HDP sürekli güçlendi. Öyle ki 7 Haziran seçimlerinde oyunu üç katına çıkardı. Doğrusu bu AKP'nin 2002 seçimlerinde elde ettiği kadarı değil, daha parlak bir başarıydı. 7 Haziran seçimlerine başkanlık hülyası ile giren Erdoğan'ın büyük bir bozguna uğraması da asıl olarak "Seni başkan yaptırmayacağız!" şiarıyla seçimlere katılan HDP'nin güçlenişini tescilledi. HDP'nin bu yükselişi nedeniyle sol da Türkiye tarihinde en güçlü olduğu dönemden geçiyor. DTP 2007 yılında Türkiye İşçi Partisi'nin parlamentodaki gücünü aşan bir varlık göstermişti. Meclisin üçüncü büyük partisi olan HDP ise DTP'nin o günkü sandalye sayısının iki katı sandalyeye sahiptir. Sol geçmişe kıyasla sadece parlamentoda değil sokakta da daha güçlüdür. Yetmişli yıllardaki eylemlerin pek azı HDP'nin kitle eylemlerinin yaygınlığını ve kitleselliğini aşmıştır. Öyle ki 1977 1 Mayısı dahi HDP'nin 2015 baharındaki seçim mitinglerinin yanında hayli cılız kalmaktadır.

HDP'nin bu yükselişi sol içinde onu önemsemeyen, yok sayan akımların siyasi mücadelenin dışına düşmesine yol açtı. Bunun en çarpıcı örneğini belki de HEP'den HDP'ye olan süreci tasfiyeciliğin derinleşmesi olarak adlandıran DHKP-C ve BDSP'nin pratikleri sergiliyor. Doğrusu, solun HDP'nin yarattığı gündemlerle oyalanmayıp sınıfın yahut halkın "bağımsız" gündemlerine yoğunlaşması ve bağımsız bir eylem çizgisi geliştirmesi gerektiğini savunan bu iki akım da 2015 yılında kendi

bağımsız eylem çizgilerinin zirvesi olarak kabul edilebilecek örnekler sergiledi. Bunlardan birisi Çağlayan'daki rehin alma eylemiydi. İki eylemciyle birlikte savcının da öldürülmesiyle sonuçlanan bu eylem DHKP-C'nin Özdemir Sabancı'nın öldürülmesinden sonraki belki de en sansasyonel eylemdi. Tümüyle ayrı bir eylem çizgisi ve yoğunlaşma alanı belirleyen BDSP'li militanlar ise yıllardır metal sektöründe sebatkar bir çalışma yürütüyorlardı. 2015 Baharı'nda Bursa'da patlak veren işçi direnişi bir yönüyle de bu çalışmanın bir ürünüydü. Üstelik söz konusu direniş militanlık açısından otomotiv işçilerinin 1999'daki başkaldırısını da, 1989'daki Bahar Eylemleri'ni de aşıyordu. Ancak önceki dönemde tüm solun gündemini bir iki yıl meşgul edecek malzeme içeren bu eylemler HDP'nin siyasi faaliyeti nedeniyle hızlıca gündem dışına çıktı. Öyle ki savcının cenazesinden sonra Erdoğan bile Çağlayan eylemini diline dolamadı. Metal işçilerinin yarattığı fırtına ise seçim sürecine damga vuramadığı gibi, 7 Haziran seçim zaferinin gürültüsünde unutuldu gitti.

Söz konusu durum sadece bu iki akıma özgü değildir. Hatta belki de onlar öteden beri kendi gündemleriyle sınırlı bir faaliyet yürüttükleri için HDP'nin güçlenişinin yarattığı sarsıcı etkiden görece daha az etkilenmişlerdir. HDP'nin yükselişi asıl olarak seksenlerin sonlarından bugüne sahneye çıkan yasal parti girişimlerinin altındaki toprağı kaydırmıştır. ÖDP olsun, EMEP olsun, TKP olsun tüm yasal parti girişimleri (yasal olmayan pek çokları gibi) HDP'nin omurgasını oluşturan dinamiği "Kürt hareketi, ya da ulusal hareket olarak tanımlıyordu. Bu dinamik bir kere ulusal hareket olarak tanımlandıktan sonra söz konusu partilerin kendilerini Türkiye'deki halk, işçi, sınıf partisi vs. olarak tanımlaması ve kendi ayrı varlıklarını böyle gerekçelendirmeleri kolaydı. 2007'den beri süren Türkiyelileşme yönelimiyle, ama özellikle HDP'nin bir Türkiye partisi olarak seçimlere girme kararıyla birlikte söz konusu akımlar bağımsız bir siyasi gündem yaratamadıkları için bu gerekçeden yoksun kalmışlardır.

Yaşanan zemin kaymasını anlamak için Gezi Ayaklanması sonrasında hatırlamak yeterlidir. HDP başından itibaren ayaklanma karşısında mesafeli bir duruş sergilerken tüm bu yasal partiler sürece daha fazla dâhil olma, hatta kendilerini bu ayaklanmaya katılanlarla özdeşleştirme eğilimindeydiler. Buna karşılık ayaklanmadan asıl beslenen güç bu

akımlar değil, HDP olmuştur. Öteden beri, kendini AKP'nin karşısına ve muhalefet yapamayan CHP'nin soluna yerleştirerek keskin bir çizgi benimsemeye çalışan TKP'nin de tam da bu dönemde üçe bölünmesi yine HDP'nin soldaki siyaset sahnesini kaplayan çıkışı ile ilgilidir. Tam da bu nedenle yasal partiler ve bu girişimler ya HDP'nin içinde ya da yörüngesinde yer almışlardır. HDP'den uzaklaşma isteği arttıkça da bu akımların içlerindeki gerilim büyümüş ve bölünmelere yol açmıştır.

HDP GÜÇLENDİKÇE REJİMİN KRİZİ DERİNLEŞİYOR

Ancak HDP'nin gelişmesinin etkileri sadece sol hareketle sınırlı kalmadı. HDP'nin güçlenmesi bugünkü rejim krizini derinleştiren bir faktördür de. Meseleyi anayasa ve onun etrafında şekillenen yasalar düzleminde ele aldığımızda 12 Eylül Rejimi'ni ayakta tutan üç temel mekanizmadan söz etmek mümkün.

Bunlardan birincisi, silahlı kuvvetlerin rejim üzerindeki ağırlığını simgeleyen Milli Güvenlik Kurulu'nun varlığı ve yetkileridir. Rejimin sürekliliğin ikinci koşulu ise bürokrasinin kritik mekanizmalarına atama yetkisini neredeyse tekeli altına almış cumhurbaşkanının yine silahlı kuvvetlerin uygun gördüğü bir kişi olmasıdır. Rejimin üçüncü payandası olan yüzde on barajı ise neredeyse otuz yıl boyunca burjuva partileri dışında bir partinin parlamentoya girmesini engellemiş, engelleyemediği zaman da bu partilerin parlamentodaki varlığını tırpanlamıştır. Böylelikle 12 Eylül Rejimi'nin kendisini istikrar içinde yeniden üretmesini mümkün kılan, çıkan siyasi krizlerin de yine burjuva partilerine bağlı olarak çözülmesini sağlayan ayrı bir mekanizma olmuştur. Kuşkusuz 12 Eylül Rejimi'ne damga vuran unsurlardan biri de Cumhuriyetin kuruluşundan beri devletin temel niteliklerinden biri olan Kürtleri yok sayan ve imhaya dönük politikaları açıkça ismini koyarak ve altını çizerek anayasal ve yasal düzenlemelere taşıması olmuştur.

Kürtleri yok saymaya yönelik tüm bu girişimler daha 1990'ların başından itibaren iflas etmişti. Bu dönemde tekrardan başbakan olan Demirel'in "Kürt realitesini tanyoruz" sözü bir anlamda bu iflasın ilk itirafı anlamına geliyordu. Askeri otoritenin rejime müdahale etmesini sağlayan kurumsal/anayasal güvenceler 1999-2004 arasında Avrupa Birliği hülyası sürerken gerçekleşen anayasa değişiklikleri ile törpülenmişti.

Önce 27 Nisan Muhtırası'nın yarattığı bozgun, sonrasında da Cumhurbaşkanlığı'nın genel oyla seçilmesini sağlayan düzenleme Erdoğan'a cumhurbaşkanlığı yolunu açarak rejimin ikinci payandasını da çökertmişti. Bu kriz dinamikleri sadece ordunun düzenleyici rolünü kaldırmamış aynı zamanda burjuva siyasetindeki tüm aktörler arasındaki yıpratıcı ve yıkıcı rekabeti artırmıştır. Düzen güçleri bir kargaşa içinde zayıflar ve geriler iken, HDP'nin yüzde on barajını aşması üçüncü mekanizmayı da devre dışı bırakmış ve krizin burjuva aktörlerle sınırlı bir çerçevede gelişimini imkansızlaştırmıştır. Yeni meclis aritmetiği ile birlikte krizin çözümüne dair her plan HDP'yi olumlu ya da olumsuz anlamda hesaba katmak zorundadır. Böylelikle emekçi ve ezilenler de HDP vesilesiyle bu krizin tam da göbeğinde yer almaya başlamıştır.

Her şeyden önce HDP'nin Kürtlerin varlığını ve gerçekliğini vurgulayarak mecliste yer alması rejim krizinin parlamenter çözüm yollarını tıkamaktadır. Ama bu sadece Kürt sorunu nedeniyle değildir. Zira söz konusu krizin düğüm noktası Erdoğan'ın siyasi akıbetidir. Erdoğan'a muhalif cephe açısından parlamenter çözüm doğrudan Erdoğan'ın güdümünde olmayan bir hükümetin kurulması ve Erdoğan'ın Beştepe'de etkisizleştirilerek zaman içinde tecrit edilmesidir. Bunun içinse üç olası yol söz konusuydu: AKP'nin karşısındaki güçlerin ortak bir koalisyonla hükümet olmaları, CHP'nin AKP içindeki Gül yanlılarına dayanarak AKP ile bir koalisyon kurması yahut Davutoğlu'nun Erdoğan'a bayrak açarak, Abdullah Gül'ün yapamadığını yapıp kendi bağımsızlığını ilan etmesi.

Doğrusu HDP'nin varlığı bu üç hesaba bozmuştur, bozmaya da devam edecektir. Zira 7 Haziran seçimlerinde görüldüğü üzere MHP'nin HDP'nin içinde bulunduğu herhangi bir girişime onay vermesi imkansızdır. Bununla birlikte yine 7 Haziran seçimleri öncesinde belli olduğu gibi AKP'nin, geçelim anayasa değişikliğini referanduma götürmeyi, hükümet olmayı sağlamak için bile HDP'ye karşı hile ve desise ile sınırlı kalmayan açık bir savaş yürütmesi gereklidir. Bu savaşın doğrudan sonucu ise AKP'nin içindeki "güvercinlerin" sinmesi, Erdoğan'ın başkomutan olarak parti üzerinde kayıtsız şartsız denetim kurması olmuştur. Bununla birlikte HDP'nin meclis dışına itilmesinin sonuçları meclisi AKP'ye teslim etmekle sınırlı kalmayacaktır. Böylelikle Erdoğan'ın baş stratejist olarak parti üzerindeki egemenliğini pekiştirecek

ve Erdoğan karşıtı parlamenter çözüm yolları tümenden tıkanacaktır.

Bununla birlikte parlamenter çözümler söz konusu olduğunda durum Erdoğan açısından daha parlak değildir. Zira artık ok yaydan çıktığı için Erdoğan başkanlık sistemine mecburdur bu yüzden de anayasa değişikliği için her türlü zorlamayı yapacaktır. Hâlbuki HDP'nin meclisteki varlığı hem buna meclis içinde bir çözüm bulunmasının hem de referandumun kapısını kapatmaktadır. MHP ya da CHP'nin desteği ile başkanlık sistemine geçilemeyeceği de açıktır. İçinden geçilen dönemde HDP ile ortak anayasa yapmanın imkansız olması bir yana, yaratılan savaş atmosferinden sonra böyle bir anayasanın referandumdan geçmeyeceği de bellidir. O halde Erdoğan açısından tek çözüm HDP'yi ya da en azından kimi HDPlı vekilleri meclis dışına atmak için gemi azıya almaktır. Ancak başkanlığı iç savaş desteği ile sindirilmiş, örselenmiş bir parlamentodan geçirip referandumda onaylatmanın ne denli bir parlamenter çözüm yolu olduğu bir yana, Erdoğan'ın HDP'yi yok etmeye, Kürtleri ezmeye yönelik politikaları söz konusu yolu dahi kapamaktadır. Zira Erdoğan Kürdistan'da iç savaşı büyüttükçe bu politikaların yürütücüsü olarak devlet içinde kümelenmiş faşist, darbeci, Ergenekon operasyonlarının kılıç artığı unsurlara daha fazla mahkûm kalmaktadır. Bir başka deyişle Erdoğan 1 Kasım sonuçlarına bakarak söylendiği gibi tek başına iktidar olamamaktadır. Bu anlamıyla devlet içindeki denetimi zayıflayan Erdoğan'ın ister istemez yaslanıp güç almak zorunda kaldığı bu unsurlar henüz örgütlenip koordine olmamış olsa da, bir anlamıyla bir darbenin yolu döşemektedir. Erdoğan'ın Kürdistan'da savaşı sürdürürken kendisine karşı bir darbeyi imkansız kılmasının tek yolu bizzat kendisinin tüm anayasal süreçleri ihlal ederek darbe yapmasıdır. Ancak her iki darbe alternatifi de yine parlamenter çözüm yollarının tıkanmışına işaret etmektedir.

Öyle ise HDP'nin yükselişi kendisini rejimin geleceği konusunda da kilit bir konuma getirmiştir. HDP'nin varlığı nedeniyle düzen güçleri rejim krizini parlamenter yollardan hafifletemiyorlar. HDP'yi dışarıya atmaya yönelik her türlü girişim ise parlamenter yolun iflasının kabulü anlamına geliyor.

Ancak HDP'nin kilit rolü sadece onun parlamentodaki varlığından kaynaklanmıyor. Bu durumun daha önemli bir başka sebebi de var.

Zira rejim krizi ve parlamenter yolların tıkanması sadece bir darbe için zeminin oluşması anlamına gelmez aynı zamanda bir devrimi yahut yıkıcı ve kitlesel ayaklanmaları tetikleyen bir iklimin de yaratılması anlamına gelir. Başka bir deyişle rejim krizleri aslında açık uçlu süreçlerdir; bu krizlerin düzen güçlerinin şu ya da bu kesimi lehine sonuçlanması mukadder değildir. Bu krizler aynı zamanda emekçileri ve ezilenleri siyaset dışında tutan mekanizmaların da çatırdaması anlamına gelir, dolayısıyla krizlerin emekçileri ve ezilenleri güçlendiren sonuçlar doğurması da yabana atılır bir ihtimal değildir. Üstelik rejimin krizi derinleştikçe, sadece artan politizasyon değil artan saldırılar da emekçi ve ezilenlerin öfkesini büyütüp yaygınlaştırmaktadır. Gezi, Kobanê eylemleri ve bugünkü iç savaş durumu aynı dinamiğin beslediği ve giderek daha şiddetli düzeyde gerçekleşen eylemlere işaret etmektedir.

Üstelik içinden geçtiğimiz dönemde HDP'nin elindeki olanaklar her zamankinden fazladır. Zira HDP'nin sokaktaki varlığı ve ağırlığı tüm düzen güçlerinin toplamınınkinden kat be kat fazladır. Gezi Ayaklanması'nda sokaklarda yer alan kesimlerin önemli bir kısmı HDP'ye oy veren kitlenin içindedir, eğer HDP'li değilseler de bunun nedeni HDP'nin Erdoğan'a karşı aktif ve kitlesel bir şekilde mücadele etmesidir. 6-7 Ekim Kobanê eylemlerinde seferber olanlar da HDP'lidir veya mutlaka HDP'ye oy verenlerdendir. Geçtiğimiz 10 Ekim'deki mitinge Erdoğan'ın sindirme operasyonlarına ve kendi partilerinin hiçbir aktif hazırlığının bulunmamasına rağmen katılanlar da HDP'lidir yahut HDP'yi destekleyenlerden oluşmaktadır. Bugün Sur'da, Cizre'de, Nusaybin'de direnenlerin de HDP'yi destekleyenler olduğuna şüphe yoktur. Tam da bu yüzden hiçbir düzen partisi sokağı adres göstermemektedir. Erdoğan'ın 2015 yılı boyunca bu doğrultudaki çağrılarını da ya karşılıksız kalmış ya da bir takım "çetelerin" veya onların kışkırttığı sınırlı kesimlerin eylemleri çerçevesinde kalmıştır.

Öyle ise rejimin krizi darbeci-karşı devrimci dinamikleri büyüttüğü kadar Erdoğan'ın kitlesel bir seferberlik sonucu devrilmesinin de yolunu açmaktadır. Bunun için nesnel imkanlar her zamankinden fazladır. Hatta darbeci dinamik ve eğilimleri tetikleyen de asıl olarak bu elverişli koşullardır. Ama bu eğilimlerin sahiplerinin ancak HDP aktif bir rol oynamadığı zaman belirleyici olabileceklerini söylemek gere-

kir. Zaten HDP'nin rejimin krizinde kilit bir rol oynamasının bundan başka bir anlamı da yoktur. O halde sorulması gereken soru şudur: HDP emekçi ve ezilenlerin kitlesel seferberliğinin önünü açan bir rol oynayabilir mi?

HDP GERİDE BIRAKTIĞIMIZ DÖNEMDE KİTLESEL BİR SEFERBERLİĞİN ÖNÜNDEKİ EN BÜYÜK ENGEL OLMUŞTUR

Soruyu önce somut olarak yanıtlayalım. HDP'nin yapabileceklerinden ziyade yaptıklarına bakalım ve Gezi Ayaklanması'ndan bugüne kadar ki tutumlarını hatırlayalım. Ancak sıralanacak olgulardan sağlıklı sonuçları çıkarmak içinse öncelikle HDP ile HDP'liler arasında bir ayrım yapmak gerekir. HDP partinin HDP'liler ise bu partiyi destekleyen kitlenin adıdır. Üstelik bu kitle HDP'nin seferber ettiği bir kitle değil, seferberliğine köstek olduğu bir kitledir. Adeta HDP'nin bir eylem çağrısı için fırsat kollayan, başka bir deyişle harekete geçtiği zaman HDP'ye rağmen harekete geçen bir kitle söz konusudur. Gezide, Kobanê eylemlerinde bugünkü iç savaşta harekete geçmiş kitle işte bu "HDPliler"dir. Tüm bu gelişmelerde söz konusu kitle vardır fakat parti olarak HDP yoktur.

HDP'nin tüm bu kitle eylemlerindeki tutumu mevcut olmamanın, plan yapmamanın, yetersiz kalmanın da ötesindedir. Gezi Ayaklanması'nın doruk noktasında "Kesinlikle ırkçı ve faşistlerle aynı etkinlikler içinde olmayacağız" diyen Selahattin Demirtaş, "darbe mekaniği"ne dikkat çekip oyuna gelmeme çağrısında bulunan ise Sırrı Süreyya Önder'dir. Kobanê eylemlerinde protesto gösterileri çağrısında bulunduktan sonra bu eylemlerin sorumluluğunu üstlenmeyip 8 Ekim'de eve dönüş çağrısında bulunan yine HDP'dir. Provokasyon ortamı oluşmasını diye 7 Haziran sonrasında kutlama gösterilerini engelleyen de HDP'dir. 7 Haziran sonrasında HDP meclisin açık kalması için somut bir girişimde bulunmamış, Erdoğan'a hücum etmemiştir. Buna karşılık meclisin açık olduğu sürece en fazla Deniz Baykal'ın meclis başkanı olması sorunu ile ve sonuçsuz kalacağı belli olan "koalisyon dedikodularıyla" ilgilenmiştir. Ancak bu süreç boyunca vekiller emekçileri harekete geçirmek, diri tutmak için herhangi bir halk toplantısı düzenleme girişiminde bile bulunmamıştır. Öyle ki Kürdistan dışında kalan yirmiye yakın vekilin 7 Haziran-1 Kasım arasında düzenlediği halk toplantısı

ve etkinlik sayısı 2007 sonrasında Sebahat Tuncel'in tek başına yaptığı halk toplantı sayısını aşmamaktadır. Besbelli ki bu durumu tembellik yahut çalışkanlık gibi bireysel özelliklerle açıklamanın imkanı yoktur. Devam edelim, Suruç'taki katliamın ardından yerel yahut kitlesel protesto eylemlerini düzenlemek yerine kitleselliği öldürecek ajitasyon ve propaganda yasaklarıyla dolu sembolik Barış Bloku eylemleriyle kitlesel mitinglerin önünü kesen yine HDP olmuştur. 10 Ekim'deki patlamadan sonra kitlenin öfkesi doruk noktasındayken mitinge katılan kitleyi yanı başındaki Beştepe'ye seferber etmek yerine "can güvenliğiniz için evinize dönün" çağrısını yapan böylelikle olası bir eylemi engelleyen yine HDP'dir. Sonrasında cenazelerin toplu kaldırılması yönündeki her türlü girişime "provokasyon olur" diye karşı çıkan ve 1 Kasım'a kadarki bütün seçim mitinglerini aynı gerekçe ile iptal eden de HDP'dir.

Hâlbuki HDP seçim mitinglerini toptan iptal ederken Kürdistan'da Erdoğan'ın saldırı ve imha politikalarıyla tetikleyip körüklediği bir iç savaş ortaya çıkıyor, Botan hattında kendini savunmak isteyen Kürtler hendekler kazıyor, kapatılan hendekleri yeniden açmak için seferber oluyordu. Üstelik bunları yapan PKK gerillaları değil, PKK ile sınırlı bir örgütsel bağı olan, veya hiç olmayan Kürt gençleriydi; devletin hışmına uğrayanlar ise bunların da ötesinde genel Kürt kitlesiydi. Söz konusu coğrafyada PKK'nin denetimindeki kent ve kır gerillası pratiğini aşan kitlesel bir başkaldırı yaşanıyordu. Bu tam anlamıyla devletin inisiyatifıyla gelişen bir iç savaş örneğiydi.

Bu bakımdan kurulan hendeklerin ve bunun etrafında gelişen çatışmalar 1848 Devrimindeki Haziran günlerinde Paris'te kurulan barikatlarla, sonrasında Paris Komünü'nün ortaya çıkmasına varan barikatlarla karşılaştırılabilir. HDP ise bu sırada kendi içinde "Hendeklere karşı tutum almalı mıyız/almamalı mıyız?" diye tartışıyordu.

Tartışmanın bir tarafında duranların pozisyonu şüpheye yer bırakmayacak kadar açıktı. Zira onlar başından itibaren hendeklere karşı çıkıyorlar, HDP'nin hendeklere karşı açıktan tavır alması gerektiğini söylüyorlardı. 7 Haziran sonuçları ile 1 Kasım sonuçları arasındaki farkı da hendeklerle açıklayan bu kesimlerin sesi 1 Kasım sonrasında daha gür çıkmaya başladı. Ocak sonundaki kongrede daha gür çıkacağına

da şüphe yok. Diğer kesim ise hendeklere karşı açık bir tutum almıyor, “Hendekler sebep değil sonuçtur” diyerek güya Kürdistan'daki direnişe karşı hayırhah bir tutum takınıyordu. Halbuki bu kesim de hendekleri Erdoğan'ın devrilmesi ve yeni bir demokratik cumhuriyetin kurulması hedefiyle büyütülmesi gereken bir iç savaşın göstergesi olarak değil, siyaset alanını daraltan bir sonuç olarak görüyordu. Tam da bu nedenle HDP hendeklerin ateşini körüklemeyi değil, hükümetin saldırı politikalarını gerekçe göstererek kitlesel eylemlerin önünü tıkamayacağı tercih etti. 10 Ekimden sonra 2015 boyunca HDP'nin tek bir miting düzenlememesi bu engel rolünün en iyi kanıtıdır.

“BATI'DAKİ SESSİZLİĞİN” SORUMLUSU KİM?

HDP'nin tüm bu süreçteki rolüne ilişkin daha çarpıcı bir örnek, iç savaş sırasında HDP yetkilileri tarafından yapılan “Batı'daki sessizlik endişe verici” açıklamasıydı. Her şeyden önce sessizlik dün de bugün de sadece İstanbul'da, İzmir'de, Bursa'da mı hüküm sürüyor? Diyarbakır'ın diğer mahallelerindeki, Ağrı'daki, Batman'daki, Kürdistan'ın geniş bir coğrafyasındaki sessizliği nasıl açıklayacağız? Bu kesimlere de mi “Gezi'de ağaç kesilirken dünyayı yıkıyordunuz şimdi neredesiniz?” diye soracağız? Yoksa bunları o bölgelerde siyaset yapma iddiasındaki DBP'ye mi havale edeceğiz? Peki DBP'nin sessizliğini nasıl açıklayacağız? Emine Ayna'nın “YDG-H'li gençler bize kızıyor; onlarla birlikte çatışmamızı istiyorlar” açıklamalarını ne yapacağız?

Bunları bir yana bırakıp biraz da batıya bakalım. Batıdaki emekçileri kim seferber edecek? HDP asıl batıyla ilgilenmek üzere kurulmuş bir Türkiye partisi değil miydi? Batıdaki sessizlik endişe verici diyen bir partinin en azından bir miting başvurusunda bulunması gerekmez miydi? Eğer Kürdistan DBP'nin ilgi alanına giriyorsa, batıdaki sessizlik de HDP'nin sorumluluğu değilse Türkiye partisi olduğunu iddia eden HDP nerenin partisidir?

HDP'nin Kürdistan'daki iç savaşa bakışı da köstekleyici çizgisi ile uyumludur. Marksistler açısından iç savaş yahut sivil savaş devrimci bir duruma işaret eder. Tam da bu nedenle Marx'ın ve I. Enternasyonal'in Paris Komünü'ne ilişkin değerlendirmeleri Fransa'da İç Savaş (Sivil Savaş) adıyla yayınlanmıştır. Her devrimci durum da iktidarı alma yahut koruma durumuna işaret eder. Bu bakımdan bugün sadece

Kuzey Kürdistan'ın belli ilçeleriyle sınırlı olsa ve devletin inisiyatifi ile gelişmiş bulunsa da Türkiye'de bir iç savaş sürdüğünü söylemek gerekir. Bu durumda devrimciler tarafından takınılması gereken görev de belli olmalıdır. Söz konusu ayaklanmanın daha geniş bölgelere yayılması, Türkiye'nin dört bir yanındaki kitlesel eylemlerle buluşması için gayret etmek gerekir. HDP ise böyle bir çizgiyi benimsemek şöyle dursun, Kürdistan'a baktığında da devrimci bir dinamik değil son bulması gereken katliamları görüyor. Dün aynı bakış açısıyla Koçgiri'ye, Azadi Kalkışmasına (Şeyh Said'e), Ağrı'ya Hoybun Hareketine, Dersim'e bakınca da katliamlar görülmüştü. Bugün de Cizre'ye, Nusaybin'e bakılınca büyütülmesi gereken bir başkaldırı değil son bulması gereken bir katliam görülüyor. Böylelikle kitleler üzerinde maneviyat bozucu, savunmacı bir etki yaratılıyor.

O halde içinden geçtiğimiz dönemde HDP'nin ne yapıp yapamayacağından bağımsız olarak öncelikle şu tespiti yapmak gerekir. Bugünkü iç savaş Kuzey Kürdistan'ın diğer kesimlerine yayılmıyorsa, Gezi'den bu yana Erdoğan karşıtı öfkenin dinmiş gözüktüğü Türkiye'nin batısında bir sessizlik hüküm sürüyorsa bu emekçilerin, ezilenlerin duyarsızlıklarından, korkularından ötürü değil, HDP'nin aktif engelleyici rolünden ötürüdür. Özellikle Kürdistan'daki iç savaşın başlangıcından beri HDP "provokasyonlara fırsat vermeme" adına her türlü kitle eyleminin önünde set olmaktadır.

PARLAMENTARİST YAPISI NEDENİYLE HDP DAHA FARKLI BİR ROL ÜSTLENEZ

HDP'nin kitle eylemleri karşısındaki köstekleyici rolü HDP içindeki şu ya da bu kesim yüzünden değil, bu partinin parlamentarist, legalist yapısı nedeniyle böyledir. HDP'nin legalizminden söz ederken kast ettiğimiz HDP yöneticilerinin devletle karşı karşıya gelmekten korkması değildir. Zira öncelleri olan diğer partiler de hesaba katıldığında Türkiye'deki hiçbir legal partinin bu kadar üyesi hapse girmemiş, öldürülmemiştir. HDP kendi yöneticilerinin her daim bedel ödemesine, üstüne üstlük sürekli olarak biz kendimizi yasalarla sınırlamayacağımız demesine rağmen parlamentarist-legalist bir partidir.

Bununla birlikte nasıl bir güzergâhtan geçerek kurulduğuna baktığımız zaman HDP'nin seçimler için kurulmuş bir parti olduğu da apa-

çiktir. Zira solun gündemini takip edenlerin bildiği üzere seçim partisi olarak tarif edilen Çatı Partisi girişimleri 2004-2005 yılından beri mevcuttu. Böyle bir partide yer almak isteyen unsurlar o zamandan beri muhtelif adlarla bir dizi platform kurmuşlar, ancak bu platformların hiçbiri amacına ulaşamamıştı. Nihayetinde 2008-2009 döneminde AKP karşıtı kitlesel eylemler için eylem birlikleri yakıcı bir ihtiyaç olarak belirdiğinde, bu girişimler geri çekilmiş söz konusu platformların yerini eylem birliği platformları almaya başlamıştı. Sonradan oluşan seçim platformlarını da bu eylem birliği platformları çerçevesinde değerlendirmek gerekir. Aslına bakılırsa 2011 yılında kurulmuş olan Emek Demokrasi ve Özgürlük Bloğu kapsayıcılık bakımından sözü edilen eylem birliklerinin bir zirvesini oluşturuyordu.

İşte Halkların Demokratik Kongresi durağından geçerek Halkların Demokratik Partisine varan süreç tam da bu noktada devreye girmişti. HDK elbette önceki eylem birliklerini aşan kapsayıcı bir muhalefet bloğu olma iddiasındaydı. Buna karşılık ilerleyen süreçte seçimlere bir parti olarak girmek için bir çatı partisine ihtiyaç duyulduğu söyleniyordu. O zaman söylenenlere bakılırsa asıl güç HDK olacak HDP ise seçimlere girmek için kullanılacak bir kimlik olmanın ötesine geçmeyecekti. Görüldüğü üzere HDP ta en başından seçimlere girmek için kullanılan ortak bir kimlik olarak tasarlanmıştı. Tam da bu nedenle önce HDK'nın sonrasında da HDP'nin çağrıcıları soldaki tüm kesimlere, "Kendi kimliğinizi koruyarak bize katılın. Eleştirilerinizle beraber gelin. Eleştirilerinizi içeride yapmanın önünde bir engel yok" diyorlardı.

KÖZ ise HDK-HDP projesi asıl olarak bir seçim partisi projesine bağlı olarak geliştiği için hem bir çatı partisinin içinde yer almak istemeyen kesimleri dışlayıp eylem birliklerini daraltacağını hem de çatı partisinde buluşmak isteyenlerin işlerini güçleştireceğini belirtti. Gelişmeler KÖZ'ün tespitlerini doğruladı. Tüm iddialarına karşın HDK 2011 seçimleri öncesindeki dönemdeki eylem birliklerinin yaptığını yapamadı, kitlesel eylemlerin önünü açamadı. HDP projesinin HDK ile birlikte değil de tam iki yıl sonra yerel seçim dönemi açılmışken yürürlüğe sokulması da HDP'nin esas olarak seçimler için tasarlanmış bir parti olduğunu göstermektedir. Dahası bu girişimin, 80'li yıllardan beri birbirini takip eden tasfiyeciler dalgalarının mirasçısı olması nedeniy-

le, kendi dışındaki kesimleri de girdabına çeken bir güç oluşturduğu görülmelidir.

Bu bakımdan asıl olarak seçimlere girmek için tasarlanmış bir partinin hendeklere, barikatlara gitmesi elbette beklenemez. Böyle bir partinin daha çok barikatlardaki ve hendeklerdeki enerjiyi seçim sandığında oya çevirmek için hesap yapması beklenir. Nitekim dün Gezi Ayaklanması karşısında, Kobanê ve Rojava Devrimi'yle dayanışma eylemlerinde, bugün de Kuzey Kürdistan'da patlak veren iç savaş karşısında HDP esas olarak böyle davranmıştır. Üstelik bu hesabında başarılı da olmuştur, sokaktaki eylemleri frenleme pahasına, bir nebze fire vermiş olsa da, 1 Kasım seçimlerinde bir kez daha bir seçim başarısı yakalamıştır.

Seçimlere girmek için tasarlanmış bir partinin rejim krizi derinleşirken hiçbir anayasal kısıtlamayı tanımayacak, yeni bir anayasa yapmayı önüne koyacak bir kurucu meclis çağrısında bulunması da elbette beklenemez. Böyle bir partinin daha çok tüm toplumsal kesimleri kucaklayacak seçim vaatlerinde bulunması beklenir. HDP'nin durumu tam da böyledir. HDP yürüttüğü seçim çalışmalarında sadece Kürtlerin sorunlarına değil köylülerden LGBT'lere, işçilerden Romanlara kadar tüm kesimlerin sorunlarına kulak vermiş, bu sorunların kamuoyuna duyurulduğu bir kürsü olmuştur. 12 Eylül Anayasası değiştirilmeden bu sorunların çözülemeyeceğini herkes kadar bilen HDP aynı zamanda tüm bu taleplerden söz ederken "anayasada gerekli değişikliklerin yapılacağını" belirtmeyi unutmamaktadır. Bununla birlikte HDP tek bir şeyden söz etmeyi unutmaktadır: Anayasanın nasıl değiştirileceği.

Böylelikle HDP sürekli anayasanın değiştirilmesi gerektiğini söyleyen ama anayasanın nasıl değiştirileceğini söyleyemeyen tuhaf bir konuma sürüklenmek zorunda kalmıştır. Sürekli yasaları çiğnemek zorunda kaldığı halde bu yasal çerçeveye gönderme yapmaya devam eden HDP'nin legalist niteliği tam da burada kendini belli etmektedir. Onu legalist kılan şu ya da bu anda belirli bir yasayı çiğneyip çiğnememesi değildir. Bu anayasayı yok sayacak bir çözümü siyasi hedefi olarak tanımlayamamasıdır. HDP Kurucu Meclis talebini ve yolunu ortaya koymadıkça burjuva partileri ile aynı çizgide, 12 Eylül Anayasası'na göre kurulu bir parlamentodan yeni bir anayasa çıkarma hayalini pay-

laşmaya mecburdur.

HDP İÇİN SOKAĞIN PARTİSİ OLMAK FARKLI BİR ANLAM TAŞIYOR

Peki HDP'nin kendisinden “Biz parlamentoyla sınırlı kalan bir parti değiliz. Biz aynı zamanda sokağın partisiyiz” diye söz etmesine ne demeli? Yalan söylüyorlar diye üstünü mü çizmeli. Elbette hayır. HDP kendini parlamentoyla sınırlamayan bir parti olduğunu ifade ederken son derece samimidir. Ancak sokağın partisi olmak bu partinin kurucuları açısından bu yazıda kast edilenden tümüyle farklı bir anlam taşıyor. Bunu anlamak içinse sadece HDP'nin somut olarak hangi gerekçelerle kurulduğuna bakmak değil, Türkiye'deki yasal parti süreçlerinin altında yatan temel saiki de kavramak gerekir.

Türkiye'deki yasal parti girişimlerinin ezici çoğunluğunun arkasında geçmişinde öncü savaşı, halk savaşı, fokoculuk gibi gerillacılığın şu ya da bu türevini savunmuş akımlar bulunur. “Mücadelenin yürütülüş biçimleri yere, zamana ve koşullara göre değişir” genel saptamasının arkasına sığınan bu akımların pek azı açıktan açığa silahlı mücadeleyi topyekûn reddetmektedir. Ama bunların silahlı mücadele derken kast ettikleri bugün Kürdistan'da yaşanan ayaklanmalarda tanık olduğumuz kitlelerin silahlı ayaklanması değil, esas olarak gerilla birliklerinin yürüteceği silahlı mücadeledir. Mücadelenin biçiminin koşullara bağlı olması ile kast edilen, silahlı mücadelenin esas olarak kitlelerin ayağa kalktığı ayaklanma koşullarında değil de “faşizm koşullarında” yani parlamenter zeminde siyaset yapmanın mümkün olmadığı koşullarda yürütülebileceğidir. Böyle durumlarda da silahlı mücadelenin amacı yine devleti yıkmak değil, parlamenter zeminde siyaset yapmanın yani “burjuva demokrasisinin” koşullarını sağlamaktır. Aslına bakılırsa bu meseleyi marksist kavramlara sığınarak anlatmaya artık gerek de duyulmamaktadır. Dün “PKK sebep değil sonuçtur”, “PKK dağa ova da siyaset yapmanın koşulları olmadığı için çıktı” diyenler bugün de “hendekler sebep değil sonuçtur” diyerek silahlı mücadeleye ne zaman başvurmayı düşündüklerini özlü bir şekilde anlatmaktadır. Silahlı mücadele bu anlamda karşı tarafı yani devleti yönetenleri yıldırma, korkutma ve caydırma için kullanacakları bir tehdittir.

O halde, “koşulların değiştiğini” savunarak yasal parti kurma girişi-

minde bulunan akımlar esas olarak geçmişteki baskıcı rejimin ortadan kalktığını ya da artık parlamenter yollarla ortadan kaldırılabileceğini savunmaktadırlar. PKK de dahil olmak üzere HDP'nin kuruluşunu olumlayan tüm akımlar aslında açık ya da örtük biçimde 12 Eylül rejiminin değiştiğini yahut parlamenter kanallarla değiştirilmesinin mümkün olduğunu savunmaktadırlar. 1989'da ilk legal parti girişiminde bulunan TBKP ve Sosyalist Parti, sonrasında yolu BSP'ye varacak olan Kuruçesme ürünleri öyle ya da böyle “faşizmin kendi kendine çözüldüğü” tespitinden hareketle faşizm tespitlerini teker teker ortadan kaldırdılar.

Yakın zamanda ise, Atılım gazetesinde MLKP haberleri yerini önce ESP sonrasında da HDK-HDP haberlerine bırakırken, bu gazetenin çizgisini benimseyenler eş zamanlı olarak askeri faşist diktatörlük tespitlerini değiştiriyorlardı. EMEP ise bu işi önce “Kahrolsun Faşist Diktatörlük” sloganını sol görünümlü ama devletten söz etmeyen “Sermaye Mezara Emek İktidara” sloganıyla değiştirerek sonrasında da ise Evrensel gazetesinde Hitler olmak isteyen Erdoğan'dan söz ederek yani hali hazırda burjuva demokrasisi olarak gördüğü bir rejimin faşizm tehdidi altında olduğunu vurgulayarak yapacaktı.

Söz konusu HDP olunca durum farklı değişti. HDP silahların susmasını, siyasete alan açılmasını isterken aslında siyasetin ancak parlamenter ve silahsız yapılabileceğini söylemiş oluyordu. Cemil Bayık 7 Haziran seçimleri sonrasında oluşan meclisin aslında bir kurucu meclis olarak çalışabileceğini belirttiğinde aslında “faşist TC”nin parlamenter yolla değişebileceğine olan inancını ifade etmiş oluyordu. Halkın Emek Partisi'nden HDP'nin kuruluşuna giden süreçte de işte böyle bir inanç söz konusuydu zaten.

Doğrusu dün silahlı mücadele verenlerin bugün yasal kitle partilerine dönüşmesi ilk kez Türkiye'de görülen bir örnek değildi. 1905 Devrimi'nin bozgunun ardından terörizmden parlamenterizme geçen Peşehanovistler böyle bir akımı simgeliyordu. Ama Türkiye soluna ilham kaynağı olan ise daha çok Latin Amerika örnekleriydi.

Dolayısıyla bugün HDP'nin içindeki yapıların ağırlıklı kısmı silahlı mücadeleyi terk ettikleri ya da terk etme niyetinde oldukları zaman önlerine kitle partisine dönüşme, sokağın partisine dönüşme hedefini

koymuşlardır. Bakış açısı böyle olunca silah ile kitleler taban tabana zit kutuplarda yer almaktadır. Ancak kitlelerin siyaset yapamadığı, siyasete dahil olmadığı durumlarda silahlı mücadele verilebileceğini savunmak ve silahlı mücadeleyi terk etmeye niyetlenince kitlelere yönelmek, kitlelerin silahlı mücadele veremeyeceğini, ayaklanamayacağını kabul etmek anlamına gelir. Bu bakış açısına göre sokak vurgusu ucu bir ayaklanmaya gidecek bir kitle seferberliğine değil, parlamenter mücadelede sonuç almayı mümkün kılacak bir baskı grubuna işaret eder. Sokak basınç yapar, sokağın devleti yönetenlerde yarattığı korkuyla parlamentoda sonuç alınır. Ama sokak bir kez bir özne değil de bir baskı grubu olarak kavrandığında aslında sokak eylemleri yoluyla hükümeti düşürmek, rejimi sarsmak, kurucu meclisi toplamak gibi fikirlerin hepsi karşı çıkılması gereken görüşler haline gelir.

Böylesi bir bakış açısına sahip olanlar tarafından kurulmuş, programından işleyişine kadar her yere bu bakış açısının sirayet ettiği HDP'nin Gezi'de yahut Sur'da elbette barikatları ve hendekleri sağlamlaştırmak için hareket etmesi (bazı bileşenleri Gezi barikatlarında olmuş olsa da) beklenemez. HDP'nin kendisi tüm bu başkaldırıların hepsini kendi anladığı anlamdaki siyasal mücadele imkanlarını tıkayan gelişmeler olarak görmesi ve kendisine zemin açmak için bu gelişmelerin önünü kesmeye çalışması bu bakımdan tesadüf değildir.

HDP PROJESİNİN BAŞARILI OLMA İMKANI YOK

Bununla birlikte HDP'yi kuranlar Brezilya'dan Uruguay'a eski gerillacı hareketlerin hükümete kadar uzanan serüvenlerinden ilham almış olsa da HDP'nin içinde bulunduğu siyasi dinamiklerin böyle bir gelişmeye fırsat vermesi elbette mümkün değildir. Zira Latin Amerika'da gerillacılıktan hükümet başkanlığına giden yolların mümkün olması bir dizi koşula bağlı olarak gerçekleşmiştir.

Koşullardan birincisi Latin Amerika ülkelerinde gerilla hareketlerinin çoğu zaman toprağa kök salmamış maceracı girişimlerle sınırlı kalması ve Kolombiya'daki FARC örneği dışında tümüyle ezilmiş olmasıdır. Türkiye'de ise devletin bu yönde sayısız girişimi olsa da tüm bu çabalar sonuçsuz kalmıştır. Türkiye içinde asıl olarak gerillayı temel alan bir mücadele yürütme de Ortadoğu'daki, özellikle de Rojava'daki gelişmeler akılda tutulduğunda PKK'nin yakın ya da orta vadede silah

birakacağını beklemek hayalciliktir. Hele hele Kandil bombalanırken, Kuzey Kürdistan'ın ilçelerini tanklar doldurmuşken böyle bir beklenti iki kere hayalciliktir.

İkincisi Latin Amerika ülkelerinde yasal parti girişimleri Türkiye'de olduğu gibi rejimin krizi derinleşirken değil, düzen güçleri kontrollü bir biçimde rejimi yumuşatırken sahneye çıktılar. Daha da önemlisi bu hareketlerden hiçbirisinin rejimi değiştirme gibi bir gündemi olmadı, Türkiye'de ise HDP'nin önüne koyduğu ve DTK'nın bildirgesinde "demokratik özerklik" ve "özyönetim" olarak tarif edilen mütevazı hedeflerin gerçekleşmesi için bile anayasanın esaslı biçimde değişmesi gerekiyor.

Üçüncüsü Latin Amerika'nın reformistleri kendilerini aşan bir kitle hareketi bulunmadığı zaman yükselişe geçmişlerdi. Arjantin ve Venezuela örneklerindeki kitle ayaklanmalarının önü ise gerillacılıktan legal partiye geçen sosyalistler tarafından değil Kirchner ve Chavez gibi zaten düzenin bir parçası olan güçlerin kurduğu sol partiler kesmişlerdi. Bugün Gezi'den Kobanê eylemlerine oradan Sur'a ilerleyen süreçte ise HDP herhangi bir kitle hareketine damga vuramadığı gibi her seferinde boyunu aşan ve kimsenin denetleyemediği kitle isyanlarıyla yüzüzedir.

Bu koşullar altında HDP'nin kendisi hangi parlamentarist taleple siyasi mücadeleye atılırsa atılsın, kriz altında düzen güçlerinin saldırıları ve provokasyonlarıyla karşılaşacaktır. "Provokasyonlara gelmeyelim" uyarılar ve atılacak geri adımları sonucu değiştirmeyecektir. Bu noktada Demirtaş'ın Ahmet Hakan'a ve Doğan Holding'e yaptığı "Geri adım atmanın sonu yok, sen geri adım attıkça onlar senin üzerine gelecekler" uyarısının HDP için de geçerli olduğunu hatırlamak gereklidir. İçinden geçtiğimiz rejim krizinde HDP ne yaparsa yapsın düzen güçleri, yazının başında açıklanan nedenlerden ötürü, HDP'ye saldıracaklardır. Ancak HDP'nin bugün takındığı "provokasyonlara gelmeyelim" tutumunun hele hele HDP'nin oylarında bir artışa yol açtığı takdirde bu saldırıları azaltmak şöyle dursun, azdıracığını da söylemek gereklidir. Zira HDP arkasındaki oy desteği arttıkça rejim için daha büyük bir kriz dinamiği, Erdoğan için de daha büyük bir tehdit haline gelecek ama provokasyon endişesiyle eylemleri engel-

lediği sürece kendini daha da savunmasız bırakacaktır.

SADECE REJİMİN KRİZİNDEN DEĞİL SOLUN KRİZİNDEN DE SÖZ ETMELİ

O halde içinden geçtiğimiz dönemde sadece 12 Eylül Rejimi'nin krizinden söz etmek eksik bir tespit yapmak anlamına gelecektir. Zira aynı zamanda sol hareketin kendisi büyük bir kriz içinde bulunuyor.

Türkiye'de odağında HDP'nin durduğu sol, emekçi ve ezilenler için giderek güçlü bir çekim merkezi olmaktadır. Eş zamanlı olarak emekçilerin politizasyonu artmakta, Erdoğan'a olan nefretleri büyümektedir. Bu durum sadece Kuzey Kürdistan'ın sayılı ilçeleri için değil, Türkiye'nin sessiz görünen diğer kesimleri için de geçerlidir. Zira bugün Türkiye'nin batısında ve Kuzey Kürdistan'ın geniş kesimlerinde “yaparak kimildamıyorsa” bunun sebebi emekçilerin sindirilmiş olması değil HDP'nin bugüne kadar ki emekçi ve ezilen hareketinin önünü tıkayan tutumudur. O halde yaşadığımız coğrafyadaki solun krizini şöyle özetlemek mümkündür: Erdoğan'ı tahtından edecek kitlesel bir emekçi seferberliği için tüm koşullar olgunlaşırken, sol içinde HDP'nin başını çektiği parlamenterist-legalist eğilimlerin bu hareket üzerindeki olumsuz ve frenleyici etkisi de artmaktadır.

SOLUN KRİZİ SADECE DEVRİMCİ BİR PARTİYLE ÇÖZÜLEBİLİR

Kuşkusuz HDP'nin içine girerek ya da dışarıdan ona muhtelif çağrılarda bulunarak HDP'nin bu yönelimini değiştirmek mümkün değildir. Zira HDP ile sınırlı olmayan bu sorun HDP'nin arızı olarak benimseyemediği kimi yanlış tutumlardan değil bizzat HDP'nin parlamenterist kuruluş mantığından kaynaklanmaktadır. Solun içinde bulunduğu kriz ancak rejimin krizine ve Erdoğan'ın saltanatına bir kitlesel emekçi seferberliği ile son vermeyi hedefleyen bir partinin kurulmasıyla çözülür. Kriz böylesi bir seferberliğe önderlik edecek komünist pusulaya sahip devrimci bir parti kurulduğu takdirde son bulacaktır. HDP'nin içinde kalarak yahut içine girerek böyle bir partiyi yaratma çabası akla ziyan bir girişim olduğu kadar, sol içindeki zaten bozuk olan örgüt anlayışının daha da çürütmesine yol açacak böylelikle devrimci bir partinin kurulması yolunda yeni bir engel yaratacaktır.

Buna karşılık solun krizine HDP'nin dışında, onun frenleyici etkisini kıran bir devrimci parti kurarak son vermek; HDP'yi yok saymak, onun merkezinde olduğu rejim kriziyle ilgilenmemek, ona yönelik saldırıları umursamamak anlamına gelmez. Bilakis rejimin krizini temel alan bu krizin ancak kitlesel bir emekçi seferberliği ile ezilenlerin lehine çözülebileceğini savunan bir hatta ilerlemek gerekir. Komünistleri doktriner ve lafazan akımlardan ayıran en önemli noktalardan biri de budur. Söz konusu çizgiyi benimsemek aynı zamanda düzen güçlerinin tüm saldırıları karşısında HDP'nin yanında eylemli bir şekilde yer almak, mahallelerde Erdoğan'a karşı halk toplantıları, kitle etkinlikleri ve yürüyüşler düzenlemek için solun en geniş kesimlerine eylem birliği çağrısında bulunmak anlamına da gelir.

Böylesi çağrının amacı bu türden eylem birliğine karşı olan kesimleri ikna etmek değil, devrimci güçler nezdinde kimin Erdoğan'a karşı kitlesel bir mücadele vermeye niyetli olup kimin olmadığını pratik olarak sergilemektir. Devrimci partiyi kurmak için KÖZ'ün arkasında buluşan güçlerin bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da takipçisi olacakları tutumun özeti budur.

***

Elinizdeki derleme söz konusu tutumun KÖZ sayfalarına 2007-2015 yılları arasında nasıl yansıdığını sergilemektedir. Kuşkusuz KÖZ, 2007 yılından önce de DTP ve DEHAP'a ilişkin bir dizi değerlendirmede bulunmuştu. Ancak 2007 seçimleri 1990'ların başından beri dillere pelesenk olmuş Türkiyelileşme hedefinin ete kemiğe bürünmesinde önemli bir dönemeç olduğu için derlemede bu tarihten itibaren kaleme alınan yazılar yer almıştır.

Tematik olarak beş başlığa böldüğümüz yazılar kronolojik bir sırayla ilerlemiyor. Hatta çoğu zaman tersine ilerleyen bir kronolojiden söz etmek mümkün. "12 Eylül Rejiminin Krizi, Çözüm Süreci ve Seçimler" başlıklı birinci bölümde 1 Kasım seçimleri sonunda yaptığımız değerlendirmeden adım adım geriye, 7 Haziran seçimlerine ilişkin tutum ve önerilerimizi yansıttığımız Şubat ayına ilerliyoruz. Bölümdeki yazılar hem rejim krizinin nasıl derinleştiğini gösteriyor hem de çözüm süreci-

nin neden son bulduğunu yine bu krize ve HDP'ye bağılı olarak açıklıyor. Bu bölümdeki tüm yazılar aynı zamanda süreç boyunca karşımıza çıkan devrimci fırsatların nasıl heba edildiğini sergiliyor.

“HDK ve Çatı Partisi Girişimleri” başlıklı ikinci bölüm HDP'nin parlamentarist ve legalist niteliğini ve bu partinin kuruluşuna giden süreçle başta Kuruçeşme olmak üzere önceki tasfiyecilik girişimleri arasında bağ kuruyor.

“Bin Umud Adayları, Platformlar ve AKP'ye Karşı Kitlesele Bir Muhalefet” başlıklı bölümdeki yazılar esas olarak 2007-2011 arasında seçimlerde solun heba ettiği fırsatlara rağmen güçlenişinin öyküsünü anlatıyor. Bölüm, KöZ'ün 2007 seçimlerindeki tutumunu ifade ettiği bir yazıyla başlıyor. KöZ'ün tasfiyeciliğe karşı mücadelesinde doktriner akımlardan nasıl ayrıldığını özetleyen bu yazıdan sonra 2007 seçimleri sonrasında oluşan platformlar ele alınıyor. Bölüm eylem birliği platformlarının zirvesini oluşturan 2011 EDÖB platformunun güçlendirilmesi yönünde yapılan çağrıyla son buluyor

“DTP'ye Saldırılar Karşısında Tutum-Sahip Çıkma” başlıklı bölümde ise DTP'ye yönelik saldırılar karşısında takınılması gereken tutuma işaret ediliyor. Bu bölümde yapılan saptamalar ve tarif edilen görevler KöZ'ün arkasında duran komünistlerin BDP'ye ve HDP'ye yaklaşımında da belirleyici olmuştur.

Derlemenin Gezi ve BDP başlıklı son bölümünde ise 9 Haziran 2013 tarihli özel sayımızın BDP ile ilgili kısımları yer alıyor. Bu bölümde Gezi Ayaklanması'nda asıl eksikliği duyulan kesimin BDP'nin tabanını oluşturan kitle olduğuna işaret ediliyor ve bir ayaklanma sırasında bu kitlenin seferber edilmesinin BDP'nin değil devrimci partinin görevi olduğuna dikkat çekiliyor. Böylelikle kuruluşu ve amaçları nedeniyle BDP'nin ve sonrasında HDP'nin bir kitle seferberliğine neden engel olduğu sorusu cevaplanarak birinci bölümdeki saptamalar bir kez daha tekrarlanmış oluyor.

12 Eylül Rejiminin Krizi, Çözüm Süreci ve Seçimler

KöZ'ün Sözü: 1 Kasım'ın Yarattığı İmkanlar ve Parlamentarist Gözbağı

“Tekrar Seçimlere” Yanlışları Tekrarlamadan Hazırlanalım!

KöZ'ün Sözü: “Çözüm Süreci”ne Ne Oldu?

Barajı Aşmak İçin AKP'ye Karşı Emekçilerin Kitlesele Seferberliğini Solun En Geniş Eylem Birliğiyle Örelim

KÖZ'ÜN SÖZÜ: 1 KASIM'IN YARATTIĞI İMKANLAR VE PARLAMENTARİST GÖZBAĞI

(Kasım 2015)

1 KASIMDAN SONRA KİMLERİN NİYE MORALİ BOZULDU?

7 Haziran seçimleri sonrasında oluşan ayakları yere basmayan iyimser hava bugün de yerini temelsiz bir karamsarlığa bırakmış görünüyor. AKP'nin oyunu yüzde 49'a çıkarması ve mecliste hükümet kurmayı mümkün kılacak koltuk sayısına ulaşması, HDP'nin yüzde 10,7'ye gerileyerek 59 milletvekili çıkarabilmiş olması AKP açısından bir zafer, HDP ve onu destekleyen güçler açısından bir yenilgi olarak kabul edildi. Böylelikle daha 2 Kasım beklenmeden HDP'nin yenilgisinin sebeplerini irdeleyen, özellikle de PKK'ye ve YDG-H'ye kabahat bulan yazılar dolaşıma sokuldu. AKP'nin arkasındaki “sosyolojiyi” anlamaya yönelik bayatlamış tahliller de yeniden ısıtmaya başlandı. Kuşkusuz “tekerlek kırıldıktan sonra yol gösteren çok olur” misali türeyen bu akıl hocalarının karşısında “umutsuzluğa yer yok, mücadele etmeye devam edeceğiz” içeriğinde görüşler de dile getirildi. Ama bu kararlılık beyanları da sahici imkan ve fırsatlara değinmediği, solun önünde duran görevlere dikkat çekmediği için iman tazelemenin ötesine geçmedi. Hatta bu soyut nitelikleri nedeniyle adet yerini bulsun diye söylenmiş genel geçer sözler olarak algılandılar ve karamsarlığı yaygınlaştıran ayrı bir etmene dönüştüler.

7 Haziran seçimlerinin sonuçlarına kıyasla 1 Kasım seçimlerinin güçler dengesinde bir geri düşüşe işaret ettiği elbette açıktır. Ancak bunu AKP açısından bir zafer, HDP ve onu destekleyen güçler açısından bir yenilgi olarak tarif etmek doğru değildir. Zira aynı 1 Kasım seçim sonuçları, HDP açısından 2011 ve 2015 Cumhurbaşkanlığı seçimlerine kıyasla hatta 7 Haziran seçimleri önceki duruma kıyasla bir başarıya işaret etmektedir. Ancak solda yaygın kabul gören bir başka bakış açısına ve projeye göre geride bıraktığımız seçimler kuşkusuz bozulan planlara, hatta bir başka bozguna işaret etmektedir. 1 Kasım seçimlerinin yarattığı karamsar hava da esas olarak bu bozgunla ilişkindir. O halde fırsatların önemini ve karamsarlığın temelsizliğini görmek için öncelikle 1 Kasım'da hangi bakış açısının bozguna uğradığından söz etmekte fayda var.

1 Kasım'da bozguna uğrayan parlamenter legalist hayallerdir. 7 Haziran seçimleri, bu seçimlerin sonunda HDP'nin yaşadığı oy patlaması ve AKP'nin oylarındaki beklenin üstündeki düşüş soldaki parlamentarist hülyaların yaygınlaşmasına yol açmıştı. Bu bakış açısına göre seçimleri kaybedeceğini anladıkça şiddete başvuran Erdoğan HDP'nin barış ve uzlaşma çağrılarını karşısında kilitlenmiş iyiden iyiye şiddete başvurmuş ve bindiği dalı kesmişti. Bundan sonraki dönemde HDP barış ve uzlaşma yolundan ilerlediği takdirde, AKP iyice oy kaybedecek, HDP güçlenecek, zayıflayan AKP CHP ile bir koalisyonla mecbur kalacaktı. AKP ve CHP'nin kuracağı bu koalisyonun ardından Erdoğan iyice tecrit olacak ve etkisizleştirilecekti. AKP'nin parçalanmasını da içeren bu senaryo, parlamenter yollardan Erdoğan'dan kurtulmayı ve sonrasında sözüm ona "toplumsal mutabakata" –yani esasında CHP, HDP ve AKP içindeki Gül yanlılarının koalisyonuna- dayanan bir Anayasa yapmayı hedefliyordu. Gelgelelim 1 Kasım sonuçları tüm bu planları suya düşürdü. Bugün soldaki yaygın karamsarlığın nedeni işte bu bozgunudur.

ASIL SÜRPRİZ 1 KASIM'DA DEĞİL 7 HAZİRAN'DA YAŞANMIŞTI

Esasen sürpriz olan 1 Kasım'daki sonuçlar değil, 7 Hazirandakilerdir. 7 Haziran seçimlerine gidilerken HDP'nin kıl payı barajı aşması beklentisi hakimdi. Burjuva siyaset arenasındaki dengeler HDP'yi yüzde 13 bandının üzerine taşıyınca bu unutuldu ve 1 Kasım günü kıl payı ile barajın üstüne çıkması adeta bir geri düşüş gibi algılandı. Aslına

bakılırsa aynı yanlış algı, yani doğal ve beklenir olanın HDP'nin yüzde 13 civarında bir oy alacağı düşüncesi, 1 Kasım seçimlerine gerektiği gibi güçlü bir biçimde asılmaya ve etkili bir seçim kampanyası yürütmeye de (devletin saldırı ve manipülasyonlarının yanısıra) engel oldu. Bu nedenle baraja takılma riski 7 Haziran öncesinde beklendiği gibi güçlendi.

Dahası 7 Haziran'daki sonuçları HDP'nin yasal sınırlara ve parlamenter siyaset kanallarının çizgisinde kalmakta ısrar eden tutum sayesinde elde edildiğini düşünen ve yayanlar 1 Kasım seçim döneminde de aynı pasifist ve mutedil tutumu benimsemek gerektiğini salık verdiler. Bu tutum az daha HDP ve destekçilerinin tam bir bozgunla çıkmasına yol açacaktı.

Bununla birlikte parlamentarist olmayan bir siyaset tarzı için geçelim bir bozgunu bir yenilgiden söz etmek için bir neden yoktur. Zira aslına bakılırsa parlamentarist olmayan, koalisyonda alacağı bakanlık sayısını genişletmeyi ummayan bir hareket açısından 60 yahut 80 vekil arasında esaslı bir fark yoktur. HDP'nin meclisteki bugünkü varlığı sokakla meclisi buluşturmak, kitlesel bir emekçi seferberliği örmek için meclisi bir kaldıraç olarak kullanmak için yeterlidir. Zira geride bıraktığımız süreçte ne rejimin krizi yumuşamış ne de güçler dengesi Erdoğan lehine değişmiştir. Bilakis HDP 7 Haziran öncesine kıyasla çok daha avantajlı bir durumdadır.

LEGALİST PARLAMENTARİZM KADAR GERİLLACILIK DA 1 KASIMI DEĞERLENDİRMEYİ ENGELLİYOR

Ne var ki bu durumun sağladığı avantajları görmeye engel olan yalnız legalist parlamenter hayaller değildir. Aynı zamanda gerillacı askeri savaş stratejisine dayanan bakış açıları da 1 Kasım seçimlerinin gösterdiği siyasi tabloyu görmeye engeldir. Zaten legalist parlamentarizme savrulmanın ardında bu tür stratejilere bel bağlayanların bu yolun tıkalı olduğunu idrak etmeleri yatmaktadır. Oportünizmin iki seçeneği arasındaki gel gitler aşına olduğumuz bir olgudur. Bu itibarla legalist parlamenter hayallerin bozguna uğramasının ardından da tekrar gerilla savaşını yükseltme gereğine kanaat getirenler çıkacaktır. Esas hatanın bu yolu terk etmiş olmaktan ileri geldiğini öne sürenler çıkacaktır. Bu kısır döngünün asıl nedeni proleter devrimci bir stratejiyi benim-

sememiş olmakta yatar. Bolşeviklerin gösterdiği bu yol tutulmadıkça da HDP'nin asıl kusurunu görmek ve 7 Haziran'dan 1 Kasım'a giden süreçte AKP'yi geriletmek için asıl izlenmesi gereken tutumu bulmak imkansız hale gelir. Aynı nedenle de devletin bütün baskı aygıtları ve ideolojik aygıtlarıyla kösteklenen bir seçimin sonucunda yeniden tek başına hükümet kurma imkanı bulan AKP'nin bir seçim zaferi kazandığı yanılısamayı yayılır ve bundan kaynaklanan karamsarlık pekişir.

AKP'ye karşı seçim sathı mailinde mücadele etmek ile AKP'ye karşı gerillacı yöntemleri benimsemek arasında gidip gelenlerin görmediği şey AKP'yi geriletmek ve demokrasi mücadelesinin önünü açmak için asıl izlenmesi gereken yolun emekçilerin ve ezilenlerin birleşik kitle-sel seferberliğinin sağlanması olduğudur. Gerek parlamenter imkanlar gerekse de silahlı mücadele araçları ancak böyle bir seferberliğe tabi taktik unsurlar oldukları takdirde etkili birer yöntem haline gelebilir. Bolşevik devrimin derslerinin başında da bu ders gelir. Bu dersler akılda tutulmadığı ve gereği yapılmadığı takdirde mevcut durumun sunduğu avantajlardan demokratik haklar mücadelesi doğrultusunda yararlanmak mümkün değildir.

KÖZ 2009 yerel seçimlerinden beri AKP'nin bir gerileyiş içinde olduğunu ifade ediyor. Gezi Ayaklanması'nın ardından ise KÖZ bu sefer de bir rejim krizi içinde olduğumuzun altını çizmeye başladı. 1 Kasım seçimlerinin sonuçları her iki tespiti de yanlışlamadı. 1 Kasım ne AKP'nin gerileyişini tersine çevirdi ne de rejim krizini yumuşattı.

AKP GERİLİYOR

AKP'nin gerileyişinden başlayalım. Doğrusu solda hayli yaygın olan parlamentarist zihin yapısına göre bu anlaşılır bir durum değildir. Zira parlamentoyu burjuva devlet aygıtının bir parçası olarak değil de milletin iradesinin tecelli ettiği bir yer olarak görenler siyasi partilerin gücünün de aldıkları oydan kaynaklandığını sanmaktadırlar. Buna göre siyasi partilerin aldıkları oylar artıyorsa halkın bu partilere teveccühü artmakta yani bu partiler güçlenmekte, tersinden bu partilerin kaybet-tikleri oylar ise bu partilerin zayıflamasına işaret etmektedir. Doğrusu böyle bir bakış açısı bir kez benimsendiğinde Türkiye siyasetine ilişkin uzun ve orta vadeli bir analiz yapmak büsbütün imkansız hale gelir. Zira bu bakış açısına göre AKP önce 2009'da yüzde kırkın altına

inerek zayıflamış, bir sene sonraki referandumda ise yüzde altmışlara yaklaşarak tekrardan güç kazanmış, 2011 seçimlerinde bir oy rekoru kırarak iyice güçlenmiş ama 2014 seçimlerinde üç dört puan oy kaybederek tekrar zayıflamış, buna karşılık beş ay sonraki Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde oylarını arttırarak tekrardan güçlenmiştir. Bu baş döndürücü zikzakların ardından gelen 7 Haziran seçimlerinde AKP aniden zayıflamış, fakat beş ay sonra da bu sefer yeni bir oy rekoru kırarak gücünün zirvesine oturmuştur. Bu türden bir saçmalık bir kez siyasi analiz diye yutturulduğunda, bundan sonra da zamandan, mekandan, güç dengelerinden bağımsız her şeye kadir, her şeyi görebilen rasyonel bir seçmenin verdiği mesajlardan söz etmek işten bile değildir. “Seçmen”i ve “Milli İradeyi” bir fetiş haline getiren burjuva ideolojisinin “seçmen bu sefer hangi mesajı verdi” diye analizler yapması şaşırıcı değildir. Asıl endişe verici olan emekçi ve ezilenlerin mücadelesini yürüttüğünü söyleyenlerin bu bakış açısına sahip olmasıdır. Bunun en son örneği de 1 Kasım gecesi HDP eşbaşkanlarının “seçim sonuçlarına saygımız var” minvalindeki açıklamasıdır. Bu bakış açısıyla AKP'nin gerilediğini görmek elbette mümkün değildir.

Halbuki parlamento burjuva devletin organlarından biridir ve burjuva partileri nasıl bürokrasi içinde kadrolaşmaya çalışıyorlarsa aynı şekilde seçimlere oylarını arttırmak için değil parlamentodaki ağırlıklarını arttırmak için girerler. Aynı durum yerel seçimler için de geçerlidir. O halde 2009'dan bu yana seçim sonuçlarını değerlendirirken ilk bakılması gereken nokta AKP'nin parlamento ve belediyelerdeki, yani devlet aygıtının bu kesimleri içindeki ağırlığıdır. Seçimlerde alınan oylardaki tüm dalgalara karşın her iki konuda da istikrarlı bir geri çekilme yaşandığı açıktır. AKP 2014 yerel seçimlerinde, özellikle Kürdistan'da, 2009'un gerisine düşmüştür. Vekil sayısı ise 2011 seçimlerinde de 2015 seçimlerinde de azalmıştır. 7 Haziran seçimlerindeki sürpriz gerileme ise emekçi ve ezilen hareketine istisnai fırsatlar sunmuş ancak bunlar değerlendirilemediği için kaçırılmıştır. Gelgelelim 7 Haziran'daki istisnai fırsatların değerlendirilmemiş olması AKP'nin seçimlerde de kendini dışa vuran genel gerileyişini kesinlikle gözlemlemelidir.

Bununla birlikte KÖZ AKP'nin gerileyişini seçim sonuçlarından yola çıkarak ve onu esas alarak tespit etmiyordu. Esas olarak yürütmenin başı, daha doğrusu 2002 sonrasında Amerika'nın çerçevesini çizdiği

orduyu gerileterek Türkiye siyasetini yeniden dizayn etme operasyonun koç başı olan AKP'nin devlet içindeki hakimiyetinin zayıflayacağını, artık gündemindeki plan ve projeleri tereyağından kıl çeker gibi halledemeyeceğini ifade ediyordu. O günden bugüne Hakan Fidan'a yönelik operasyon girişimi, Ergenekon davalarının yürütülüş biçimi, 17-25 Aralık sonrasında saçılan tapeler hep bu yöndeki gelişmeleri tescil etti. Erdoğan'ın bürokrasiyi hallaç pamuğu gibi dağıtan tüm paralel çete operasyonlarına karşın 1 Kasım seçimleri bu durumu da değiştirmiş değildir. Yüksek Seçim Kurulu'nun taşıma oylara ilişkin kararından, Silahlı Kuvvetlerin Kürdistan'da operasyon yapmadaki direncine kadar gelişmeler AKP'nin yürütme gücünün artmadığının azaldığının göstergeleridir. 1 Kasım'dan sonra da bu yöndeki gelişmeler azalmayacaktır.

Daha da önemlisi 2009'da bugüne hatta 2014'ten bugüne artık tek bir AKP'den söz etmek zorlaşmış, kendi içinde hizipleşen bir parti karşımıza çıkmıştır. Bülent Arınç ve Abdullah Gül'ün son altı aylık performansı bu yöndeki girişimlerin arttığını göstermiştir. Seçim sonuçları Erdoğan'a kayıtsız şartsız itaati savunan kesimlerin elini güçlendirse de, gelişmenin genel seyri AKP'nin içindeki merkezkaç eğilimlerin artması yönündedir. Dahası AKP'nin kendi ummadığı bir başarıyı yakalaması bu gerilimlere AKP içindeki Davutoğlu-Erdoğan gerilimini de ekleyecektir.

12 EYLÜL REJİMİNİN KRİZİ YUMUŞAMADI

Ancak sadece AKP'nin gerileyişinden söz etmek yeterli değildir. İçinden geçtiğimiz rejim krizini hesaba katmadan siyasi tabloyu tam olarak anlamak mümkün olmaz. Olağan koşullar altında, yani bir rejim krizinin söz konusu olmadığı durumlarda burjuva partilerin elbette rejimin içinde, rejimin olağan kanallarıyla güç kazanıp güç kaybetmesi beklenir. Özal'ın ve ANAP'ın 80'li yıllardan 90'ların ortasına uzanan yükseliş ve çöküşü bu durumun tipik bir örneğidir. Benzer şekilde 90'lı yıllar boyunca süren bir kurulum bir dağılan koalisyonlar da yüzeysel anlamda bir siyasi krize denk düşse de, ortada bir rejim krizi söz konusu olmadığından, asıl olarak burjuva partilerinden birinin batıp diğerin çıktığı bir süreçten başka bir şey değildir. Zira tüm bu süreç boyunca 12 Eylül rejiminin temel direği olan Silahlı Kuvvetler bütün

organlarıyla rejime hakim olduğu için özellikle de rejimin sınır sistemi ni oluşturan Cumhurbaşkanlığı ordunun denetiminde olduğu için bu gelişmelerin hiçbiri devletin işleyişine kalıcı bir zarar vermemektedir. Bu çerçevede 28 Şubat'ta Erbakan-Çiller koalisyonunun devrilmesini de rejimin olağan işleyişinin bir parçası olarak görmek gerekir.

Bununla birlikte tam da 28 Şubat'ın ardından, özellikle Öcalan'ın rehlin alınmasının ardından Amerikan'ın orduyu gerileterek Türkiye'deki siyasal sistemi Avrupa Birliği üyeliğine müsait hale getirme yönündeki girişimleri Silahlı Kuvvetlerin bu rejim içindeki pozisyonunu zayıflattığı için 12 Eylül rejimi adım adım bir krize doğru ilerlemiştir. 12 Eylül'ün deli gömleğini kabul etmeyen Kürtlerin büyüyen ve kontrol altına alınamayan mücadelesi rejimi iyice yıpratmış, tüm dikişlerini attırmıştır. Böylelikle bir yandan hem yenilik, değişiklik, özellikle de Anayasa değişikliği vaatleri siyasal yaşama hakim olmaya başlamış, diğer yandan ordunun denklem dışına itilmesiyle rejimin diğer tüm aktörleri arasındaki rekabet engellenemez bir biçimde keskinleşmeye başlamıştır. Ancak 12 Eylül'ün ürünü olan tüm bu aktörler tabiatları gereği rejimi değiştiremedikleri gibi krize giren rejim içinde hiçbir aktör birbirini tümüyle siyaset sahnesinin dışına atamamaktadır. Aynı durum bugüne kadar esas olarak parlamenter kanalları kullanarak AKP'yi siyaset sahnesinde kendi istediği çerçeveye yerleştirmek isteyen ABD için de geçerlidir.

İşte tam da bu yüzden AKP'nin gerileyişinden söz etmek başka bir şeydir, bu gerileyişin Erdoğan karşıtı güçlerin Erdoğan'dan ve AKP'den 12 Eylül rejiminin olağan işleyişine kurtulmasını mümkün kılacağını söylemek başka bir şey. AKP'den ve Erdoğan'dan parlamenter kanallarla kurtulmanın hesabını yapanlar AKP'nin gerileyişine içinde bulunulan rejim krizini göz önünde tutmayan bir bakış açısıyla yaklaşmaktadırlar. Bilakis bugünkü rejim krizini derinleştiren unsurların başında Erdoğan'ın muhaliflerinin tüm ali-cengiz oyunlarına karşın Erdoğan'dan kurtulamamaları gelmektedir. Buna karşılık Erdoğan da rejimin kurallarına bağlı kalarak muhaliflerinden kurtulamamaktadır. Aynı şekilde Erdoğan'ın rejimin kurallarına bağlı kalarak 12 Eylül rejimini kendisini kurtaracak şekilde değiştirmek, başka bir deyişle başkanlık rejimine geçme yönündeki girişimleri de hep hüsrarla sonuçlanmıştır. Erdoğan'dan ve AKP'den kurtulmak, yahut başkanlık sistemine geçmek

için hüsrarla sonuçlanan tüm bu gelişmeler taraflar arasındaki rekabete azaltmadığı gibi rejimin payandalarını daha da zayıflatmaktadır. Başka bir deyişle TSK'nın denklem dışı kalmasıyla ortaya çıkan rejim krizi nedeniyle, gerileyen AKP rejimin araçlarıyla tasfiye edilememektedir. AKP'nin ve Erdoğan'ın tasfiye edilememesi ise rejimin krizini büyütmektedir. Üstelik Erdoğan ayakta kalmak için Kürt hareketini ezmek zorundadır ve bunun için TSK'ya muhtaç hale geldikçe krizin daha da derinleşmesi önlenemeyecektir.

1 Kasım seçimleri bu tabloyu da değiştirmemiştir. KÖZ 2011 seçimlerinin ardından Erdoğan'ın artan oyları ile mecliste azalan koltuk sayısı arasındaki gerilimin başkanlık ve anayasa değişikliği konusunu merkeze oturtacağını ifade etmişti. 1 Kasım seçimleri de, AKP'nin vekil sayısını biraz daha azaltarak, benzer bir sonuç üretmiştir. Seçimlerden üç gün sonra Beştepe'den gelen "referandum olabilir" açıklaması, Erdoğan'ın 2011 seçimleri sonrasında çok daha elverişsiz bir pozisyonda aynı tutumda ısrar edip kriz dinamiklerini büyüteceğinin habercisidir.

AKP TARİHİNİN EN AĞIR SORUNLARIYLA YÜZYÜZE

1 Kasım'a ve sonrasına bakınca sadece AKP'nin gerileyişini ve rejimin krizini görmek doğru olmaz. 7 Haziran seçimleri sürprizli sonuçları nedeniyle yeni hükümetin yüzyüze kalacağı sorunların büyüklüğünün görülmesini de engellemiştir. Oysa 1 Kasım sonrası kurulacak hükümet 2002'den bu yana en elverişsiz koşullar altında görev yapacak olan hükümet olacaktır.

Sorunların başında Suriye ve Kürdistan sorunu gelmektedir. Amerika ve Rusya'nın Esad'lı çözüm konusunda mutabakata vardığı, her iki kesimin de YPG ile işbirliğini artırdığı bir dönemde Suriye politikasını Emevi Camii'nde namaz kılmak ve YPG'ye havlamak üzerine kurmuş bir hükümet ofsayta düşmüştür. Bu pozisyonda ısrarın Türkiye üzerindeki uluslararası baskıyı artıracığı açıktır. Benzer bir şekilde Suriye'den gelen mültecilerin Avrupa'ya geçmesinin yolunu kasten açan hükümet önümüzdeki dönemde bu kurnazlığının yanıtını da alacaktır.

Rojava'daki gelişmelere müdahale edemeyen hükümet aynı zamanda Kürdistan'ın kendi sınırları içinde kalan parçasında da rızayla boyun eğdirmek seçeneğini neredeyse tümüyle yitirmiş, egemenliğini esas

olarak süngüye dayandırmaya başlamıştır. Bunun sonucu olarak Kürdistan'daki direnişi kontrol altında tutma şansı da giderek azalmaktadır. Doğrusu seçim süreci boyunca inisiyatifi elinde tutarak Kürdistan'daki devlet terörünü adım adım artıran AKP hükümeti 1 Kasım'ın ertesinde kendi şiddetinin yarattığı dinamikleri kontrol altına alacağını ummaktaydı. Böylelikle 2 Kasım günü "koalisyon tehlikesi bitti akan kan durdu" demeyi umuyordu. Gelgelelim seçim sonrasında hendekleri kapatma girişimlerinde açığa çıktığı gibi Kürtlerin direnişini AKP istediği zaman durdurmak mümkün olmayacaktır.

Nihayetinde meselenin bir de ekonomik boyutu vardır. Dünya ekonomisindeki genel yavaşlama eğilimi, bunun sonucunda emperyalist metropollerden Türkiye'ye gelmiş paranın ana gövdesinin Türkiye'yi terk etmemiş olması bugüne dek Erdoğan'ın elini güçlendiriyordu. Aynı yavaşlamanın bir sonucu olarak özel sektör yatırımlarının yavaşlaması popülist politikalarını sürdürebilmesi Erdoğan'ı için devlet sektörünü büyümeye, başka bir deyişle bütçe açığı vermeye ve borçlanmaya zorluyor. Halbuki bugüne kadar Erdoğan'ın elini rahatlatan en önemli faktör devletin borç yükünün hafifliği idi. Bununla birlikte "asgari ücret 1300 lira olacak", "taşeronlara kadro", "emekliye maaş takviyesi", "evleneceklere çeyiz yardımı", "genel sağlık sigortası borçlarının iptali" türünden vaatler sadece küresel ekonomik yavaşlama sonucunda alınan keynesyen önlemlerle açıklanamaz. Meselenin daha önemli boyutu AKP'nin gerileyişiyle ilişkilidir. Düne kadar seçmeniyle "Ananı da al git" diye konuşan Erdoğan'ın AKP'si oy toplamak için seçmenlere ölçüsüz rüşvetler dağıtmak zorunda kalmıştır. AKP önümüzdeki dönemde sadece bu vaatlerin bütçe üzerinde yarattığı yükü uğraşmayacak. Aynı zamanda rüşvet vaatlerine inanan kesimlerin öfkesini de massetmek zorunda kalacaktır.

HDP'NİN ELİNDEKİ İMKANLAR ARTMIŞTIR

Buna karşılık 2011 seçimlerine kıyasla HDP'nin elindeki imkanlar artmıştır. HDP'nin sadece meclisteki vekil sayısı yüzde yetmiş artmış, meclisin üçüncü büyük partisi haline gelmiş, üstüne üstlük mecliste başkanvekilliği pozisyonuna da hak kazanmıştır. 7 Haziran seçimleri sonucunda olduğu gibi meclisi kilitleme fırsatları kaçırılmış olsa da 2011 seçimlerine kıyasla çok daha güçlü bir pozisyondu bu.

Bununla birlikte 7 Haziran'daki oy patlamasına kıyasla oylarında nispi bir azalma olsa da, HDP'nin aldığı oylarda sadece 2011 seçimlerine kıyasla değil büyük bir başarı olarak kabul gören Cumhurbaşkanlığı seçimlerine kıyasla da önemli bir başarı vardır. Bir yıl öncesine kıyasla HDP'nin oyları yüzde otuz artmıştır. Dahası 1 Kasım seçimlerinde, daha önce HDP'ye oy vermemiş şehirler de dahil olmak üzere, Türkiye'nin batısındaki kazanımlar korunmuş durumdadır. Üstelik tüm bu kazanımlar, HDP'nin mitinglerini iptal etmesine, 1 Kasım'a kadar neredeyse hiç seçim çalışması yürütmemesine rağmen, yani HDP'nin kendisine rağmen kazanılmıştır.

O halde 1 Kasım seçimlerinin ertesinde AKP gerilemiş, rejimin krizi derinleşmiş, yeni hükümetin yüzyüze olduğu sorunlar ağırlaşmışken HDP'nin elindeki imkanlar ise artmıştır. Tam da bu yüzden 1 Kasım seçimlerini karamsarlıkla karşılamak temelsizdir. Bilakis meclisteki HDP'li vekillerin varlığını bir kaldıraç olarak kullanıp bunu kitle hareketiyle buluşturmak isteyenlerin önünde muazzam fırsatlar vardır. 7 Haziran'da kaçırılmış fırsatlar dışarıda tutulursa, bu fırsatlar önceki dönemlerle karşılaştırılamayacak kadar büyüktür.

Bu imkanları değerlendirmek isteyenler işe derhal seçimlerdeki usulsüzlüklerin hesabını sormakla başlamalıdır. Sadece seçim sonuçlarına itiraz etmekle kalmamalı, aynı zamanda başta Ankara, Süruç ve Diyarbakır katliamları olmak üzere, seçim sürecindeki tüm katliamların hesabını sormak için harekete geçmelidir. Benzer şekilde Cumhurbaşkanının meclis tatile girdiğinden beri yaptığı tüm usulsüzlükler gündeme getirilmeli ve hesap sormak için meclisi çalıştırmak için girişimde bulunulmalıdır. Eş zamanlı olarak kitlesel protesto eylemlerini düzenlemek için harekete geçmelidir. AKP'nin yarattığı korku atmosferini kırmak bu türden eylemlerin yolunu döşemek içinse vekillerin yapacağı halk toplantılarına her zamankinden fazla ihtiyaç vardır.

Böyle bir eylem çizgisinde hareket etmeyi önlerine koyanlar açısından seçim gecesi Demirtaş ve Yüksekdağ'ın seçim sonuçlarına saygımız var açıklaması kendi kendini çelmeleyen bir tutuma örnektir. Benzer şekilde kitlesel bir emekçi muhalefeti örnek isteyenler aynı konuşmada geçen 2019 seçimlerine daha güçlü hazırlanacağız söylemini de terk etmelidirler. Zira emekçi ve ezilenlerin muhalefeti örnek iste-

yenler halk düşmanı, katliamcı Erdoğan ve AKP'siyle mücadeleyi bir dahaki seçimlere erteleyemezler. Yapılması gereken her ikisinden de kurtulmak için derhal harekete geçmektir.

Nihayetinde daha seçimlerdeki usulsüzlüklerin ve seçim sürecindeki katliamların hesabı sorulmamışken HDP ve DTK'nın yeni bir Anayasa için gayret gösterecekse AKP ile diyaloga hazırız açıklaması, peşi sıra Ayhan Bilgen'in "Başkanlık sistemi de tartışılabilir" çıkışı kitlesel bir mücadelenin örülmesine ket vuran, katliamcı AKP'ye dair hayaller yayan tutumlardır. Önümüzdeki dönemde sadece AKP'yi ve Erdoğan'ı, Roboski'yi IŞİD'e giden MİT TIR'larını vb.yi unutmadan eylemli bir şekilde hedef tahtasına oturtarak yol almak mümkündür. Aksi bir tutum rejim krizinin sunduğu hiçbir fırsatı değerlendiremez.

Doğrusu seçimden hemen sonra göze çarpan bu yanlış tutumların kökenlerini ta 7 Haziran öncesinden bugüne uzanan yanlışlarda bulmak mümkündür.

7 HAZİRAN'DAN BUGÜNE YAPILAN YANLIŞLARI GÖRMEYENLER AKP'NİN AÇMAZLARINI DA GÖREMEZLER

Sürekli halkın iradesinin seçim sandığında kendini gösterdiği ve göstereceği hakkındaki safsata önce bunun başlıca savunucularının bir kısmı tarafından 8 Haziran günü rafa kaldırıldı. Erdoğan ve taraftarları 7 Haziran seçimlerinde sandıktan çıkan sonucun halkın iradesini temsil etmediğini iddia ederek bu seçimleri geçersiz saydılar ve tekrar seçim oyununu tezgahladılar.

Adı tekrar seçim olsa dahi söz konusu olan seçim sonuçlarını geçersiz saymak ve sandığa sandık dışından müdahale ederek seçim sonuçlarını değiştirmekti. Nitekim sandıktan çıkan koalisyon seçeneğini saray müdahaleleriyle önleyip zoraki bir tekrar seçim oyunu tezgahlandı. Esasen bu hamlenin kendisi bile AKP'nin seçim sandığından çıkan sonuçları kabul etmediğini ve seçimlere dışarıdan müdahale ederek 1 Kasım seçimlerine gideceğini ilan edişinden başka bir şey değildi.

Ne var ki CHP başta olmak üzere muhalefet ve parlamenter zeminde CHP'nin kuyruğunda sürüklenen HDP grubu bu oyunu bozacak adımları atmadı.

CHP 12 Eylül Anayasasının kendisine sunduğu tüm avantajları kullanarak diktatörlüğünü tesis etmeye koyulan Tayyip Erdoğan'a "Anayasanın çizdiği sınırlara çekil" diyerek bir muhalefet başlattı; bir başka deyişle 12 Eylül Anayasasını 12 Eylül rejiminin baş uygulayıcısına karşı silah olarak kullanma tuhaflığına sığındı. Ne var ki HDP de bu yönelimin peşinde sürüklendi.

Bu tutumun vahim sonucu 1 Kasım seçimlerine giderken kendini gösterdi. 7 Haziran seçim sonuçlarını tanımayan Erdoğan ve AKP esasen burjuva muhalefetinde "saray darbesi" diye adlandırılan hamleleri ile ülkeyi yeniden seçime götürürken muhalefet bir yandan belli belirsiz biçimde bir darbeden söz ederken beri yandan adeta olağan bir seçim sürecine giriliyormuş gibi davranma bölnlüğünden ve halkın iradesinin sandıkta kendini göstereceğini tekrarlamaktan kurtulamadı.

Oysa AKP ve Erdoğan 7 Haziran seçim sonuçlarını tanımayarak başlattıkları hamleyi sadece sandığa güvenerek kendilerini kurtaramayacaklarının bilinciyle sürdürdü. Esasen bu tutum 7 Haziran sonrasında değil öncesinden itibaren kendini göstermişti. Yani AKP sandıktan istediği sonucun çıkmayacağını farkedince HDP binalarına ve mitinglerine bombalı saldırılar tertipleyerek seçim sonuçlarına müdahale etmeye gecikerek de olsa 7 Haziran öncesinden başladı. Tekrar seçimlere giderken besbelli bu gecikmeyi telafi edecek tarzda daha büyük ve etkili saldırıların ve engelleme girişimlerinin önü açılacaktı. Nitekim Suruç'taki bombalı saldırının ardından özerklik ilan edilen kentlerden ve beldelerden başlayarak HDP'nin açık ara önde çıktığı bölgelerde o güne kadar görülmemiş sertlikte ve yaygınlıkta bir saldırı başladı. 12 Eylül dönemindeki uygulamaları aşan bir sokağa çıkma yasağı uygulamasına eşlik eden bombardımanlar ve keskin nişancı suikastleri birbirini izledi. Korucu oldukları halde bağımsız adaylara oy veren Roboski köylülerini F 16'larla bombardımana tutan ve katırlarını bile cezalandırmaktan çekinmeyen bir hükümetin HDP'ye oy veren beldeleri böyle bir hışımla cezalandırması ve tenkil etmeye kalkışması elbette beklenmeliydi. Ama bu görülmemiş saldırılar tıpkı daha önce Şengal'de Kobanê'de olduğu gibi beklenmeyen bir direnişle karşılaştı. Son nokta Ankara'daki bombalı saldırı ile kondu. Ardından Davutoğlu'nun "Biz gidersek Beyaz Toroslar geri gelir" tehdidi geldi.

CHP bütün bu dönem boyunca saldırılara açıktan bir tutum almadığı gibi baskı tedbirlerine yeşil ışık yakan bir tutum aldı. HDP bu saldırılara karşı hendek kazarak barikat kurarak direnen tabanı ile uyumlu bir direniş gösteremedi ve tıpkı CHP veya parlamentarist akıl hocaları gibi bunların hesabının sandıkta sorulacağını tekrarlamakla yetinip kitlelerin sokakta aktif bir protesto hareketi yükseltmesine köstek olan bir tutumu benimsedi.

KCK bu kan ve barut yoğunluğu ile gelişen seçim sürecinde gerilla eylemlerini durduracağını açıkladığı zaman dahi HDP bu mesajı kitle hareketinin önünü açmak üzere değerlendirmek yerine sükunet ve itidal mesajlarıyla yanıtladı.

1 Kasım seçimlerinin asıl mağlubu olarak ilan edilen MHP ise tıpkı TBMM başkanlığı seçimlerinde yaptığı gibi, AKP'nin saldırı politikalarının önünü açan bir destek politikası izledi. Her ne kadar seçimlerden en zararlı çıkmış gibi görünse bile, MHP tıpkı 12 Eylül döneminde “fikrimiz iktidarda kendimiz hapisteyiz” dediği gibi AKP'nin kendi önerdiklerini yapmasına büyük bir destek vererek tutum aldı. MHP “Çözüm süreci çöpe atılsın” diyordu; AKP onu yaptı; MHP “Kandil bombalansın ve haritadan silinsin” diyordu; AKP Kandil'e yönelik en büyük hava hareketlerinin önünü açmakla kalmadı Rojava'daki YPG mevzilerine de IŞİD'e vurma görüntüsü altında hava saldırılarını başlattı.

Böylece “tek başına iş başına” iddiasıyla seçimlere giren AKP, MHP desteği ile ve daha önce hedef tahtasına oturttuğu TSK'nın imkanlarıyla ve kaçta kaç Kürt düşmanı cemaatin yetiştirmesi olduğu hala bilinmeyen polis teşkilatının olağanüstü ağır silahlarla donatılmış birimleri ile sürdürdüğü saldırılarla iktidardan düşmekten kurtuldu.

Doğrusu bu tabloyu AKP tek başına iktidar oldu diye yorumlamak için safdil olmak gerekir. AKP'nin bu operasyonlar sonunda belki de elde ettiği tek sonuç yolsuzluk dosyalarının ve IŞİD'e destek konvoylarının üzerinin bir süre için örtülmesi olmuştur. Bununla birlikte tek başına değil, düne kadar rakip ve hasım olarak ilan ettiği güçler sayesinde ve onları güçlendirerek iktidarda kalmıştır. Bu bakımdan zafer ve yenilgiyi seçim sandıklarından çıkan bir mesaj olarak görme bölnlüğünden kurtulamayanlar fena halde yanılmaktadırlar.

İşte 1 Kasım seçimlerinde ortaya çıkan tablo budur. Bu pencereden bakıldığında görülmesi gereken şudur: Daha önce “açılım”, “çözüm”, “analar ağlamasın”, “silahlar sussun”, “askeri vesayete son” vb. vb. diyerek iktidara gelen AKP ile bunların tam tersini söyleyen ve yapan AKP arasında bir benzerlik olmadığı açıktır. Daha önce demokratik haklar mücadelesi yürütme eğilimde olanları ve Kürtleri yedekleyip massederek iktidar olmak üzere hareket eden AKP'nin yerine şimdi bunları ezerek tedhişe tabi tutan, eski rakip ve hasımlarından destek almaya mecbur bir AKP vardır.

Bu itibarla seçimlerden AKP'nin zaferle çıktığı doğru değildir. AKP seçim sandığının birincisi olarak çıkmıştır ve bu artık tek başına ve mutlak bir iktidar sahibi olduğu anlamına gelmez. Zira tek başına hükümet kurabilecek durumda olduğu doğru olsa bile, AKP Tayyip Erdoğan'ın asıl muradına erebilmiş değildir. 12 Eylül rejimini pekiştirecek bir anayasa değişikliğini hala kendi başına yapabilecek durumda değildir. MHP'den aldığı destekle meclis çoğunluğuna ulaşmış ama HDP'yi baraj altına düşürmeyi başaramamıştır. HDP'den bu planları için destek almak üzere başvurabileceği bütün köprüleri uçurmuş, CHP'nin seçimlerden mutlak bir başarısızlıkla çıkmasını sağlayamamıştır. Tersine MHP'den muhtaç olduğu desteği ancak onun HDP'nin gerisine düşmesi pahasına sağlayabilmiştir. Artık MHP'li bir meclis başkanı vekili de olamayacaktır. AKP meclisteki eksiğini kapatmak için sadece MHP'yi büsbütün zayıflatacak bir seçeneğe mahkum durumdadır.

Bu bakımdan açıktır ki AKP'nin 1 Kasım seçim zaferi bir pirus zaferidir. Bu şartlarda AKP meclis çoğunluğuna dayanan bir iktidar sürdürmekten çok Sarayın ön planda olduğu bir iktidarı Anayasal dayanağını oluşturamadan sürdürme durumundadır.

Bu şartlarda bu AKP ve saray diktatörlüğüne karşı meclis zemininde ve 12 Eylül Anayasasının sınırlarında kalarak yürütülecek bir muhalefet AKP'nin muhtaç olduğu en büyük destek olur.

O nedendir ki bu diktatörlüğe karşı mücadelenin esas olarak parlamento dışındaki demokratik kitlesel mücadele yöntemleriyle yürütülmesi elzemdir. Bu yolda HDP'nin her şeye rağmen TBMM'de güçlü bir gruba sahip olması önemlidir. Ama bu meclis grubu ancak sokaktaki

kitlesele eylemlerden güç aldığı ve bu eylemlerin önünü açabildiği ölçüde etkili olacaktır.

O halde AKP'nin karşısında emekçiler ve ezilenlerin eylemli cephesini örmek için koşullar her zamankinden müsaitken bu yönde bir hareketlenme olmayacaksa bunun sebebini dışarıda değil sol içerisinde yaygınlaşan parlamentarist, legalist, tasfiyeci çizgide aramak gerekecektir. Devrimcilerin önünde duran temel görev de işte bu çizgiye karşı pratik bir mücadele örmek olmalıdır.

KÖZ 7 HAZİRAN'DAN ÖNCE BENİMSEDİĞİ ÇİZGİYİ 1 KASIM'DAN SONRA DA SÜRDÜRECEK

HDP esas olarak 1980'li yılların sonundan itibaren dalga dalga gelişen legalist tasfiyeciliğin en büyük dalgasının ürünüdür. Önceki dalgaların belli başlı aktörlerinin bu projenin içinde bulunması da tesadüf değildir. Bununla birlikte HDP aynı zamanda emekçilerin ve ezilenlerin Türkiye siyasi tarihinde görülen en güçlü ve etkili kitle hareketinin üzerinde yükselmektedir. 60'lı yıllarda TİP'in 70'li yıllarda TKP'nin reformist partiler olarak oynadıkları rolü kat be kat aşan bir siyasi rol oynama yeteneğine sahiptir. İçinden 71 kopuşuna hayat veren devrimcilerin çıktığı TİP gibi bir zemin sunmaya müsait olduğu gibi, devrimci hareketin önünü kesen ve emekçi yığınları pasifist bir çizgiye hapseden TKP'den geri kalmayan bir köstekleyici rol oynama yeteneğindedir.

Bu bağlamda KöZ'ün "HDP'ye rağmen HDP'yi destekleme" tutumu anlam bulmaktadır. HDP'nin tasfiyeci karakteri ve legalist parlamentarizm çizgisine bağlı oluşu komünistlerin onun içinde ve bir parçası olarak hareket etmesine engeldir. Buna rağmen AKP'ye karşı HDP'yi destekleme tutumu da esasen HDP'ye ve onun çizgisine bir destek vermek anlamına gelmez. Aksine HDP içinde yer alan ve onu destekleyen unsurlar içinden devrimcilerin ayrışmasını sağlamak ve onlarla bu deneyimin dersleri temelinde buluşabilmek için en elverişli taktik tutumu ifade etmektedir.

Önümüzdeki süreçte kitle seferberliklerinden güç alan ve onların önünü açan gerçek ana muhalefeti oluşturma ödevi HDP'nin omuzlarındadır. Bu ödevi yerine getirme doğrultusunda yegane engel seçim

kampanyalarında da HDP'nin ayağına köstek olan ve az daha baraja takılmasına yol açabilecek olan pasif tutumu olacaktır. 1 Kasım seçimlerinden gerekli dersler çıkarıldığı takdirde ağırlık merkezinde HDP'nin bulunacağı bir demokratik muhalefet hareketi AKP'nin pirus zaferine son verip sahici bir demokrasi mücadelesinin önünü açacaktır.

“TEKRAR SEÇİMLERE” YANLIŞLARI TEKRARLAMADAN HAZIRLANALIM!

(Eylül 2015)

7 HAZİRANLA YEŞEREN PARLAMENTERİST UMUTLAR

7 Haziran seçimleri Erdoğan'dan rejimin mekanizmalarını kullanarak tedricen kurtulmak isteyenleri bir hayli umutlandırmıştı. Hesap açıldı: Önce AKP içindeki Abdullah Gül yanlılarıyla bir AKP-CHP koalisyonu kurulacak sonra Erdoğan sessizleştirilecekti. Erdoğan'ın adım adım kuşatılarak etkisizleştirilmesi sonundaysa AKP'nin parçalanması umuluyordu. Tam da bu nedenle seçimlerin hemen ardından Erdoğan'ın bir “üst akıl” olarak bahsettiği Amerikan emperyalizmi ve TÜSİAD bir AKP-CHP koalisyonu için hemen düğmeye bastılar. Aslına bakılırsa Kılıçdaroğlu tam da böyle bir koalisyona hazırlandığı için seçimlerden önce Erdoğan'ı cepheden karşısına almamaya özen göstermiş, demeçlerinde “devri sabık yaratmayacağız” mesajını vermişti.

HDP cephesi içinde önemli bir kesim de aynı umudu taşıyordu. Tam da bu nedenle seçim süreci boyunca “Seni başkan yaptırmayacağız!” şiarıyla öne çıkan HDP seçimin hemen ardından olası bir AKP-CHP koalisyonunun yoluna taş koymamak için “provokasyonlara gelme-me” bahanesinin arkasına sığınarak her türlü eylem ve etkinliği tatil etti. Bu iyimserliği gerekçelendirmek için elbette Erdoğan'ın seçimde aldığı yenilgiyi abartmak gerekiyordu. Erdoğan'ın seçim bozgunu

abartılacaktı ki bundan böyle emekçilere “zaten yenilmiş olan” Erdoğan'a karşı mücadelenin gereksizleşmiş olduğu kabul ettirilebilirdi. Seçimin hemen ardından “Erdoğan üç gündür evinden çıkmadı millet kafasını dinliyor.”, “Erdoğan ile Deniz Baykal yakında çay bahçesinde buluşurlar.” türü sululuklar bu pasif tutumu örtmek için yağınlaştırılmaya başlandı. Böylelikle HDP Erdoğan'a karşı zaten kendi kararıyla girmemiş olduğu mücadeleden 7 Haziran'ın hemen ardından tekrar vazgeçmiş oldu.

Aslına bakılırsa MHP'nin kendisi de böyle bir beklenti içerisindeydi. Seçim gecesinde yapılan sert konuşma esas olarak MHP'nin CHP ile birlikte kurulacak bir koalisyonda yer almayacağını ifade ediyordu. AKP ile CHP'nin koalisyon kuracağını öngören MHP kendisine bu koalisyona karşı muhalafet rolünü biçiyordu, aslında HDP'nin oynaması gereken rolü ondan çalarak oynamaya başlıyordu. HDP AKP-CHP koalisyonunu engellemek için muhalafet rolünden kaçarken, böyle bir koalisyonun önünü açmak isteyen MHP de muhalafet sahasına çekildi.

REJİM KRİZİNİ İŞARET EDEN KÖZ MESELEYİ FARKLI BİR ŞEKİLDE ELE ALDI

7 Haziran seçimlerinin ardından bu temelsiz iyimserlikler pompalana dursun, KÖZ gelişmeleri önceden yaptığı rejim krizi saptmasına bağlı olarak ele almaya devam etti. 7 Haziran'daki seçimlerin Erdoğan'ın parlamenter yolla Anayasa değişikliği hayallerini suya düşürmekle kalmamış krizi daha da büyütürken bir hükümetin oluşturulmasını da neredeyse imkansız hale getirmişti. Seçimlerin hemen ardından KÖZ ortaya çıkan tablonun Erdoğan'ın sinmesine değil daha da saldırganlaşmasına yol açacağını tekrar etti.

Doğrusu bu bakış açısı diğer sosyalistlerden farklı olarak KÖZ'ün seçim öncesindeki patlama ve saldırılara bakışını da farklı kılıyordu. 7 Haziran'ı eşi görülmemiş bir seçim zaferi, bir milat olarak tanımlayanlar açısından saldırılar ve provokasyonlar bir parantezdi. Seçimleri kazanmak için son bir çırpınıştaki bulunan Erdoğan provokasyonlarla halkı galeyana getirmeye çalışmıştı. Ancak provokasyonlar metanetle karşılanmış Erdoğan da sandıkta yenilmişti. Bundan böyle, provokasyon parantezi kapanmıştı.

KÖZ kapanan bir parantezden söz etmek şöyle dursun, tam tersine 7 Haziran'dan önceki süreçte yeni bir defterin açıldığını, bundan böyle saldırı ve provokasyonların ülke yaşamında belirleyici olacağını ifade ediyordu. Bu tutumuyla soldaki saflık ve iyi niyetle açıklanamayacak olan kör iyimserlikle KÖZ'ün tutumu arasında taban tabana bir zıtlık vardı.

AMERİKANCI MUHALEFET SOLDAN DAHA GERÇEKÇİYDİ

Doğrusu düzen partileri bile, parlamentoya dair daha az yanılısalar taşıdıklarından olsa gerek, 7 Haziran'ın ardından Türkiye'deki sosyallistlere kıyasla daha temkinliydi. Tam da bu nedenle Amerika ve TÜSİAD'ın harekete geçirdiği güçler bir AKP-CHP koalisyonu için var güçleriyle basturdular. AKP-CHP koalisyonu için yürütülen görüşmelerin otuz iki gün sürmesi bu çabanın en çarpıcı örneğidir. Sıklıkla iddia edildiğinin aksine görüşmelerin hiçbir sonuç alınmamasına, hatta aslında Davutoğlu'nun bir koalisyon kurmayı istemiyor olmasına karşın bu kadar uzun bir süre boyunca sürmüş olmasının nedeni CHP'nin saflığı, siyaset bilmezliği değildir. Bilakis CHP ve onun akıl hocaları burjuva siyasetinin ayak oyunlarını son derece bildiği için bu görüşmeleri bu kadar uzatmışlardır. Uzatmanın nedeni, kamuoyuna “bakın bir koalisyon kurmak istiyoruz asıl istemeyen AKP'dir” diyerek sorumluluktan kurtulma kaygısı da değildir. Kamuoyuna AKP'nin samimi-yetsizliğini teşhir etmek için haftalar boyunca kapalı kapılar ardında toplantı yapmaya gerek yoktu. Aynı sonuca MHP'nin izlediği yoldan da ulaşılabilirdi. Aslına bakılırsa CHP'nin bugünkü pozisyonu kamuoyu nezdinde ona daha fazla itibar kaybettiren bir pozisyon olduğuna göre bu görüşmeleri uzatan tarafın AKP değil CHP olduğu sonucuna varmak gerekir.

CHP'nin görüşmelerdeki ısrarını “Siyasette altı gün değil altı saat bile çok uzun süredir” diyerek gerekçelendiren CHP Grup Başkan Vekili Özgür Özel'in sözleri CHP'nin bir koalisyon yoluyla Erdoğan'ı kuşatmak için vargücüyle çabaladığının kanıtıdır. Ancak nihayetinde Erdoğan AKP içinde ağır bastı ve “Davutoğlu'nun intihar edecek hali yok” diyerek süreci noktaladı. Bu ifade ile aslında onun da AKP-CHP koalisyonunun kendi intiharı olduğunun farkında olduğunu bu dayatmayı kabul etmemek için elinden geleni ardına koymayacağını ifade

etti. Böylelikle Erdoğan'ın kuşatarak teslim alma planları suya düşmüş oldu.

Doğrusu Erdoğan'ın bu pervasız tutumu dahi sol açısından uyarıcı uyandırıcı olmadı. Solun özellikle HDP'nin etrafında öbeklenmiş kesimi Erdoğan'ın parlamenter yollarla etkisizleştirilebileceği masalına inanmayı sürdürmektedir. Dolayısıyla aymazlık içindeki bu kesimler Erdoğan'ın "tekrar seçim" çağrısını "hodri meydan" diyerek yanıtlamaktadırlar. Anket sonuçlarına göre seçimlerin farklı bir sonuç üretmediğini, hatta HDP'nin oylarının daha da artmasına yol açtığını savunan bu kesimler, Erdoğan'ın uzatmaları oynadığını, yaklaşan seçimlerle birlikte seçmenin nihai sillesini yiyeceğini savunmaktadır. HDP'nin 1 Kasım seçimlerindeki hedefini 110 milletvekili olarak belirlemesi bu bakımdan şaşırıcı değildir. Seçimlere gitmemek için vargücülle çarpıyan TÜSİAD çizgisi ve CHP'nin karşısında solun seçime karşı bu kayıtsızlığı Türkiye'yi değiştirme iddiasıyla yola çıkan bir partinin Türkiye gerçekliğinden bu kadar uzak olması parlamenterizmin ne boyutta bir körleşme yaratabileceğini çarpıcı bir kanıttır.

1 KASIM SEÇİMLERİ 7 HAZİRAN'IN BİR TEKRARI OLMAYACAK

Kuşkusuz Erdoğan'ın 7 Haziran'dan bir kaç gün sonra bir erken seçim değil "tekrar seçim" ihtimalinden söz etmesi bir tesadüf yahut dil sürçmesi değildi. Esas olarak sandıktan çıkan sonuçları beğenmeyen Erdoğan'ın istediği sonucu elde etmek için seçimi tekrarlatma arsızlığına işaret eder. Kendi prosedürüne uygun bir şekilde işleyen bir burjuva demokrasisinde hükümetlerin seçim sonuçlarına uyması, bu sonuçlara uygun bir koalisyon kurmaları icabet ederdi. Oysa bugün tersi bir durum söz konusudur, seçimlerin hükümete uyması beklenmektedir. Seçimler Erdoğan'ın istediği sonuçlar çıkana dek tekrarlanacak (yahut tümüyle rafa kaldırılacaktır). Erdoğan'ın tekrar seçimden kastı bundan ibarettir.

Ancak tekrar sözcüğünün bu anlamı dışında 7 Haziran seçimleri ile 1 Kasım seçimleri arasında en ufak bir benzerlik bile olmayacaktır. Ne yazık ki yeri geldiğinde diyalektikten, "aynı nehre iki kere girilemeyeceğinden" bahsetmekten pek hoşlanan bu kesimler 1 Kasım seçimlerinin 7 Haziran seçimlerinin bir tekrarı olmayacağını idrak edemiyorlar.

Halbuki en fazla seçim anketi yaptıran da, aynı nehre iki kere gilemeyeceğini en iyi bilen de Erdoğan'dan başkası değildi. Aslına bakılırsa çözüm masasını tekmeleştikten kendisinin 7 Haziran'daki seçimlere de o şekliyle girmek istemediği sonucuna varmak zor değildir. Erdoğan 7 Haziran seçimlerine de çok daha baskıcı bir ortamda girmek istiyordu. Ancak Mart ayındaki savaş ilanı ile 7 Haziran seçimleri arasında çok az zaman vardı. Ülke içindeki siyasi iklimi bu kadar kısa süre içinde değiştirmeyi başaramadı. 7 Haziran sonrasındaki tüm gayreti ise bu yöndedir.

ERDOĞAN'IN SEÇİM HEDEFLİ SAVAŞI TÜRK DEVLETİNİN KÜRDİSTAN'DAKİ ELİNİ ZAYIFLATIYOR

Eğer Erdoğan tekrardan 7 Hazirandakine benzer şekilde gerçekleşecek bir seçime hazırlanıyor olsaydı, "seçmenlere kulak vermesi" gerekirdi. Yani ekranlarda daha az görünüp, Kürtlere karşı da bu kadar saldırgan bir dil benimsememesi gerekirdi. Halbuki Erdoğan'ın tutumu tam aksi yöndedir. Tekrar seçimlerin açılışını Suruç'taki katliamla yapmış, peşi sıra IŞİD'e saldırıyorum bahanesiyle PKK kamplarını bombalamaya başlamıştır. Nihayetinde Türkiye Kürdistanı sathında tüm Kürtlere savaş açmıştır. 7 Haziran'ın öncesindeki tutumu da aslında seçmen psikolojisinden anlamıyor olmasıyla değil; zaten o zaman da 1 Kasım'dakine benzer bir seçime hazırlanıyor olmasıyla ilgiliydi.

Erdoğan'ın Kürtlere karşı açtığı savaş sıklıkla 90'lardaki savaşa benzetilse de tümüyle farklı bir nitelik taşımaktadır. Dağlık bölgelerde ağaçların arasına gizlenen gerillaya yönelik değil, Kürdistan şehirlerinde emekçilerin arasında kendine yer bulan KCK'lilere yönelik bir saldırdır söz konusu olan. Birincisi ağaçların kesilmesini ve köy boşaltmaları gerektirirken bugünkü Kürt emekçilerine karşı topyekun bir savaş ilan etmeyi gerektirmektedir. Doğrusu bu türden kapsamlı saldırılara girişip de ezilen bir ulusu ortadan kaldırmayı başarmış bir örnekten söz etmek mümkün değildir. O bakımdan Erdoğan'ın açtığı savaşın orta vadede Türkiye Cumhuriyeti'nin Kürdistan'daki elini iyice zayıflatacağına hiç şüphe yoktur. Erdoğan'ın Türkiye Cumhuriyeti'nin uzun erimli çıkarlarıyla çelişen operasyonlara kalkışması 1 Kasım'daki seçimlere "seçmenlere oynayarak", nabza göre şerbet vererek değil bambaşka bir şekilde hazırlandığını göstermektedir. Bu hazırlığın ne

olduğunu anlamak için KÖZ sayfalarında döne döne vurgulanan rejim krizi saptaması üzerinde bir kez daha durmakta fayda vardır.

ERDOĞAN ÇILDIRMADI REJİMİN KRİZİ DERİNLEŞİYOR

Erdoğan'ın Kürdistan'da Türkiye'yi sonunu hiçbir burjuva aktörün kestiremediği bir maceraya sürüklemesi pek çoklarının sandığı gibi Erdoğan'ın çıldırıldığını değil 12 Eylül rejiminin artık eskisi gibi işleyemez olduğunu gösterir. Rejimin normal işlediği bir dönemde Erdoğan'ın Türkiye'yi böyle bir maceraya sürüklemesi mümkün olmazdı. Erdoğan'ın yaptıklarının onda birini yapan bir politikacı yargı, meclis, olmazsa ordu tarafından etkisizleştirilirdi

Ancak Erdoğan'ın on üç yıllık AKP iktidarı boyunca ama özellikle de paralel operasyonlarının ardından bürokrasi içindeki kontrolünü artırması, üst kademe bürokrasinin önemli bir kesimini politize edip parti denetimine tabii tutması, hatta tüm bu kesimleri bizzat kendisine bağlaması, rejimin kendi mekanizmalarıyla Erdoğan'ın önünü kesmesini mümkün kılmamaktadır. Bu 12 Eylül rejiminin krizinin bir yönüdür.

Ancak Erdoğan'ın bürokrasi içinde kazandığı güç onun rejimi kendi hedefi doğrultusunda değiştirmesini kolaylaştırmamaktadır. Zira Türkiye'deki rejim parlamenter bir rejimdir. Dolayısıyla rejimi değiştirmek için sadece bürokrasiden gelecek tehlikeleri bertaraf etmek değil aynı zamanda parlamentoda ezici bir çoğunluk oluşturmak da gereklidir. Oysa başlangıçta sandığa yaslanmış olan Erdoğan 2007'den beri türlü manevralarla bürokrasi içinde güç kazanırken meclis zemininde ise adım adım güç kaybetmektedir. Bu da rejim krizinin ikinci yönüdür.

Sandıktan ve Amerika'dan aldığı destekle AKP iktidarı öncesindeki bürokrasiye savaş açan Erdoğan şimdi sandığa ve Amerikancı güçlere bu yıpratıldığı itibarsızlaştırdığı güçlerle, 12 Eylül rejiminin en gerici özelliklerini benimseyerek savaş açmak durumundadır. Bu da rejim krizinin ikinci yönüdür. 1 Kasım seçimlerine giderken de meselenin asıl bu noktası önem taşımaktadır.

2011 seçimlerinde seçim sisteminin bir sonucu olarak oylarını arttırmasına karşın AKP Anayasayı referanduma götürerek çoğunluğu yitirmişti. 2014 ve 2015 seçimlerinde ise oyları artık iyice azalmaya başlamış, öyle ki 2015 seçimlerinde artık hükümet kuramaz hale gelmiştir. 1 Ka-

sım seçimlerinde de seçmenin Erdoğan'a daha fazla itibar edeceğine dair ortada hiçbir emare yoktur.

1 KASIM SEÇİMLERİ “SOPALI SEÇİMLER”DİR

Tüm bu tablo akılda tutulduğu zaman Erdoğan'ın yaklaşan seçimlere nasıl hazırlanacağı açığa çıkar. Seçmenin terbiye edilmesi, seçmen tercihlerinin iyiden iyiye yok sayılmasını gerektirir. Başka bir deyişle her fırsatta Demokrat Parti'nin takipçisi olduğunu ve İttihatçı zihniyete savaş açtığını iddia eden Erdoğan tarihin bir cilvesi olarak seçimlere 1946 CHP'sinin “açık oy gizli sayım” prensipleriyle, İttihatçıların kendileri dışındaki kimseye oy kullanma hakkı tanımadıkları 1912 “sopalı seçimler”inden feyz alarak hazırlanmaktadır.

Üstelik terbiye edilecek seçmen de soyut bir seçmen değildir, kim olduğu apaçık ortadadır. 1 Kasım seçimlerinde Erdoğan'ın hedef tahtasında HDP ve HDP'ye oy verecek seçmenler olacaktır. HDP'nin seçime katılamaz, katılsa bile hiçbir siyasi faaliyet yürütemez duruma getirilmesi, HDP'ye oy verecek seçmenlerin oy kullanmaması, kullanılan oyların imha edilmesi Erdoğan'ın seçim planının merkezinde yer almaktadır. HDP'nin kapatılması, seçimlere olağanüstü hal koşullarında gidilmesi Erdoğan'ın repertuarı içindedir. Seçimlerin ertelenmesi ise bu repertuarın dışında değildir.

O halde 7 Kasım seçimlerine “hodri meydan”, “haydi milli iradeye başvuralım” diye hazırlanmak, seçimlerle Erdoğan'ın süpürüleceğini söyleyerek seçimlere hazırlanmak Erdoğan'ın kurmuş olduğu mezbahaya mağrur bir ifadeyle, güle oynaya gitmek anlamına gelecektir.

BOYKOTÇULUK DA ERDOĞAN'IN EKMEĞİNE YAĞ SÜRER

Peki madem seçimler Erdoğan'ın hazırlamış olduğu bir kumpas o halde seçimleri boykot etmek mi gerekir? HDP saflarında parlamenterist eğilimler olduğu kadar, seçim sürecindeki provokasyonları bahane edip keskin söylemlerin arkasına saklanarak seçimleri boykot etmek gerekir diye düşünen eğilimlerin olduğu sır değildir. Ancak bu tutumun da Erdoğan'ın işine geleceği apaçıktır. Erdoğan'ın tüm planı HDP'yi meclis dışına atmak üzerine kurulmuştur. Seçimleri alternatif bir parlamento kurmadan, bir ayaklanmaya dayanan iktidar organları-

na yaslanmadan boykot etmek, Erdoğan'ın bu planı gerçekleştirmesini beklemeden teslim olmak anlamına gelecektir.

Parlamentarist bir çerçevenin dışına çıkamayanlar için ortada çözülemez bir çelişki vardır. Bu şekliyle seçimlere katılmak Erdoğan'ın işine geliyor, seçimleri boykot etmek ise Erdoğan'ın işine daha da fazla geliyor. Halbuki seçimlere, seçim zaferleriyle "Türkiye'yi yeniden kurma" hayalleriyle hazırlanmaktan vazgeçildiği takdirde bu süreçten Erdoğan'ın hesaplarını bozacak şekilde faydalanmak mümkündür.

Bunun için seçimleri Erdoğan'ı geriletecek temel bir araç olarak değil, Erdoğan'ı geriletecek asıl gücün, yani emekçilerin kitlesel eylemlerinin toparlanıp örgütlenmesi için bir vesile, bir sıçrama tahtası olarak görmek gerekir.

Böyle bir durumda da 1 Kasım seçimlerine 7 Haziran seçimlerinin öncesindeki ve sonrasındaki hataların dersleriyle hazırlanmak gerekir.

7 HAZİRAN ÖNCESİ VE SONRASINDAKİ YANLIŞLAR

Aslına bakılırsa kendi altını oyan tüm nesnel koşullara karşın Erdoğan'ın pozisyonunu koruyor olması, hatta siyasi inisiyatifi elinde tutması kendi meziyetlerinden ötürü değildir. Onun karşısında durmakla yükümlü olanların yanlış siyasal değerlendirme ve tutumlarından kaynaklanmaktadır. Geziden bugüne uzanan bir süreçte Erdoğan'ın sıkıştığı, darbeler aldığı bir dönemde sol içerisindeki Erdoğan karşıtlığı zayıflamış, Erdoğan'a karşı eylemli mücadeleyi yükseltme girişimleri zayıflamıştır. Böylelikle Erdoğan kendisini sarsan tüm badireleri şu ya da bu şekilde atlatmayı başarmıştır. KÖZ sayfalarında Gezi Ayaklanması'ndan beri bu nokta üzerinde durulduğu için şimdilik sadece 7 Haziran'a ön gelen süreçten itibarenki olgular üzerinde duralım.

7 Haziran seçimlerine damgasını vuran, bir anlamda bu seçimlerde HDP'nin tahminlerin ötesinde bir oy almasını sağlayan "Seni Başkan Yaptırmayacağız!" şiarı oldu. Ancak bu şiarın yarattığı siyasi enerji ve aldığı sonuç, HDP'nin seçimlere bir kaç ay kala ortaya çıkan bu konumunun onun kendi tercihi olduğu yanılsamasını yaratmamalı. Tersinden bu tutum esas olarak Erdoğan'ın "çözüm süreci yoktu ve hiç olmadı" açıklamasından sonra ortaya çıkmıştır ve aslına bakılırsa HDP'nin genel olarak benimsediği politik çerçevede iğreti bir yer tut-

muştur. Bu iğretlilik nedeniyle HDP seçim süreci boyunca “seni başkan yaptırmayacağız” şiarını emekçileri harekete geçirerek, kitlesel eylemlerle tamamlamayı düşünmemiştir. Hatta tam tersi bir tutumla, örneğin Renault direnişi gibi imkanlar belirdiğinde, bu eylemlerle etkileşim içine girmekten özellikle kaçınmıştır. HDP’nin seçim çalışmaları diğer partilerin seçim sürecindeki çalışmalarından farksız geçmiş esas olarak seçim mitingleriyle sınırlı kalmıştır. Seçim süreci boyunca Erdoğan adım adım saldırılarla provokasyonlarını örerken, HDP’nin tutumu “AKP provokasyonlarla sokağa çekmek istiyor bu provokasyonlara gelmeyelim olmuştur.” Böylelikle seçimler gibi politizasyonu arttıran, emekçilerin örgütlenmesinin önünü açan bir süreç esas olarak oy devşirmekle sınırlı bir çalışma için kullanılmış. HDP’ye oy verecek emekçilere, Erdoğan’a karşı bir hareket planı önerilmemiştir. Bu da 7 Haziran sonrasında bekle gör tutumunun ortaya çıkmasının yolunu döşemiştir. Meclisi çalıştırmak istemeyen Erdoğan’ın oyununu bozacak şekilde meclisi çalıştırmak yerine, sonuç vermeyeceği belli olan koalisyon tartışma ve girişimlerini pasif bir biçimde izlemekle kaldı. Böylece Erdoğan’ın tekrar seçim planını önlemek yerine, onun yolunun döşenmesine katkı koymuş oldu.

Tam da, 8 Haziran’a dair politik bir çağrısı olmayan bekle gör tutumu nedeniyle. Seçimlerin ardından bir hükümet krizi ortaya çıkınca, HDP bu krizden ezilenler lehine faydalanmak yerine, hükümetin kurulması için çaba gösteren bir hatta gelmiştir. Bu da “seni başkan yaptırmayacağız” çizgisinin toptan terk edilmesi değilse bile gücünü ve anlamını yitirmesi anlamına gelmiştir.

7 Haziran sonrasındaki zaten sınırlı bir şekilde yürütülen eylem ve etkinliklerin bıçakla kesilmiş gibi son bulması, seçim başarısına yakışır bir kutlama yahut miting bile yapılmaması esas olarak Erdoğan’a AKP-CHP koalisyonunun önünü kesecek bahaneler vermeme kaygısından ileri gelmekteydi. “AKP-CHP koalisyonuna mani olmayalım kaygısı seçim sonrasında da hep “provokasyonlara gelmeyelim” koduyla ifade edildi.

HDP eğer seçimlere Türkiye’nin Erdoğan’dan kurtulması için katılmış olsa idi. AKP-CHP koalisyonunun örtülü destekçisi olmak yerine 8 Haziran’da Erdoğan’a karşı daha şiddetli bir hücumla başladılar. Meclisi

ve 80 milletvekillerini aktif bir şekilde kullanır, Erdoğan'ın üstüne soru önergeleriyle, halk toplantılarıyla, mitinglerle yürümeye devam ederdi.

HDP böyle bir çizgiyi benimsemedi. Tam tersine seçimin ertesi gününden itibaren “Erdoğan'ın işinin bittiğine” dair temelsiz bir yanılısamayı emekçiler arasında yaygınlaştıran bir çizgi benimsedi. Aslına “Erdoğan'ın işi bitti” demek biz bundan sonra Erdoğan'a karşı cepheden mücadele etmeyeceğiz sonucuna ister istemez varıyordu.

HDP'nin seçim öncesinde iğreti bir şekilde benimsediği çizgiyi terk etmesi sonucunda ortaya çıkan muhalefet boşluğunu MHP Erdoğan'ın “tekrar seçim” planının önünü açan bir şekilde doldurdu. Böylelikle Türkiye'deki siyasi mücadele HDP'nin değil MHP'nin şekillendirdiği bir hava içinde gelişti. Erdoğan'ın işinin bittiği yanılısamasını yayararak AKP-CHP koalisyonun eleştirel destekçisi pozisyonuna soyunanlar Erdoğan'a onun en zayıf olduğu anda vurmaktan imtina edince Erdoğan kendi oyununu kurdu ve hücumla geçti. Suruç katliamı bu hücumun başlangıç düdüğü oldu.

Suruç katliamıyla birlikte devlet provokasyonlarının “provokasyonlara gelmeyelim” denilerek, eylemsizlikle durdurulamayacağı açığa çıktı. Bu türden bir eylemsizlik çizgisinin devleti çok daha sansasyonel ve kanlı katliamlar planlamaya ittiği bir kez daha açığa çıktı. Bu provokasyonlara kitle eylemleriyle değil gerilla saldırılarıyla karşılık verilince süreç tam da Erdoğan'ın istediği bir çizgide ilerlemeye başladı.

6-7 Ekim'deki Kobanê eylemleri Erdoğan'a istediği meşruiyeti getirmemişti. Bugünkü eylemler, mücadeleyi devletle gerilla arasındaki bir mücadeleye indirgediği ölçüde onun siyaset zemini sağlamlaştırdı. Halbuki seçim çalışmalarının aktifleştirip, politikleştirdiği kesimlere dayanarak farklı bir cevap vermek ve Erdoğan'ın elini zayıflatmak mümkün olabilirdi. Ancak bunun için parlamentarizm ile gerillacılık arasında sıkışmaktan kurtulmak gerekiyordu.

GERİLLACILIK VE PARLAMENTERİZM ARASINDAKİ İŞBÖLÜMÜ EMEKÇİLERİ SİYASETİN DIŞINA ÇIKARIYOR

Gerillacılık ile parlamentarizm elbette sol içinde aynı düzlemde ele alınabilecek akımlar değildir. Zira bu akımlardan birincisi devleti yıkmayı yahut belli bir bölgede devletin egemenliğine son vermeyi hedef-

lerken diğeri verili devlet aygıtının içine girerek onun bir parçası olan parlamento ile reformlar yapmayı önüne koyar. Ancak her iki siyasi akımın da kalkış noktası kitlelerin devrimci eylemine duyulan güven-sizliktir. Kitle eylemleri her iki akım açısından da bir kargaşaya işaret eder. Bu kargaşayla devlete karşı mücadele edemeyeceğini savunan gerilla akımları, kitle eylemlerine son verip halkı ordulaşmak görevini önüne koyarken. Kitle eylemlerinin düzenin altını oyarak parlamenter düzenin de etkisini azaltacağını çağını düşünen parlamenterist akımlar ise bu eylemlerin önünü kesip, dikkatleri parlamentoda verilecek mücadeleye çekmek isterler. Her iki durumda kitlesel olarak harekete geçmiş emekçilere siyasal olarak önderlik etmek gibi bir gündem yoktur (Gezi ayaklanmaları sırasında bu bir kez daha görülmüştür). Her iki durumda da parti siyaseti kendisi yapar, emekçiler siyasal mücadelenin dışındadır.

Parlamenteristler devletin içine girerek diğer partilerle mücadele eder, emekçilerden oy desteği alır. Gerilla hareketi ise düşman olarak ilan ettiği devletle çarpışır. Emekçilerden ise asker, erzak desteği verip yardım ve yataklık yaparak gerillaya sahip çıkmakla yetinmesi beklenir. Dolayısıyla her iki hareket de kendilerinden bağımsız harekete geçmiş emekçi hareketlerine hoş bakmaz, bu hareketlerin önünü kesmeye çalışırlar.

Gerillacılık ve parlamentarizm arasındaki iş bölümü genellikle zaman içinde değişir. Savaş zamanı gerilla mücadelesi yürütmüş olan akımlar zaman içerisinde müzakere masasına oturup parlamenter kanallardan siyaset yapmaya başlar. Brezilya'sından Uruguay'ına Latin Amerika ülkelerinin çoğu buna örnektir. Ancak yaşadığımız coğrafyada PKK devletin istediği şekilde tasfiye olmamaktadır. Sözde barış masası bir kurulup bir dağıldığı ama aslında hiç kurulmadığı için gerillacı ve parlamenterist akımlar aynı kampta yer aldığı gibi bir iş bölümü içinde de bulunmaktadır. Savaş yapılacaksa PKK gerilla mücadelesi vermekte, barış umudunun pompalandığı dönemde gerilla Kandil'e çekilirken HDP'nin parlamento içindeki barış arayışı başlamaktadır. Bu bakımdan Duran Kalkan'ın bir yandan PKK 'nin AKP faşizmine karşı savaş açtığından söz edip diğer yandan da HDP'nin AKP'ye karşı tümüyle sert ve uzlaşmaz davranmasının hata olduğunu söylemesi bir çelişki değil, gerillacılık ile parlamentarizm arasındaki iş bölümünün çarpıcı bir örneğidir.

SEÇİM HÜKÜMETİNDE YER ALMAK HDP'NİN BİNDİĞİ DALI KESMESİ ANLAMINA GELİR

Doğrusu bu işbölümünün kanıtlarını aramak için KCK yöneticilerinin beyanlarına bakmaya gerek yoktur. HDP'nin kurulan seçim hükümetinde yer alması da aynı mantığın ürünüdür. PKK saldırılarını yoğunlaştırırken, HDP seçim hükümetine dahil olarak sonuna kadar parlamenter kanallar içinde yer alacağını mesajını vermiştir.

Gerillacılık parlamenterizm çerçevesinde tutarlı olsa da, HDP'nin bugün taşıdığı siyasi iddialar ve yarattığı siyasi potansiyel akıldan tutulduğunda hükümette yer alma kararı HDP açısından bindiği dalı kesmek anlamına gelecektir.

Her şeyden önce kurulan bu seçim hükümeti göstermelik bir hükümettir. Asıl hükümet 7 Haziran'dan beri Türkiye'yi burjuva demokratik sınırlar çerçevesinde dahi gayri meşru bir şekilde yürüten Beştepe'deki Saray'ın hükümetidir. HDP göstermelik seçim hükümetine girerek, Türkiye'de sanki Erdoğan'ın hükümetinden başka bir hükümet varmış yanılması yaratmış, Saray hükümetini perdeleyerek meşrulaştırmıştır.

İkincisi Demirtaş hükümette yer alma kararını önce "seçim güvenliğini sağlama" için çaba göstermeyle açıklamıştır. Bu iddia da geçersizdir. Kendisine düşman bir bürokrasinin tepesine oturan bir bakanın devlet aygıtının üzerinde hiçbir kontrol gücü olmaz. Hatta tersinden HDP'nin hükümette olduğu dönemde provokasyon ve saldırıların artacağını ve bu saldırıların sorumluluğunun hükümet ortağı olarak HDP'nin omuzlarına yıkılacağını öngörmek gerekir. 1978 Maraş katliamının Ecevit, 1993 Sivas katliamının SHP döneminde, 19 Aralık F Tipi operasyonlarının Ecevit döneminde gerçekleşmesi tesadüf değildir. Zaten Demirtaş'ın kendisi de bu koşullarda güvenli bir seçim yapılamaz diyerek hükümete girmenin temel gerekçesini hükümsüz kılmıştır.

Üçüncüsü hükümette yer almak seçime kadar ilerleyen dönemde HDP'yi sürekli hükümetten ayrılmak ya da hükümetin emekçi düşmanı icraatlarının sorumluluğunu taşımak arasında tercih yapmaya zorlayacaktır. Ayrılmaya kararı hükümete girmenin yanlışı olduğunu tescil edeceği için HDP'ye zarar verecektir, ne olursa olsun hükümette kal-

ma ısrarı ise tersinden seçim süreci boyunca HDP'yi köstekleyecektir.

Kısacası HDP'nin hükümette kalması karşıtlarının devletin kirli icraatlarının sorumluluğunu onun üstüne yıkmasını kolaylaştıracak aynı zamanda HDP'nin siyasi düzeyi, hükümet ve Erdoğan karşıtlığı 7 Haziran'ın çok daha gerisinde bir seçim çalışması yürütmesine yol açacaktır. Halbuki HDP'yi yüzde onun üzerine çıkararak sınırlı bir şekilde de olsa bu iddiayı sahiplenmiş olmasıydı.

BARIŞ BLOKU VE BARIŞ EYLEMLERİ AKP'YE KARŞI ETKİLİ BİR SEÇİM ÇALIŞMASI YÜRÜTÜLMESİNE KÖSTEK OLUYOR

Sadece HDP'nin hükümete girme kararı değil aynı zamanda devletin operasyonları başladığından beri kurulmaya başlanan barış blokları ve onların düzenledikleri eylemler de gerillacılıkla parlamenterizm arasındaki işbölümünün tipik örnekleridir. HDP'nin başını çektiği Barış Bloku girişimleri kendi beyanlarına bakılırsa esas olarak sol içindeki ve dışındaki siyasi akımları sadece ve sadece barış talebi merkezinde bir araya getirmeyi, kitlelerin tek vücut olarak Erdoğan'ın savaş politikalarına karşı çıktığını göstermeyi hedefliyordu. Bu amacını gerçekleştirmek içinse Barış Bloku çağrıcısı olduğu eylemlere katılanların kendi kimlikleriyle gelmelerine yasak koydu, barış bayrakları dışında hiçbir bayrağa, pankarta ve dövize izin vermedi. Bu tutum bir kez daha gerilla savaşının yükseldiği dönemde kitlelere biçilen rolün pasif bir barış destekçiliği olduğu bir kez daha açığa çıktı.

Ancak Barış Bloku girişimi bir başka parlamenter hesabın da parçasıydı. HDP CHP'yi de barış blokuna katmak böylelikle parlamenter zeminde AKP'nin karşısında CHP'yle yan yana hareket etmek istiyordu. Tam da bu yüzden HDP CHP'yi Barış Bloku eylemlerine ısrarlı bir biçimde çağırdı. Aslına bakılırsa Barış Bloku eylemlerindeki siyaset yasağı da aynı zamanda CHP'yi ürkütmeme kaygısıyla yakından ilişkiydi. CHP'yi sözümona tarafsızlaştırma kaygısı güden HDP kendisini destekleyen ve güçlendiren tüm kesimlerin siyasi çizgilerini geri plana atmaya çalışıyordu.

1 Eylül eylemleri geride kaldığında ortaya çıkan tablonun her iki anlamda da bir fiyasko olduğu açıktır. Barış Bloku'na dahil edilmek istenen CHP bu blokta yer almak şöyle dursun geçmişte tezkereye

karşı oy verirken bu sefer evet oyu vermiş, “terörizmi lanetlemeye” başlamıştır. Daha da önemlisi 7 Haziran öncesindeki kalabalıkların anca yüzde biri Barış Miting'lerine itibar etmiştir. Bu durum kitlelerin Erdoğan'dan yılması ya da savaş arzusu ile açıklanamaz kuşkusuz. 7 Haziran seçim kampanyası, doğru ya da yanlış kitlelere Erdoğan'dan kurtulmak için bir yol çiziyordu. Emekçiler ve ezilenler de bu çalışmaya coşkuyla katılmışlardı. Tersinden bugün hedefi belirsiz ve daha da kötüsü siyaseten yasakçı barış mitingleri emekçilere Erdoğan'dan nasıl kurtulunacağına dair en ufak bir şey bile söylememektedir. Böyle bir durumda da eylemlere katılmanın kendisi anlamsız hale gelmektedir.

1 Eylül Barış eylemlerinin sonrasında ortaya çıkan tablo aslında 1 Kasım'daki seçimlere nasıl hazırlanmak gerektiğini de bir kez daha tersinden göstermektedir. Bugünün ihtiyacı nasıl geleceği belli olmayan soyut barış çağrıları temelinde kurulan platformlar değil Erdoğan'a karşı mücadele platformlarıdır. Bu mücadele platformlarını şu ya da bu siyasi kimliğe yasak koyarak değil, ayrı dur birlikte vur şiarıyla en geniş kesimlerin kendi siyasal kimlikleriyle katıldıkları siyasal platformlar olarak tasarlamak gerekir. Bu platformların asıl amacının “dostlar alışverişte görsün misali” sembolik eylemler düzenlemek değil, varoşlarda emekçilerin katılacağı halk toplantıları, yürüyüşler ve diğer etkinlikleri örgütlemek ve bu eylemler üzerinden harekete geçirilen emekçilerin enerjisini birleşik mitinglere taşımak olmalıdır. Önümüzdeki günlerde güvenlik nedeniyle her türlü mitingin yasaklanacağı akılda tutulduğu zaman varoşlardaki eylem ve etkinliklerin önemi bir kez daha ortaya çıkar.

KÖZ'ÜN ARKASINDAKİ KOMÜNİSTLERİN TUTUMU: HDP'YE RAĞMEN HDP

7 Haziran seçimleri öncesinde KöZ tutumunu “HDP'ye rağmen HDP” diye ifade etmişti. Bu tutum seçim çalışması yürütmek istemeyen HDP'yi onu aşan bir seçim çalışmasıyla meclise taşıma anlamına gelmiyordu. HDP'nin seçim döneminde ortaya çıkan fırsatları değerlendirme ve Erdoğan'a karşı kitlesel bir seferberlik örme konusundaki niyetsizliğine rağmen seçimlerde HDP'yi eleştirel bir şekilde destekleme anlamına geliyordu. 7 Haziran'ın öncesinde ve sonrasındaki süreçte HDP'nin izlediği çizgi KöZ'ün HDP'ye rağmen derken ne kast etti-

ğini tüm somutluğu ile ortaya koymuştur. HDP 7 Haziran öncesinde kitlesel bir emekçi muhalefeti örmek için gerekli adımlar atmamış, 8 Haziran'dan itibaren Erdoğan karşıtı söylemi rafa kaldırmış, mecliste Erdoğan'ı sıkıştırarak adımları atmak yerine hükümet kurulana dek bekleme pozisyonuna geçmiş, süreç boyunca günü kurtarmaya yönelik eylemlerle yetinmiş, Barış Bloku eylemleri ile eylemleri siyasetten arındırmaya çalışmış, en nihayetinde de seçim hükümetine girmiştir. Kısacası önündeki tüm fırsatları tepmiş, kitlesel bir emekçi muhalefeti için ne gerekiyorsa tam tersini yapmıştır. Başka bir deyişle KÖZ'ün niye "HDP'ye rağmen" dediğini envai şekilde somutlamıştır.

Ancak tüm bunlara karşın bugün rejim krizinin nedeni de Erdoğan'ın istediği gibi at koşturamamasının nedeni de HDP'nin meclisteki varlığıdır. Eğer Erdoğan Beştepe'deki sarayından süpürülecekse bu da ancak HDP'nin destekçisi olan emekçilerin seferber olmasıyla mümkün olacaktır. Tam da bu yüzden tüm saldırılar HDP üzerinde yoğunlaşmıştır. Saldırıların amacı HDP'yi meclis dışında bırakmak, HDP'yi destekleyen emekçileri sindirmektir. Tam da bu nedenle 1 Kasım'a giden süreçte ve sonrasında en önemli siyasal görev HDP'ye sahip çıkmak ve HDP'nin parlamentoda yer almaya devam etmesi için çabalamak olmalıdır. HDP'ye sahip çıkarken onu eleştirmek bu desteği zayıflatmaz tersinden HDP'ye yönelik hiçbir eleştirinin bu dönemde Erdoğan'ın saldırıları karşısında HDP'yle saf tutmamanın bahanesi olmayacağını gösterir.

KÖZ bu nedenle 7 Haziran seçimlerinde olduğu gibi 1 Kasım seçimlerinde de "HDP'ye rağmen HDP" şiarını benimseyecek seçimlerde emekçilerin en geniş kitlesel muhalefetini örme kaygısı ve önerileriyle seçim çalışmalarında aktif olarak yerini alacaktır. Ancak böyle bir mücadeleyi verenler HDP'nin içinde yahut dışında bulunan ve önderlik sorununa devrimci bir çözüm arayışı içinde olan güçlerle rejimin krizine devrimci bir şekilde son verecek partiyi yaratma mücadelesinde buluşabilirler.

KÖZ'ÜN SÖZÜ: “ÇÖZÜM SÜRECİ”NE NE OLDU?

(Haziran 2015)

7 Haziran seçimleri yaklaşırken sözüm ona “çözüm süreci”nin yerinde yeller esiyor olması en önemli gelişmelerden biri.

Oysa Erdoğan sarayına göçerken ve yeni AKP hükümeti kurulurken “çözüm süreci” için bir bakanın tahsis etmişti. Bu bile seçimlere giderken AKP'nin bu süreci istismar ederek seçim badiresini atlatmak isteyeceğini düşündürüyordu. Dolmabahçe açıklaması da bunun ilan edilmesi gibi algılandı.

Ama aslında oradaki sahneden tüm ayrıntılarına kadar haberdar ve müdahil olduğu halde, Erdoğan bu açıklamayı tanımadığını açıklayarak ilk karşı hamleyi yaptı. Sonra AKP 'nin içinde ve hükümetle saray arasında bir çelişki yaratacak tarzda izleme heyetine müdahale etti. Nihayet “Kürt sorunu yoktur” vb. açıklamaların ardından “Masa da yoktur; zaten hiç olmadı. ” diyerek noktayı koydu.

Aslında KöZ Erdoğan'ın zoraki oturduğu bu masadan kalkmak için fırsat kolladığını ve bunun için Kürt tarafının masayı tekmelemesi için her vesileyi istismar ettiğini hatta vesile yaratmakla meşgul olduğunu sistematik biçimde tekrar tekrar vurgulamıştı. Lakin AKP'nin muradı olmadı; ve sonuçta gelinen noktaya varıldı, masayı tekmeleyen zaten

masanın Kürtler tarafından tekmelenmesi için baştan beri her türlü tertibi tezgahlayan Erdoğan oldu.

Bu sürecin nasıl bu noktaya geldiğini ve neden tam da şimdi böyle noktalandığını anlamak için sürecin en başına yeniden dönmek ve o günden bugüne olup bitenlere kuş bakışı bir göz atmaya ihtiyaç var. Bu aynı zamanda 7 Haziran seçimlerini ve sonrasında olacak olanları kavramak için de gerekli.

“ÇÖZÜM SÜRECİ” BİR AKP “AÇILIMI” DEĞİL

Adı bile tam olarak konamayan ve ortak bir isimle anılamayan bu süreç, çerçevesi çok daha önce Amerikan emperyalizmi tarafından çizilmiş olsa da, hükümetin iddia ettiği ve çoğu kesimin de doğru kabul edip savunduğu gibi AKP'nin meşhur “açılımlarından” biri olarak başlamadı. Kürt tarafı hükümetin lütfen açtığı bir masaya oturmak zorunda kalmadı. Çerçevesi çok daha önce Amerikan emperyalizmi tarafından çizilmiş olsa da, tersi doğrudu.

Ölüm oruçları Erdoğan'ın tahmin ettiği ve arzuladığı gibi, ve daha önceki benzerlerinde olduğu gibi, eylemcilerin dışarıda bir eylem dalgasını tetikleyemeden ölmesiyle sona ermedi. Tersine dışarıya taşma eğilimi kazandı. Kitlesel ve hükümete karşı büyük bir eylemliliği tetiklemeye aday bir gelişme kedini gösterince, hükümet bunun önünü kesmek için yıllardır tecrit altında tuttuğu Öcalan'a başvurmak zorunda kaldı. Bu hükümet açısından bir geri adım ve ölüm orucu eylemlerinin başarısı idi. Zira ölüm oruçlarının tek hedefi de zaten bu tecritin kalkmasından ibaretti.

Öcalan üzerindeki tecridi kaldırmak zorunda kalan hükümet ikinci hamlede elinin altında bulunan Öcalan'ı bir başka tecrit altında tutma kurnazlığına soyundu. MİT vasıtasıyla gizli kapaklı biçimde yürüttüğü görüşmeleri kullanarak, Öcalan üzerinden dışarıdaki hareketi denetim altında tutmayı hesapladı. Bunun için bir yanda kapalı devre yürütülen görüşmeler etrafında konspiratif dedikoduların yayılmasından medet umarken, bir yandan da hükümetin doğrudan doğruya bir görüşme içinde olmadığı görüntüsünü yaymaya gayret etti. Bu tablo aynı zamanda hükümetin herhangi bir taahhüt altına girmeden karşı tarafı devamlı adım atmaya zorlamak için gerekli idi. Ayrıca ilk adım-

da olduğu gibi, bu görüşmeleri Kürt yığınlarının hükümet karşıtı eylemlere girişmesini engellemek üzere sonuna kadar istismar etmekten geri durmadı. Bunun en çarpıcı ifadesi de Gezi Ayaklanması sürecinde görüldü. “Çözüm süreci”ni bozma şantajı altındaki BDP/HDP bu ayaklanmada oynayabileceği belirleyici rolü oynamaktan imtina etti. Oysa ilk kıvılcımın çakılmasında bir BDP milletvekili olan Sırrı Süreyya Önder tayin edici bir rol oynamıştı ve BDP’nin tabanından unsurlar hiç bir aşamada eksik olmamıştı. Öte yandan HDP’nin tüm bileşenleri baştan itibaren HDP pankartıyla değil, kendi pankartlarıyla eylemlerin içindeydiler. BDP de işgalin son günlerinde de olsa sınırlı ve kontrollü bir katılımı parktaki yerini almıştı. Ama BDP’nin asıl yapabileceği ve yapmadığı şey eylemlerin esas olarak emekçilerin en çok ezilen ve sömürülen kesimlerinin barındığı varoşlara ve Kürdistan’ yayılarak yankılanmasını sağlamaktı. Nitekim Medeni Yıldırım’ın Gezi şehitleri arasına ismini yazdırması bile bunun için en bulunmaz fırsattı. Bu takdirde BDP’nin hükümete karşı bu muazzam hareketin doğrudan doğruya sorumluluğunu üstleneceği açıktı.

Bu elverişli koşullara rağmen BDP açıkça bu eylemlerin bir parçası hatta başını çeken siyasi özne olma sorumluluğunu (tıpkı 8 Martlarda ve 1 Mayısarlarda olduğu gibi) üstlenmedi. İşte hükümetin “çözüm süreci” oyalamacısına dayandırdığı şantajın en etkili olduğu an bu aşamada kendini gösterdi.

Bu bakımdan açıkça söylemek gerekir ki “çözüm süreci” denen süreç AKP’nin inisiyatifi ile başlamadığı halde uzun süre hükümetin işine yarayan bir süreç olarak sürdü.

Ne var ki Öcalan da bu kısıtlı alandaki rolünü sadece hükümetin ihtiyaç ve isteklerine göre oynamakla kalmadı. Aynı zamanda kendisini önemsizleştirmeye yönelik girişimleri boşa çıkarttı. Bir biçimde tecridi kırmayı, sürecin nispeten alenileşmesini ve böylece sürekli gündemde kalmayı sağlayabildi. O noktadan itibaren İmralı görüşmeleri BDP kitlesinin ve Kandil’in hareketini kontrol altında tutmakla sınırlı bir araç olmaktan çıktı, kitle hareketi İmralı görüşmelerinde hesaba katılması gereken bağımsız bir faktör haline geldi.

Hükümet sokaktaki muhalefeti bastırmak istedikçe İmralı’dan gelecek mesajların dışarı ulaşmasına izin vermek, bir başka deyişle uyguladığı

tecridi aralamak zorunda kaldı. Bu durum tersinden kitle hareketinin motivasyonunu sağlayan bir etken oldu. Mamafih her seferinde kitle hareketinin hükümeti rahatsız edecek tarzda yükselişi yine aynı kalandan frenlendi. Hükümet her ne kadar bu yoldan muradına (yani PKK'nin tümüyle teslim olması ve kayıtsız şartsız silah bırakmasına) eremediyse de en sıkışık dönemelerde nefes alabilmek için bu “çözüm süreci” aldatmacasını sonuna kadar istismar etmekten de geri kalmadı. Öyle ki giderek bunun bir oyalamaca olduğu gerek Kandil gerekse de BDP cephesinde sıkça dile getirilmeye başlandı. Adım atmak zorunda olduğunu kabullenmekten başka seçeneği kalmayan hükümet bu adımı atarken de azami ölçüde puan kazanma peşindeydi. Dolmabahçe’de nihayet hükümet ile HDP’nin resmen bir masada olduğu görüntüsünü vermek için bile ağır bir bedel istedi: Osmanlı devletinin kurucusu olduğu rivayet edilen Süleyman Şah’ın türbesini YPG güçlerinin eskortu ve izni ile fiilen özerk durumdaki Rojava’nın bir köyüne taşıttı. Böylece aynı zamanda bir Suriye karakolunun bile olmadığı Rojava topraklarında bir TC karakolunu da yerleştirmiş oldu. Üstelik hükümet bu tavizin karşılığında bir resmi görüntü dışında bir adım atmamakta ısrarını sürdürecekti.

Buna karşılık AKP’nin asıl ihtiyacı PKK’nin şu ya da bu şekilde silahları bırakmasından çok HDP’nin 7 Haziran’da önünü kesmesinin önlenmesiydi. Bu ise AKP’nin kaçınmasının mümkün olmadığı temel çelişkiyi ifade etmekteydi: Eğer “çözüm süreci”nin sonunda PKK Türkiye’de silahlı mücadeleyi bırakıp, parlamenter siyasete yönelirse bundan en büyük zararı AKP’nin görmesi kaçınılmazdır. AKP’nin bu sürecin ilerlemesine bir türlü razı olmamasının nedeni de budur.

“ÇÖZÜM SÜRECİ” OYALAMACASI TUTMAYINCA PROVOKASYONLAR DEVREDE

Seçim sathı mailine girilmesiyle bu çelişki apaçık ortaya çıktı ve AKP’nin “çözüm süreci”ne noktayı koyması da kendini dayattı.

Bunun ardından AKP “çözüm süreci” oyalamacasıyla Kürt yığınlarının frenlenmesini sağlamak yerine peşpeşe provokasyonlarla Kürtlerin sokağa çıkmak üzere kışkırtılması cihetine yönelecekti. Bu süreç hala sürmektedir; ve son ana kadar, hatta seçimlerden sonra da süreceği anlaşılmaktadır.

Zira bundan böyle AKP kendi yarattığı provokasyonları bahane ederek Kürtlerin üzerine güvenlik güçlerini saldırtmak için fırsat arayacaktır. Bu arayış HDP cephesinde “Aman provokasyona gelmeyelim.” refleksini pekiştirmektedir. Böylelikle etkili ve kitle seferberliğine dayalı bir seçim çalışmasından çok medya üzerinden yürütülen bir seçim kampanyasıyla HDP’nin kendini sınırlamasına yol açmaktadır.

Seçim döneminin start almasıyla artık hükümetin herhangi bir “çözüm süreci”ni istismar etmeye yeltenemeyeceği ve bundan hiç bir biçimde yararlanamayacağı ortaya çıktı. Erdoğan bu noktada masayı tekmelemekle “çözüm süreci”nden son bir kez yararlanmaya yöneldi. Bu kez artık desteğini alamayacağı apaçık belli olan Kürt seçmeni yedeklemek için değil, MHP tabanını ve genel olarak milliyetçi şoven seçmen kitleleri yedeklemek için masaya tekmeyi vurdu. Bu hedef aynı zamanda “Biz hiç bir zaman teröristlerle görüşmedik.” demeyi de gerektiriyordu; onu yapmayı da ihmal etmedi.

Ama bir şey daha gerekliydi; yani asıl bu müzakereleri Kürt tarafının istediğini inisiyatifin orada olduğunu ve onların bu süreci her şeye rağmen sürdürmek istediği gerçeğini de ötelemek zorundaydı. Bu nedenle masayı kendisi tekmelediği halde “Aslında bunların niyeti yok; ben tekmelemesem bunlar tekmeleyecekti.” demesi de gerekiyordu.

Bu maksatla Diyardin, Mersin/Adana ve en son Yüksekova’da olduğu gibi provokasyonlarla kitleleri infiale sevk etmek istedi; bu da sonuç vermeyince sonuna kadar en olmadık girişimleri denemekten geri kalmayacağını da görmek zor değil.

Neden böyle olduğunu ve niçin Erdoğan’ın “çözüm aldatmacasıyla” Kürtlere tasma takamadığını anlamak için iki önemli hususa dikkat çekmek gerekiyor.

AKP’NİN PARADOKSU

Bunlardan birincisi sürecin baştan itibaren AKP açısından çelişkili paradoksal bir mahiyeti olmasından ileri geliyor:

AKP PKK’nin silah bırakmasını istiyordu. Öcalan’ın rehin alınmasından beri diğer taraf da buna hazır olduğunu defaten ilan etmekteydi. Ne var ki PKK silah bırakıp parlamenter kanallardan siyaset yapmakla sı-

nırlı bir varlık göstermeye razı olsa bile, bunun AKP'ye yetmesi mümkün değildi. Zira bu seçmenin kendi partisiyle karşısına dikilmesi halinde, seçim sermayesini esasen Kürt seçmenlerden devşiren AKP'nin tek başına hükümet olmakta bile zorlanacağı besbelliydi; nitekim bugünlerde bu apaçık görünmektedir. O nedenle AKP sadece PKK'nin silah bırakmasıyla ve Türkiye'deki askeri eylemlerine son vermesiyle yetinemezdi; askeri varlığıyla olduğu kadar parlamenter siyasi varlığıyla da yok olması da lazımdı. Bu AKP'nin ülke siyasetindeki baskın varlığını sürdürebilmesi için olmazsa olmaz koşuldur. Bu nedenle AKP açısından "çözüm süreci" sadece PKK'nin Türkiye'de silahlı mücadeleye son vermesiyle kendini sınırlı tutamazdı. Kaldı ki bunu Abdullah Öcalan yıllar önce önermiş ve çağrısını yapmıştı; ne var ki bu çağrıya icabet ederek TC sınırlarının dışına çıkmaya tek taraflı olarak karar veren yüzlerce PKK savaşçısı AKP yönetimindeki TC devleti tarafından tuzağa düşürülerek topluca katledilmişti.

Açıktır ki AKP'nin asıl amacı PKK'nin TC'ye karşı silahlı mücadeleyi sonlandırması değil, siyasi mücadeleden büsbütün vaz geçmesi, meydana AKP'ye bırakması ve hatta mümkünse AKP'nin kuyruğunda ona kan verecek tarzda bir siyasi role razı olmasını sağlamaktır.

AKP açısından ehveni şer Kürt hareketinin karşısına bir siyasi rakip olarak çıkmadan ve ayrı bir siyasi özne olarak da olsa parlamentoda kendisine koltuk değneği olarak kalması idi. "Çözüm süreci" de bu çerçevede bir şantaj unsuru olacaktı. Ne var ki hem Kandil hem de HDP AKP'nin kendilerine biçtiği bu rolü oynamayacaklarını ilan ettiler. Yani ölüm oruçlarının başladığı noktada tekrar ısrarcı oldular. Öcalan da adı konmasa ve alenileşmesine izin verilmese de bu müzakerelerden yararlanarak tecritin nasıl kalkması gerektiği hakkındaki görüşlerini duyurma fırsatını buldu.

Aslına bakılırsa yaşanan anlaşmazlıklar "çözüm süreci"nin esasına dair değildi. Ancak bir yandan Kürt sorunu ben çözdüm pozlarını takınmak diğer yandan İç Anadolu'daki seçmenlerini MHP'ye kaptırmamak aynı zamanda da Türk devletinin gerici çıkarlarının bekçiliğini yapmak gibi imkansız bir üçlü hedefi önüne koymuş olan Erdoğan açısından bu plandaki küçük görülebilecek bir sapma bile bütün projenin çökmesi anlamına gelmektedir. Nitekim bugün de yaşanan budur.

Bu noktada inisiyatifin kendi elinde olmadığını farkedenden ve süreçten Öcalan'ın kendisinden fazla yararlandığını fark eden, üstelik HDP'nin de her şeye rağmen sandıkta giderek büyüyen bir tehlike olmasının önlenemeyeceğini gören Erdoğan rek masayı tekmelemek suretiyle inisiyatifi eline almaktan başka çare bulamadı. Ama bu hamle yolsuzlukların IŞİD'e verilen destek hakkındaki belge ve bilgilerin ortaya saçıldığı koşullarda gerçekleşti. Bu noktada sürecin akıbetini belirleyen ikinci etkene geçmek gerekiyor.

ROJAVA DEVRİMİ TÜM HESAPLARI BOZDU

“Çözüm süreci”nde inisiyatifin Öcalan'ı İmralı'da rehin tutan hükümetin elinde olması Erdoğan'ın başlıca güvencesiydi; böylelikle Peru'da Aydınlık Yol'un teslim alınması gibi bir sonuç bekliyordu. Bu ihtimal dışı değildi. Ama Peru'da olmayan ve başka yerde de ortaya çıkması muhtemel olmayan bir faktör devreye girdi: bu Rojava Devrimidir.

Rojava Devrimi'nin yarattığı iklim müzakerelere dışarıdan baskı uygulayan ve genel olarak Kürt tarafının maneviyatını yükselten ve her şey razı olmayacaklarını ifade etmesini sağlayan, özel olarak da Öcalan'ın pazarlık payını artıran bir faktör oldu. Billhassa kitlelerin herhangi bir çözüme razı olmayacaklarını dile getirmelerini sağlayan bir etken oldu.

İkinci aşamada da Erdoğan'ın “düştü düşecek” diye ümit beslediği Kobanê'de tüm hesapları bir kez daha alt üst oldu. AKP'nin besleyip yönlendirdiği IŞİD çeteleri dünyanın Kobanê'yi tecrit etmesine rağmen YPG ve destekçileri tarafından hezimete uğratıldı. Bunun üzerine hem Erdoğan bir adım daha geri atmak zorunda kaldı hem de beri tarafın maneviyatı ölçülemeyecek kadar yükseldi. Üstelik bu gelişme aynı zamanda HDP'nin seçim zemininde AKP'nin karşısına daha güçlü bir biçimde çıkmasını da teşvik edip tetikleyen bir etken oldu. “Kobanê düştü düşecek” temennisi seçim kampanyalarında Erdoğan'ın karşısına çıkan en önemli engellerden biri oldu.

İşte Erdoğan'ın artık “çözüm süreci”ni hiç bir biçimde istismar edemeyeceğine kanaat getirmesinde son noktaya, “AKP düştü düşecek” denen noktaya böyle gelindi.

HDP'NİN BARAJI AŞMASI 12 EYLÜL REJİMİNİN HESABININ GÖRÜLMESİNİ GÜNDEME GETİRİR

Kuşkusuz 8 Haziran'dan itibaren nasıl bir meclis aritmetiği oluşacağı ve AKP ile Erdoğan'ın paçalarını kurtarmak için ne tip manevralara girişecekleri; HDP'nin ve Öcalan'ın önüne neler koyacakları; berikilerin bu durumda ne yapacağı belli değildir. Ama en azından bu tablonun 7 Haziran'a kadar AKP aleyhine ve HDP lehine işleyeceği şüphesizdir. Muhtelif hükümet tertiplerine karşı HDP ve Kürt kitleleri tarafından verilen yanıt pasif bir yanıt da olsa buna işaret etmektedir.

HDP'nin 12 Eylül barajını aşmasıyla 12 Eylül Rejimi'nin son bekçisi olan ve 12 Eylül Anayasası'ndan Kenan Evren'den bile fazla yararlanmayı beceren AKP'nin mutlak iktidarıyla birlikte hayallerinin bir çoğuna veda etmesi gerekecek. Bu nedenle olsa gerek, AKP'nin yedeği olan CHP de ilk defa iktidara talip bir parti görüntüsü vermeye başlamaktadır. Demokratik hakların genişlemesi noktasında değilse de seçim kampanyalarına damgasını vuran sosyal haklar paketi ile CHP ön almış durumdadır. Her ne kadar doğrudan doğruya seçmenler için bir şey ifade etmese de “Merkez Türkiye” projesi ile seçim kampanyalarının ortasında gündeme yeni bir unsur eklemektedir. CHP gerek Türkiye'deki gerekse de uluslararası ölçekteki büyük sermayenin desteğinden neredeyse tamamen mahrum kalan AKP'nin kısmen de kendisinin yarattığı bir sermaye kesimine hitap ediyor. Bu projeyle AKP'nin tutunduğu son dallardan birini de kemirmeye niyetli olduğunu gösteriyo.

CHP 7 Haziran'a gelmeden önce AKP'yi hükümete taşıyan üç «Y »'den ikisini yani “yolsuzluk ve yoksulluk”u şimdiden istismar etmeye başlamış durumdadır. Ne var ki henüz üçüncüsüne yani “yasaklar ” kısmına girmemiştir ki “çözüm süreci”ne dair asıl gündem oradadır.

Bu itibarla, görünen o ki AKP “çözüm süreci”ne noktayı koymuş durumdadır ve yerine gelmesi muhtemel olanların da böyle bir gündemi olmayacaktır. Her ne kadar pek çoklarının düşündüğü gibi bu temelde yeni bir AKP-HDP diyalogu ve bir ucunda AKP'nin olduğu bir “çözüm süreci” olmayacağı artık belli gibidir. Zira AKP Diyardin, Yüksekova gibi saldırıların yanısıra en son Mersin ve Adana'daki saldırılarla HDP'ye fütursuz bir biçimde saldıracağının işaretini vermektedir. Ada-

na ve Mersin saldırılarının DHKP/C tarafından yapıldığını ilan etmesi de kötü kokular yayılmasına yol açmaktadır. Hatırlanırsa Reyhanlı'daki saldırı da önce Mihraç Ural/Esad ve ekibinin üzerine yıkılmak istenmiş ve ardından IŞİD parmağı ortaya çıkmıştı. Bu senaryonun da oradan kopya olduğundan kuşku duymamak gerekir; nitekim HDP buna işaret etmekte haklı olarak gecikmemiştir.

Öte yandan Erdoğan'ın danışmanı Yiğit Bulut'un çifte silahı ve mermi stoklarıyla kendini Erdoğan'a siper edeceğini açıklaması da dikkat çekicidir. Kendisi de efendisi gibi korumalarla dolaşan bu kof kabadayının açıklamasından anlaşılması gereken şudur: AKP ve yandaşları olası bir darbe yahut ayaklanma girişimi karşısında Erdoğan'ı savunmak için Rabia Meydanı'nda toplanan İhvacıları aşacak kitesellikte ve cesaerette bir sessiz çoğunluğun bulunduğu efsanesini yaratsalar da Erdoğan'ın bel bağlayabileceği ve harekete geçmeye hazır bir kitle mevcut değildir. Erdoğan'ı koruyacak olan hiçbir zaman tam olarak güvenmeyeceği ve güvenmemekte haklı olduğu sivil veya askeri bürokrasiden başkası değildir.

Aynı nedenden ötürü, hem devletin güçlerini harekete geçirerek hem de paralı uşaklarıyla IŞİD çetelerinden sonuna kadar yararlanarak HDP etrafındaki kitle güçlerini dağıtmak üzere Erdoğan'ın her türlü yolu deneyeceğinden şüphe etmemek gerekir.

Ne var ki HDP'nin kitlesi gerek Kobanê'ye destek eylemlerinde gerek Diyadin'de gerekse de Yüksekova'da kendini mermilere siper etmekte tereddüt etmeyeceğini göstermesine rağmen hala pasif bir direniş çizgisindedir ve "provokasyona gelmeyelim" çığlıklarıyla frenlenmektedir.

"PROVOKASYONA GELMEYELİM" REFLEKSİ TUZAKTIR VE TEHLİKELİDİR

Oysa böylesine fütursuzca saldıran ve daha da saldıracığını belli eden bir AKP'ye karşı bu pasif direniş çizgisi tehlikelidir. Zira inisiyatifi daima saldırgana bırakan bir tutuma işaret eder. Mevcut koşullarda aktif bir savunma yani ön alarak karşı saldırıya geçmeye gerek vardır. Kuşkusuz gerillacılık çizgisiyle gözü bağlanmış olanların aktif bir mücadeleden anlaşılması gerekeni anlaması güçtür ve bu çerçevede "provokasyona gelmeyelim" çağrıları aktif bir kitle seferberliğinin önünü

kesen ve siyasal mücadeleyi medyatik bir propaganda/ajitasyon alanına ve parlamento kulislerine sıkıştıran bir çizgiyi kalınlaştırmaktadır.

Oysa silahlı bombalı saldırıların karşısında bu alana çekilmek demek devletin silahlı güçlerinin daha fazla devreye girmesine davetiye çıkarmaktır. Bu ise kaçınılmaz olarak saldırıların sistematik bir biçimde artmasına ve buna karşı dar kadro eylemlerinin öne çıkmasına zemin hazırlar. Asıl tehlike budur.

Nitekim bilhassa geride bıraktığımız 1 Mayıs özellikle de İstanbul 1 Mayıs'ı bu tehlikeye işaret etmektedir.

KÖZ'ün arkasında duran komünistler 2015 1 Mayıs'ının seçim gündeminden koparılmaması gerektiğine ısrarla işaret edip, Taksim tartışmalarının bu hedefin ortadan kalkmasına yol açacağına dikkat çekmiştir. Nitekim İstanbul'da çoğunlukla Taksime kitlenmiş ve - KÖZ'ün bu eylemlerdeki tutumundan bağımsız olarak - Taksim'de ısrar eden apolitik, sol lafazan tutumu açıktan karşısına almaya cesaret edemeyen eylemler olmuştur. Oysa 1 Mayıs 2015 AKP'ye karşı ve 12 Eylül barajının yıkılması için büyük bir kitlesel eylemin damgasını taşımalıydı. İstanbul'da bu sağlanamamıştır. HDP bir kez daha 1 Mayıs'ı pas geçmiş böylece kendi seçim kampanyalarına da en azından İstanbul'da fren koymuştur. Başka hiç bir özne de bir kitlesel 1 Mayıs mitingi çağrısı yapmaya cesaret etmemiştir.

Bu vahim yanılığın sadece 1 Mayıs günü ile sınırlı kalacağını da sanmamak gerekir. Zira 1 Mayıs'ı pas geçmekle başka vesilelerde kitleleri seferber etmekten imtina etmek arasında bir bağ olduğu kesindir. Örneğin tam seçim dönemine rastlayan metal işçilerinin direnişine de bu çerçevede kitlesel bir destek örgütlenmemiştir. Bu durumda pek tabii ki "provokasyona gelmeme" adına Adana ve Mersin saldırılarını protesto etmek üzere kitlesel protestolar da örgütlenmemiştir. Protestolar büyük ölçüde seçim mitingleri ve TV beyanatları çerçevesinde kalmıştır. İlerisi için tehlikeli olan da budur.

KÖZ'ün arkasında duran komünistler 2015 1 Mayıs'ında İstanbul'da hem Beşiktaş'taki eylemde yer almış hem de Şirinevlerde EMEP'in inisiyatifiyle nakış işçilerinin dahil edildiği görece barışçıl ve yine de bir kitlesel 1 Mayıs mitinginin yerini tutmayan eyleme çevrelerindeki

ilişkileri de çağırarak katılmışlardır. Bununla birlikte emekçilerin en dinamik ve politik kesimlerinin bulunduğu varoşlardan birinde sembolik biçimde de olsa bağımsız bir eylem örgütleyerek burada seçim gündemi ile 1 Mayıs gündemini birleştiren ve siyasal mesajımızı ortaya koyan bir eylem önceden kararlaştırıldığı ve ilan edildiği halde örgütlenememiştir. Ne yazık ki bu yüzden KÖZ'ün arkasında duran militanların katıldıkları eylemlerde başkalarını çağıracakları bir yer de olmadığı için esasen başkalarının hedef ve inisiyatiflerinin damga vurduğu eylemlerle sınırlı kalmıştır.

Bereket 1 Mayıs İstanbul'la sınırlı değildir ve KÖZ'ün arkasında duran komünistler Bursa'da Ankara ve İzmirde seçim dönemi sayesinde görece kalabalık olan mitinglere sloganlarımızı ve 1 Mayıs'ı seçimlere bağlayan şiarlarımızı taşımışlardır.

1 MAYIS'IN VE 30 MAYIS'IN DERSLERİYLE 7 HAZİRAN SONRASINA HAZIRLANMAK GEREK

Geride bıraktığımız 1 Mayıs dönemecinin dersleriyle son güne kadar seçim sürecinde 12 Eylül barajının delinmesi ve AKP hükümetinin tökezletilmesi için mücadeleye devam edeceğiz. Bilhassa bu derslerden yararlanarak 8 Haziran'dan itibaren AKP hükümetini geriletme onun yerine hazırlanan CHP'nin önünü kesmek için emekçilerin ve ezilenlerin eylemli birleşik seferberliğinin yaratılması için çaba göstermeye devam edeceğiz.

Giderek saldırganlaşan gerici AKP'nin yeni saldırılarını göğüslemenin asıl yolu da parlamento formülleriyle ve medya üzerinden siyaset yapmaktan çok bu tutumu benimsemektir.

Ne var ki, seçim kampanyalarının kızışması ve sondajlara göre HDP'nin giderek yükselen bir çizgide görünmesi AKP'nin ise her adımda gerilediğinin görülmesi hükümeti ve Erdoğan'ı giderek daha fazla yasaları ve anayasayı çiğnemeye itmektedir. Seçimlere Kenan Evren'in bile yapmaya cüret edemediği kadar aktif bir biçimde ve bütün devlet mekanizmalarını ve örgütlediği çeteleri kullanarak müdahale etmeye giderek artan bir fütursuzlukla müdahale etmesi söz konusudur.

AKP ise bugüne kadar görünen tabloya göre daha büyük bir seferberlik sağlayabilecek durumda görünmemektedir. O nedenle de 30 Mayıs

günü İstanbul'un fethinin de (Çanakkale savaşının tarihini değiştirerek Ermeni soykırımının üzerini örtmek isterken yaptığı gibi) tarihini değiştirerek HDP mitingini gölgede bırakmak istemiştir. Bununla da kalmayıp valilik üzerinden HDP'nin mitingini engellemeye yeltenmiştir. Ama bu engelleme sağlanamadığı gibi bütün şaşasına rağmen İstanbul'un Fethi kutlamaları HDP mitinginin önemini azaltan bir etki yaratabilmiş değildir. Seçimlerin kaderini belirlemede en önemli dönemeçlerden biri olan 30 Mayıs gününde HDP İstanbul'da en büyük mitingini örgütlemiştir.

Bununla birlikte 1 Mayıs 2015 dönemecinin bu maksatla aynı maharetle kullanılamadığı da bir vakıadır. İstanbul'da 1 Mayıs daha önce başka vesilelerle olduğu gibi kısır bir Taksim tartışmasının girdabına sürüklenmiştir. Solu oluşturan muhtelif akımlar bir yanda, sendika bürokratları bir başka yanda bu dönemecin seçim sürecinden kopartılmasına ayrı ayrı ve birlikte katkı koymuşlardır.

AKP'nin bu tutumla murad ettiği ise dev bir AKP karşıtı seçim mitingine dönüşebilecek bir 1 Mayıs mitinginin önlenmesi idi ve bunu sağlamayı başarmıştır.

KÖZ ise ısrarla HDP'nin görevinin 1 Mayıs'ın sorumluluğunu üstlenerek emekçileri ve ezilenleri bu önemli mücadele gününde AKP'ye karşı bir protesto mitingine dönüştürmek olduğunu vurgulamıştır. Bu çerçevede de AKP'nin 1 Mayıs dönemindeki hırçın tutumunun Taksim meydanı hakkındaki bir hassasiyetten ziyade böyle bir siyasal protesto etkinliğinin önünü kesmek olduğuna dikkat çektik.

AKP'nin 1 Mayıs'taki tutumunun esas olarak böyle bir protesto mitingini önlemek olduğuna göre, 30 Mayıs'ta yapılan HDP mitingi de bu geride kalan ve iska geçilen 1 Mayıs mitinginden daha önemliydi ve gelinek noktada giderek güç kaybeden AKP'yi daha fazla tedirgin etmekteydi. O nedenle de bu dönemeci sıradan bir seçim mitingi olarak değil 1 Mayıs'ı akılda tutarak ele almak bir ödevdi ve sorumluluk gereği idi. Bereket 30 Mayıs mitingi HDP'nin en büyük seçim mitingi olarak gerçekleşti ve orada kaldı. Ama hem 2015 1 Mayıs'ından hem de 30 Mayıs'tan seçim sonrası dönem için dersler çıkarılması hala bir ödev olarak önümüzde durmaktadır.

Bu ve benzeri dönemeçlere asla “Biz yasal hakkımızı kullanır mitin-gimize gideriz eğer bir provokasyon olursa onun sorumluluğu da AKP’nin üzerinde kalır” hafifliğı ile yaklaşamaz.

Böyle bir tutum legaliteye güvenmeyi ve bu legaliteye teslim olmayı anlatan ve kitleleri devletin saldırılarına karşı korumasız bırakan bir sorumsuzluk olur. Zira AKP’nin mağdur rolü oynayarak prim yaptığına inanıp HDP mağdur duruma düşerse kitle desteğinin artacağını sanmak safdilliktir.

Çünkü kitlelerin tuzağı düşürölerek mağdur olan bir partiye değil giderek gericileşen, 12 Eylöl rejjiminin bekçisi ve mirasyedisi olan AKP hükümetinden kurtuluş mücadelesinin sorumluluğunu üstlemeye müsait bir partiye ihtiyaçları var.

BARAJI AŞMAK İÇİN AKP'YE KARŞI EMEKÇİLERİN KİTLESEL SEFERBERLİĞİNİ SOLUN EN GENİŞ EYLEM BİRLİĞİYLE ÖRELİM

(Mart 2015)

7 Haziran'da 12 Eylül rejiminin en kritik seçimi gerçekleşecek. Yaklaşan genel seçim derinleşen siyasi krizin içindeki en önemli dönemlerden biri olacak. 2015 seçimleri ya rejimi kilitleyerek Erdoğan'ı köşeye kıştırarak ya da ona bir can simidi uzatarak AKP'nin yeni saldırılarının yolunu döşeyecek. Dönemecin önemini arttıran sadece burjuva aktörlerin açmazlarının büyüklüğü değil, 2015 genel seçimi aynı zamanda solun rejimin seyrine müdahale etmek için ilk kez bu kadar büyük imkanlara sahip olduğu koşullar altında gerçekleşiyor.

SİYASİ KRİZİN KÖKENLERİ

Bugünkü siyasi krizin köklerini 2009-2011 arasındaki dönemde bulmak mümkündür. ABD 2009'a dek sunduğu destekle AKP'nin, darbe girişimleri ve kapatma davaları dâhil olmak üzere, birçok badireyi atlatmasını mümkün kılmıştı. AKP de bu süre zarfında generalleri ABD'nin istediği şekilde hizaya çekmişti. Ancak Erdoğan'ın Kürt sorununu Amerika'nın istediği şekilde çözmeyi başaramaması, Ortadoğu'da özerk hareket eğilimlerinin artması, ABD'yi Türkiye'deki burjuva

siyasetinin o zamanki rakipsiz gücü olan AKP'nin karşısına CHP'yi çıkararak dengeleme arayışlarına itti. Doğrusu AKP'nin 2009 yerel seçimlerindeki başarısızlığı da bu girişim için elverişli bir zemin hazırlamıştı.

ABD'nin o dönemki amacı AKP'yi devirmek değildi. Zaten o dönemki Amerika-Türkiye ilişkilerine bakıldığında köprülerin atılması şöyle dursun, Obama'ya mecliste konuşma yaptırarak bir yakınlığın yaşandığını gözlemek dahi mümkündür. ABD'nin kendi yardakçısı olan hükümetleri desteklemek için muhalefete yatırım yapması Türkiye de ilk kez rastlanan bir durum değildi. Bu bakımdan CHP o dönemde iktidar adayı olarak değil, herhangi bir yol kazasında devreye girecek bir yedek lastik olarak görülüyordu. Orijinal olan ve ABD'nin dengeleme arayışlarını bir siyasal krize dönüştüren nokta, Erdoğan'ın bu dengeleme arayışlarına karşı gösterdiği direnç oldu. Bu durum bir yandan Amerika'nın ve uzantılarının Türkiye siyasetine müdahale etme kapasitesindeki zayıflamayla ve siyasi partiler, medya gibi araçların yıpranmış olmasıyla ilgiliydi. Diğer yandan AKP'nin uzun yıllar koalisyonuz bir hükümetin sefasını sürmesi onun direnç kapasitesini arttırmıştı. Ancak Erdoğan'ın direnci sürecin ABD'nin istediği şekilde gelişmesini engellese de kendi gerileyişini engellemedi. KÖZ'ün 2009'dan beri AKP'nin gerileyişi/geriletilmesi diye tanımladığı süreç bu şekilde başlamış oldu.

Böylelikle partisini “kazan-kazan” şiarıyla kurmuş olan Erdoğan “kaybet-kaybet” olarak da adlandırılabilir bir kısır döngüyü tetiklemiş oldu. ABD'nin Erdoğan'ı dengeleme girişimleri, Erdoğan'ın ABD ile arasındaki mesafeyi açmasına, hem de Türkiye'ye müdahale kanallarını itibarsızlaştırma, yıpratma ve zayıflatmaya yönelik girişimlerde bulunmasına yol açtı. Büyüyen mesafe ve Erdoğan'ın girişimleri ABD'nin Türkiye'ye yönelik müdahale etmekten vazgeçmesine değil, bu müdahalenin kapsamını genişletmesine yol açtı. Şiddetlenen müdahaleler mesafeyi ve direnci büyüttü, artan mesafe ve direnç de müdahalelerin şiddetini arttırdı. ABD, onun işbirlikçileri olan TÜSİAD ve Cemaat ile Erdoğan arasındaki bugünkü savaş hali böyle ortaya çıktı.

BUGÜNKÜ SİYASİ KRİZİN ÖNCEKİ SİYASİ KRİZLERDEN FARKI: REJİM KRİZİ

ABD'nin Erdoğan'ı gönderme yolundaki hamlelerine karşı Erdoğan'ın

ayak direyişle büyüyen siyasi kriz 12 Eylül sonrasında ortaya çıkmış olan ilk kriz değildir. Hatta Türk burjuva demokrasisinin son 35 senesinin krizlerle örülü geçtiğini söylemek abartma olmaz. Seksenlerin sonunda Özal'ın Çankaya'ya çıkış serüveni böyle bir kriz dönemine işaret eder. Susurluk kazasıyla başlatılıp Erbakan-Çiller koalisyonunun bitmesiyle noktalanmış bir başka örnektir. Anayasa fırlatma vakası olarak hatırlanan Sezer ile Ecevit hükümeti arasındaki kriz sadece siyasal bir kriz olmakla kalmayıp bir ekonomik krizi de tetiklemiştir. Ecevit'e "Kendi kendimizi intihar ettik" dedirten ve hükümeti AKP'ye gümüş tepsi içinde sunan ise bir sene sonraki siyasi kriz olmuştur. Siyasi krizler AKP döneminin de ayrılmaz bir parçasıydı. "Genç subayların huzursuz olduğu" 2003-2004, Gül'ün Cumhurbaşkanlığı seçiminin Anayasa Mahkemesi tarafından engellendiği, sonrasında AKP'ye karşı kapatma davasının açıldığı 2007-2008 dönemleri siyasi kriz dönemleri olarak kabul edilebilir. Bu krizlerin hepsi 12 Eylül rejiminin yıpranmasına katkıda bulunsun da hiçbir zaman bugünkü boyutta ve kapsamda bir rejim krizine dönüşmedi.

Her şeyden önce bugünkü siyasi kriz 12 Eylül Anayasası'nın yeni bir anayasa ile değiştirilmesini geri dönüşsüz bir şekilde gündeme sokmuştur. 2010 referandumuyla birlikte Erdoğan'ın ikiyüzlü ve fırsatçı bir şekilde 12 Eylül'le hesaplaşmanın bayraktarlığına soyunması, rakiplerini de 12 Eylül Anayasası'nın değişmesi gereğini her fırsatta tekrarlayan bir tutum takınmaya zorlamıştır. O günden bugüne, iktidarıyla muhalefetiyle tüm burjuva partilerini birbirlerini her seferinde yüksek bir perdeden 12 Eylülcü ve darbeci olmakla suçlamaktadır. 2011 seçimlerinden sonra kurulan Anayasa komisyonundan hiçbir partinin ayrılmaya cesaret edememesi bir yandan anayasanın değişmesi yönündeki beklentinin zorlayıcı etkisini göstermektedir ama aynı zamanda bu değişiklik beklentilerini büyütülmektedir. O halde derinleşen siyasal krize paralel olarak Anayasa'nın değişmesi gerektiğine dair beklentiler de artmaktadır.

İkincisi bugüne kadarki tüm krizlerde rejimin kimi parçaları kaçınılmaz olarak yıpranmıştır. Ama hiçbiri bu kapsamda ve boyutta olmamıştır. Önceki dönemde Ergenekon, Balyoz, İrtica ile Mücadele Eylem Planı operasyonları generalleri geriletmek için yürütülmüş ve rejimin payandalarından orduya ciddi bir hasar vermişti. Ancak bugün Erdo-

ğan'a yönelik yıpratma kampanyası ve akabinde onun "paralellere" karşı açtığı savaş Ergenekon dönemindeki yıpranmaya rahmet okutacak durumdadır. Emniyetten Yargıtay'a, Anayasa Mahkemesi'nden TÜBİTAK'a kadar 12 Eylül'ün tüm kurumları hallaç pamuğu gibi dağıtılmış durumdadır. Erdoğan'ın bu kurumların içinde giriştiği paralel avı, kurumların birbirlerine attığı çelme miktarını azaltsa da ödenen bedel söz konusu kurumların kitlelerin ve burjuva siyasetinin aktörlerinin gözü önünde tüm meşruiyetlerini yitirmeleri olmuştur.

Üçüncüsü, Amerikancı koalisyonla Erdoğan arasındaki mücadelede, Erdoğan'ın yaptığı manevralar onun ömrünü uzatsa da, rejimi iyice işlemez hale getirmektedir. Tüm kadroların "güvenilir" AKP'liler arasından seçilmesi bile bu durumu engelleyememektedir. Söz konusu sorunun en çarpıcı örneği Erdoğan'ın kendisini yolsuzluk soruşturmalarından da kurtaran bir biçimde kapağı Çankaya'ya atmasıdır. Bu durum Erdoğan'ı kurtarmıştır kurtarmasına ama onu sürekli Anayasal suç işlemeye mecbur etmiştir. İcracılıktan vazgeçmeyen Erdoğan sürekli olarak hükümetin yetkilerini gasp etmektedir. Buna karşılık Erdoğan'sız bir AKP'nin hızla oy kaybedeceği gerçeği, Türkiye'de ilk kez bir Cumhurbaşkanı'nın bir parti adına seçim kampanyası yürütmesine yol açmaktadır. Çift başlı ve giderek birbiriyle çelişen bir hükümet, tarafsızlık yeminini bir kenara bırakan bir Cumhurbaşkanı tel tel döken rejimin sırtındaki yükleri artırmaktadır.

Dördüncüsü, 12 Eylül rejimine en büyük darbeleri vurmuş olan, asıl yıpratıcı güç Kürtlerin durumudur. 12 Eylül darbesi Kürtlerin mücadelesindeki yükselişin önünü kesememiştir. Böylelikle Kürtleri ezmeye gelmiş bir rejim, giderek kitlesellenen bir mücadelenin sonunda bu rejime kök söktürmeye başlamıştır. Zaten bugüne kadar 12 Eylül rejimine yönelik tüm kozmetik düzenlemeler hep Kürtlerin Türk Devleti'ne yönelik büyüyen tehdidini ortadan kaldırma amacını taşımıştır. Ancak, önce Güney Kürdistan sonrasındaki Rojava'dan esen rüzgârlar 12 Eylül rejiminin başta Kürtler olmak üzere tüm ezilenlere giydirdiği deli gömleğinin tüm dikişlerini patlatmaktadır. 2009-2011 arasında Kürtlere yönelik imha saldırıları hüsrarla sonuçlanan Erdoğan tam da bu nedenden ötürü Kürtlerle müzakere masasına oturmaya mecbur kalmıştır. Erdoğan'ın Amerikancı koalisyonla savaşı Kürtlerin pazarlık gücünü daha da yükseltmektedir. Ancak Kürtlerin en basit haklarını

elde edebilmeleri için bile Anayasa'nın değiştirilemez hükümlerinde bir değişiklik gerekmektedir. Tam da bu yüzden rejimin sadece payandaları yıpranmakla kalmıyor aynı zamanda onun tanımlayıcı kural ve düzenlemelerinin tümü tartışmalı bir duruma geliyor.

Rejimin altını oyan tüm bu etmenlerin bir rejim krizine yol açması ise beşinci bir nokta ile ilgilidir. Yeni bir rejime dair beklentiler yükselirken, burjuva siyasetindeki hiçbir öznenin bu rejimin esaslarını değiştirmeye niyeti ve gücü yoktur. Bu ise verili kurumların daha fazla yıpranmasına, devletin kurumları arasındaki çatışmanın daha da büyümesine yol açmaktadır.

İşte HDP'nin 7 Haziran 2015 seçimlerine parti olarak katılma kararını bu siyasal tablonun bir parçası olarak düşünmek gereklidir.

HDP'NİN PARTİ OLARAK GİRMESİ KRİZİ DERİNLEŞTİREN BİR ADIMDIR

Emekçi ve ezilen düşmanı 12 Eylül rejiminin en önemli düzenlemelelerinden biri de yüzde onluk seçim barajıdır. Esas amacı solun ve Kürtlerin meclise girmesini engellemek, meclise girmek isteyen partilerin önüne düzen partileri ile ittifak dışında bir seçenek bırakmamaktır. Doğrusu baraj düzenlemesi ilk darbeyi çoktan almış, 2007 ve 2011 seçimlerinde yürütülen ortak bağımsız aday çalışmalarıyla barajda ilk delik açılmıştır. Nitekim o tarihten bu yana burjuva siyasetinde meclisi eskisi gibi işletmek güçleşmiştir. Kapalı oturumların sayısının neredeyse sıfıra inmesi bunun göstergelerinden biridir. Anayasa tartışmalarının bu kadar çetrefilli hale gelmesinin nedenlerinden biri mecliste başta Kürtler olmak üzere ezilenler adına konuştuğunu iddia eden ve bir türlü dışarıya atılamayan 30 küsur vekillik bir grubun varlığıdır.

HDP'nin parti olarak barajı aşması her şeyden önce delik deşik olmuş baraja esaslı bir darbe daha vurulması, baraj mekanizmasının geçersizleştirilmesi olacaktır. Bugüne dek aşılamaz bir engel olarak dikilen barajı aşmanın tüm emekçilere vereceği moral güç de cabasıdır.

HDP'nin parti olarak barajı aşmasının sonuçlarından bir diğeri de söz konusu meclis grubunun kalabalıklaşması olacaktır. Bu aynı zamanda AKP'nin milletvekili sayısının, karşısındaki burjuva muhalefeti güçlenmeden zayıflaması anlamına da gelecektir. Böylelikle rejimi değiştirme

ihtiyacı sürekli büyürken hali hazırdaki düzen içi aktörlerin rejimi de-
ğiştirme kapasitesi daha da azalacaktır.

REJİM KRİZİ DERİNLEŞİRKEN AKP HEM ZAYIFLIYOR HEM DAHA DA SALDIRGANLAŞIYOR

2011'den bu yana AKP'nin halka yönelik saldırıları artmaktadır. Açılışı Roboski'deki katliamla yapan hükümet, Gezi'deki katilleri “kahraman polisimiz” diye pohpohlamış, Kobanê'yi IŞİD'le beraber kuşatmıştır. Şimdi de AKP seçimlere kolluk kuvvetlerinin yetkilerini daha da arttıran bir iç güvenlik yasa tasarısıyla girmektedir. Bu yasayı geçirmek için meclisteki tüm muhalefet milletvekillerini tartaklamaktan çekinmemektedir. Kılıçdaroğlu'nun “Mecliste bize bunları yapan sokakta vatandaşa neler yapar?” sorusu AKP'nin içine girmiş olduğu yönelimi özetlemektedir.

Öteden beri söylediğimiz üzere AKP'nin artan saldırıları, onun güçlenerek rakipsiz hale gelmesinin değil yaşadığı kan kaybının bir sonucudur. AKP geriledikçe saldırganlaşmaktadır ve bu durum son altı yıldır devam etmektedir. Bununla birlikte içine girdiğimiz dönemde yeni olan AKP'nin sadece müttefikleri tarafından terk edilmesi değil aynı zamanda Erdoğan'ın kendi partisi içindeki tartışmasız otoritesinin zayıflamasıdır. Yolsuzluk oylamasındaki fireler, 5 Ocak'ta Bakanlar Kurulu'nu toplayamaması, Hakan Fidan'ın kendi rızasına olmamasına karşın istifa etmesi bu zayıflamanın dışa vuran görüntüleridir. Pısrık ve risk almayı sevmeyen birisi olan Abdullah Gül'ün siyasete dönme yolunda verdiği sinyaller de AKP içinde büyüyen çatlakların son örneğidir.

Gelinen aşamada Erdoğan'ın kendisini korumak ve dizginleri elinde tutmak için izleyebileceği tek yöntem daha da saldırganlaşmaktır. Zayıflayan birlik, çatışan çıkarlar ancak sürekli bir kriz durumu yaratarak korunacaktır. Böyle bir krizi yaratmanın en emin yolu ise başta Kürtler olmak üzere mücadele eden tüm emekçilere savaş açmaktır. AKP 2015 seçimlerinde yenilgiye uğratılmadığı takdirde, Erdoğan'ın bu savaşı büyüteceğine şüphe yoktur.

7 HAZİRAN'DA SORULACAK SORU

Tüm bunlara bakarak yaklaşan genel seçiminin, derinleşen rejim kri-

zinde neden önemli bir dönemeç olduğunu anlamak mümkündür. Aslına bakılırsa bugünkü tüm siyasal sorunlar tek bir soruya indirgenmiş durumdadır: Erdoğan'ın akıbeti sorunu. 7 Haziran'da Erdoğan'ı süpürmeye giden yol açılacak mıdır, yoksa genel seçim Erdoğan açısından bir can simidi işlevi mi görecektir?

Doğrusu siyasi gündemin merkezinde duran bir başka konu olan müzakere sürecinin akıbeti de esas olarak bu soru ile yakından ilgilidir. Pazarlık masasında hükümeti geri adım atmaya zorlamak mümkün olacak mıdır? Yoksa çoktan bir oyalama sürecine dönüşmüş müzakere süreci Kürtlere yönelik öncekilere rahmet okutan kapsamlı bir saldırı paketiyle mi noktalanacaktır? Bu sorular da esas olarak Erdoğan'ın ve AKP'nin akıbetiyle yakından ilişkilidir.

Kürtler adına konuşanlar arasında açıktan AKP propagandası yapan bir akıma rastlamak mümkün değildir. Ama bu akımların saflarında "Müzakere güçlü bir muhatapla yürütülür. Müzakerenin sonuç alması için AKP'nin ayakta kalması gerekir" görüşünü yayanların bulunduğu da sır değildir. Bu tümüyle yanlış bir görüştür. Zira 2015 seçimleri bir dönemeç olsa da rejim krizindeki ilk dönemeç değildir. Geçtiğimiz seneki her iki seçim de, Erdoğan açısından hayat-memat meselesi olan benzer dönemeçlerdi. Ancak her iki seçimde de Erdoğan'a önemli bir darbe vurulmadı, tersine manevra kabiliyeti arttı. Artan destek, IŞİD'e sunulan daha büyük destek, Kobanê'ye yönelik daha sıkı bir kuşatma, 6-7 Ekim eylemlerinde onlarca Kürdün vurulması, yüzlercesinin de gözaltına alınması anlamına geldi. Bugünkü iç güvenlik yasası da esas olarak Kürtlere yönelik saldırıların polis eliyle daha kapsamlı bir şekilde yürütülmesinin önünü açmak içindir.

O bakımdan ilişkiyi tersinden kurmak gerekir. Erdoğan pazarlık masasına güçlendiği için değil zayıfladığı için oturmuştur. Erdoğan'ı zayıflatan aktörlerin başında ise Kürtlerin yıllardan beri sürdürdüğü mücadeleye gelmektedir. 2015 seçimlerinde Erdoğan'ın köşeye sıkıştırılması Kürtlerin pazarlık masasında elini güçlendirecektir. Buna karşılık eli rahatlayan Erdoğan'ın ilk atacağı adım Kürtlere yönelik saldırılarını arttırmak olacaktır.

Daha da önemlisi Erdoğan'ın akıbetiyle ilgili olan bu soru Erdoğan ile yahut diğer düzen partileri ile ilgili olan bir soru olmaktan çok HDP ile

İlgili bir sorudur. Erdoğan zaten ayakta kalmak için tüm cambazlıkları yapmaktadır. CHP'si ve MHP'siyle muhalefetin Erdoğan'ı geriletmeye mecali yoktur. AKP'yi bu seçimlerde yenilgiye uğratabilecek tek güç HDP'nin barajı aşarak meclise girmesi olacaktır. Tersinden Erdoğan'a sunulacak en büyük can simidi de HDP'nin meclisin dışında kalması olacaktır.

SOLUN REJİMİN SEYRİNE MÜDAHALE İMKANI HIÇ BU KADAR YÜKSEK OLMAMIŞTI

Yaklaşan seçimleri tarihi önemde bir seçim kılan etmenlerden biri rejimin en kırılğan olduğu evreden geçmemizse bir diğeri de solun gelişmelerin seyrine müdahale imkanının ilk kez bu kadar artmış olmasıdır. Emekçiler Erdoğan'ın saltanat hülyalarını tuzla buz etmeye ve rejimin tüm işleyişini kilitlemeye hiç bu kadar yakın olmamışlardı.

Her şeyden önce rejimin içinde bulunduğu kilitlenme, Amerikancı koalisyonla AKP arasındaki mücadelenin keskinleşmesi tüm toplumu hiçbir seçim döneminde olmadığı kadar siyasallaştırmaktadır. 2011 seçimlerinde yeni Anayasa'dan değil yapmayı düşündüğü uzay mekiklerinden söz eden AKP, özellikle de Erdoğan, bu seçimlerde her türlü gelişmeyi darbe olarak görüp politikleştirmektedir. Erdoğan'ın her konu hakkında konuşup, toplumun her kesimiyle dalaşması, muhalefetin ise Erdoğan'a zarar verecek her konuyu öne çıkarıp, gündemde tutması solun siyaset yapabilmesi için mümkün olan en elverişli ortamı sunmaktadır.

2015 seçimleri yaklaşırken emekçilerin arkasında Gezi Ayaklanması'nın ve Kobanê eylemlerinin yarattığı birikim vardır. Her iki süreç de Erdoğan'ın tahtının nasıl da sallanabileceğini göstermiştir. Var olan birikim sadece Erdoğan'a duyulan öfke değil aynı zamanda emekçilerin kendi güçlerine karşı besledikleri özgüvendir.

Benzer şekilde Türkiye sınırlarının dışından esen rüzgârlar da AKP'yi sıkıştırmakta, solun müdahalesi için elverişli koşullar hazırlamaktadır. Kobanê'deki direnişin AKP-İŞİD kuşatmasını püskürtmesi, Kürtleri ezme isteyenlerin hüsrana uğrayacaklarını bir kez daha göstermiştir. Boğulmak istenen Rojava Devrimi Türk devleti açısından bir istikrarsızlık unsuru olarak varlığını korumakla kalmamış, verdiği mesajı Tür-

kiye'ye daha güçlü bir şekilde ulaştırmaya başlamıştır.

Nihayetinde Yunanistan'da Syriza'nın seçim sonucu, bu reformist partinin hükümet koltuğunda ne yapacağından bağımsız olarak, sol güçlerin birleştikleri zaman burjuva partilerinin arasından nasıl öne çıkacaklarını göstermiştir. Önceleri marjinal olarak küçümsenen solun bu seçim başarısının, barajı aşmak gibi bir iddiayla seçimlere hazırlanan HDP için daha da elverişli koşullar yaratacağı açıktır.

HDP BARAJI AŞABİLİR/AŞMALIDIR ANCAK BARAJI AŞMANIN KOŞULLARI VARDIR

Seçim sürecinde HDP'ye yönelik yükseltelen eleştirilerin başında HDP'nin seçime parti olarak katılması ile ilgili eleştiriler gelmektedir. Parti olarak seçime katılmanın risk almak anlamına geleceği, Cumhurbaşkanlığı seçimlerine bakarak umutlanmanın yanlış olduğu, zira bu seçimlere katılım oranının düşük olduğu, anketlerin çoğunda HDP'nin barajın bir ya da iki puan altında görüldüğü bu kesimlerin temcit pilavı gibi tekrarlayıp durduğu görüşlerdir. Tersinden başka anket sonuçlarına, liberal çevrelerin pohpohlamalarına yahut facebook ve twitter ahalisinin ruh haline bakarak HDP'nin barajı kolayca aşacağını söyleyenler de çoğalmaktadır. Bu görüşlerin sahipleri siyaset hakkında yorum yapmakla siyasal mücadele vermek arasındaki farkları karıştırmaktadırlar. Anket verilerine yahut önceki seçimlerin sonuçlarına bakarak seçim taktiği belirlenmez. Siyaset tahmin değil iddia ve mücadele işidir. Bu bakımdan HDP'nin seçime parti olarak girmesi de yanlış değildir ama kerameti kendinden menkul anketlere bakarak HDP'nin barajı aştığını ilan etmenin de iler tutar bir yanı yoktur.

2007'den bugüne kadarki seçimlerde, bugün HDP'nin bileşenleri olan unsurların da desteklediği adayların oy oranlarının yüzde onun altında kalmış olması yüzde onun aşılması imkansız bir baraj olmasına değil bağımsız adaylar etrafında çalışma yürütenlerin, özellikle de Türkiye'nin batısında üstlerine düşen siyasal görevleri yerine getirmediğine işaret eder. Evet, bugün nesnel koşullar her zamankinden daha elverişlidir ancak barajı önceki iki genel seçimde de aşmak mümkündür. Barajın altında oy alınması barajı aşmak isteyenlerin zaaflarından kaynaklanmaktadır.

O halde bugün meseleyi anket sonuçlarına, risk alıp almama tartışmalarına odaklayanlar, HDP'nin parti olarak girmesinin yanında da karşısında da olsalar aslında bugünkü seçimlerde HDP de dahil olmak üzere solun asıl tartışması gereken konunun odağını saptırmaktadır. HDP'nin seçim barajını aşıp aşamayacağına ilişkin tahmin ve analiz yarışına girmek yerine HDP'nin barajı aşması için solun görevleri tartışılmalıdır. Bu tartışma aynı zamanda kimin AKP'ye karşı mücadele ettiğini gösterecektir.

ERDOĞAN OYLARINI TOPLUMU KUTUPLAŞTIRDIĞI İÇİN DEĞİL KARŞISINDA BİR KUTUP OLMADIĞI İÇİN KORUYOR

Barajı aşmanın koşullarının başında AKP'ye ve onun toplumun örgütlü kesimlerine yönelik yürüttüğü saldırılara karşı çıkmak gelmektedir. Hükümete karşı net bir şekilde karşı çıkmadan emekçilerin politik kesimlerinin desteğini kazanmanın imkanı yoktur. Yapılması gerekeni tarif etmek için, Amerika'nın ve Amerikancılının Türkiye'deki burjuva muhalefetine biçtikleri rolü akılda tutmak gerekir. Zira yapılması gereken tam tersi bir istikamette ilerlemektedir.

Amerikancı çevreler AKP'nin bugüne kadar seçimlerde yenilgiye uğratılamamış olmasını esas olarak, Erdoğan'ın "toplumu kutuplaştırma" becerisiyle açıklamaktadırlar. Buna göre her türlü sorunu siyasallaştırmak, darbeciler-demokratlar, dindarlar-kindarlar, monşerler-anadolu çocukları türünden gerilimler yaratmak Erdoğan'ın toplumu bizden olanlar ve onlardan olanlar diye ikiye bölmesini sağlamaktadır. Böylelikle de kendi etrafında kümelenmiş kesimleri kemikleştirmeyi başarmaktadır. Buna karşılık Amerikancı-liberal çevrelerin önerdiği muhalefet stratejisi ise ortamı germeden, her sorunu siyasal bir hesaplaşmaya dönüştürmeden Erdoğan'ın kendi kendisini yıpratmasını sağlamaktır. Kılıçdaroğlu'nun akıl hocaları ona Erdoğan'a ilişmeden, onu düşürme hedefini dile getirmeden, onu bir diktatör, iktidar düşkünü bir meczup olarak resmedip, gülünçleştirip, itibarsızlaştırarak "huzur isteyen" sessiz seçmen kitlesinin desteğini almayı tavsiye ediyor.

Liberal çevrelerde pıtrak veren "HDP dostlarının" HDP'ye verdiği tavsiyeler de üç aşağı beş yukarı bu yöndedir. "Ekmek İçin Ekmeleddin" ile AKP'ye karşı bir MHP-CHP ittifakı kurmak isteyenler, HDP'ye de AKP'ye karşı yapıcı bir muhalefet yürütmesini tavsiye ediyorlar. Tele-

vizyon kanalları ve twitter hesabı merkezli bir seçim çalışması öneriyorlar. Bu kesimlerin 6-7 Ekim Kobanê eylemleri Demirtaş'ın kavgacı olmayan imajını lekeledi diye veryansın etmeleri de yine aynı kaygıların ürünüdür.

Hâlbuki bu tespitin tam tersi doğrudur. Bugün Erdoğan'ın toplumu kutuplaştırma becerisi asıl olarak HDP de dahil olmak üzere solun ezilen ve sömürülen yığınları Erdoğan'ın karşısına bir kutup olarak dikmekteki yetersizliğinden kaynaklanmaktadır. Aslına bakılırsa, KÖZ'ün arkasında duran komünistlerin yıllardan beri muhalefet boşluğu diye tanımladıkları durum tam olarak bu yetersizliğe işaret etmektedir. Roboski'de bombalanan Kürtler, Soma'daki Ermenek'teki maden işçileri, inşaatlarda cinayetlere kurban gidenler, AKP'nin kadın düşmanı politikalarından rahatsız olanlar, okulları imam-hatiplere dönüştürülenler bugüne dek bir kutupta buluşmamıştır. Bu kesimlerin kendini en kitlesel şekilde ifade ettiği zeminlerde bile AKP karşıtı tek bir kutuptan değil birçok kutupluluktan söz etmek mümkündür. Bunun en çarpıcı örneği ise Gezi Ayaklanması'na katılan kitle ile Kobanê eylemlerine katılan kitle arasındaki farkta görünmektedir. Her iki eyleme katılan kitle birbirinden tümüyle farklı kesimlerden gelmektedir. O halde AKP'nin karşısında kitleler ölümü göze alarak çıktıklarında dahi ortada tek bir güçlü kutbun oluşmadığını söylemek gerekir.

AKP'ye karşı kararlı ve sürekli bir demokrasi mücadelesi vermeden, Kürtlerin kültürel haklarını kazanma mücadelesini bu mücadelenin olmazsa olmaz bir koşulu görmeden böyle bir kutup oluşturmak mümkün değildir. Bugünkü parçalanmışlığın sebebi tam da budur. Solun içerisinde başta Birleşik Haziran Hareketi olmak üzere AKP'ye karşı mücadele etmeyi öne çıkaran unsurlar Kürtlerin mücadelesinden uzak durmaktadırlar. HDP ve yörüngesindeki akımlar da Kürtlerin taleplerini demokrasi mücadelesinin merkezine oturtsalar da, bu mücadeleyi hedef tahtasına AKP'yi oturtan bir şekilde yürütmüyorlar. Kuşkusuz HDP'nin AKP'nin karşısına dikildiği birçok örnek vermek mümkündür. İç güvenlik yasa tasarısı sırasında HDP'li vekillerin meclisteki tutumu bunun en son örneğidir. Ancak HDP'nin AKP karşısındaki tutumu istikrarlı ve AKP'yi düşürmek isteyen bir çizgide değil zig-zaglar çizerek ilerlemektedir. HDP Gezi Ayaklanması karşısında mesafeli tutum takınırken, Kobanê direnişi sırasında kitleleri sokağa çağırması ve

AKP'ye karşı en militan eylemlerin gerçekleşmesine ön ayak olmuştur. Ama kitleleri eve dönmeye çağıran da HDP olmuştur. Meclis'teki yolsuzluk oylamaları sırasında en sert konuşmaları yapıp, yüce divan oyu veren HDP'li vekillerdir, ama yolsuzluk komisyonundan çekilen de, 17-25 Aralık operasyonları sırasında sürecin dışında kalmaya özen gösteren de yine HDP olmuştur. AKP'nin karşısına sürekli olarak değil konjonktürel olarak çıkmak, kitlelerin inisiyatifini ve mücadelesini geliştiren değil onları bir pazarlık unsuru olarak gören bir yaklaşımı yansıtır. Böyle bir yaklaşım ise emekçiler ve ezilenlerin AKP'ye olan öfkelerini ortak bir zeminde birleştiremez.

Gezi Ayaklanması sırasında talepleri ve sorunları birbirinden farklı milyonlarca emekçiyi sokaklara döken Erdoğan'a yönelik öfke ve Erdoğan'dan kurtulma umuduydu. Benzer şekilde 6-7 Ekim eylemlerinde Kürtleri AKP'nin üstüne yürüten de yine AKP'den kurtulmaktan Kobanê'nin kurtulamayacağı düşüncesiydi. Bugün emekçileri ve ezilenleri bir kutupta toplamak için kullanılması gereken harç tam da bu olmalıdır. Erdoğan'dan ve AKP sultasından kurtulmadan, bugün emekçilerin en ufak bir sorunu bile çözülemez. Bu basit gerçeğin üstünü örtenler diledikleri kadar işçilerin, Kürtlerin, kadınların sorunları hakkında konuşsunlar, yine de ekonomizmin apolitizmin bataklığından kurtulamayacaklardır. Erdoğan, can havliyle ülkedeki tüm sorunları kendi akıbetine bağlarken, 7 Haziran günü sandığa giden herkes Erdoğan'ın akıbeti ile ilgili oy kullanacakken; iş cinayetlerini, kıdem tazminatının gasp edilmesini, tecavüzleri, Kürtlere yönelik haksızlıkları Erdoğan'ı devirmekten bahsetmeksizin gündeme almak, bu sorunlarla siyasal olmayan bir şekilde, yani iktidar sorunundan bağımsız bir şekilde bahsetmek anlamına gelecektir.

Amerika ve uzantılarının CHP'ye ve HDP'ye tam aksi istikamette tavsiyelerde bulunması aslında kendileri açısından anlaşılırdır. Zira emekçilerin ve ezilenlerin Erdoğan'ın karşısına bir kutup olarak dikilmesi, aynı kesimlerin bağımsız bir güç olarak siyaset sahnesine girmesi anlamına gelecektir. Washington da, Cemaat da, TÜSİAD da emekçileri huzur arayan ve gerginliklerden sıkılmış seçmen kitlesi olarak kontrol altında tutmak istemektedir. Kabul edilmez olan emekçiler lehine siyaset yapmak isteyenlerin "AKP karşıtlığına kilitlenmek istemeyen" bir pozisyonu savunmalarıdır. Emekçileri AKP'ye karşı bir kutupta birleş-

tirecek çizgi izlemek tam da bu yüzden, sadece AKP ile değil, efendilerinin sözünden çıkmayan CHP ile ayrım çizgilerini kalınlaştırmak anlamına gelecektir.

Doğrusu AKP'yi hedef tahtasına oturtmakla seçim sonuçları arasındaki ilişki için uzun izahatlar yapmaya gerek yoktur. 2004'ten bugüne yerel ve genel seçim sonuçlarına bakmak yeterlidir. DTP 2004 seçimlerine SHP şemsiyesi altında girmişti. Bunun sonucu elbette, bugün solun birlikteliğini CHP ile sağlamayı önerenlerin akılda tutması gereken bir hezimet oldu. 2007 seçimlerine bağımsız adaylarla girmek benzer bir hezimetin yaşanmasını engellese de, bu seçim kampanyasında AKP hedef tahtasına konmadığı için, özellikle Kürdistan'da AKP önemli mevziler kazandı. Tersinden 2009 ve 2011 seçimlerine AKP-karşıtlığı nispeten daha fazla damgasını vurdu ve her iki seçim de AKP'ye kaybedilen oylar fazlasıyla geri alındı. Buna karşılık 2014 yerel seçimlerinde HDP'nin tarafsız kalma gayreti oylarının yerinde saymasına yol açtı.

28 ŞUBAT AÇIKLAMASI HDP'NİN AKP'NİN KARŞISINA BİR KUTUP OLARAK ÇIKMA İDDİASINI GÖLGELEMİŞTİR

Bununlar birlikte 28 Şubat'taki Dolmabahçe açıklaması, seçim dönemi yapılmaması gerekenlerin ne olduğuna dair iyi bir örnek sunmaktadır. Dolmabahçe'deki açıklamadaki yeni ve önemli olan gelişmenin PKK'nin silah bırakmasıyla ilgili olduğunu düşünmek tuzağa basmak olur. Her şeyden önce PKK Türkiye'de gerilla savaşı temelli bir mücadele yürütmeye yıllar önce, Abdullah Öcalan'ın rehin alındığı 1999'da, son vermiştir. İkincisi, YPG'nin Rojava'da Türk Silahlı Kuvvetlerine yol açtığı koşullarda, PKK'nin Türkiye'nin dışındaki bölgelerde silahlı birliklerinden vazgeçeceğini düşünmek saflık olur. Söz konusu açıklama esas olarak AKP'nin bir seçim manevrasıdır. Söz konusu manevra AKP'nin Kürtler nezdinde yıpranan imajını tazelemeyi, diğer taraftan da HDP'nin kendisine karşı bir kutup olarak ortaya çıkmasını engellemeyi amaçlamaktadır.

Doğrusu 28 Şubat açıklaması HDP'nin, özellikle de Selahattin Demirtaş'ın, açıklama sonrası tüm AKP karşıtı çıkışlarına karşın tam da bu amaca hizmet etmiştir. AKP ile birlikte Dolmabahçe Sarayı'nda açıklama yaptıktan sonra AKP'yi 10 maddeye dair en ufak bir taahhütte bulunmamakla eleştirmek faydasızdır. Aynı şekilde 10 maddenin ara-

sına Demokratik Anayasa talebini koyup AKP'nin yeni bir Anayasa yapacağı hayalini yaydıktan sonra Demirtaş'ın "Demokratik Anayasa'yı HDP yapacak" açıklamasının da bir kıymeti yoktur. Zira HDP, geçelim Anayasa yapacak bir çoğunluk elde etmeyi, hükümet olmayı bile hedeflemeyen bir partidir. Seçimlerdeki hedefi barajı aşmak olan HDP'nin hedefi 7 Haziran seçimleri sonrasında yeni anayasa yapmak değil, olsa olsa Erdoğan'ın başkanlık hedefleyen Anayasa projesini engellemek olmalıydı. Daha da kötüsü, "yeni anayasayı HDP yapacak" şiarını dillendirmeye devam etmek HDP'nin yeni anayasa için AKP'ye destek vermesine kapı aralamak anlamına gelecektir.

Her hâlükârda, 28 Şubat açıklaması, doğrudan HDP'nin kendi iradesiyle gerçekleşmiş olmasa da HDP'nin AKP karşısında bir kutup olma iddiasını gölgelemiştir. Bu gölgeden kurtulmak HDP'nin bundan sonra AKP karşısında tutarlı ve eylemli bir tavır göstermesine bağlıdır.

BARAJI AŞMAK İÇİN EDÖB'ÜN GERİSİNE DÜŞEN DEĞİL ONU AŞAN BİR EYLEM BİRLİKTELİĞİNE İHTİYAÇ VARDIR

Barajı aşmanın bir diğer koşulu solun en geniş kesimlerinin birlikteliğini sağlamaktır. 2009 ve 2011 seçimlerinde önceki seçimlere kıyasla nispeten daha başarılı sonuçların ardında yatan nedenlerden biri de bu dönemde solun gündemini uzun bir süre boyunca meşgul ederek bir yılan hikâyesine dönen Çatı Partisi tartışmalarının geri plana alınmasıydı. Böylelikle seçim çalışmalarını eylem birliği zemininde yürütmek mümkün olmuştu.

2011 genel seçimlerinde, KöZ'ün de bir parçası olduğu Emek Demokrasi Özgürlük Bloğu (EDÖB) bugüne kadar seçim ittifakları içindeki en üst nokta idi. Elbette EDÖB de solun tüm kesimlerini kucaklamamıştı. ÖDP, TKP, Halkevleri bu ittifakın dışında yer almıştı. Ancak EDÖB'ün bugünkü HDP'den daha ileri bir konumda olduğu açıktır. Nitekim HDK/HDP kendisi ile 2011 seçimleri arasında bir süreklilik kursa da EDÖB'ün tüm bileşenlerinin dahi HDP içinde yer almadığı açıktır. Daha ileri bir adım olarak gösterilen HDP bir seçim ittifakı olarak EDÖB'ün yerini dahi tutmamaktadır.

Bugün barajı geçmek için ise EDÖB'ü aşan bir seçim ittifakına ihtiyaç vardır. Sol içerisinde hiçbir akım Erdoğan'ın karşısında değil yanında

olduğunu söylememektedir. Yine hiçbir akım Kürtlerin sorunlarının demokrasi mücadelesinin önemli bir parçası olduğunu reddetmemektedir. Aslına bakılırsa Birleşik Haziran Hareketi'nin talepleriyle, HDP'nin talepleri arasında esasa dair bir fark yoktur. Sol partiler içinde tüm seçim bölgelerinde seçime katılmaya müsait bir parti teşkilatına sahip olan HDP'nin parti olarak seçime girmesi bir dayatma olarak kabul edilemez, bilakis yüzde on barajını aşmanın ön koşuludur. Başka bir deyişle bu kesimler arasında bir seçim ittifakının önünde de, kamuoyuna duyurulmuş, bir engel yoktur.

Böyle bir seçim ittifakını oluşturmanın temel koşulu AKP'ye karşı tüm emekten ve demokrasiden yana tüm güçleri bir arada toplayacak bir seçim ittifakı çağrısı yapmaktır. Seçime parti olarak girme kararı aldığına göre, sol içindeki tüm güçlerin eşit söz hakkıyla bir katılımcı olarak yer alacakları bir seçim ittifakının çağrısını yapmak da esas olarak HDP'nin sorumluluğudur. Seçimlerde solun desteğini sağlamak için HDP'nin sol akımlarla ikili görüşmeler yaptığı zaten sol kamuoyunun malumudur. Ancak "HDP'yi destekleyin" diye görüşmeler yapmakla, HDP'nin de içinde yer aldığı bir ittifak çağrısı yapmak arasında dağlar kadar fark vardır. Birincisi başarısızlığa, dostlar alışverişte görsün misali verilen desteklere mahkûmken ikincisi emekçilere güven verecek bir seçim ittifakın ön koşuludur. Birinci durumda her akımın seçimlerde HDP'yi desteklememek için kendince bahaneleri olacaktır, ikinci durumda seçim ittifakında yer almayanların yapabileceği bir politik bir gerekçesi bulunmayacaktır.

Son günlerde, özellikle iç güvenlik tasarısının tartışıldığı sırada, Birleşik Haziran Hareketi ile HDP birlikte düzenledikleri eylem ve etkinliklerin sayısını arttırmaktadır. Ancak her iki kesim de seçime yönelik ortak bir açıklama yapmaktan kaçınmaktadır. Böylelikle ortaya bir paradoks çıkmaktadır, bir eylem birliği olarak seçim ittifakı oluşturamayanlar, seçimleri gündeme almayan eylem birlikleri düzenlemektedir. Tam da bu nedenle bir eylem birliği olarak tasarlanmamış seçim ittifaklarının güdük kalacağını hatırlatmakla yetinmemek gerekir. Aynı zamanda seçimleri gündem etmeyen eylem birliklerinin bugün açısından politik bir anlam taşımayacağını, daha da kötüsü seçimlerdeki grupçu tavırları perdeleyen bir örtü işlevini üstleneceğini söylemek gerekir.

8 MART'TAN 1 MAYIS'A UZANAN EYLEMLERİ KİTLESEL BİR SEFERBERLİĞE DÖNÜŞTÜRMEK GEREKİR

Barajı aşmanın üçüncü koşulu ise seçimlerde yürütülecek çalışmayı, burjuva partilerinden farklı olarak, kitlesel bir seferberlik olarak yürütmektir. HDP adayları çevresinde yürütülecek seçim çalışması, AKP'ye karşı muhalefetin lafta kalmayan bir muhalefet olduğunu gösterdiği oranda CHP ile arasındaki ayrımları kalınlaştıracaktır. Zira Gezi Ayaklanması sırasındaki tutumundan anlaşıldığı üzere, AKP'yi grup konuşmalarında en sert biçimde eleştiren CHP, iş AKP'ye yönelik tepkileri eyleme dökmeye gelince ayak diremektedir. İç güvenlik yasasının görüşmelerinden önce de, "yasa çıktığında sokakta en önde ben yürüyeceğim" diyen Kılıçdaroğlu, meclis görüşmeleri sırasında mecliste dahi yer almamıştır. Görüşmeyi kilitlemek için HDP'li vekiller eylemli bir tutum sergilerken CHP'lilerin tutumu iç tüzüğün 68. maddesini hatırlatmakla sınırlı kalmıştır.

Aslına bakılırsa iç güvenlik yasa tasarısı sırasında yaşananlar AKP'nin saldırılarının nasıl püskürtülemeyeceğinin çarpıcı bir örneği olmuştur. Başta HDP'li vekiller olmak üzere, muhalefet partilerinin meclisteki kilitleme girişimleri yasa tasarısını tüm Türkiye'nin gündemine soksa da, meclisteki direniş yasa tasarısının geçişini engelleyememektedir. Meclisteki direniş AKP'nin saldırılarını durdurmak için yetersizdir çünkü sokak ayağı eksiktir. Emekçilerin kitlesel eylemleri olmadan, bu eylemleri miting meydanlarından varoşlara yaymadan AKP'nin saldırılarını durdurmak mümkün değildir.

Seçimlerin 8 Mart ile 1 Mayıs arasındaki eylemli dönemin peşi sıra gelmesi bu bakıma bir şanstır, Gezi Ayaklanması'nın yıl dönümünün seçimden bir hafta öncesine gelmesi de. Zira seçimlere emekçiler adına girmeye hazırlananların yeni ve alternatif seçim mitingleri düzenlemesine gerek yoktur. Söz konusu dönem boyunca mitinglerin düzenlenmesi zaten bir gelenek olmuştur. Yapılması gereken yeni mitingler düzenlemek değil bu mitinglerin gündemini seçimler olarak tayin etmektir.

Ne yazık ki, zurnanın zırt dediği yer de tam burasıdır, zira söz konusu 8 Mart, Newroz, 1 Mayıs olduğunda sol akımların çoğunluğundaki ekonomist, sendikalist eğilimler açığa çıkmaktadır. 8 Mart'ı, hükümete

karşı tüm ezilenlerin birleştiği bir hesaplaşma gününe çevirmek yerine sadece kadınların sorunlarına odaklanan, sadece kadınların katıldığı bir şenliğe çevirmek konusunda tüm akımlar yıllardır fikir birliği içindedir. 21 Mart'ı Kobanê'deki direnişe kilitlenerek kutlamak, Kürtlerin düşmanı AKP'ye karşı mücadeleyi esas almamak, 1 Mayıs'ı sendikacılara teslim etmek de aynı anlayışın ürünüdür. Hâlbuki tüm bu mitingler HDP'yi destekleyeceğini açık ve desteklemesi muhtemel tüm güçlerle birlikte örgütlenecek seçim mitinglerine çevrilmelidir. Merkezi eylemleri seçim gündemli örgütlemek, aynı zamanda bu eylemleri varoşlara taşımının da önünü açacaktır.

SEÇİMLERDE HDP'YE RAĞMEN HDP'Yİ DESTEKLEMENİN GEREKİR

AKP'yi, özel olarak da Erdoğan'ı, hedef tahtasına oturtan bir demokrasi mücadelesi, seçim çalışmalarının solun en geniş kesimlerinin katıldığı bir seçim ittifakı platformuyla yürütmek ve seçim çalışmasını kitlesel, eylemli bir seferberliğe dönüştürmek. Bu koşulları yerine getiren bir hareketin önünde hiçbir seçim barajı duramaz. Tersinden bu koşulları yerine getirmeye niyetli olmadan seçimlere parti olarak girmek düpedüz sol lafazanlık olarak görülmelidir.

Henüz seçim sürecinde kimin nasıl bir çizgi izleyeceği kesinleşmemiştir ama HDP'nin bu görevlerin üstesinden gelmeye 2011 yılına kıyasla daha az müsait bir pozisyonda olduğunu söylemek için herhangi bir gelişmeyi beklemeye gerek yoktur. Zira bugünkü HDP Emek Özgürlük ve Demokrasi Bloku'nun ilerisinde değil gerisinde bir konumdadır. Bir eylem birliğini bir siyasi partiye dönüştürdüğü için içindeki kimi bileşenleri kaybetmekle kalmamış aynı zamanda içindeki eylem birliklerini de pörsütmüştür. Buna bağlı olarak 2009-2011 arasındaki dönemde birleşik eylemlerin sayısı ve kitleselliği artarken, 2011'den bu yana solun ön ayak olduğu eylem ve etkinlik sayısı, kitlelerin kendiliğinden sokağa çıkma eğiliminin büyümesine karşın, azalmıştır. Kısacası EDÖB'den HDP'ye ilerleyen süreç, nesnel koşullardaki tüm olumlu gelişmelere karşın, seçim barajını aşmayı kolaylaştıran değil zorlaştıran istikamettedir. Başka bir deyişle HDP'nin kendisi yüzde on seçim barajının aşılmasının önündeki en büyük engeldir.

HDP'nin AKP karşısında net bir eylemli çizgi koymayışına, solun en

geniş kesimleriyle ittifak içine girmeyişine bakarak seçimlerde bugüne dek HDP'yi desteklemekten imtina eden akımların sayısı hiç de az değildir. Halbuki 2014 seçimlerinde HDP'ye oy vermek için HDP'li olmaya yahut HDP'li vekillere kefil olmaya gerek yoktur. HDP'nin seçim barajını aşarak meclise girmesi, HDP'li vekillerin mecliste takınacağı tutumdan bağımsız olarak, 12 Eylül düzeninin dikişini iyiden iyiye attıran, rejimin krizini derinleştiren bir durumdur. Üstelik HDP'ye yöneltilecek eleştiriler bu parti meclisin dışında kaldığında değil meclise girdiğinde daha rahat yöneltilebilir. Meclisin içindeki bir HDP'nin eksiklikleri daha rahat görülebilir, gösterilebilir. Tersinden meclisin dışında kalan bir hareketin, kendine yönelik eleştirileri, “elimdeki imkanlar bu kadar” diye yanıtlaması daha kolaydır.

O halde seçimlerde emekçi ve ezilenlerin çıkarlarını savunma iddiasını taşıyan tüm güçlerin HDP'yi 12 Eylül barajını aşarak meclise sokmak için gayret göstermesi gerekmektedir. HDP'nin aksi doğrultudaki yönelimi akılda tutulduğunda bu tutumu “Seçimlerde HDP'ye rağmen HDP'yi desteklemek” diye özetlemek mümkündür. Bunun dışındaki tüm yönelimler CHP'ye hizmet edecektir. Zira “parlamentarizme karşı olmak” adına açıktan boykot çağrısı yapmak yahut seçimleri gündeme almamak, solun çevresinde öbeklenmiş kesimlerin CHP'yi bir umut olarak görmesine yol açacaktır. Bir hareketin seçimlerde, kazanma şansı olmadığı halde, “sınıf çalışması” yürütmek yahut propaganda yapmak adına kendi adıyla ya da adaylarıyla girmesi de boykotçuluktan farklı değildir.

SEÇİM SÜRECİ BOYUNCA KÖZ'ÜN TUTUMU

KÖZ'ün arkasında duran komünistler, sadece devrimci bir partinin bugünkü krizi emekçilerin elini güçlendirecek şekilde istismar edebileceğini biliyorlar. Zira bugünkü rejim krizinden ancak devrimci bir partinin önderliğinde işçi ve emekçilerin önünü açacak bir biçimde faydalanabilir. Böyle bir partinin olmadığı koşullarda izlenecek seçim taktikleri düzen güçlerinin oyunlarını bozmaya muktedir olamaz. Hatta eninde sonunda hâkim sınıfın şu ya da bu kesiminin kuyruğuna takılacağından şüphe duymamak gerekir. O halde KÖZ'ün siyaset sahnesine adımını attığı ilk günden beri tekrarladığı gibi asıl sorun rejimin krizi değil devrimci önderlik krizidir. Bu kriz çözülmediği sürece hiç-

bir gelişme işçi ve ezilenlerin önünü açmayacaktır. O halde devrimcilerin önündeki görev önderlik krizini çözmek için, devrimci bir partiyi yaratmak hedefiyle siyasal mücadeleye katılmaktır.

Devrimci bir partinin bulunmadığı koşullar altında yürütülecek siyasi faaliyetin amacı, devrimci bir partiye ihtiyaç duyan kesimlerle yan yana gelmek, bu kesimlere var olan siyasi hareketlerden hiçbirinin devrimci bir partinin oynaması gereken rolü oynayamadığını göstermek ve bunun neden böyle olduğunu açıklamaktır. KÖZ 7 Haziran seçimlerindeki tutumunu seçimlerin sonucunu belirleyebileceği hayaline kapılarak değil söz konusu amaçları akılda tutarak tarif etmiştir.

Rejimin krizi her zamankinden derin, emekçi hareketinin sunduğu fırsatlar her zamankinden çok. Demek ki solun omuzlarındaki sorumluluklar her zamankinden ağır. 7 Haziran'a varan süreç kimlerin sorumluluklarından kaçtığı, kimlerin daha fazla sorumluluğa talip olduğunun görüleceği bir dönem olacaktır. KÖZ'ün yeri elbette daha fazla sorumluluk alanların yanı olacaktır.

Tam da bu nedenle "HDP'ye rağmen HDP" tutumunu benimsemek 7 Haziran seçimlerine bir yorumcu gibi katılmak ve kerhen destek sunmak anlamına gelmez. Tersinden HDP'yi meclise taşımak için aktif bir seçim çalışması yürütmeyi gerektirir. Tam da bu yüzden KÖZ'ün arkasında duran komünistler 7 Haziran seçimlerinde HDP'yi destekleyecekler, seçim çalışmalarını "12 Eylül Barajı'nı Aşmak için Oylar HDP'ye", "Erdoğan'ın Başkanlık Planını Bozmak için HDP'yi Meclise Taşıyalım", "AKP'nin Kürtlere Yönelik Saldırı Planını Boşa Çıkarmak için HDP'yi Meclise Taşıyalım" ve benzeri şiarlarla yürüteceklerdir.

Seçimlerde barajın şu ya da bu akımın tekil gayretiyle değil, solun en geniş kesimlerinin ortak mücadelesiyle aşılabileceğini savunmak, HDP'nin seçim çalışmalarının yürüttüğü tüm platformlara dahil olmayı, bu platformları solun tüm kesimlerine açmak üzere önerilerde bulunmayı gerektirir. Yine tüm bu platformları AKP'ye karşı kitlesel bir seferberliğin planlayıcısı ve yürütücüsü kılmak için önerilerde bulunmak, bu önerilerin gereklerini yerine getirmek için azami sorumluluk üstlenmek de şarttır. KÖZ bu tutumun takipçisi olacaktır.

HDK ve atı Partisi Girişimleri

KöZ'ün Sözü: Eylem Birlikleri Ne Zayıf ve Gevşek Bir Birlikteliğın Kılıfı Ne De Örgütsel Birlikteliklerin Bir Ön Aşamasıdır

HDP ile Kuruçeşme Sürecinin Akrabalıkları ve KöZ'ün Tutumu

“Çatı Partisi” Projesi Parlamentarist Bir ProjeDir

Eylem Birliğinden EDÖB'e, EDÖB'ten HDK ve HDP'ye Giden Yol ve KöZ'ün Tutumu

Eylem Birliğı Stratejik Bir Ortaklığı İfade Etmek Zorunda Değildir

KÖZ'ÜN SÖZÜ: EYLEM BİRLİKLERİ NE ZAYIF VE GEVŞEK BİR BİRLİKTELİĞİN KILIFI NE DE ÖRGÜTSEL BİRLİKTELİKLERİN BİR ÖN AŞAMASIDIR

(Aralık 2011)

KÖZ, siyasi bir özne olarak ortaya çıktığı 1999 yılından bu güne, “Ayrı dur birlikte vur” şiarı ile yaşadığımız topraklardaki sol sosyalist yapıların en geniş eylem birliği içinde bulunmasını savundu. İçinden geçtiğimiz geri çekilme döneminde ortak düzenlenen güçlü eylemler sayesinde saldırılara karşı durulabileceğini ve ancak bu şekilde kitlesel bir mücadelenin yükseltilebileceğini ifade etti. Aynı tutumun sonucu olarak 1 Mayıslar, 8 Martlar da dahil olmak üzere kitlesel eylemlerin bölünmesine karşı oldu. KÖZ'ün söz konusu tutumun açık göstergelerinden birisi de 2011 yılındaki Emek, Demokrasi ve Özgürlük Bloku, 2010 yılındaki Boykot Cephesi, 2009 yılındaki Birlikte Başarabiliriz Platformu da dahil olmak üzere, ortak eylem birliği platformlarındaki varlığı oldu. 2007'deki Bin Umud çalışmasında da olduğu üzere, bu tür eylem birliği platformlarında var olmadığı durumlarda da, KÖZ, siyasi olarak anlamlı bulunduğu çalışmalara, eylem birliği çerçevesinde destek olmaktan ve siyasi çalışmalarını yürütmekten geri durmadı.

Elbette KÖZ'ün söz konusu tutumunun anlamı, bu tutumun arkasında yatan siyasi bakış açısı anlaşılmasın, fark edilemez. Zira KÖZ'ün eylem birlikteliklerine bakışı sol hareketin önemli kesiminden farklıdır. Yaşadığımız topraklardaki sol akımların büyük bir kısmı için eylem birliği platformları ya siyasi akımların temsilcilerini basın açıklamalarında, sembolik protestolarda buluşturan zayıf ve şekilsiz birliktelikler ya da daha sonrasında kurulması düşünülen çatı partisi tarzındaki örgütsel birlikteliklerin bir ön aşaması olarak görülmektedir. Eylem birliği şeklinde tanımlanmış odaklı ve hedefli bir siyasi faaliyeti yürütmek için ilkelerde veya hassas görülen siyasi tespitlerde de ortaklaşılması gerektiğini varsayan doktriner akımlar içinse çoğu zaman her iki yönelim aynı anda hakim olmaktadır. Eylem birliği platformlarında kullanılan bildirimlerin, basın açıklamalarının, propaganda ve ajitasyon metinlerinin hazırlık sürecine sık sık ilke ve “hassasiyet” tartışmalarının damga vurması da bu çelişkili pozisyon nedeniyledir. Bu tür tartışmalar çoğu zaman eylem birliği platformlarının zemininin daralmasına ve/veya eylem birliği platformlarının herkesi kapsayıcı bir zemin olmaktan çıkarak örgütsel bir birlikteliğin ön aşamasına dönüşmesine neden olmuştur.

KÖZ siyasi bir özne olarak ortaya çıktığından bu güne eylem birlikteliklerinin bu şekilde ele alınmasını eleştirmiştir. Eylem birliklerinin sembolik protestolar olmaktan çıkıp, yerel ayaklarını ören, mahallelerde emekçileri aktifleştiren, eylemli birliktelikleri öne çıkaran bir hatta yerleşmesi gerektiğini her fırsatta dile getirmiştir. Diğer taraftan eylem birliklerinin nasıl tanımlanırsa tanımlansın, “güçlü” ya da “gevşek” herhangi bir örgütsel bir birlikteliğin ön aşaması olarak görülmemesi gerektiğini savunmuş, eylem birlikteliklerinin amaç ve ilkeler ekseninde buluşulduğunda değil, siyasi olarak anlamlı bulunan eylemli birlikteliğinin yükseltildiğinde anlamlı olacağını ifade etmiştir.

Bolşeviklerden günümüze kalan “ayrı dur birlikte vur” şiarının anlamı buradadır. 1906-1911 geri çekilme dönemindeki pratiklerinden görüleceği üzere Bolşevikler, komünist bir parti yaratmak adına RSDİP içinde Menşeviklere olduğu kadar kendi saflarındaki otzovistlere, yani sağ ve sol oportünistlere karşı siyasi ve örgütsel bir savaş aştıkları bir dönemde, Rusya'daki tüm sol akımların ortak bir mücadele hattında hareket etmesi gerektiğini savunuyorlardı. Bu süreçte bu tür birlikte-

liklerden partiler-üstü bir örgütsel yapı çıkartmayı hedefleyenleri de, örgütsel homojenliklerini korumak adına bu tür bir siyasi birliktelikten kaçınanları da eleştiriyorlardı. “Bütün Ülkelerin Komünistleri Birleşin” şiarını bayraklaştıran içinden geçtiğimiz dönemde verdiği siyasi mücadele de Bolşevikleri referans almaktadır.

KÖZ'ÜN PARTİ KONUSUNDAKİ TITIZLIĞI GENİŞ EYLEM BİRLİĞİ PLATFORMLARINDA YER ALMASINA ENGEL DEĞİLDİR

KÖZ, en geniş eylem birliğini savunur ve bu doğrultuda ortak platformlarda yerini alırken, bugüne kadar çatı partisi ve benzeri parti kurma girişimlerine dâhil olmamıştır. Zira KÖZ'ün arkasında duran komünistler siyasi önderlik boşluğundan yaşadığımız topraklarda ve dünyada leninist bir partinin yokluğunu anlamaktadırlar ve kendi varlık nedenlerini böyle bir partiyi yaratma hedefiyle tarif etmektedirler. Kendi varlık nedenini komünist bir partinin yaratılması olarak önüne koyan bir siyasetin hedeflediğinden farklı bir partiyi kurma sürecine dahil olmayacağı zaten açıktır. Zaten söz konusu girişimlerin başlıca ortak iddiaları arasında günümüzde Leninist tipte bir partinin değil yeni tipte bir partinin gerektiği fikri bulunmaktadır ki bu KÖZ'ün savunduğu temel tezle bağdaşmadığı apaçiktır. Ancak burada altı çizilmesi gereken KÖZ'ün parti konusundaki bu tutumunun en geniş eylem birliği platformlarında yer almasına engel olmamasıdır.

İşte bu nedenle, KÖZ, herhangi başka bir parti girişiminde veya onunla ilişkilendirilen herhangi bir yapıda yer almayacağı gibi, Çatı partisi girişimi ve Kongre sürecinde de bir bileşen olarak yer almamıştır. Çatı partisi tartışmaları başladığında böyle bir partinin içerisinde yer almayacağını en başta deklare etmiş, çatı partisinde bulunmayan kesimlerin üzerinde buldukları bir zemin olarak tarif edilen Kongre'de de, kongre ile çatı partisi arasındaki ilişkinin belirsizliği sürdüğü koşullarda bulunmayacağını açıklamıştır.

Bugün KÖZ Halkların Demokratik Kongresi'nin bir bileşeni değildir. Ancak kongrenin önüne koyduğu iddiaları önemsemiş, bu nedenle de içinde çalışma yürüttüğü, yürütmediği tüm kitle örgütlerini Kongre'de yer almaya çağırmıştır. Bu tutumunu sürdürmeye devam edecektir.

Kongre'nin yaşadığımız topraklardaki kitle hareketini yükseltici bir rol

oynayabilmesi için her şeyden önce odağında kendisinin bulunduğu, ancak kongrenin içinde halihazırda yer almayan sol, sosyalist ve devrimci güçlerin ve hatta kitle örgütlerinin de bulunduğu bir eylem birliği çağrısında bulunması gerekmektedir. KÖZ, çatı partisi oluşumu ilk gündeme geldiğinde bu girişimlerin Emek Demokrasi ve Özgürlük Bloku'nu ikame etmemesi gerektiğini ifade etmişti. Zira, seçim öncesinde başlayan ve seçim sürecinde ortak bir tutum takınan Blok'un solda kapsamı gereken tüm kesimleri kapsamadığı bilinen bir gerçektir. Seçim sonrası Blok'un Türkiye'de emekçi ve ezilenlerin kitlesel ve eylemli birlikteliğini sağlayabilmek için Blok'un dışında kalan bu kesimleri de kapsamı gerektiğini vurgulamıştık. Tam da bu nedenle, çatı partisi oluşum sürecinin bu ödevin yerine geçmemesi ve tüm bu süreçten bağımsız olarak Blok'un daha geniş kesimleri içine alması için mesai harcanması gerektiğini ifade etmiştik. Ancak bu süreçte Blok daha geniş kesimlere ulaşmamış, tersine, fiili olarak varlığını yitirmiştir. Kongre'nin Blok bileşenleri kapsayan ve bunun da ötesine ulaşmayı hedefleyen bir eylem birliği çağrısı yapabildiği takdirde yaşadığımız topraklardaki sınıf hareketinin yükselmesi mümkün olacaktır.

Kongre'nin "yerelerde örgütlenme" konusundaki vurgusu son derece önemlidir. Ancak yerelerde düzenlenecek halk toplantıları, yerel eylem ve etkinliklerin, yani kongrenin yerel ayaklarının örgütlenmesinin mahallelerde çalışma yürüten tüm sol, sosyalist, devrimci güçler tarafından yapılması ezilenlerin ve sömürülenlerin kitlesel birliğini güçlendirecek bir etki yapabilir. Bu çalışmalar örgütlenirken, tabandan, kitlesel bir şekilde örgütlenilmesi, ve bu faaliyetlere yüzünü halihazırda düzen güçlerine dönen emekçilerin ve ezilenlerin de katılmasının sağlanmasının hedeflenmesi gerekmektedir.

Son olarak Kongre'nin, önümüzdeki süreçte düzen güçlerinin saldırılarını, kitlesel ve eylemli bir şekilde karşılama yolunda inisiyatif alması, ve bu tür kitlesel eylemler için bir çekim merkezi olması gerekmektedir. 2011 seçimlerinin tek galibi olarak çıkan Blok bu başarısını seçimlerin ardından gelen süreçte taşıyamadı. Burjuvazi seçimlerin hemen ardından saldırılarına ara vermezken, emekçiler cephesi bu saldırıları kitlesel ve eylemli bir şekilde karşılama noktasında tutuk davrandı. Önümüzdeki dönemde Blok'un bu doğrultuda sorumluluk alması, "ayrı dur birlikte vur" şiarına uygun bir şekilde, kendi içeri-

sinde yer alan almayan tüm siyasetleri ortak bir eylem birliği cephesinde toplaması, “varoşlarda birleş, alanlarda devleş” şiarına uygun bir şekilde yerellerdeki örgütlenmeleri eylemli birlikteliklere taşıması gerekmektedir.

Kongrenin bu şekilde hareket etmesi sadece doğru bir tutum olmakla kalmaz. İçinden geçtiğimiz dönemde kongrenin parti birliği hedefiyle daraltılmamış ve iç tartışmalara boğulmamış en geniş eylem birliklerini savunması aynı zamanda pratik bir zorunluluktur. Tabiri caizse bir hayat memet meselesidir. Zira uğradığı siyasi güç ve itibar kaybına paralel bir şekilde saldırganlaşan AKP, emekçilere ve ezilenlere yönelik ölümüne bir savaş açmış durumdadır.

AKP'NİN ASIL KORKUSU TÜRKİYE VE KÜRDİSTAN'DA BİR ARAP BAHARI'NIN YAYILMASIDIR

AKP hükümetinin korkuları arasında iktidarının payandaları teker teker düşen Esad rejiminin PKK'ye yönelik daha müsamahakar davranması yahut Suriye'de oluşabilecek bir iktidar boşluğunun gerillanın hareket kabiliyetini arttırması değildir. Asıl korku kaynağı 'Arap Baharı'nın TC sınırları içinde de yankı bulması ve benzer isyanların Kürdistan'dan başlayarak tüm Türkiye'ye yayılmasıdır. Zaten Erdoğan KCK operasyonlarının ardından “Bunlar Arap Baharı'nı buraya getirmek istiyorlar” derken kendi hezeyanlarını değil, maddi dayanakları olan endişelerini yansıtıyordu. Suriye'deki rejim değişikliğini barışçıl bir şekilde gerçekleştiremeyi başaramayan Amerika, BM'den bir müdahale kararı çıkmayacağı da belli olunca, Türkiye eliyle Suriye'ye daha fazla askeri ve siyasi müdahalede bulunmaktadır. Böylelikle Erdoğan'ın endişelerini besleyen dinamikler güçlenecektir. Devletin emekçilerin sosyal sorunları karşısında Van depremi örneğinde olduğu üzere bir acz ve kayıtsızlık içinde olması da bu tür dinamikleri daha da körükleyecektir. Son bir senedir Orta Doğu'da yaşananlarsa, devlet terörüyle bu tür dinamikleri baskı altında tutmanın mümkün olmadığını göstermektedir.

Hem baskı ve sindirme politikalarının hem de Orta Doğu'daki gelişmelerin, toplumsal bir muhalefetin imkanlarını daraltmak şöyle dursun, AKP'yi emekçiler ve ezilenler karşısında daha zayıf ve kırılğan bir pozisyona sürüklemektedir. Bu durum AKP'nin saldırılarının nesnel

gelişmelerin yahut yükselen bir kitle hareketinin bir hediyesi olarak durdurulacağı anlamına gelmez. İşte kongre hareketinin ve onun dışında yer alsa da bu hareketle ilişkili solun görevleri tam da bu noktada ortaya çıkmaktadır. Zira AKP'nin saldırıları karşısında, düzenden bağımsız bir emekçi muhalefeti olmaya aday güçlerin bu görevlerini hakkıyla yerine mi getireceği yoksa tasfiye mi olacağı sorusunun yanıtı esas olarak sadece bu güçlere bağlıdır. Kongre hareketi ve bu hareketin dışında da yer alsa onunla ilişki içinde olan güçler eğer içinden geçtiğimiz süreçte demokratik hak ve özgürlükler mücadelesinde emekçilerin en geniş kitlesel birliğini hayata geçirirse, AKP emekçiler ve ezilenler tarafından geriletilecektir. Böyle bir durumda muhalefet boşluğu emperyalistlerin bu göreve hazırladığı CHP tarafından değil, emekçi ve ezilenler cephesi tarafından doldurulabilecektir.

Solun en geniş kesimleri ve bu kesimlerin taleplerini kapsayan eylem birliğini oluşturma görevinden yan çizip, kendi iç gündemlerine hap-solduğu koşullarda ise tasfiye gündeme gelecektir. Ancak böyle bir durumda emekçi ve ezilenlerin örgütlenmelerinin dağılması, düzenin becerisinin değil, solun kendi basiretsizliğinin sonucu olacaktır. İşte tam da bu nedenle kongre hareketi vesilesiyle gündeme gelen parti ve eylem birlikleri tartışması soyut bir prensip tartışması değil, emekçi hareketi için hayat memet meselesi olan pratik bir sorundur.

Bu mesele karşısında KÖZ'ün arkasında duran komünistler bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da emekçi ve ezilen hareketinin en geniş ve birleşik muhalefetini örme kaygısıyla hareket edecekler. Eylem birlikleriyle parti birliklerini karıştırmadan, parti birliği yolundaki girişimleri sulandırıp, eylem birliklerini daraltmadan yola devam edecekler.

HDP İLE KURUÇEŞME SÜRECİNİN AKRABALIKLARI VE KÖZ'ÜN TUTUMU

(Nisan 2014)

Köz'ün HDP'ye varan sürecin dışında kalmasının başlıca nedenlerinden biri bu hareketin aynı zamanda böyle bir buluşmanın üzerinde yükseleceği kitlesel eylemlere köstek olmaya namzet karakterinden ötürü idi. Gezi hareketine katılanların pek çoğunun (bu hareketi manipüle etmeye çalışan ama başaramayan şovenist akım ve kesimler bir yana) HDP'ye mesafeli duruşunun bir nedeni de AKP karşısındaki pasif pozisyonu kadar seçimlere dönük bir parti olarak kurulmuş olmasıydı.

Hiç kuşkusuz Köz'ün HDP'ye doğru gelişen süreç hakkındaki tutumunun Gezi eylemlerine katılanların birçoğunda olabileceği gibi soyut ve genel bir parti alerjisi değildi. Köz'ün “Çatı Partisi” diye başlayan sürece ilişkin tutumu bu projenin daha önceki tasfiye dalgalarıyla akrabalıkları nedeniyledir.

Doğrusu bütün farklı özelliklerine ve belirleyici bileşeni olan BDP sayesinde siyaset arenasındaki karşılaştırılmaz rolüne rağmen HDP, en büyük ve bilineni “Kuruçesme tartışmaları” diye de anılan 1980'li yılların sonundaki legalist tasfiye operasyonunun bir nevi mirasçısıdır. Nitekim o zamanki sürecin en simgesel isimlerinden biri olan Ertuğ-

rul Kürkçü'nün HDP eşbaşkanı olması da rastgele bir tesadüf olarak görülmemelidir. Kuruçesme toplantılarının 12 Eylül sonrasında geri çekilme sürecinin en büyük işçi eylemleri olan 1989 Bahar Eylemleri'nin peşinden gelmesi HDP'nin de Gezi Ayaklanması'nın ardından kurulması ise ilginç bir tesadüftür.

Bugün siyaset sahnesinde varolan belli başlı sol partilerin hepsi “Kuruçesme süreci”nden doğarak şekillenmişler ve o sürece katılan çevre örgüt yahut bireylerin ezici çoğunluğu da bu partiler içine dağılmış durumdadırlar. “Kuruçesme Toplantıları” diye anılan süreçten bir yanda SBP (Sosyalist Birlik Partisi) / BSP (Birleşik Sosyalist Parti) / ÖDP'ye varan hareket çıkmıştır; bir yandan EP/EMEP çıkmıştır; beri yanda da STP (Sosyalist Türkiye Partisi) / SİP (Sosyalist İktidar Partisi) / TKP çıkmıştır. Halen varolan ve bu başlıca “Kuruçesme ürünlerinin” dışında halen mevcut olan yasal sol partilerin çoğunluğu (ESP bir yana) daha sonra ÖDP'nin içinden çıkan akımlar tarafından oluşturulmuşlardır. İlginç olan bu kaynaktan gelen veya bunlara değişik evrelerde değişik yollardan iltilhak eden pek çok akım ve yasal parti şu anda HDP çatısı altında buluşmuş durumdadırlar. Önce Halk Savaşı stratejisini revizyona uğrattıktan sonra Ovacık'ta ilk seçim zaferini elde etmiş bulunan Kuruçesme'nin en başarılı ürünü TKP ile ittifak ederek buluşan DHF ise başlı başına bir konu olarak incelenmek üzere ayrı tutulmalıdır.

KÖZ'ün birbiriyle bağlantılı bu süreçlere ilişkin tutumu genel bir parti alerjisinden ileri gelmediği gibi, (bazı akımlarda söz konusu olduğu gibi) bir yasal parti fikrine kategorik olarak karşı olmasından da ileri gelmez. Zaten böyle bir kategorik reddimiz yoktur.

Her şeyden önce altı çizilmelidir ki, mevcut olan yahut henüz kurulmamış olan muhtelif yasal partilerle arasında KÖZ'ün çektiği ayırım çizgileri, başka büyük yahut küçük yasadışı parti veya örgütlerle arasındaki ayırım çizgilerinden esasta farklı değildir. KÖZ'ün arkasında duran komünistler muhtelif siyasi akımlarla aralarındaki ayırım çizgilerini bunların yasal örgütlerinin olup olmamasına, benimsedikleri mücadele biçimlerinin hangileri olduğuna vb. özelliklere bakarak çekmez, çekmemektedir. KÖZ muhtelif mevcut ve muhtemel siyasi akımlarla arasındaki ayırım çizgilerini temel referanslarına göre çizmektedir.

Bahis konusu temel referanslar esas olarak Lenin zamanındaki Ko-

münist Enternasyonal'in koyduğu ilke ve esaslardan ibarettir ve tesadüf öyledir ki yaşadığımız topraklarda da ilk Komünist Partisi Mustafa Suphi zamanında bu esaslara bağlı olarak kurulmuş olan TKP'dir. Bu nedenle KÖZ kendini ısrarla bu partinin yegane meşru mirasçısı olarak gören bir platformu ifade eder ve aynı ilke ve esaslara bağlı bir Komünist Parti'nin kurulması için mücadele eden komünistlerin bu amaçla birleşmesi çağrısını yükseltip takipçiliğini yapmaktadır. Bu bakımdan KÖZ'ün arkasında duran komünistlerin yasal olan veya olmayan muhtelif akımlarla arasındaki asıl ayrım çizgileri buradadır.

Bu itibarla KÖZ HDP'nin yahut buna benzer istikamette yol alma iddiasını temsil eden herhangi bir yasal yahut yasal olmayan parti yahut oluşumun siyasi bir bileşeni olmaz, olmamıştır ve olmayacaktır. Zira bu takdirde KÖZ ortaya çıkış nedenlerini ve ilk hedefi olan parti inşa hedefini red etmiş ve bizzat kendisi tasfiyeci bir noktaya gelmiş olur.

Kaldı ki, şu ya da bu taktik mülahaza ile yahut şu ya da bu güncel pratik gerekten ötürü stratejik hedef ile bağdaşmayan taktik çizgiler benimsemek de başka bir anlama gelmez. Üstelik KÖZ'ün arkasında duran komünistler bakımından stratejik hedef zaten Komünist Enternasyonal'in ve onun Türkiye şubesi olan Mustafa Suphi dönemi TKP'sinin gerçekten mirasçısı olan bir partiyi inşa etmektir. Stratejik hedeflerin ve temel ilke ve esasların başlıca güvencesi de bağımsız bir örgütlenme ve bu örgütlenmenin bağımsızlığı konusunda hassas bir militan profilidir.

Bununla birlikte bu konudaki titizlik aynı zamanda en geniş taktik esnekliğe izin veren bir çizgiyi bulma ve ortaya koymaya engel değildir; bilakis bu bakımdan bir imkan da sunar. “Abdestlerinden emin olmakla” böbürlenen kimilerinin sözümona taktik mülahazalarla her türlü maceraya girmeleriyle bu tutum arasındaki esas fark “abdestin güvencesini” örgütle tanımlamaktan ileri gelir.

“ÇATI PARTİSİ” PROJESİ PARLAMENTARİST BİR PROJEDİR

(Nisan 2014)

“Çatı partisi” projesini benimseyenler açık ya da örtük biçimde bu partiyi bir “seçim partisi” olarak da tasavvur etmekteydiler. Bu parti çatısı altında birleşen parti ve örgütlerin bağımsız varlıklarını sürdürmesi fikri de hiç kuşkusuz bu tasavvurdan ileri gelmektedir. Sorunun bam teli de burada bulunmaktadır. Zira bu yaklaşım gerekçesini “siyaseti açık biçimde ve yasal zeminde yapma” görüşünden çıkarsamakta ve yasal zeminde açık siyasi etkinlik yapmayı parlamenter siyaset kanallarına endeksleyen bir yaklaşımı yansıtmaktadır.

Kuşkusuz Çatı Partisi Türkiye solu içinde bu yolda atılmış ilk adım değildir. Çatı Partisi girişimi içerisinde EMEP, SDP ve ESP gibi yıllar öncesinde kurulmuş yasal partiler vardır. Aslına bakılırsa HEP’ten BDP’ye kadar uzanan partiler zinciri de benzer bir kavrayışın ürünü olarak kurulmuştur.

Bu parlamenterist yaklaşımı, önceden benimsedikleri, genellikle “silahlı mücadele” stratejisi diye yanlış biçimde genelleştirilip mutlaklaştırılan muhtelif gerillacı anlayışları şu ya da bu nedenle terk etmeye karar veren yapılar hemen hemen istisnasız biçimde göstermekteydikler. Bu nedenle “silahlı mücadele” diye ifade edilen stratejinin en bilinen

örneklerinin bulunduğu Güney Amerika'da yine birçok örneğiyle bu savrulmayı görmek mümkündür.

Bu akımlara göre gerillacı stratejilerin yegâne alternatifi daha öncele-ri bizzat kendilerinin eleştirip karşı çıktıkları reformist/parlamentarist siyaset tarzı olmaktadır. Bu akımlar Bolşeviklerin hiçbir mücadele biçimini reddetmeden savundukları ayaklanma stratejisinin, sözümona değişen dünya koşullarında, somut olarak da SSCB ve kendilerini Halk Demokrasi olarak nitelenlerin Doğu Avrupa'da oluşturduğu Blok'un varlığıyla ortaya çıkan koşullarda) geçersiz olduğundan hareket etmektedirler. Ama bu gerillacı akımlarının neredeyse tamamının bu blokun tarihe karışmasının öncesinde ve bilhassa sonrasında reformist parlamentarist bir çizgiye yönelmiş oldukları da bir vakıadır.

Bu durum elbette şaşırtıcı değildir. Zira gerillacı akımlar asıl olarak tepki akımlarıdır. Bolşevik ayaklanma stratejisinin, İkinci Emperyalist Paylaşım Savaşı'yla birlikte sonrasında geçerliliğini yitirdiğini savunan resmi SBKP çizgisine tepki olarak ortaya çıkmışlardır. Bu tepki akımları da savaşla birlikte yeni bir dönemin başladığı tespitini paylaştıkları için bolşevik çizgiye geri dönmekten ziyade gerilla mücadelesini bir devrim stratejisine dönüştürmüşlerdir. Che Guevara'nın oy sandığını devrimci mücadelenin en büyük düşmanı ilan etmesi de boşuna değildir. Ayaklanma döneminin bittiğini savunan akımlar elbette gerillacı akımlar çıkmaza girdiğinde soluğu parlamenter zeminde alacaklardır.

Bu yüzden bu tür stratejileri benimseyen akımların gerillacılığın yegâne alternatifi olarak parlamentarist reformist bir mücadele çizgisine yönelmeleri ve oraya daha önceden yönelmiş olan benzerleriyle kolaylıkla buluşmaları tesadüf olarak görülmemelidir.

KÖZ'ün arkasında duran komünistler ise bu aynı oportünist madalyonun sağ ve sol yüzünü oluşturan çizgileri reddedip Bolşeviklerin ve Mustafa Suphi'nin TKP'sinin ayaklanma stratejisini yeniden kuşanacak bir komünist partiyi yaratma iradesini temsil etmektedirler. Bu nedenle bahis konusu eylem birliğini zayıflatıcı bir etkisi olmasaydı dahi söz konusu edilen çatı partisi projelerine sadece bu nedenle bile ikircimsiz biçimde karşı durmamız gayet tabiidir. Zira konu bir taktik tutum tartışmasının ötesinde stratejik bir anlayışla da ilgilidir.

EYLEM BİRLİĞİNDEN EDÖB'E, EDÖB'TEN HDK VE HDP'YE GİDEN YOL VE KÖZ'ÜN TUTUMU

(Nisan 2014)

Bugün parlamentoda BDP grubunu oluşturan ve HDP'nin kurucusu olan vekiller, meclise 2011 genel seçimlerinde Emek Demokrasi ve Özgürlük Bloku'nun (EDÖB) ortak bağımsız adayları olarak girdiler. Bu blok 2007 seçimleri öncesinden beri birlikte çalışan soldaki muhtelif parti ve örgütlerin ortak eylem platformunun bir devamıydı; ve o seçimlere giren bağımsız "Bin Umut Adayları" kampanyasının arkasında da o platform vardı. Bu eylem birliği platformu esas itibariyle 1 Mayıs, 8 Mart, Newroz gibi kimi "takvimli" eylemlerde olduğu kadar, anlık olarak beliren kimi gündemler karşısında en güçlü ve en kapsayıcı eylemleri örgütlenme kaygısıyla oluşturulmuştu. Emekçilerle ezilenlerin çıkarlarını savunma iddiasında olan örgüt parti ve çevrelerin yer aldığı bu oluşum, yerel yahut genel seçimlerde düzen partilerinin karşısına ortak adaylarla çıkma fikrini de başından beri bağrında taşıyordu. 12 Eylül rejiminin ürünü olan yüzde on barajını aşmak üzere seçimlere bağımsız adaylarla katılma taktiği de bu platform bileşenlerinin çoğunluğu tarafından peşinen benimsenmekteydi. Öyle ki geleneksel olarak seçimleri boykot etme tutumunu savunan kimi gruplar bile, bu çerçevede ortak bağımsız adaylarla seçimlere girmeyi en azından tartışmaya kapalı değildiler.

Kuşkusuz bu bloğun ağırlık merkezinde BDP'nin önceli olan DTP vardı. Ama DTP bu blokta tek başına da değildi. Çünkü DTP ile bir "Çatı Partisi" altında buluşmayı hedefleyen parti ve örgütler az çok bir grup olarak platformda yer alıyor, hatta platformun çekirdeğini teşkil ediyordu. Bu durum platform içinde sık sık gerilim yaratmaktaydı. Zira platformun çekirdeğini oluşturanlar bunu "Çatı Partisi"ne taşımak niyetini her fırsatta ortaya koymak ve platformu esas olarak bu projeye bağlamak istiyorlardı. Platforma sadece veya esas olarak en geniş ve kitlesel eylem birliğini sağlayıp sürekli kılmak kaygısıyla katılanlar ise, platform tartışmalarını "Çatı Partisi" tartışmalarından ayrı tutma gereğinde ısrar etmekteydiler.

KÖZ de bu platforma katılırken ve değişik düzeylerde platformu temsil eden kurul ve komitelerde yer aldığı sürece, eylem birliği ve platformun sürekliliği konusunda ısrarcı idi. Aynı zamanda bir parti projesi ile eylem birliği platformunun birbirlerinden ayrı tutulması konusunda sistematik bir itirazı ifade etmekteydi.

KÖZ bir "Çatı Partisi"nde buluşmak isteyenlerin böyle bir parti doğrultusundaki çalışmalarını, ayrıca sürdürmeleri gerektiğinde ısrar ettiği gibi, böyle bir "Çatı Partisi" oluştuğu takdirde, platformun en büyük bileşeni olarak platformda yerini almasını doğru görüyordu (hatta DTP ile bir çatı partisinde buluşmak isteyenler için çatının doğal olarak DTP olduğunu da yazmıştık).

KÖZ aynı zamanda böyle bir gelişmenin eylem birliği platformunu güçlendireceğini de savunuyordu. Platformun bir "Çatı Partisi" projesine endekslenmesine ve bu partinin platformu ikame etmesine itiraz etmemizin nedeni de bu eylem birliğinin güçlü ve sürekli kılınması kaygısından başka bir şey değildi. Zira bu takdirde böyle bir partinin, ne kadar geniş ve kapsayıcı olursa olsun, söz konusu platform kadar kapsayıcı olamayacağı aşikardı. Bu yüzden fiilen eylem birliğini daraltan bir oluşumu ifade etmesi kaçınılmaz olacaktı.

Nitekim gelineen noktada HDP/HDK büyüklüğüne ve çoğulluğuna rağmen hala içinden çıktığı EDÖB kadar kapsayıcı değildir. Sonradan apayrı bir dinamik olarak ortaya çıkan Gezi Ayaklanması'ndan doğan hareketle de henüz buluşabilmiş değildir. Bu konuda BDP ve HDK'nın Gezi sürecindeki gecikmeli ve tereddütlü tutumu kadar, HDP

ve HDK'nin yapılarının Gezi hareketini oluşturan kitlenin genel ve baskın eğilimleriyle bağdaşmaması da bizatihi bir engel teşkil etmektedir. Ne kadar paradoksal görünse de, bu buluşamama durumu, büsbütün parlamentarist bir burjuva partisi olan CHP'nin hala bu alanda "umut" olmasına imkan vermektedir. Ulusalçı ve şoven akımların bu hareketten tecrit olmasının başlıca koşulu Kürt emekçilerin ve Kürtlerin demokratik taleplerinin Gezi Ayaklanması'ndan doğan hareket içinde etkili bir biçimde yer almasıdır. Bu hususa KÖZ sayfalarında defalarca işaret edilmiştir.

EYLEM BİRLİĞİ STRATEJİK BİR ORTAKLIĞI İFADE ETMEK ZORUNDA DEĞİLDİR

Bu strateji konusu bir yana, muhtelif siyasal ve toplumsal olaylara birlikte ve kitlesel bir tutumla en geniş kapsamlı eylemlerle yanıt vermek üzere kurulmuş bir platformun bileşenleri arasında birbirlerinden farklı ideolojileri benimseyen farklı mücadele biçim ve anlayışlarını savunan farklı stratejilere sahip örgüt ve partilerin olması tuhaf ve yadırgatıcı değildir. Aksine siyasal iktidarın ele geçirilmesi hedefiyle bir araya gelmiş bir ittifaktan tamamen farklı bir nitelik taşıması gereken böyle bir platformun doğası bunu gerektirir. Böyle bir eylem birliği platformu kimi somut gelişmeler karşısında farklı görüş ve hedeflere sahip değişik nitelikteki örgütleri bir araya getirmeyi hedefler. Bileşenlerinin anlaştıkları takdirde, ortaklaştıkları ölçüde ve müddetçe bir arada kalması ve eylem birliği içinde olması esastır. Hatta belli hedefler konusunda kimi bileşenlerin mutabık olmadıkları takdirde ayrı durmalarına açık olması ihtimali dahi göz önünde bulundurulabilir. Bu takdirde böyle bir esneklik eylem birliğinin görüş ve tutum ayrılıklarına rağmen sürekli kılınmasına hizmet edebilir.

Böyle bir eylem birliği platformu esas olarak iktidarı hedefleyen bir ittifak zemini olmadığı için stratejik ayrılıkların bir ehemmiyeti olmaz. Ama benimsenecek ortak eylemlerin içeriği kadar şekli konusunda bir mutabakat aranması esas olmalıdır. En geniş kitlesel eylemleri gerçekleştirmek üzere oluşmuş bir eylem birliğinin hareket alanının sınırları da bellidir. Elbette söz konusu ortak eylemler meşruluğunu kendi örgütlenmesinden ve kitlesel gücünden alma kararlığını unutmayan büyük kitlesel gösteri yürüyüşleri ve mitingler düzenlemesi kimi du-

rumlarda kapalı salon toplantıları ve bazan kitlesel destekli basın açıklamaları vb. çerçevesinde olmalıdır. Bu itibarla bu eylem birliğinin parlamentarist bir partiye alternatif olmadığı ve bu tür partileri de dışlamadığı açıktır.

Buna karşılık parlamenter siyaset zeminine hapsolmaksızın hayatın her alanında ve her vesileyle kitlesel eylemler yapmak üzere kurulmuş bir eylem birliği platformunun kendini bir "seçim partisi" olarak tarif eden bir parti projesi ile ikame edilmesi ne anlama gelebilir? Bu durum açıktır ki siyasal faaliyeti esas itibariyle parlamenter siyaset zeminine taşıyıp o çerçevede sınırlı tutma niyetinden başka bir anlam taşımaya gerektir. Oysa buradaki asıl karanlık nokta şuradadır ki, açık ve yasal siyasi faaliyetin yegane yolu bu faaliyeti parlamenter siyaset zeminine endekslemek değildir.

Geniş yığınların birleşik kitlesel seferberliğinden güç alarak açık ve yasal eylem ve etkinlikleri de elbette yapmak mümkündür. Kendi yasallığını bu kitlesel eylemliliğiyle dayatmanın ve kitlelerin örgütlenilip seferber edilmesinin türlü biçimi hem dünya hem de yaşadığımız topraklardaki deneyimlerde mevcuttur. Bu maksatla her vesileyi kullanmak üzere sayısız imkan ve olasılık vardır.

Nitekim EDÖB'e varan eylem birliği platformu da bu maksatla oluşmuştur zaten. Üstelik bu eylem birliği platformu mümkün olan en kapsayıcı ve en kitlesel eylem birliğini sağlarken parlamenter seçim zeminine müdahale etmekten imtina eden, buna engel olan bir platform da değildi. Aynı geniş eylem birliği ile ortak bağımsız adaylar etrafında parlamenter siyaset zemininde ortak bir siyasal kampanya yürütmenin koşullarını yaratmayı da baştan itibaren öngörüyordu ve gerek "Bin Umut Adaylar"ı gerekse de EDÖB adayları ile bu iradeyi göstermiştir. Açıktır ki aynı eylem birliği platformunu muhafaza etmeye devam ederek bu sefer HDP/BDP adayları etrafında seçim kampanyalarını yürütmeye de kapalı bir yaklaşım hiçbir zaman olmamıştır.

Buna karşılık, önce eylem birliği platformuna HDK ikame edilip ardından HDK HDP'ye dönüştürülmek suretiyle geline nokta, bu eylem birliğinin hem bileşimi bakımından hem de eylem alanı ve kitle seferberliği bakımından daralmış olduğunu göstermektedir.

KÖZ'ün bu süreçte HDK'nın platformu ikame edecek tarzda oluşumuna ve sonrasında HDP'ye dönüştürülmesine itiraz etmesinin temel gerekçesi de bu idi. Zira KÖZ'e göre en geniş bir Çatı Partisi bile en geniş eylem birliği platformundan daha dar olmaya mahkumdu ve maksat en geniş eylem birliğini sağlamak ve sürekli kılmak ise (ki platformun resmi hedefi elbette bu idi) bir "Çatı Partisi"ne endekslenen platformun bu hedefinden uzaklaşması kaçınılmaz olacaktı. Nitekim gelişmelerin vardığı noktaya kuş bakışı bakıldığında Türkiye tarihinde solun kaydettiği en büyük seçim başarısını gerçekleştiren EDÖB'den doğan HDK'nın içinden çıkan HDP harekete geçirebildiği/geçirebileceği örgüt ve çevrelerin kitlesellik bakımından bütün haşmetine rağmen, hala EDÖB kadar kapsayıcı değildir.

HDP'YE KİSMİ ÇIKARLARI ÖNE ÇIKARAN BİR SİYASET TARZI VE KUYRUKÇULUK DAMGA VURMAKTADIR

Üstelik her halükarda bu partinin belirleyici bileşeni BDP olduğuna göre, ve BDP'nin kısmi çıkarlar üzerinden yaptığı siyaseti bütünsel çıkarların karşısına çıkarma eğilim ve yeteneğinde olduğu da göz önünde bulundurulursa bu daralma daha iyi kavranabilir.

Nitekim son yerel seçimlerde bunun en azından bir yönü açıkça görülmüştür. Son seçim sonuçlarına bakıldığında bu daha çarpıcı biçimde görülmektedir. BDP ile aslında bir bileşeni olduğu HDP'nin ayrışması HDP'nin etki alanını genişletmemiş ve HDP önceden tahmin edilebileceği gibi tek başına BDP'nin harekete geçirebileceğinden daha az kesimi harekete geçirebilmiştir; ve anlaşılan o ki BDP'nin etki alanına girebilecek, ki bu seçim döneminde bu kesimlerin sayısı her zamankinden kat be kat fazla idi, yığınların önemli bir bölümü HDP'ye değil AKP'ye destek vermiştir.

Üstelik bu tutumun aslında bahis konusu kısmi çıkarlar için mücadelenin de önünü açmadığının görülmesi için de fazla beklemeye gerek kalmamıştır. Kısmi çıkarlar ve yanlış hesaplar uğruna AKP'nin devrilmesi doğrultusunda kararlı bir mücadele yürütmekten imtina eden BDP seçimlerin sonucunda Kürdistan'da hedeflerinin hepsine ulaşmamış olsa da elindeki belediyelerin sayısını arttırmıştır. Ama bu kısmi başarının karşılığında AKP'nin seçimlerden suçlarından aklanarak çıktığı görüntüsü yaratmasına ister istemez katkıda bulunulmuştur.

Bu katkının ilk karşılığı ise Kuzey Kürdistan'ın en kritik bölgelerinde OHAL tedbirlerinin geri gelmesi olmuştur; ve bu saldırıların arkasının gelmesi de sürpriz olmamalıdır.

Zira düşmana verilecek doğrudan yahut dolaylı her desteğin sonuçta daha güçlü bir saldırının temelini oluşturmasından kaçınmak mümkün değildir. Müzakere yapmak düşmanı müttefik haline getirmez. Üstelik bizim somutumuzda ortada somut ve şekli şemali belirlenmiş bir müzakerenin dahi olmadığı defalarca masada adeta tek başına oturan Kürt tarafının çeşitli temsilcileri tarafından ifade edilmiş ve bunun yolu da tarif edilmiştir.

Seçimlerde AKP'ye son bir hayat öpücüğü vermekle bu durumun değişebileceğine dair bir belirti de ufukta görünmemektedir. Aksine, seçimlerin arefesinde medyaya sızan kayıtlardan anlaşıldığı üzere hükümet Esad'a saldırma bahanesi altında Rojava'ya dönük kara hareketi planları yapmaktadır. Şimdi bu seçimlerden kendince zaferle çıktı diye bu hesaplarından vaz geçeceği de sanılmamalıdır.

Öte yandan BDP'nin bu kısmi başarıya endeksli seçim taktiğinin olumsuz bir etkisi daha olmuştur. Zira her ne kadar HDP kuruluş kongresinde açıkça Gezi hareketine ve o sıra gündemde olan bu hareketin bir paraleli olan ODTÜ'deki harekete açıkça göndermeler yapan ve buradan destek alan bir tutum sergilemiş olsa da, BDP'nin seçim taktikleri HDP'nin Gezi hareketiyle buluşmasına önemli ölçüde engel olmuştur. Zira açıkça ve münhasıran AKP karşıtı eylemli bir hareket olan Gezi hareketinin AKP'ye karşı açıkça tutum almayan ve doğrultuda kitleleri seferber etmeyen bir hareketle buluşmasının ne denli güç olacağını söylemeye gerek yoktur. Kaldı ki BDP'nin Gezi Ayaklanması sırasında (başlangıçta BDPlilerin tayin edici bir tetikleyici rol oynamış olmasına rağmen) pasif ve ikircimli bir tutum almış olması dahi başlı başına bir engeldi. Nitekim HDP'nin aday olarak Sırrı Süreyya Önder'i göstermesine rağmen kolaylıkla Gezi Ayaklanması'nın bir hedefi olabilecek tıyneteki Sarıgül'ün bu harekete katılanların seçim davranışları üzerinde rol oynaması dahi engellenememiştir.

Aslında HDK türü bir oluşum yerel ayaklarıyla eylem birliği platformunun kalıcılılaşması ve kurumlaşması bakımından anlamlı bir katkı olabilirdi. Zaten platformun yerel ayaklarının oluşturulması yönündeki

tartışmalar buna benzer oluşumların gerekliliğine dair idi. Bu kongrenin yerel meclislerden seçilen delegelerden teşkil etmesi de önemli bir gelişme olurdu. Hatta Gezi Ayaklanması sırasında bir parti olarak HDP yerine böyle bir eylem birliği platformunun yerel ayakları olarak yahut (bir çatı partisi kurma girişiminin unsurları olarak değil) aynı anlama gelmek üzere HDK'nın yerel meclisleri aktif olsalardı, bu takdirde Gezi Ayaklanması'yla bu HDK oluşumunun buluşup içiçe geçmesi için çok elverişli bir zemin olmuş olacaktı. Böyle bir durumda HDK'nın yerel ayakları Gezi Parkı'nın dağıtılmasından sonra oluşan forumlarla gecikmiş bir buluşmanın sağlanmasında başlı başına bir rol oynayabilirdi.

Bu gözle bakıldığında Gezi sonrası oluşan forumların HDK'nın halkı örgütlendirme ve ortaya çıkan örgütlenmenin zemini olma iddiası açısından bir sınav niteliği taşıdığı görülebilir. HDK bileşenleri neredeyse tüm yerelerde iki yıl boyunca halk meclisleri oluşturmayı, halk toplantıları düzenlemeyi gündemine aldı. Ancak bu doğrultuda, genellikle HDK gündemlerinin içe dönük gündemler olması nedeniyle, son derece sınırlı adımlar atıldı. Gezi ile birlikte HDK'nın örgütlemeye çalıştığı halk meclislerini kitlesellik bakımında fersah fersah aşan forumlar ortaya çıkınca, eğer asıl amaçları kitlelerin örgütlenmesi olsa idi, HDK bileşenlerinin bu forumlara dahil olmaları beklenirdi. Oysa HDK bileşenlerinin tam aksi yönde oldu. Doğrusu EDÖB'ü darlaştırarak HDK'ya dönüştürenlerin bu tutumu da şaşırtıcı değildi.

Ama HDK delegelerinin ağırlıklı olarak buradan bir "Çatı/seçim partisi" çıkmasından yana olan siyasi akımların temsilcilerinden oluşmasıyla bu süreç başka bir mecraya evrilmiştir.

Kuşkusuz tek tek bileşenlerin sayısı bakımından HDK/HDP müstesna bir çoğulluğu ifade etmektedir. Toplam kitlesellik bakımından da daha önce görülmüş olanlardan çok ileridedir. Ama bu yanıltıcı bir görüntüdür; zira HDK/HDP'nin ana kitlesi hala tek başına DTP/BDP'nin kitlesi tarafından sağlanmaktadır. Bu durum da kitlesel eylem ve etkinliklerin büyük ölçüde BDP'nin ve genel olarak PKK'nin öncelikleri ve tercihlerine tabi olarak gündeme gelmesine kaçınılmaz olarak yol açmaktadır.

Böylelikle bir tarafta BDP'nin temsil ettiği kısmi çıkarlar üzerinde siyaset yapma eğilimi (ki somut ve güncel olarak bu tutum aynı zamanda İmralı görüşmelerinin ayar verdiği bir mecrada gelişmektedir) diğer

tarafıta da gerek tek başlarına anlamlı ve operasyonel bir siyasi güç ifade edemeyen muhtelif HDP/HDK bileşenlerinin hem bu pratik durum nedeniyle hem de siyasi yönelimlerinden ileri gelen kuyrukçuluk bu hareketin bütününe damga vurmaktadır.

BDP'nin kısmı çıkarları temel alarak siyasi faaliyette bulunduğunu söylerken, KÖZ'ün kısmı çıkarlar için mücadele teşhisi ile Türkiyeli sosyal şoven akımların yıllardır tekrar ede geldiği kısmı çıkarlar eleştirisi arasındaki farkın altını çizmek gerekir. Kürdistan'ın kendi kaderini tayin hakkını ideolojik olarak olmasa da politik olarak reddeden sosyal şoven akımlar PKK'yi neredeyse kurulduğu yıllardan Türkiyeli emekçilerin birleşik çıkarlarına uygun hareket etmemekle sadece ufku Kürdistan'la sınırlı bir mücadele etmekle eleştirmektedir. KÖZ'ün eleştirisiyle bu eleştirinin uzaktan yakından ilişkisi yoktur. Zira KÖZ DTP-BDP'ye yönelik beklenti ve eleştirilerini, bu partilerin kendilerini Kürdistanı olmayan ve tüm Türkiyeli emekçilerin partisi olmayı hedefleyen partiler olarak tanımlamalarından itibaren yöneltmeye başlamıştır. Başka bir deyişle ufku Kuzey Kürdistan'la sınırlı bir hareket sadece “tüm Türkiye'nin partisi olma” iddiasını taşıdığı sürece kısmı çıkarlar için mücadele etmek için eleştirilebilir.

Bununla birlikte ufku Kuzey Kürdistan'la sınırlı olan bir hareket kendisini ulusal hareket olarak sunduğu sürece farklı türden bir kısmı çıkarlar için mücadele eleştirisi ile yüz yüze kalacaktır. Kürdistan sadece Kuzey Kürdistan'dan ibaret olmadığı için böyle bir hareketi Kürdistan'ın tüm parçalarında ulusal bir harekete önderlik etmediği için eleştirmek gerekir. Nitekim özellikle BDP'nin Türkiye'leşme iddiasını yükseltmediği dönemde KÖZ'ün sayfalarında yer alan “kısmı çıkarlar için mücadele eleştirisi” esas olarak bu içeriktedir. Üstelik sadece PKK değil YNK ve KDP de aynı şekilde eleştirilmiştir.

HDP'NİN BİR PARÇASI OLMAMAK EYLEM BİRLİĞİNE ENGEL DEĞİL

KÖZ'ün arkasında duran komünistlerin EDÖB ve onu önceleyen eylem birliği platformlarından HDK/HDP'ye varan süreç konusundaki tutumlarına damga vuran esas olarak en geniş ve yığmsal eylem birliğini sağlama kaygısıdır.

Bahis konusu olan somut bir eylem olduğu takdirde çerçevesi alanı ve hedefleri belli olan bir eylem birliği noktasında en geniş birliğin sağlanması her zaman gerekli ve muteber görülmelidir. Bu eylem birliğine kimlerin dahil olup olmayacağını tayin edecek olan bu bileşenlerin kimlerden oldukları nereden gelip nereye gitmek istedikleri değil eylemin kendisi ve eylemin kurallarına uyma konusundaki mutabakattır. Nitekim adı konmamış bir biçimde Gezi Parkı'ndan başlayan eylemlilik süreci böyle bir mutabakatın ne kadar geniş ölçekte ete kemiğe bürünebileceğini göstermiştir. Bolşeviklerin deneyimleri içinde ve onların lügatinde bu tutum “eylemde birlik ajitasyon ve propagandada özgürlük”, “ayrı yürü birlikte vur” gibi formüllere hayat vermiştir. Eylem birliği de zaten bu demektir: Herkesin kendi ayakları üzerinde durup kendi ayaklarıyla yürüyerek aynı hedefe birlikte ve az çok aynı anda vurması fikrini ifade eder. Bu itibarla bir eylem birliği gevşek ve esnek olduğu ölçüde güçlü ve geniş kapsamlı olur. Kalıcılığı eylemliliğin sürekliliğine tabi bir varlık ifade eder; esnekliği her an yeniden oluşmasının teminatı olur. Bir programa hiyerarşik bir teşkilata ve bunu sağlayan bir disipline sahip olması gereken bir parti ise ne kadar gevşek (hatta HDP gibi federatif bir yapıya sahip olsa da) olursa olsun böyle bir esnek eylem birliğinden tamamen farklıdır.

Bir parti formu, (seçim vb. dönemleri için geçici bir oluşum gibi tarif edilse bile) kaçınılmaz olarak kalıcılığı kimi ideolojik/politik ortaklık ve taahhütleri ve eylemlerin dışında da geçerli olacak, hatta düşünceleri de kapsama temayülü olan ortak bir disiplini gerektirir. Bu nedenle bir eylem birliğini bir partiye dönüştürmek hangi halis düşüncelerle yapılırsa yapılsın, eylem birliğini daraltır süreklilik ve homojenlik mülahazasıyla eylemin gücünü ve etkisi azaltır. Zaten parti kabuğundan kurtulmak için fırsat arayan ve bir kısmı HDP çatısı altında buluşmuş olan liberal tasfiyeciler gerektiğinde parti disiplini takmayıp kendi bağımsız eylem ve faaliyetlerini sürdürmek için türlü bahaneler üretmeye hazır olabilirler. Bu tutum esasen “21. Yüzyılda artık Leninist parti normlarının geçerli olamayacağı” safatasını bahane eden tüm tasfiyecilerin koaylıkla hem fikir olabileceği bir tutum olabilir. Bolşeviklerinki gibi bir parti kurma hedefiyle yola çıkan KÖZ'ün en az prim vereceği tutum ise bu olsa gerektir.

Buna karşılık KÖZ oportünistlere oportünist demekten vazgeçmeden

onlarla muhtelif eylem birliklerine girmeye hazır olan ve ortak seçim taktiklerinde buluşmaya hazır olan, hatta bunun öncülüğünü yapan Bolşeviklerin tutumunu örnek almaktadır. Böylece KÖZ'ün arkasında duran komünistler HDP çatısı altına girmeksizin ve onun disiplinine bağlı olmaksızın (üstelik o çatı altına girmeyi kabul edenlerin bazılarında çok daha kararlı biçimde) seçim sürecinde HDP adayları etrafındaki çalışmalarda aktif biçimde yer alıp AKPyi aşağı edip cemaate ve CHP'ye yol vermemek için oylar HDP/BDP adaylarına! çizgisinde çalışmakta tereddüt etmeksizin yer almışlardır. Bundan vaz geçmeleri için de bir neden yoktur. Ama bu meyanda herhangi bir parti disipliniyle bağlı olmadıkları için elbette eylem birliğini bozmayacak tarzda ve bu somut taktik tutum birliğinin imkanları çerçevesinde kendi görüşlerini ve bağımsız kimliklerini savunma konusunda en ufak bir engele takılmayı kabul etmeyeceklerdir.

Aslında bu aynı zamanda sık sık karşılaştığı gibi, eylemin ayak bağı olacak tartışmalara yer vermemenin de en elverişli yoludur.

Bin Umut Adayları, Platformlar ve AKP'ye Karşı KitleSEL Bir Muhalefetin İmkanları

**KÖZ'ün Sözü: Sosyalist Lafazanlık Mı Devrimci
Propaganda Mı?**

**KÖZ'ün Sözü: Yeni Bir Yükselişin Mimarı Olmak İçin
Savunmayı Birlikte Örgütleyelim**

8 Mart İbret Newroz Örnek Olsun

**Taksim'i Kazanma Mücadelesi Henüz Bitmedi:
Demokratik Haklar İçin Seferber Olalım**

**Seçim Başarısını Büyütmek İçin Vekillere Birlikte
Sahip Çıkalım!**

KÖZ'ÜN SÖZÜ: SOSYALİST LAFAZANLIK MI DEVİRİMCİ PROPAGANDA MI?

(Temmuz 2007)

2007 Temmuzunda Türkiye'de uzun zamandır benzeri görülmemiş bir seçim yaşanacak. Bunun temel nedenlerinden biri cumhuriyet mitingleri, muhura ve Cumhurbaşkanlığı seçimleriyle birlikte AKP ve karşıtları arasında Türkiye'deki burjuva siyasetinde 12 Eylül'den beri benzeri görülmemiş bir kutuplaşmanın yaşanıyor olması. Bu türden kutuplaşmalar seksenlerin ortasından itibaren "Özal ve karşıtları" arasında yaşanmış olsa da hiçbir zaman bu boyuta ve keskinliğe ulaşmamıştı.

Ancak bugün seçimleri özgün kılan asıl etmen bu kutuplaşmanın boyutları değil. Asıl fark 2007 seçimlerinde emekçilerin iki düzen partisi arasındaki kutuplaşmada birine karşı diğerini seçmek zorunda kalmamaları yahut boş ya da sembolik oy atmak zorunda olmamaları. 2007 seçimleri bir yanıyla düzen partileri arasında şiddetli bir kutuplaşma yaratıyor; diğer yanıyla da düzen partilerinin birbirleriyle dalaşması sırasında oluşan çatlaklar, kutuplaşmaya dâhil olmak istemeyen emekçilere düzen partileri dışındaki adaylara oy verip bu adayları meclise taşıma imkanını sunuyor.

Söz konusu adaylarsa yine seçim döneminin özgünlüğü nedeniyle

DTP, EMEP, ÖDP tarafından destekleniyor olsalar bile bu partilerin propagandasını yaparak emekçilerin oyunu almaya çalışmıyorlar. Tam tersine düzen güçlerinin arasına sıkışmak istemeyen emekçilerin oyunu almak için “partiler üstü”, “bağımsız”, “işçilerin ve emekçilerin sesi olduklarını” vurguluyorlar.

Zaten bu adayları sunan partilerin belli başlı konularda birbirine uymayan hatta taban tabana zıt görüşleri olduğu halde ortak adaylar çıkarmaları da ancak böyle bir uzlaşma çizgisinde mümkün olabilir. Örneğin en önemli konulardan biri olarak AB'ye ilişkin tutum ele alırsa kesin ve mutlaka “evet” diyen DTP ile kesin olarak “hayır” diyen EMEP, “istemeyiz ama yan cebimize koy” anlamına gelen bir çizgide duran ve kendi içlerinde de iki farklı çizgiyi barındıran SDP ve ÖDP ile yan yanadır ve dikkat çekici bir biçimde Bin Umud Adayları AB ile ilgili konuyu mümkün olduğu kadar pas geçmeye çalışmaktadırlar. Ama bu tutum bile tek başına bu adayların bir çizgiyi temsil etmediklerine yetecek bir işarettir.

Öte yandan Bin Umud Adaylarının bileşenlerinden herhangi birinin daha önceki seçimlerde dile getirmediği ve şimdi aşağı yukarı hep bir ağızdan tekrarladıkları bir söylem var. Bin Umud Adayları farklı bir demokrasi anlayışına sahip olduklarını göstermek için binler meclislerinden, seçim bürolarını seçmen meclislerine dönüştürmekten söz ediyorlar. Hiç değilse bu doğrultudaki önerileri reddetmek yerine bunlara açık bir tutum sergiliyorlar. Oysa ne DTP'li belediye başkanlarının böyle bir uygulaması vardır; ne de diğer partiler bugüne kadar böyle bir tutumu savunmuşlardır. Bu da bu kampanyanın özgün yanlarından biridir. Tüm bu nedenlerin yanı sıra ve belki biraz da bundan ötürü işçi sınıfının en çok ezilen, en örgütsüz kesimlerinin yabana atılmayacak bir kısmı Bin Umud Adayları'na umut bağlamış durumda.

Aynı zamanda bu özgünlük seçim döneminde farklı bir siyasallaşmanın olanaklarını sunuyor. Her seçimin emekçileri ama az ama çok politikleştirdiği bilinir. 2007 Temmuz seçimleri ise bir yanıla düzen içi kutuplaşma, diğer yandan seçilebilir bağımsız adayların varlığı, nihayet seçmen meclislerinin ve aktif katılımın gündeme geldiği bir ortamda işçilerin politikleşmesi açısından değerlendirmesini bilene paha biçilmez fırsatlar sunuyor. 2007 seçimlerinde partilerin bürokratik ko-

ruma zırhından belirli bir süreliğine uzak kalacak, seçmen meclisleri vesilesiyle işçilerin denetimine açık olacağını ilan eden adayları meclise taşımak ve seçim öncesinde ve sonrasında bu organları yaşatmaya gayret göstererek işçilerin politikayla bağı, bu meclislere katılan işçilerin birbiriyle iletişimini daha sıkı ve sürekli kılmak mümkün. 2007 seçimlerinde kaderci bir biçimde oy vermektен vazgeçmiş yahut kendini düzen partileri arasında tercih yapmaya mecbur hisseden emekçi yığınlarını, seçim kampanyalarına ve seçim sonrasında örgütlenecek meclislere katarak devrimci hareketin menzili içine sokmak mümkün.

2007 seçimleri bu olanakları sunarken Türkiye'deki sol hareketlerin ezici bir çoğunluğu seçim çalışması adına bindikleri dalı kesmekle kalmıyor aynı zamanda kendileri dışındaki güçlerin de bu olanakları değerlendirmesini imkansız kılacak bir yönelim içerisine giriyor. Sol akımlar seçimlerde bağımsız adayların çalışmasına aktif bir biçimde katılıp, bu seçim sürecinden emekçi örgütlenmeleri yaratmak ve bu örgütlenmeleri sürekli kılmaya gayret etmek yerine tam tersi bir tutumla bağımsız adayların çalışmasını zayıflatacak, emekçileri apolitikleştirecek bir siyasi hatta ilerliyorlar.

BİN UMUT ADAYLARINI DESTEKLEMİYENLER BOYKOTÇULARDAN DAHA AZ DOKTRİNER DEĞİLLER

İlkesel nedenlerden ya da türlü bahanelerle ilkeye çevirdikleri taktik tutumlardan ötürü bağımsız boykot taktiğini benimseyenleri şimdilik bir yana bırakalım. Bu doktriner tutumu benimseyenlerin yanlış kavrayışları ve tutarsızlıkları KÖZ'ün bu ve önceki sayılarında yeterince dile getirildi. Ancak seçimlerde doktriner tutumu benimseyenlerin sadece boykotçularla sınırlı olduğunu sanmak büyük bir yanılgı olur. Bilakis 2007 seçimlerinin arifesinde hem seçimlere katılıp hem de doktriner tutumları nedeniyle emekçilerin örgütlenmesine en az boykotçular kadar zarar veren bir başka kamp daha bulunmaktadır. ESP'sinden, BDSP'sine, TKP'sinden troçkistlerine geniş bir yelpazede yer alan bu bileşenlerin tümünün ortak özelliği seçilebilir bağımsız adayların karşısında seçimlere girmeleri, bağımsız adayların meclise taşınması kampanyasına katılmamasıdır.

2007 seçimlerinde devrimci hareketin önündeki fırsatları baltalayan bu basiretsiz tutumun sahiplerinin ortak özelliği devrimci propagandayı

ve politikayı kavrayış tarzlarında aranmalıdır. Tüm bu akımlar devrimci propagandayı ama keskin ama sınıfsal lafları peş peşe sıralamak olarak kavramaktadırlar. Bu nedenden ötürü de 2007 seçimlerinde Bin Umut adaylarının kampanyasına katılmamaktadırlar. Zaten bu yüzden bu kampın bileşenlerini sırf seçime katılıyorlar diye doktriner boykotçulardan ayrı bir kategori olarak mütalaa etmemek gerekir.

DEVRİMCİ SÖZLER SÖYLEMEK HER ZAMAN DEVRİMCİ PROPAGANDA YAPMAK ANLAMINA GELMEZ

Bin Umut Adaylarının seçim çalışmalarına destek vermeyenlerin tümü izledikleri tutuma ayrı ayrı gerekçeler sunmaktadır. Kimi, adayların belirlenme sürecinde sosyalizmi savunan adayların yerine liberal adayların kayrıldığını, kimileri DTP'nin seçim sürecinde reformist bir politika izlediğini, kimileri DTP'nin seçim propagandasında işçilerin sorunlarına ilişkin somut talepler yükseltmediğini, kimileri ise Bin Umut Adayları'nı destekleyen bloğun Kürt sorununda AB'ci bir hatta yer aldığını belirtmektedirler.

Ayrı ayrı gerekçeleri ne olursa olsun bu akımların hepsi propaganda yapmayı söz söylemek olarak algıladıklarından Bin Umut Adaylarına destek vermenin bu adayları destekleyen başka kesimlerin sözlerini öne çıkaracağını, kendi sözlerini ise gölgeleyeceğini düşünmüşlerdir. Böyle düşünmekte haksız değillerdir, zira devrimci propagandayı diğer akımlarla yürütülen bir söz yarışması olarak algılamaktadırlar. Bu yarışta kendilerini bastırarak kesimlerle aynı zeminde yer almak istememektedirler. Bin Umut platformunu liberal, AB'ci vs. bulup bu platformu en baştan mahkûm eden BDSP bu gerekçesinde haklıdır da; zira devrimci propagandanın kasıt devrimci sözler söylemekse Bin Umut Adaylarının devrimci olarak yorumlanamayacak sözler söyleyecekleri açıktır. Asıl faaliyet bir kez söz söylemek olarak algılandığında aynı zeminde yer alıp farklı sözler söyleyenlerin sözlerinin birbiriyle çelişmesi kolaylıkla reformizme teslim olmak olarak yorumlanabilir. Ortak aday toplantılarına türlü talep listeleriyle gidip DTP'nin yahut EMEP'in bu talepleri dillendir-meyeceğini söylemesi nedeniyle desteğini çeken irili ufaklı çevrenin tutumu da bundan farksızdır. Devrimci görülen taleplerin söylenmemesi bu çevrelere göre Bin Umut adaylarını reformist yapmıştır.

Son güne kadar aday pazarlığı yapıp, Bin Umud Adaylarını bir bütün olarak desteklemekten son anda vazgeçen ESP'nin tutumu da başta çok daha ilkesiz görünse de aslında aynı mantığa dayanmaktadır. Propagandayı söz söylemek olarak gören ESP'nin aday pazarlığı yapmaktan muradı hiç değilse bir bölgede sosyalist ve devrimci sözler sarf edebilecek bir aday çıkarmaktı. Böyle bir aday çıksaydı ESP platforma dâhil olacak söylenen tüm öbür reformist sözlere kulağını tıkayabiledi. ESP'ye yakın sosyalist sözler söyleyebilecek tek bir kişinin bile aday gösterilmemesi ESP'yi kendi sözlerini kendi adaylarıyla söylemeye itti. Düne kadar ilerici, devrimci ve sosyalizme açık olarak tanımlayıp içine katılmaya hazır olduğu bir zemini şimdi hem uzlaşmacı ve AB'ci olarak ilan edip hem de bazı istisnalar hariç dışarıdan destek sunuyor.

Devrimci propagandayı devrimci sözler sarf etmek olarak kavrayan bu akımların tutumu yıllar önce sol lafazanlık olarak adlandırılmıştır. Öyle adlandırmaya da devam edilmelidir. Propaganda elbette sözle yapılır. Ancak sadece söze dayanan, emekçilerin yahut devrimcilerin örgütlenmesine, hareket etmesine hizmet etmeyen bir propaganda faaliyeti lafta kalmaya mahkûmdur. Bu türden bir propaganda faaliyeti her zaman anlamsız olmasa da pratikte işçilerin ve emekçilerin örgütlenmesinin koşulları olduğu durumlarda, bu faaliyetlerin alternatif olarak sunulduğunda komünistler açısından gevezelikten başka bir anlam taşımaz. Zira devrimcilikle reformizm arasındaki ayrımlar lafla değil örgütlü pratik-politik faaliyetle çekilir. Pratik-politik faaliyet yürütme imkanlarını reddedenler işçileri tıpkı reformistler gibi burjuva siyasetine teslim etmektedirler. Bu kesimlerin reformistlerden tek farkı pasifizmelerini tumturaklı nutuklarla örtmeye çalışmalarıdır.

Ama daha önemlisi somut olarak seçim gündeminde hedeflerini şaşırın ve hedef şaşırtan bir tutumu sergilemektedirler. Bu kamptakiler de boykotçular da seçim gündeminin merkezindeki CHP-MHP ile AKP arasındaki kutuplaşmaya ilişkin bir tutumu temsil etmekten ziyade emekçileri ve ezilenleri bu ikilemden kurtarma imkanı sunan Bin Umud Adayları'na alternatif olarak çıkmaktadırlar. Kendilerinin (Baskın Oran istisnası bir yana) hiçbir biçimde seçilme ihtimali olmadığı gibi, niyetleri ve söylemleri ne olursa olsun, seçilebilecek olanların önünü kesmek veya aday enflasyonu nedeniyle kararsız seçmenlerin hâkim

CHP-MHP ile AKP arasındaki kutuplaşmaya yönelmesine hizmet etmektedirler.

LAFAZANLAR 2007 SEÇİMLERİNDE EMEKÇİLERİN ÖRGÜTLENME OLANAKLARINI BALTALIYORLAR

2007 seçimlerinde durum tam da böyledir. Bir yanda ısrarlı ve tempolu bir seçim kampanyası yürütmenin, bağımsızları meclise sokma vesilesiyle emekçileri bir araya getirme, onları seçmen meclislerinde buluşturmanın zemini vardır; diğer tarafta devrim ve sosyalizm adına pratikte hiçbir karşılığı olmayan var olan örgütlenme imkanlarını aşamayan sözler söyleme hevesi. Bu hevesin sahipleri söz konusu imkanları ellerinin tersiyle itmişlerdir. Tüm sosyalistler Bin Umud Adayları'nın kampanyasına daha aktif bir biçimde katılsaydı, daha fazla sayıda emekçi düzen güçleri arasındaki kutuplaşmadan uzaklaştırılabilirdi, seçim kampanyalarında daha büyük ve etkili (aynı zamanda herkesin kendi sözünü söylemesini mümkün kılan) seçmen toplantıları düzenlenebilirdi; bu seçmen toplantılarını seçmen meclislerine dönüştürmek için daha etkili bir çaba gösterilebilirdi. Ayrıca daha güçlü bir seçim çalışması yürütüldüğü için bağımsız adayların seçilme şansı yükseltilecek bu seçmen meclislerinin sürekli kılınması böylelikle devrimcilerin içinde düzenli propaganda yapacakları örgütlenmelere sahip olmaları sağlanırdı.

Reformizmle ayırım çizgilerini pratik-politik zemin yerine lafta çekme merakı yüzünden sol akımlar sadece bu imkanları reddetmekle kalmıyor; aynı zamanda kendi devrimci laflarını söyleyen adayların yarattığı yanlışmalar vesilesiyle devletin bağımsız adayların önüne diktiği yüzde on barajının aşılmasını güçleştiriyorlar, kendi söz söyleme hevesleri nedeniyle emekçilerin örgütlenme imkanlarını baltalıyorlar.

Politikayı lafla yapmak isteyen akımların işçi hareketine verdikleri zararların ilk örneği seçim döneminde yaşanmadı. Bilakis özellikle 2004 yılından beri laflarda, taleplerde, çağrı metinlerindeki anlaşmazlıklar nedeniyle eylemleri iki üç parçaya bölen sorumsuz tutumun bir nedeni de politikanın bu şekilde kavranışıdır. Bu kavrayışın sonucu talepler ve şiarlar üzerindeki anlaşmazlıkları bahane göstererek eylem birliklerini bozmaktır.

KÖZ'ün arkasında duran komünistlerin seçim dönemindeki faaliyetleri ayrımları lafla çeken akımlarla taban tabana zıt bir hatta ilerlediklerini gösteriyor. Komünistler devrimci propagandanın ancak devrimci örgütlenmeye yahut devrimci bir pratik-politik faaliyete hizmet ettiği zaman kıymetli olduğunu biliyorlar. Seçim döneminden önce de komünistler işçilerin, emekçilerin eylem birliğini zedeleyecek, onların ortak örgütlenmeler oluşturmasını zedeleyecek tutumlardan kaçınıyorlardı. Şimdi seçim süreci boyunca ve sonrasında yürütecekleri propaganda faaliyetini de buna göre şekillendiriyorlar.

KOMÜNİSTLERİN SEÇİM DÖNEMİNDEKİ PROPAGANDASI

KÖZ'ün arkasında duranlar bu topraklarda seslerini duyurmaya başladıklarından beri devrimci bir partiyi yaratmak için kitleler içinde politik bir mücadele vermenin gerekli olduğunu söylüyorlar.

İçinden geçtiğimiz dönemde komünistlerin parti için kitle çalışması yürütürken önelerine koydukları hedeflerin neler olduğu uzun zamandır net bir biçimde tarif edilmiştir:

İşçi sınıfının en çok ezilen ve en örgütsüz kesimlerinin sendikalarda, kooperatiflerde ve diğer dayanışma kurumlarında örgütlenmesi, sınıfın bu kesimleri içinde çalışma yürüten kurumların birbiriyle irtibatlandırılması ve dayanışma ilişkisi içine sokulması. Tüm bu faaliyetler, kitlelerin örgütlenmesinden çok, bir yönüyle bu amaçla seferber olan devrimci güçlerin liberal ayak bağlarından kurtulmasına ve birbiriyle daha sıkı bir ilişki içine girmesine hizmet edecektir. Diğer yönüyle de kitlelere önderlik etmeye aday olan devrimci güçlerin mücadele içinde pişip, bu iddianın hakkını verebilmek için gerekli olan deneyimi kazanmasını sağlayacaktır.

Bu bakımdan diğer siyasi yapılardan farklı olarak KÖZ'ün arkasında duran komünistlerin kendi hedeflerinden bağımsız, soyut bir seçim çalışması, bu çalışma içinde düzeni teşhir etmek ve sosyalizm propagandası yapmak gibi bir gündemleri yoktur. Başkaları ne derse desin adımlarını şaşırmadan komünist parti yolunda yürümeye kararlı olanlar soyut bir seçim çalışması ve propagandası yapmak yerine önelerine koydukları örgütsel hedeflere ulaşmak için seçim döneminden faydalanma yolunu seçmişlerdir.

KÖZ'ün önüne koyduğu bu hedefler sadece bugün komünist parti yolunda yürünecek biricik yolu değil aynı zamanda bugün işçi hareketinin genel çıkarlarıyla uyumlu biricik çizgiyi ifade etmektedir. Zira sadece bu çizgi benimsendiği sürece oylarını düzen partilerine kaptırmak istemeyen işçiler arasındaki birlik ve beraberlik artırılacak, birbiriyle buluşan emekçilerin yeni örgütlenmelerde bir araya gelmesi sağlanabilecektir. Bu çizginin başarıya ulaştırılması aynı zamanda devrimcilerin sürekli olarak propaganda yapabilecekleri, yani parlamentarizm hakkında yanlısamlara karşı parlamentonun dışından ama parlamentoyu da gündem ederek daha etkili mücadele edebilecekleri örgütlere kavuşmaları anlamına gelecektir.

Tam da bu nedenlerden ötürü KÖZ'ün arkasında duran komünistler yürüttükleri faaliyetin ve propagandanın devrimciliğini Bin Umut Adaylarını yahut onları destekleyenlerin savundukları şu ya da bu fikre, saptamaya, slogana bakarak ölçmezler. Komünistler açısından yapılan propagandanın devrimci olup olmadığı ölçütü kendi pratikleridir. Yapılan propagandanın pratikte örgütsel bir karşılığı varsa, bu örgütlenmeler daha önceki örgütlenme girişimleriyle süreklilik içindeyse devrimcidir. Sadece lafta kalıyorsa ya da pratikteki karşılığı önceki örgütlenme girişimlerinin altını oyuyorsa devrimci değildir.

Bu bakımdan 2007 seçimleri öncesinde neyin devrimci propaganda olup neyin olmadığı açıktır. Oy atmayı ve oy toplamayı küçümsemekten, düzen partileri arasına sıkışmış emekçileri Bin Umut Adayları'nı meclise taşımaya çağıran; Bin Umut Adayları'na oy vermeyi düşünen işçi ve emekçi kesimleri bir araya getiren; onlara taleplerini topluca dile getirmek ve sonrasında da taleplerinin takipçisi olmak için gerekli kanalları yaratmayı gösteren bir propaganda faaliyeti devrimcidir. Bu örgütlenmeleri pratikte aşmak yerine onları baltalamaya hizmet eden her türlü konuşma, bildiri, afiş ve broşür ise gevezelikten başka bir şey değildir.

KÖZ'ün bu sayısındaki sayfalara yansıyan ve seçim sonrasında daha net ve bütünlüklü bir biçimde görülecek faaliyeti devrimci bir propaganda faaliyetinin nasıl somutlanacağına örneklerini sunmaktadır. Komünistler buldukları çalışma alanlarında kitleleri kendi başına örgütleme kibrine kendilerini kaptırmadan içinde çalışma yürüttükleri

kurumları, koordinasyon mantığına uygun bir şekilde diğere kitle örgütleriyle ve yerel derneklerle bir araya getiriyor, bu kurumlarla emekçilerin kendi taleplerini dile getirebilecekleri toplantılar düzenliyorlar; bu toplantıları seçim sonrasına taşımamın yollarını arıyorlar.

Bu kanallar ve örgütlenmeler çeşitlenip, bu çalışmalar süreklilik kazandıkça devrimci partiyi yaratmak için verilen komünist kavga da büyüyor. Daha da büyüyecek...

Yaşasın Komünistlerin Birliğı!

KÖZ'ÜN SÖZÜ: YENİ BİR YÜKSELİŞİN MİMARİ OLMAK İÇİN SAVUNMAYI BİRLİKTE ÖRGÜTLEYELİM

(Ocak 2008)

2007 yılında yaklaşan genel seçimler karşısında KÖZ tüm devrimci güçleri, herhangi bir ideolojik angajmana girmeden, Bin Umut Adayları'nın seçim kampanyasına dahil olmaya çağırırdı. KÖZ içinden geçtiğimiz dönemde seçimlerin emekçileri politikleştirdiğini, emekçilerin en politik kesimlerininse yüzünü Bin Umut Adayları'na dönmüş olduğunu belirtiyordu. Aynı şekilde seçim sonrası dönemde emekçilerin gündemlerini kesen temel sorunların hep seçimler ve Bin Umut Vekilleri'yle bağlantılı bir şekilde gündeme geleceğini ifade ediyordu.

22 Temmuz öncesi ve sonrasındaki dönemde yaşananlar bu saptamaları doğruladı. Seçimler vesilesiyle politikleşen, düzen partilerinin dışında arayışları olan emekçiler Bin Umut Adayları'ndan başkalarına itibar etmediler. Bu ilginin bir sonucu olarak, kampanya boyunca kullanılacak kapasitenin küçük bir oranı harekete geçirilmiş olsa da, Türkiye tarihinde ilk kez meclise düzen partilerinin dışında bu kadar milletvekili sokulmuş oldu.

Nitekim seçim döneminde “Bin Umut Adayları” çerçevesinde yürütülen seçim kampanyası, bu kampanyaya reformist bir seçim bloku

diye burun kıvrıranlara inat hem faşistlerin tüm işçi örgütlerine yönelik saldırılarına hem de devletin Kürtlere yönelik operasyonlarına karşı emekçilerin tepkisini örgütlemeyi hedefleyen bir platform yaratmıştır. Zaten seçim türlü bahanelerle bu kampanyaya katılmayıp kendi adaylarını gösteren ya da seçimleri boykot eden akımların hiçbirisi seçim dönemindeki gibi bu saldırıları püskürtmek için keskin laflarla tek başına hareket etmeye kalkışmamış hepsi teker teker bu platforma dahil olmuştur.

BUGÜNKÜ PLATFORM 2007 YILINDAKİ TÜM DİĞER PLATFORM ÖNERİLERİNDEN FARKLIDIR

Aslında 2007 yılında tanık olduğumuz eylemler sol hareket içerisinde bir dizi platform arayışını tetiklemiştir. Gerek Hrant Dink'in cenazesindeki yürüyüş, gerek Cumhuriyet mitingleri, gerekse de Taksim'deki 1 Mayıs solun değişik kesimleri içinde değişik platform önerilerinin ortaya çıkmasına yol açmıştır.

2007'nin son aylarında genel olarak Kürtlere özel olarak da DTP'ye yönelik saldırılara yanıt verme kaygısı ve halkların kardeşliği teması etrafında oluşan platformsa tüm bu platform hülyalarından farklı bir nitelik taşımaktadır. Her şeyden önce diğer platform girişim ve önerilerinin aksine bu platform lafta kalmamış ete kemiğe bürünmüştür. Cumhuriyet mitinglerine şu veya bu şekilde dahil olanlar faşist saldırıları destekleyen bir iklim yaratırken, Taksim 1 Mayıs'ının mimarlarından DİSK sınırın ötesindeki ve berisindeki Kürtlerin üzerine daha fazla bomba yağdırılması çağrısında bulunan CHP'ye yama olurken bu platform hem faşist saldırıları hem de devletin operasyonlarını açıkça karşısına almıştır. Hrant Dink'in cenazesinde buluşan kitledeki liberaller "demokratikleşme" için Avrupa Birliği'nden medet umarken halihazırındaki platform tercihini eylemlerle bir mücadele hattından yana kullanmıştır. Doğrusu bu platform somut olarak çapına uygun bir eylemi henüz ortaya koymamış olsa bile, böyle bir eylem potansiyelini barındırdığı ne dostları ne de düşmanları için sır değildir ve devletin DTP'ye yönelik saldırılarının süreceği de kesin olduğuna göre bu platform hem bir gereklilik hem de gerçekleştirilme bakımından ikna edici bir zemin sunmaktadır. Tam da bu nedenlerden ötürü lafta kalmamış saldırılara karşı birleşik bir mücadeleye ihtiyaç duyan tüm kesimleri bir araya getirmiştir.

BUGÜNKÜ PLATFORMDA DTP VE DEVRİMCİLER BULUŞMAKTADIR

Platformu önemli kılan noktalardan bir diğeri de kapsamıdır. Platform bugüne kadar DTP çizgisiyle yan yana gelmemiş pek çok akımın ve hatta son on yıldır bilhassa oradan uzaklaşma eğilimi gösteren kimi akımların ilk kez buluşmasına vesile olmuştur. Son on yıldır sol hareketler içerisinde bu kapsamda bir buluşma olmamıştır.

Düne kadar bu türden platformlarda yer almayan devrimcilerin bu noktada platforma dahil olması da seçim dönemine ilişkin mkuhasebesinin yerini tutmasa da doktrinerlikten uzak durma gayretine işaret eder. Nihayet bir eylem birliği platformunda ideolojik angajmanlara girmeden de bulunmanın mümkün olduğu anlaşılmıştır. Hatta böylesi bir platformun sol akımların propaganda ve ajitasyon yapmaları için daha elverişli bir zemin sunduğu anlaşılmıştır. DTP'nin varlığı ve ağırlığı bir yandan platforma katılanların kendi sözlerini kendi istedikleri gibi söyleme hakkını ellerinde tutmak istemeleri öte yandan ilk defa bu platformda ajitasyon propagandada serbestlik ayrı yürüyelim birlikte vuralım konularının tartışma konusu edilmesine engel olunmadığı bir iklimin doğmasına vesile olmuştur.

BUGÜNKÜ PLATFORMU BİR KALDIRAÇ OLARAK KULLANMAK MÜMKÜNDÜR

Bugünkü platformu, 2007 yılındaki diğeri platform girişimleriyle ve geçmişteki platform deneyimleriyle karşılaştırıp bugünkü platformun hem bileşimi hem de önüne koyduğu görevler açısından diğeriinden daha olumlu ve ileri bir niteliğe sahip olduğunu söylemek bugünkü platformun karşımıza çıkacak en ideal platform olduğu anlamına gelmiyor elbette. Ancak bu platformun bugün için düne kadar görüşmeyenlerin, saldırıya uğradıkları zaman buluştukları bir platform olması onun her zaman böyle kalmaya mahkum olduğu anlamına gelmez. Tersine bu platform geri çekilme döneminden çıkışın bir kaldırıcı haline gelebilir gelmelidir.

Kuşkusuz platformun bu doğrultuda ilerlemesi içindeki devrimci güçlerin hareketine bağlıdır. Devrimciler, geçmiş senelerin derslerini çıkararak, bu derslerin ışığında müdahale etmelidirler.

Her şeyden önce platform eylemlerin suni ve apolitik nedenlerden bölünmesini engellemelidir. Özellikle 2004-2007 yılları arasında 1 Mayıslar, 8 Martlar iki, üç parçaya ayrılmıştı. Bu dönemin eylemleri kitleleri buluşturan değil onların arasında duvarlar çeken bir niteliğe sahipti. Parçalanmış eylemler geri çekilme döneminde işçilerin emekçilerin kendilerine güvenmesine değil, devrimcilere olan güvenlerini iyice yitirmelerine yol açmıştı. Platform bu gidişi tersine çevirmek istiyorsa işe eylemleri yapay nedenlerle bölünmesi mümkün olmayan, devrimcilerin ajitasyon ve propaganda özgürlüğüyle sorumsuzluğu birbirine karıştırmayacağına güvenen, kapsayıcı bir tarzda düzenlemekle başlamalıdır.

Eylemlerin bölünmesini engellemek için öncelikle platformun bir ideolojik yahut programatik mutabakat zemini değil de bir eylem birliği platformu olduğunu netleştirmek gereklidir. Platforma bir siyasal çerçeve çizme gayreti devrimciler açısından iki bakımdan sakıncalıdır. Birincisi, böyle bir çerçeve eğer tutarlı bir şekilde çizilecekse devrimcilerle reformistlerin aynı zeminde buluşması mümkün olmadığından bu platformun çatırdamasına yol açacaktır. İkincisi, platformda bildireler, şiarlar ve talepler üzerinde yapılacak tartışmalar sonunda bir orta yol bulma gayreti devrimcilerin kendi ideolojik ve programatik zeminlerini eylem birliklerini bozmamak adına sulandırmaları anlamına gelecektir.

Söz konusu platform işçiler ve ezilenler arasında düzenin saldırıları karşısında ortak bir savunma hattı örülebileceğine dair bir güven yaratmak istiyorsa sadece eylemlerin bölünmesini engellemekle yetinemez. Platform tek bir eylem için kurulup dağılan bir platform olmamalı aynı zamanda sürece yayılan eylemler örgütlemelidir. Platformun eylemlerinin Mart-Mayıs sürecine kadar sürmesi hatta bu dönemi de kapsamaması burjuvazinin saldırılarına karşı bir barikat örmenin olmazsa olmaz koşuludur.

Aynı şekilde platform eğer kimi yerel nedenlerden ötürü mecbur kalmayan işçilerin bir işbirliği değil de yükselen saldırılara ortak bir cevap niyetindeyse, platformun sadece İstanbul'la sınırlı kalmaması, tüm illerde oluşturulması gerekir.

Yine platformun kapsayıcı olmasının koşullarından bir diğeri de tek

bir gündeme kilitli kalmaması, işçi sınıfını ve tüm ezilenleri birlikte kesen konuları kapsamasıdır. Her ne kadar platformun çıkış noktası Kürtlere ve DTP'ye yönelik saldırılar olsa da, başkalarını ezen özgür olamaz, Kürtlerin esareti işçilerin esaretidir mantığı ile soruna bakan komünistler Kürtleri daha fazla ezen bir devletin işçi sınıfının tepesinde daha ağır bir balyoz olacağını unutmadan; ve işçi hareketini örgütsüzleştirip dağıtan bir devletin de Kürtler üzerine daha büyük bir hışımla ve pervasızlıkla yöneleceğini unutmadan hareket etmelidir. Kaldı ki bu noktada, yaşadığımız topraklarda Kürtlerin kültürel ve sosyal hakları için verdikleri mücadelenin demokratik haklar için verilen mücadelenin temel bileşenlerinden biri olduğunu ama aynı zamanda metropollerde yaşayan Kürtlerin işçi sınıfının en örgütsüz fakat en militan kesimlerini oluşturduğunu unutmamak gerekir. Benzer şekilde Telekom grevi türünden direnişlerin, GSS türünden saldırıların platforma ayrıcalıklı ve ayrıcalıksız işçiler arasındaki mücadeleyi birleştirmek için önemli fırsatlar sunduğunu da görmek gerekir. Öte yandan esasen kendini bir Türkiye partisi olarak gören ve böyle davranan aynı zamanda da bu platformun ağırlık merkezini oluşturan DTP'nin bu söyleme uygun davranmasını sağlamak da söz konusu platformun işlevleri arasında görülmelidir.

Tek bir konuya kilitlenmemek platformun düzenleyeceği eylemlerin hitap ettiği kesimleri daraltmayı engellese de bu eylemlerin muhataplarına ulaşmasını kendi başına sağlamaz. Aksine sosyal şovenizmin etkisi ve genel olarak şovenizmin giderek artan basıncı karşısında "tek bir konuya kilitlenmemek" söyleminin bu platformu şovenizme karşı duruş noktasında zaafa uğratması çok olasıdır. Bu nedenle bu platform söylemini çeşitlendirmek adına hem şovenizme karşı duruşunu sulandırmak hem liberal yönelimlere kapılmak yerine şovenizme karşı mücadeleyi işçi sınıfının en dinamik kesimlerinin örgütlenmesi ve eyleme çekilmesi yolundan sağlamayı önüne koymalıdır.

Platformun düzenleyeceği eylemlerin asıl muhatapları, platformun bileşenlerine enerji aşılayacak kitle ise varoşlarda bulunmaktadır. Varoşlar aynı zamanda metropollere göçmüş Kürtlerle işçi sınıfının en dinamik kesimlerinin iç içe geçtiği ve tasfiyecilik dalgalarının en son erişeceği alanları oluşturmaktadır. Bu nedenle platformun varoşları da eylem alanı olarak kabul etmesi aynı zamanda hem sürekliliğinin hem

de dinamizm kazanmasının en önemli koşullarından biridir. Bu platformun oluşmasına vesile olan 9 Aralık mitingine izin verilmemesi ise bu konuda ibret alınacak dersler sunmaktadır. Gerici saldırıların ve bilhassa DTP'yi tecrit etme gayretlerinin hız kazandığı koşullarda bu tür eylemlere izin verilmemesi olasılığının daima güçlü olacağını hesap etmek gerektiği bu ilk örnekte görülmüştür. Aynı zamanda da bu örnek sayesinde mitinglere izin verilmemesi halinde bu yasağa en etkili ve dinamik yanıtın, bu eylemler platformun amacına ve şekillenişine uygun, emekçileri sürece dahil etmeyi amaçlayan eylemler olmasa da, varoşlarda verileceğinin bir kez daha herkes tarafından görülmesini sağlamıştır. Bu bakımdan platformun hem yasak ve engellemelere rağmen eylemliliğini sürdürmesinin hem de sürekliliğini güvence altına almasının yolunun da buradan geçtiği giderek daha net görülmektedir.

Bugüne kadar kurulmuş platformlar genelde asıl faaliyet olarak kent merkezlerinde bildiri dağıtıp, basın açıklaması yapmayı iş edinmişlerdir. Bu faaliyet tarzı ise platformun önünü açmak şöyle dursun yıpratıcı ve bileşenleri tarafından zaman kaybı olarak görünen faaliyetlere dönüşmektedir. Buna karşılık varoşlardaki eylemler ise genellikle tek tek akımların yahut dar ittifakların kendi bağımsız eylemlerini yapmaları ve kitlenin katılmasına çoğu zaman açık olmayan eylem tarzlarını ifade etmekteydi. Oysa bugün varoşlarda kitleyi katabilecek ve solun geniş bir birlikteliğini ifade eden eylemlerin yapılmasının imkanları artmaktadır. Bu imkanlardan güç alarak platformun önüne koyduğu her eylem bir sonraki eylemi güçlendirecek ve mart mayıs sürecine kadar tekrarlanarak büyüyecek şekilde planlanmalıdır.

Dahası geride bıraktığımız aylardaki faşist saldırılar ve linç girişimlerini hatırlamak da platformun faaliyetini varoşlara yayması gerektiğini anlatmaktadır. Kent merkezleri devrimcilerin kolluk kuvvetlerine ve faşistlere karşı savunmasız olduğu alanlarken, varoşlar devrimcilerin sadece kitleyle daha rahat ilişki kurduğu değil aynı zamanda daha güvende bulunduğu bir zemindir.

Platformun eylemlerini varoşlara yayması aynı zamanda bu eylemleri tasfiyeciliğe karşı ortak bir direncin gösterildiği eylemlere dönüştüreceklerdir. Varoşlar işçi sınıfının örgütsüz kesimlerinin biriktiği mekanlar olduğuna göre buralarda işçileri örgütleme mücadelesi verenlerin ör-

güt fikrinden en son vazgeçecek tasfiyeciliğe karşı en direngen unsurlar olduğunu görmek zor değildir. Bu bakımdan platformun eylemlerinin varoşlara yönelmesi aynı zamanda tasfiyeciliğe karşı duran unsurların dayanışmasını da güçlendirecektir.

Komünistlerin birliğini eylemli bir siyasal yürüyüş içinde sağlamayı hedefleyenler devletin saldırılarına paralel olarak ilkesiz birlik arayışlarının arttığı geçen yıllar boyunca bu tespitlere uygun bir tutum bir tutum ve eylem çizgisi izleyerek hareket ettiler.

“Varoşlarda birleş alanlarda devleş”, “Dayanışma için saldırıları bekleme” şiarlarıyla hareket eden komünistler bu süre zarfında bilhassa geride bıraktığımız yıl boyunca varoşlarda faaliyet yürüten kitle örgütleri arasındaki dayanışmayı güçlendirmek için gayret ettiler. Nisan ve Ekim ayında gerçekleşen Kitle Örgütleri Koordinasyonu, faşist saldırılara uğrayan kurumlarla dayanışma amacıyla düzenlenen etkinlikler bu gayretin sonuçlarının görüldüğü alanlar arasında yer aldı.

Benzer şekilde kitle örgütlerinin seçimlerden önce ve sonra “Bin Umut” adayları ve vekilleriyle düzenlenen halk toplantıları da platformun varoşlarda emekçileri ne türden etkinliklerle bir araya getirip harekete geçirebileceğinin örneklerini sunuyor.

Tüm bunlar aynı zamanda KÖZ 2007'nin sonlarına doğru kurulan bu platformu neden önemsedığinin ve bu platformda eskisine kıyasla daha aktif bir bileşen olarak yer aldığıının açıklamasıdır aynı zamanda.

Komünistler 2008 yılına artan saldırılar karşısında savunmayı tüm devrimcilerle birlikte örme hedefiyle giriyorlar. Yeni bir yükselişin mimarı olma iddiasını taşıyan tüm devrimcilere deneyim ve imkanları ortaklaşma çağrısını yükseltiyorlar.

Varoşlarda Birleş Alanlarda Devleş!

Savunmayı Örgütle Saldırıya Hazırlan!

8 MART İBRET NEWROZ ÖRNEK OLSUN

(Mart 2008)

KÖZ'ün bir önceki sayısında İstanbul'da kurulan 9 Aralık platformuyla birlikte oluşan yeni duruma değinmiş, metropollere göç etmek zorunda kalan Kürdistanlı emekçilerle solun devrimcileri de kapsayan kesimlerinin yeniden bir araya gelmesinin önemli bir fırsat yarattığının üzerinde durmuştuk. Artan saldırılara karşı ortak bir savunma hattı örnek için 9 Aralık'la birlikte oluşma imkanları artan güçbirliğini varoşlara yayılan eylemlerle birlikte sürekli kılmak, bunu sadece İstanbul'da değil tüm şehirlerde somutlamak gerektiğini ifade etmiştik. O günden bugüne önerilen güçbirliğine duyulan ihtiyaç azalmamış artmıştır. Güçbirliği bugün birkaç kat daha yakıcı bir ihtiyaçtır.

2008 Newroz'u'na gelirken ve bilhassa Newroz'da görülmüştür ki Amerikancı AKP hükümetine karşı tek muhalefet odağı ne Ergenekoncular/Kızıl Elmacılardır, ne CHP ve onun destekçisi sendika bürokratlarıdır ne de yurtsever cepheci sosyal şovenlerdir. Güney Kürdistan'a yönelik operasyonlardan ve buna karşı gösterilen direnişten de rüzgar alan 2008 Newroz'u Amerikancı AKP hükümetine karşı ezilen ve sömürülen yığınların en dinamik kesimlerinden sert bir muhalefet sesinin yükseltilebileceğini göstermiştir. Buradan güç alarak 1 Mayıs'a yüklenmek ve İstanbul'daki 2008 1 Mayıs'ını İstanbul'daki Newroz'u örgütleyen ve içinde DTP gibi hemen hemen solun (TKP başta olmak üzere az sayıda başka siyasetler hariç) irili ufaklı tüm temsilcilerinin yer aldığı plat-

formun örgütlemesi için mücadele etmek gerekmektedir. 2008 1 Mayıs'ını örgütleme sorumluluğunu üstlenmek üzere inisiyatif göstermek, Aralık ayından beri sürekliliği korunan ve bugüne kadar İstanbul'un gördüğü en kitlesel Newroz mitingini örgütleyen bu platformun hem ödevi hem de hakkıdır. Sendikalarla yasal partilerin bir 1 Mayıs çağrısı yapmasını beklemeden Newroz'u örgütleyen ve sosyalist yasal partileri de içeren bu platformun adım atması gerekir. 1 Mayıs'ı örgütleme iddiasını ortaya koymakla kalmayıp, 1 Mayıs'a kadar işçi hareketinin gündemindeki tüm sorunlara ilişkin inisiyatifler de kullanması mümkün ve gereklidir. Öte yandan şoven ve sosyal şoven akımların Kürtleri ve Kürdistan'dan metropollere göçmüş emekçileri 1 Mayıs'tan uzak tutma veya hiç değilse kendilerini bunlardan ayırma gayretlerini boşa çıkarmak üzere bu platformun inisiyatif alması sadece 1 Mayıs'a ilişkin bir taktik plan değildir. Bu aynı zamanda Amerikancı AKP hükümetine karşı ezilen sömürülen yığınlarının sokaklardaki muhalefet hareketini örgütlemek için bir adım olacaktır.

O halde içinden geçtiğimiz dönemde devrimcilerin görevi daha da büyüktür. Devrimciler sadece AKP eliyle yürütülen saldırılara karşı ortak bir savunma örmekle yükümlü değildirler. Aynı zamanda işçi hareketinin CHP eliyle burjuvazi içindeki kapışmalarda kullanılmasının da önüne geçmeye mecburdurlar. Bu bakımdan işçi ve ezilen hareketi içinde bir güç birliği çok daha yakıcı bir ihtiyaçtır.

Newroz'da 8 Mart'ın Tam Tersi Bir Manzara Vardı

8 Mart artan saldırılar karşısında savunmayı birlikte örmek isteyenler açısından her bakımdan olumsuz bir eylem oldu. Ancak 8 Mart'ın işçilerin ve ezilenlerin hareketini parçalayıp, onların mücadelesini burjuva siyasetine yedeklemek isteyenlerin ekmeğine yağ sürmesine bakarak karamsarlığa kapılmamak gerekir. Nitekim 9 Aralık platformu vesilesiyle sözünü ettiğimiz güçbirliği hala eylemli bir şekilde sürmektedir. Dahası 9 Aralık platformu düne kadar sadece İstanbul'da ortak bir hareket zemini yaratmışken Newroz'la birlikte bu platformun bileşenleri sadece İstanbul'da değil, kimi yerlerde fireler vermek kaydıyla, İzmir, Ankara ve Bursa'da da Newroz'u örgütlemişlerdir. Böylelikle hem Newroz'a tüm devrimci güçlerin katılmasının yol açılmış, hem türlü bahanelerle işçi sınıfının en politikleşmiş kesimleri olan Kürdistan'dan

göç etmiş emekçilerin alanlara akmasının önü kesilmemiş onların dinamizmi pörsütülmemiştir.

Tüm bu gelişmelerin sonunda ortaya çıkan Newroz manzarası da 8 Mart'takinden elbette hayli farklı olmuştur. Dağınık ve zayıf geçen 8 Martların aksine, özellikle Türkiye metropolleri göz önünde tutulursa, 2008 yılında tarihin en yaygın ve kitlesele Newroz kutlamaları yapılmıştır. Üstelik bu durum Newroz'daki polis baskısının ve devlet terörünün de 8 Mart'takinden kat be kat fazla olmasına karşın gerçekleşmiştir. Yaratılan tüm gerginliğe karşın Newroz emekçilerin moralini ve özgüvenini yükselten bir eylem olmuştur.

Özellikle İstanbul'daki mitingde kürsüden yapılan konuşmalarda DTP eşbaşkanı Emine Ayna'nın Newroz'daki birlikteliğin 1 Mayıs'ta da sağlanmasına yönelik çağrının altı kalınca çizilmelidir. Zira sol hareket içinde 8 Mart'ı "devrimci dayanışma"nın somutlandığı, 21 Mart'ı ise "Kürtlerle dayanışma vazifesinin yerine getirildiği" bir gün olarak görenlerin sayısı hiç de az değildir. Kuşkusuz bunların bir kısmı 8 Mart'la ve Newroz eylemleri arasındaki açık farklılığı şapkaları önüne koyarak tutumlarını gözden geçireceklerdir. Ancak önümüzdeki dönemde "Newroz geçti platform bitti" diyerek kendi grupçu hesapları doğrultusunda Aralık'tan beri süren gücünü dağıtmak isteyenlerin hamleleri de kimseyi şaşırtmamalıdır. Benzer şekilde metropollere göçmüş Kürt emekçilerin sorunlarını sadece bir kimlik sorununa indirgemek isteyenler de 1 Mayıs'la Kürtler arasında bağ kurmak isteyenlerin yoluna taş koyacaklardır. Bu eğilimlere karşı mücadele etmek için Newroz'dan 1 Mayıs'a bir köprü kurmak isteyen tüm akımların 9 Aralık'ta ortaya çıkmış platformu yaşatma ve diğer şehirlere yayma basiretini göstermeleri gereklidir. Ayna'nın sözleri de tam da bu nedenle sahiplenilmelidir.

TAKSİM'İ KAZANMA MÜCADELESİ HENÜZ BİTMEDİ: DEMOKRATİK HAKLAR İÇİN SEFERBER OLALIM

(Mayıs 2010)

AKP'Yİ TAKSİM'İ AÇMAYA İTEN FAKTÖR BDP OLMUŞTUR

1 Mayıs öncesinde AKP'yi endişelendiren DİSK'li bürokratlar ve onların kuyruğunda zaferden zafere koştuğunu sananlar değildi. AKP esas olarak BDP'den endişeleniyordu. Bu endişesi ise ne yeni ne de temelsizdi.

Yeni değildi çünkü gerek demokratik açılım sürecinde gerekse de onun bir parçası olarak piyasaya sunulan anayasa değişikliği pake-tinde AKP tercih ettiği muhalefetin CHP olduğunu, rejimdeki değişiklikleri CHP'yi yok sayarak gerçekleştirmeyeceğini çoktan belli etmişti. CHP ile arasındaki anlaşmazlıklar rejimi kilitleyecek boyutlara varsa da AKP'nin CHP'yi aşmak için BDP'ye taviz vermek gibi bir niyeti olmayacağı defalarca görüldü. Kürt açılımının adı önce demokratik açılım sonrasında milli birlik projesi oldu. Anayasa paketi hazırlanırken BDP'nin en basit talepleri bile geri çevrildi. Elbette AKP, BDP'nin inisiyatifıyla yapılacak her değişikliğin, BDP'ye verilecek her tavizin başta CHP olmak üzere tüm burjuva partileri tarafından kendisini köşeye

sıkıştırmak için kullanılacağını biliyordu. Bu da BDP'ye en basit bir tavizi bile vermemesinin sebepleri arasındadır. Ancak AKP'nin BDP'ye taviz verememesinin asıl nedeni başkadır.

BDP'nin ve tabanının parlamento içindeki ve dışındaki muhalefeti ve demokratik talepleri olmaksızın AKP'nin CHP karşısında kendisini demokrat olarak ambalajlaması, CHP ile olan rekabetini de - bugün başta Taraf olmak üzere tüm liberal çevrelerin yaptığı üzere - demokrasi mücadelesi olarak sunması mümkündü. Ama ortada BDP varken farklı bir durum söz konusu idi. Zira BDP'nin ezilen yığınları demokratik haklar uğruna harekete geçirme yönündeki her girişimi AKP'nin kendi pozisyonunu sarsacaktı.

AKP'nin endişesi de buradan doğsa da tek ve asıl nedeni bu değildi. Zira AKP esas olarak kendi bağımsız çıkarlarını savunan bir çıkar grubu değil burjuva düzeninde hakim sınıfın ve rejimin çıkarlarının kollamak için uşaklık eden bir parti idi. BDP'nin ve tabanının demokratik haklar için harekete geçmesi ise sadece AKP için değil tüm düzendeki dengelerin altını oycak aynı zamanda işçileri ve ezilenleri inkar üzerine kurulmuş bu rejimin varlığıyla bağdaşmayacak gelişmelerdi. Özellikle yerel seçimlerden beri BDP'lilerin hareketi ise bu gelişmelerin temelsiz olmadığına dair de bir dizi örnek sunuyordu.

Sekiz yıldır hükümette olan AKP'nin neden bu sene Taksim'i açmayı seçtiğinin cevabı tam da bu endişede gizlidir. AKP'nin hükümet koltuğuna oturduğu 2002 seçimlerinden sonra gelen 1 Mayıs'ın hiçbirine BDP'nin öncelleri güçlü bir şekilde katılmamışlardı. 2010 1 Mayıs'ında değişen tam da bu oldu. BDP Newroz'daki kitleyi ve ruhu 1 Mayıs'ı taşıma kararı aldı, hatta 1 Mayıs'ı örgütlemek için girişimlerde bulunmaya başladı. Bu Newroz'da tüm gayretlere karşın tecrit edilemeyen yok sayılmayan kitlenin İstanbul'un ve Türkiye'deki siyasal mücadelenin de göbeğine taşıma kararıydı. AKP kendi imajını zedeleyecek olaylı bir 1 Mayıs'tan çekinmiyordu; çekindiği kendisinin demokrasi için gerçekleşmeyecek vaatler dağıttığı, çözemeyeceği sorunlar hakkında iyimser bir hava pompaladığı bir dönemde işçilerin ve başta Kürtler olmak üzere ezilenlerin en temel demokratik hakları için bir mitingde buluşması idi. BDP'nin İstanbul'daki tabanının işçi sınıfının en çok ezilen ve en dinamik kesimlerini oluşturduğuna göre AKP'nin ne yapıp

edip BDP'nin önünü kesmesi gerekiyordu. Bu bir başka bakımdan da 1 Mayıs'ın içinin boşaltılması kaygısıyla da buluşan bir arayıştır.

Taksim açılımı da bu doğrultuda bulunan bir çözüm oldu. 1 Mayıs'ın hükümeti protestoya dönük bir gösteriye dönüşmesini engellemek için 1 Mayıs'ın anahtarı sendika bürokratlarına teslim edildi. CHP'nin anayasa paketini cepheden eleştirmek yerine pasif bir muhalefet yapmayı tercih etmesi de bu teslimatı kolaylaştırmıştır.

2010 1 MAYISI AKP'NİN İSTEDİĞİ ŞEKİLDE GERÇEKLEŞTİ

2010 1 Mayıs'ında AKP'nin hesapları başarıya ulaşmıştır. Taksim açılımının ardından BDP 1 Mayıs'ın örgütlenmesinde söz sahibi olma tutumunu geriye çekmiş, kendisini 1 Mayıs'a kitlesele bir şekilde katılarak destek verme tutumuyla sınırlı tutmuştur. Kendisini 1 Mayıs'ın sahipleri ve dolayısıyla örgütleyicileri arasında görmek yerine destekçileri arasında konumlandırmıştır. Böylelikle "işçi bayramı 1 Mayıs'ı sendikalar örgütler" diye özetlenecek anlayış bir kez daha kırılmamış, AKP'nin 1 Mayıs'ı sendikalara emanet etme tertibi boş çıkarılmamıştır.

Bilakis BDP de bu genel alışkanlığa uyarak kendi taleplerini kendi başına hatta yıllardır 1 Mayıs konusunu parlamentonun gündemine getiren milletvekilleri eliyle dile getirmemiştir ve bu talepleriyle alana damgasını vurmaya dönük bir tutum almamıştır. KESK başkanının konuşması çerçevesinde kimi taleplerinin dile getirilmiş olmasıyla kalmıştır. Halbuki Taksim'in 1 Mayıs'a açılması olgusunun da gösterdiği gibi, mevcut güçler dengesine uygun olan duruş bu değildi. Hatta BDP'ye ve genel olarak Kürtlere yönelik saldırıların önlenmesi ve yeni operasyonların önünün kesilmesi için gerekli ve mümkün olan duruş da bu değildi.

Bununla birlikte, 1 Mayıs'ta Taksim'de buluşan yüz elli binin üzerindeki kitleyle 1978'den bu yana gerçekleşmiş en kitlesele 1 Mayıs gerçekleşti. Ancak bu aynı zamanda 1978'den bu yana gerçekleşmiş en apolitik 1 Mayıs mitingi olmuştur. Üç yürüyüş kolundaki kortejlerin pankartları bu apolitizme ayna tutmuştur. 1 Mayıs'a katılan tüm akımlar günlük siyasal gelişmelerin uzağında, genel geçer bir "devrim sosyalizm" propagandasıyla kendi yerel mücadelelerinin yahut özel gündemlerinin taleplerini haykırmak arasında salınan bir havadaydı-

lar. Farklılıkları ne olursa olsun tüm kortejlerde ne olduğu ve nasıl kazanıldığı belli olmayan “Taksim Zaferi”ni kutlama havası sinmişti.

Dolayısıyla gündemdeki anayasa ve referandum tartışmalarıyla tırmanan burjuvazinin iç dalaşının emekçilere ve ezilenler için anlamı ve onlar adına siyaset yapma iddiasında olanlara dayattığı ödevler, “demokratik açılım” kisvesi altındaki gerici saldırılar karşısındaki tutum, Ahmet Türk'e yapılan saldırının anlamı gibi konular 1 Mayıs'a yansımamıştır.

Sendikaların 1 Mayıs'ı belirsizliğe ittiği bir dönemde BDP'nin bu yönde sorumluluk alması doğru ve öne çıkarılması gereken bir tutumdur. Üstelik BDP'nin Türkiye'de demokrasi mücadelesinde ortak bir cephe oluşturma iddiasını destekleyen bir tutumdur. Ama öncesinde 1 Mayıs'ı belirsizliğe iten sendikaların 1 Mayıs'ı bir şenliğe çevirme ve sahiplerinin ellerinden çalma gibi bir planlarının olduğu bir durumda bu görevden vazgeçme bu iddiayla bağdaşmamaktadır.

Tüm sol güçlerde “1 Mayıs işçilerin günü ise bu günü sendikalar örgütlemeli” anlayışı bulunmaktadır. 2010 1 Mayıs'ının bu şekilde apolitik gerçekleşmesinin nedeni de kökü ekonomizme dayanan bu yanlış bakış açısı bulunmaktadır. Ancak söz konusu BDP olduğunda sendika bürokratlarının elini güçlendiren bu bakış açısı iki kat yanlıştır. Zira BDP'nin tabanı, KÖZ sayfalarında sıkça dile getirildiği üzere, işçi sınıfının en çok ezilen en çok sömürülen ve en politik kesimlerinden oluşmaktadır. 1 Mayıs'ı sendikalara bırakmak 1 Mayıs'ın asıl sahibi olan bu kesimleri doğrudan 1 Mayıs'ın dışına çıkarmak anlamına gelmektedir. 1 Mayıs'ın örgütlenmesinde sorumluluk almamak bu kesimlerin –sendika bürokratlarını rahatsız eden kimi aykırılıklarına karşın- 1 Mayıs'a destek sunan bir kitle pozisyonuna indirmek anlamına gelir. Oysa 1 Mayıs, sahiplerinin olmalıdır. 1 Mayıs'ın sahiplerinin elinde yükselmesi için de de önce bu anlayışı kırmak gerekir.

Ama sorunu 1 Mayıs özgülünde tartışarak ele almak ve meseleyi sanki gelecek yılki 1 Mayıs için 2010 1 Mayıs'ından ders çıkarmak çerçevesinde ele almak da aynı çerçeveye hapsolmek olur. Asıl gerekli olan 2010 1 Mayıs'ından halen yürürlükteki sürece ilişkin dersler çıkarmak ve 1 Mayıs'ın kattığı olumluluklardan bu doğrultuda yararlanırken, Taksim 1 Mayıs'ının emekçilerin ve ezilenlerin ayağına doladığı kös-

teklerini bilincine vararak ilerlemektir. Bu son noktayı kavramak için bir örnek bile yeterlidir: eğer 2010 1 Mayıs İstanbul'da hükümetin icazeti ile ve şoven sendika bürokratlarının denetiminde gerçekleşmeyip de gerçekten Newroz'da seferber olan emekçiler eliyle örgütlenmiş olsaydı, acaba halihazırda yürütülmekte olan operasyon bu kadar rahat yürütülebilir miydi ve buna karşı tepkiler şimdikinden daha geniş ve etkili olmaz mıydı?

ÖNÜMÜZDEKİ DÖNEMDE GÖREVLER

1 Mayıs'a ilişkin bu tespitlerde bulunmak 2011 1 Mayıs için değil tam da içinden geçtiğimiz süreç için önem taşımaktadır. 1 Mayıs öncesinde sürece ilişkin yaptığımız tespitler 1 Mayıs ertesinde daha yakıcı bir şekilde kendini hissettirmeye başlamıştır.

1 Mayıs öncesinde AKP'nin bir demokrasi projesi olarak sunduğu Anayasa hamlesinin işçileri ve başta Kürtler olmak üzere tüm ezilenleri yok sayan bir proje olduğunu söylemiştik. 1 Mayıs'ın ertesindeki Anayasa tartışmalarında da bu durum iyice açığa çıktı. AKP BDP'li vekillerin en mütevazı değişikliklerini bile yok sayan tutumuyla burnundan kıl aldırmanın, ezilenlerin hareketini yok saymakla kalmayıp onu ezmeye çalışan tutumlarını sürdüreceğini gösterdi. 1 Mayıs'ta ezilenleri devre dışı bırakan AKP, bir hizaya çekme operasyonu olarak başlattığı referandum sürecinde de bu tutumunu sürdürecektir ve başta BDP olmak üzere demokratik haklar için mücadele eden tüm güçleri silmeye dönük hareket edecektir.

1 Mayıs'tan önce BDP'yi silmeye çalışan AKP'nin tercih ettiği muhalefetin CHP olacağını söylemiştik. Zaman zaman tam da burjuvaziye yakışacak çirkefliklere başvursalar, rejim içinde siyasi krizlere yol açacak didişmelere girseler de düzenin sınırları içinde bir tercihidir bu. Üstelik bu esas olarak AKP'nin değil, AKP'nin Washington'daki efendilerinin tercihidir. CHP içindeki son gelişmeler de bunu doğrulamaktadır. Düzenlenen belden aşağı saldırıların failinin kim olduğu belli olmasa da bugün için bu gelişmelerden en çok CHP'yi AKP'nin sol alternatifi haline sokmaya çalışan TÜSİAD'ın ve ABD'nin faydalandığı söylenmelidir.

Aslına bakılırsa buradaki gelişmeler de 1 Mayıs'taki gelişmelerle pa-

raleldir. BDP'nin önünün kesilmesi için 1 Mayıs'ın sendika bürokratlarına teslim edilmesiyle BDP odağında tüm güçlerin eylemli bir halk muhalefeti oluşturmasının önünü kesmeye çalışanlar şimdi de kaset çirkefliliğinden "Gandi Kemal" fenomeni yaratmak, böylelikle 2011 seçimlerine varan süreçte emekçileri CHP'ye yedekleyerek bir halk muhalefetinin oluşmasının önünü kesmek yönünde çalışmaktadırlar.

Eş zamanlı olarak saldırılar da artmaktadır. Dün Samsun'da Ahmet Türk'e yumruk atanlar bu sefer Muğla'da Şerzan Kurt'a kurşun sıkmaktadırlar. Kendini demokrasi havarisi olarak sunarken ezilenleri etkisizleştirme stratejisinin bir parçası olarak yürütülen saldırılar daha da artacaktır.

Ama bu süreç sadece ABD ve onun uşaklarının planlarına bağlı bir şekilde ilerleyen bir süreç değildir. Bilakis tümüyle demokratik hakları ve özgürlükleri için mücadele edecek ezilenlere ve onların örgütlerine bağlıdır. Zira bu sürecin gerçekleşmesi için, Türkiye'de 12 Eylül rejiminin ABD'nin istediği şekilde düzenlenmesinin açılması için AKP'nin ve sermaye basının sürekli olarak bu projeyi pompalamaları, onu sahici bir demokrasi açılımı olarak pazarlamaları gereklidir. Bu ise AKP'ye üstlenemeyeceği görevler yüklemek demektir. Zira AKP böyle bir havayı yaratırken emekçiler ve ezilenler bu havayı istismar etmek, AKP'nin maskesini düşürmek için daha güçlü bir şekilde harekete geçebilirler. Böyle bir durumda AKP'nin rakiplerine karşı kullandığı silahı kendisini de vurmuş olacaktır. Zaten AKP de tam da bu nedenle BDP'ye ve diğer ezilenlere saldırıp, onları etkisizleştirmek istemektedir.

Emekçilerin ve ezilenlerin demokrasi mücadelesi mi yoksa CHP'nin sahte muhalefeti mi? Önümüzdeki dönemde tüm devrimci ve sol güçlerin karşısındaki soru budur. Bu sorunun yanıtının ne olacağı da odağında BDP'nin durduğu eylemli bir savunma hattının örülüp örülemeyeceğine bağlıdır. Esasen siyasi iktidarı ele geçirmekten ziyade demokratik bir muhalefet çizgisi izleme iddiasındaki BDP'nin bu misyonu üstlenmesi hem kendi iddialarının bir gereğidir; hem de çapı ve gücü itibarıyla bu misyonu üstlenmesi mümkün olan tek siyasi gücü temsil etmektedir. Kaldı ki bu aynı zamanda BDP'nin "demokratik açılım" kisvesi altında uygulamaya konulan gerici reformlara ve bu

bağlamda doğrudan doğruya kendisine yönelen saldırılara göğüs gerebilmek için zorunlu bir tutumu ifade etmektedir.

Bu savunma hattının BDP'ye nasihatler vererek değil solun çeşitli kesimlerini ve kitle örgütlerini seferber edebilecek bir eylem birliği platformunun oluşturulması ve etkinliğini artırması için öneriler yapmak bu önerilerin üstlenilmesi gereken sorumlulukların azamisini üstlenmek gerekir. KöZ 2007 genel seçimlerine ön gelen süreçten beri bu hattın ısrarlı ve tutarlı bir takipçisidir. Yaptığını söyleyen söylediğini yapan komünistlerin platformu olarak 2010 1 Mayıs'ının ertesinde de emekçilerin ve ezilenlerin birleşik ve kitlesele eylemliliğinin önünü açacak her girişime ortak olmak ve bu yöndeki girişimlerin önünü açacak müdahalelerde bulunacaktır.

SEÇİM BAŞARISINI BÜYÜTMEK İÇİN VEKİLLERE BİRLİKTE SAHİP ÇIKALIM!

(Temmuz 2011)

Veto saldırılarıyla başlayıp boykota uzanan siyasal süreçte yaşanan gelişmeler ezilenlerin mücadelesi açısından kritik bir eşiğe girildiğini gösteriyor. Ezilenler önümüzdeki dönemde seçimlerde topladıkları güçle daha da ileri çıkma imkanına sahip oldukları kadar karşılarına çıkan fırsatları heba etme tehlikesiyle de yüz yüzelere.

Fırsatları ve tehlikeleri ayırt etmek için öncelikle seçimle birlikte ortaya çıkan tabloyu doğru okumalı. O halde işe seçimlere ilişkin yanılsamaları düzelterek başlamak şart.

AKP SEÇİMLERDEN GERİLEYEREK ÇIKMIŞTIR

Seçime ilişkin yanılsamaların başında seçimin, biri AKP diğeri Emek Demokrasi ve Özgürlük Bloku olmak üzere, iki galibi olduğu tespiti yer alıyor. Seçimlerin galibinin AKP olduğunu söyleyenler elbette bu tespiti AKP'nin aldığı yüzde elliye yakın oya dayanarak ileri sürüyorlar. Bir hükümet partisinin Türkiye tarihinde ilk kez üç seçim üst üste oylarını arttırarak hükümet koltuğuna yerleşmesi AKP'nin zaferinin kanıtı olarak sunuluyor. Yine aynı veriye dayanarak Erdoğan mirasçısı olduğunu iddia ettiği Özal ve Menderes'e kıyasla daha başarılı bulunuyor. Özal'ın ANAP'ının ve Menderes'in Demokrat Partisi'nin hükümet ettiği

dönemde gerilerken Erdoğanlı AKP'nin oy oranını arttırarak zaferden zafere koştuğu ileri sürülüyor. Bu ve benzeri değerlendirmeler, elbette Erdoğan'a açıktan övgü düzmeden, sol kamuoyunda da yapılmakta, hatta yine burjuva basına paralel olarak Erdoğan'ın yükselişine açıklamalar getirilmeye çalışılmaktadır.

Kuşkusuz bu tezin iler tutar bir yanı yoktur. AKP'nin oy oranını arttırdığı doğrudur. Ancak bu artıştan AKP'nin gerilemeyip yükseldiği sonucuna varmak için hem AKP'nin oyunun nasıl yükseldiğini hem de bu seçimlerin ne hakkında olduğunu anlamamak gerekir.

Altı çizilmesi gereken nokta seçimlerde başarının kriterinin ne olduğu sorusunun yanıtıdır. Seçimlere katılan partilerin amacı oylarını arttırmak değil meclisteki koltuk sayısını arttırmaktır. Seçimlerin emekçi ve ezilenlerin cephesindeki partiler açısından Engels'in deyimiyle “kaç kişi olduğumuzu saymak” gibi bir işlevi olsa da seçmenleri türlü manipülasyonlarla kısa vadeli bir şekilde kendine bağlamaya çalışan burjuva partilerinin böyle beklenti ve kaygılarından söz etmek mümkün değildir. AKP söz konusu olduğunda hiç değildir. AKP seçimlere oranını arttırmak için değil Meclis'teki vekil sayısını arttırmak için girmiştir. Hatta AKP'nin seçimlerdeki tüm stratejisini oylarını azaltma riskini de göze alarak MHP'yi baraj altına itmek, böylelikle de Meclis'te tek başına Anayasa yapmayı mümkün kılacak, en azından bir Anayasa taslağını referanduma götürececek çoğunluğu bulmak hedefiyle yaptığını söylemek doğru olur. Ancak tüm bu hesaplara karşın AKP'nin vekil sayısı artmamış azalmıştır. AKP mecliste 330 barajının altına düşmüş, gerilemiştir. Öte yandan bu skorun başkanlık sistemine geçmek istediği, bunu başaramadığı takdirde genel oyla cumhurbaşkanı olma sevdasında olduğu sır olmayan Erdoğan'ın kişisel planlarına daha uygun olduğu ve fakat milletvekili olmak için AKP katarına bağlanan pek çok siyaset heveslisinin planlarını da suya düşürdüğünü görmek de zor değildir. Tam da bu durumun sonucunda Erdoğan giderek daha küstah ve uzlaşmaya kapalı bir görünüm sergilerken, karşımızda daha güçlü, daha mağrur, daha dediğim dedik bir AKP yoktur, olmayacaktır. Tersine kendisini göreve getirenlerin verdiği vazifeleri –ki başta Anayasa değişikliği gelmektedir- yerine getirmek için uzlaşmak zorunda olan bir AKP vardır. Bu bakımdan seçimlerin AKP için bir zafer olmasından, AKP'nin bu seçimlerden madden yahut manen güçlen-

mesinden söz etmek şöyle dursun, söze seçimlerin AKP açısından bir başarısızlık olduğunu söyleyerek başlamak gerekir. AKP'nin uzlaşmak zorunda olduğu kesimler elbette emekçi ve ezilenler değil diğer burjuva partileridir. Tersine AKP'nin siyasi olarak güç kaybettiği oranda emekçilere ve başta Kürtler olmak üzere tüm ezilenlere karşı daha pervasız saldıracağını söylemek doğru olur.

SEÇİMİN GALİBİ EMEK DEMOKRASİ VE ÖZGÜRLÜK BLOKU'DUR

Düzen cephesinde AKP'nin başarısından bu kadar söz edilmesinin bir nedeni emperyalistlerin ve onların işbirlikçisi burjuvaların süreçten duydukları memnuniyetse diğer ve daha önemli neden Blok'un başarısını gölgeleme istekleridir. Zira aslında bu seçimden başarılı ve güçlenerek çıkan tek kesim Emek Demokrasi Özgürlük Bloku olmuştur.

Bloğun başarısının tek göstergesi çıkardığı milletvekili sayısını nerede ikiye katlaması değildir. Blok başarısını seçimden önce de göstermiş, seçim sürecinde gösterdiği performans bakımından blok diğer partilerle kıyaslanamayacak bir başarıya sahip olmuştur. Hükümet blokla kavga etmiş, muhalefet bloktan yaklaşımaya çalışarak muhalefet yapabilmıştır. Blok siyasi olarak tüm düzen partilerinden farklı bir konumda olduğu için tüm düzen partileri birbirini eleştirip, karalamak için birbirlerini bloğa yakın durmakla suçlamıştır.

Seçim tartışmalarının gündemini de AKP'nin çılgın projeleri değil Blok'un tutumu belirlemiştir. Kısacası aldığı oy oranı bir yana Blok seçim sürecinin merkezinde durmuş, gündemini belirlemiştir. Blok aynı zamanda tüm düzen partilerinden farklı bir zeminde durduğunu tek gerçek muhalefet odağı olduğunu ve olabileceğini dosta düşmana göstermiştir.

BOYKOTUN GÖSTERDİKLERİ

Seçim sonuçlarına ilişkin bu tespitleri doğrulayan ilk örnek meclis daha açılmadan patlak veren mazbatasını alamayan vekiller krizi olmuştur. Söz konusu krizin ucunun CHP'li Mustafa Balbay ile Mehmet Haberal'a, MHP'den de Engin Alan'a dokunmasına bakarak aldanmamalı. Söz konusu saldırının hedefi Blok vekilleridir ve amaç tıpkı se-

çim öncesindeki YSK vetosunda olduğu gibi Blok'un meclisteki etkinliğini azaltmak ama onu destekleyen güçlere gözdağı vermektir.

Bu sürece ilişkin ilk söylenmesi gereken şey, tıpkı seçim sürecinde olduğu gibi seçim sonrasında da gündemi belirleyenin Emek Demokrasi ve Özgürlük Bloku olduğudur. Seçim öncesindeki saldırılar gibi bu saldırılar da Emek Demokrasi ve Özgürlük Bloku'nun önünü kesmek için düzenlenmektedir. İkincisi, vekillere ilişkin bu saldırılar AKP'nin gerilediğini, gerilediği oranda da saldırganlaştığını gözler önüne sermektedir. Meclise zayıflayarak girmiş AKP, Hatip Dicle örneğinde olduğu gibi, meclisteki gücünü nispeten arttırma imkanını sağlayacak her türlü saldırıdan medet umacaktır.

Üçüncüsü Emek Demokrasi Özgürlük Bloku sadece gündemi belirlemekle kalmamakta aynı zamanda düzen güçlerine karşı sahici bir muhalefet çizgisinde yer alan tek odaktır. BDP'ye yönelik saldırıların ucu kendilerine de dokunsa düzen partileri bu saldırıya kararlı bir yanıt verememiştir. MHP seçim öncesinde kendisine biçilen ve kendisinin de kabul ettiği role uygun bir şekilde kayıtsız şartsız parlamentoya girmiştir. Buna karşılık kendisine biçilen muhalefet rolünü oynamak isteyen CHP ise daha büyük bir açmaz içindedir. Zira bir yandan Balbay ve Haberalı aday gösterirken aldığı kararın arkasında durmak için muhalefet yapmak zorundadır ama diğer yandan da bu konuda muhalefet ettiği oranda Blok'un çizgisine yaklaşmaktadır. Blokun çizgisine yaklaşmasına ise hiçbir düzen gücünün tahammülü yoktur. Bu nedenle yalpalayıp duran CHP'nin izlediği muhalefet çizgisi sünepe ve mızımız bir çizginin ötesine geçememektedir.

Esasen Ergenekon sanığı milletvekillerinin tutukluluğunun devam ettirilmesi ise CHP ve MHP'yi Blok vekilleri ile değil AKP ile işbirliği yapmaya yönelik şantaj unsurlarıdır. CHP ve MHP'nin Blok vekilleri ile işbirliği yapmayacakları besbellidir; ama AKP karşısında elleri nispeten serbest biçimde bir muhalefet yürütmek için alacakları tutum ile nesnel olarak Blok vekillerinin de elini güçlendiren bir tutum almaları (örneğin parlamentoyu boykot etme ya da bu anlama gelecek bir tutum almaları) teorik olarak olasılık dahilindeydi. Bu takdirde AKP'nin elinin zayıflayacağı ve Blok'un elinin de CHP ve MHP'den daha fazla güçleneceği kesindir. Zira Blok'un meclisteki tek gerçek demokratik

muhalefeti temsil etmesi tespiti de bunu anlatmaktadır.

Daha ilk adımda Kılıçdaroğlu hem bağımsız vekillerin gerisinde kalmamak hem de onları taklit etme durumuna düşmeme kaygısıyla bir “yemin boykotu” başlatmıştır. MHP'ye de arkadaşlarına sahip çıkmama eleştirisi getirerek kendi tutumunu güçlendirebileceği zehabına kapılmıştır. Ama arkasını nasıl getireceği belli olmayan bu tutumun tutsağı olmuştur. AKP de sıkışan CHP'ye vurmaya devam etmektedir.

BLOK VE ÇATI PARTİSİ

Anayasa'dan Kürt sorununa tüm sorunların emperyalistlerin ve onların işbirlikçisi sermaye grupların çıkarları doğrultusunda çözmeyi amaçlayan bu gerici uzlaşmayı bozabilecek yegâne güç ise Emek Demokrasi ve Özgürlük Bloku paydasında buluşmuş güçlerdir. Seçim öncesinde de sonrasında da hükümeti ve onun uzlaşmacı muhalefetini de asıl endişelendiren Blok'un gücüdür.

Blok'un bu gücünün asıl nedeni hiç şüphe yok ki mecliste temsil ettiği sandalye sayısı değil Blok adayı vekilleri meclise yollayan kitlenin gücüdür. Üstelik kararlılık, bilinç ve militanlık bakımından geri kalan seçmenlerin fersah fersah ilerisinde bulunan bu kitle henüz kapsayabileceği herkesi de kapsamış da değildir. Ancak bu sınırlı haliyle bile blok düzen güçlerinin oyununu bozmanın biricik adaydır. Bloğun güçlenmesini sağlayan faktör aynı zamanda bloğun bu oyunu bozmasının koşulunu da ortaya koymaktadır. Emek Demokrasi ve Özgürlük Bloku gücünü sokaktan, kitle hareketinden almaktadır. Blok bu oyunu bozmak istiyorsa bu kanaldan daha çok beslenmelidir.

KÖZ'ün önceki sayılarında da belirtildiği üzere Blok Kürt illerinde kendi sınırlarına ulaşmış durumdadır. Bu kesimde Blok'un sahip olduğu toplumsal desteği geliştirmesi mümkün olsa da kayda değer bir sıçrama olmayacağı öngörülmelidir. O bakımdan Blok'un parlamentodaki bu oyunu bozmasının yolu Türkiye'den beslenerek güçlenmesinden geçer.

Kuşkusuz bloğun seçim dönemindeki performansına bakarak milletvekili sayısını arttırmasına karşın kitle desteğini arttırmadığını söylemek ve sonrasında bunun nedenlerini tespit etmek, bloğun siyasal çizgisindeki emekçi vurgusunun eksikliğinin yarattığı sorunlardan, yerel

platformlarda yaşanan sıkıntılardan söz etmek mümkün ve gereklidir. Önümüzdeki dönemde bloğa destek veren tüm güçlerin bu sorunları ele alması faydalı olacaktır.

Ancak Blok'un güçlenmesi için atılması gereken daha acil bir adım vardır. Bloğun daha geniş bir emekçi ve ezilen kesimi ile temasa geçmesi için öncelikle emekçiler ve ezilenleri emek demokrasi ve özgürlük için seferber etmeye çalışan tüm güçlerin bir araya gelmesi gereklidir. Bu gözle bakıldığında Blok kapsamı gereken tüm siyasal akımları kapsamamıştır. Artvin'de AKP'nin ve polisin saldırılarına sert bir tutumla karşılık veren güçlerden 2 Temmuz'da Sivas'ta polisin karşısına dikilen güçlere varana dek bir dizi akım bloğun dışındadır. İşte bugünkü acil görev tam da bu noktada ortaya çıkmaktadır. Bloğun kendisiyle ortak kaygıları taşıyan tüm güçleri kapsayacak şekilde genişlemesi gereklidir.

Zaten Blok'un daha fazla emekçi vurgusu yaparak çalışma yürütmesi de yerel platformlarda daha verimli bir şekilde çalışabilmesi de ancak bu gelişmeye bağlı olarak gerçekleşebilir. Son dönemde çatı partisine ilişkin getirilen önerileri de bu çerçevede değerlendirmek gereklidir. Hâlihazırda benzer programatik görüşlere ve örgütsel işleyişe ve hedeflere sahip olan akımların aynı parti altında buluşması hem bu akımlar hem de onlarla muhatap olanlar açısından faydalı ve desteklenmesi gereken bir gelişmedir.

Buna karşılık hâlihazırda blok içinde yer alan akımların hepsinin benzer bir programatik kavrayışa ve örgütsel işleyişe ve hedeflere sahip olmadığı ise sır değildir. Blok genişlediği oranda bu farklılıklar daha da artacaktır. Bu da olumsuz değil bloğun emekçi ve ezilen hareketinin daha geniş bir bölüğüne seslendiğinin kanıtı olan olumlu bir gelişme olacaktır. Zaten böyle bir gelişme olmadan AKP ve CHP arasındaki danışıklı dövüş oyununu bozmak, bu iki parti arasındaki çekişmeden doğan fırsatları değerlendirmek mümkün değildir.

İşte tam da bu nedenle çatı partis yolundaki girişimlerin bloğu ikame etmeye çalışmaması gereklidir. Zira çatı partis ile blok eşitlendiği oranda, geçelim hâlihazırda bloğa mesafeli duran kesimlerin bloğa dahil edilmesini, bloktaki farklı programatik kavrayışı ve örgütsel öncelikleri olan kesimlerin de kademe kademe blok dışına düşmesi

gerçekleşecektir. Bu şekilde kurgulanan bir çatı partisi girişiminin ise amaçlarına ulaşmak şöyle dursun eldeki güç birliğinin de zayıflayıp dağılmasıyla sonuçlanacağı açıktır. Bu gibi girişimlerin karşısında KÖZ elbette emekçilerin ve ezilenlerin kitlese birleşik seferberliğini sağlamak için en geniş eylem birliklerinin sağlanması ve korunması esasına göre ilkeli tutumunu sürdürecektir.

Yazının başını hatırlatmak gerekirse, içinden geçtiğimiz dönem ezilenler ve emekçiler hareketi açısından kritik bir döneme işaret ediyor. Bu dönemde ezilen ve emekçi hareketini geniş eylem birlikleriyle büyüterek düzenin karşısına tek muhalif güç olarak çıkarmak da mümkün, ezilenlerin karşısına çıkan tüm fırsatları hangi ölçekte olursa olsun dar örgütsel kaygılar ve çekişmelerle heba etmek de mümkün. Bu fırsatların nasıl değerlendirileceği elbette sadece ve esas olarak KÖZ'e bağlı değil. Hangi yolun seçileceğinde başta BDP olmak üzere solun geniş kesimlerinin tutumu belirleyici olacaktır.

Kendi dışındaki güçlerin tutumu ne olursa olsun KÖZ ve ardındaki komünistler seçim dönemlerinde ve geniş kitlese eylem birlikleri doğrultusundaki taktik tutumlarından da aldıkları güç ve atılımlarla üzerinde durdukları zemini güçlendirerek bugüne kadar sürdürdükleri mücadeleyi aynı azim ve samimiyetle ve aynı sorumluluk anlayışıyla daha büyük bir güç ve hevesle önümüzdeki süreçte de sürdüreceklerdir.

Saldırlara Karşı DTP'ye Sahip Çıkma Tutumu

DTP'yi Kapattırma! Vekiline Sahip Çık!

DTP'Yİ KAPATTIRMA! VEKİLİNE SAHİP ÇIK!

(Ocak 2009)

16 Eylül'de Demokratik Toplum Partisi, kendisine açılan kapatma davasına ilişkin savunmasını Anayasa Mahkemesi'ne sunacak. Cumhuriyet Başsavcısı'nın talepleri kabul edildiği takdirde sadece DTP kapatılmayacak, aynı zamanda sekiz Bin Umut Milletvekili'nin dokunulmazlığı da kaldırılacak; başka bir deyişle vekillerin meclisin dışına atılmasının yolu döşenecek. Cezayı daha da esaslı hale getirmek için başsavcı tüm DTP üyelerinin her türden seçime katılmaktan men edilmesini de talep ediyor.

Emperyalistlerin ve burjuvazinin kapatma davası karşısındaki örtük şekildeonay verici tutumları anlaşılır ve beklenir olsa da sol akımlar da şaşkırtıcı bir biçimde benzer bir sessizliğe bürünmüş durumdadır. Tekelci burjuvazinin kendi içindeki çatışmaların bir ürünü olan Ergenekon davası karşısında gösterilen ilginin onda biri DTP'nin kapatma davası karşısında gösterilmiyor. Hatta öyleki kimi akımlar yine aynı çatışmanın ürünü olan AKP'nin kapatma davasına bile DTP'ye yönelik davadan daha fazla ilgi göstermişlerdi.

Elbette DTP'nin kapatılması karşısındaki sessizliğin nedenleri türlü türdür. İlk akla gelen "Avrupa Birliği AKP'nin kapatılmasına izin vermediği gibi DTP'yi de kapattırmasın" sözleriyle kendini ifade eden ayırmazlık olsa da bu türden bönce beklentilere sahip olanlar çoğunlukta

değildir. DTP'nin kapatılması karşısında gösterilen tepkisizliğin nedenleri daha çok kendini “partilerin biri kapanır diğeri kurulur” şeklinde ifade eden ve asıl olarak kulağa bir özgüven ifadesi olarak çalınan ama aslında bir kayıtsızlığın dışavurumunda gizlidir.

DTP'YE YÖNELİK KAPATMA DAVASI İLK DEĞİLDİR ANCAK ÖNCEKİLERLE BİR TUTULAMAZ

DTP'nin önceli olarak gördüğü partilerin bugüne 12 Eylül rejiminin mahkemeleri tarafından sürekli olarak kapatma kararıyla susturulmak sindirilmek istendiği doğrudur. HEP, ÖZDEP, DEP, HADEP, DEHAP hep bu türden davalarla sindirilmek istenmiştir. Elbette bugüne dek bu kadar çok davanın açılması bile kapatma davalarının kendi başına sonuç alamadığını, parti kapatılarak bir siyasi hareketin bitirilemeyeceğini açıkça kanıtlamaktadır.

Ancak DTP'ye yönelik parti kapatma davasını önceki davalarla, en azından tüm kapatma davalarıyla, bir tutmak doğru olmaz. Bugünkü saldırı bir dizi nedenden ötürü önceki parti kapatma davalarından farklıdır. O bakımdan “DTP öncelleri daha önceden de kapatılmıştı, biz de yeni bir parti kurar yolumuza bakarız” demek içinden geçtiğimiz dönemde sadece karşımızdaki somut saldırının özgünlüğünü ve tehlikesini kavrayamamak anlamına gelmeyecek, aynı zamanda bugün emekçilerin elinde tuttuğu bir dizi mevziinin yitirilmesi karşısında bir aymazlık da olacaktır.

KAPATMA DAVASI MECLİSTEKİ MEVZİLERE SALDIRIDIR

Her şeyden önce, DTP'nin kapatılması önceki kapatma davalarının çoğundan meclisteki milletvekillerinin varlığıyla farklıdır. 2007 Genel Seçimlerinde merkezinde DTP'nin olduğu “Bin Umud Adayları” kampanyası sonucunda yirminin üzerinde bağımsız aday parlamentoya sokulmuştur. Parlamentoda burjuva partilerinden bağımsız olma iddiasındaki sol milletvekillerinin bulunması ise ufak bir ayrıntı değildir. Öyle ki bu gerçeğin farkında olan burjuva partileri artık mecliste “gizli oturum” yapmanın anlamsızlığını kabullenmişlerdir. Benzer şekilde Türkiye tarihinde ilk kez meclis sınır ötesi operasyonlarda yekvücut davranamamış, Bin Umud Milletvekilleri'nin verdiği “savaşa hayır” oyuyla “Türk Milleti operasyona tam destek verdi” yalanı bozulmuştur.

DTP'ye yönelik kapatma davasının anlamı tam da bu gelişmelerle birlikte açığa çıkmaktadır. Burjuvazinin her kesimi Bin Umud Vekillerinin meclisteki varlığının kendi işlerini ne denli zora soktuğunun farkındadır. Bu yüzden de tüm bu kesimler Bin Umud Vekilleri'ni en kısa zamanda meclisin dışına atmak için fırsat kollamaktadır.

O halde geçmişteki kapatma davalarıyla kıyaslandığında DTP'nin kapatılması ancak mecliste on vekili olan DEP'e karşı açılan kapatma davasıyla bir tutulabilir. DEP'in kapatılması sürecinde yeterince kararlı bir kapatma karşıtı mücadelesi yürütülmemesi sadece beş milletvekilinin hapse girmesine değil yıllar sonra yakalanmış bir fırsatın kaçırılmasına, elde edilmiş bir mevziin yitirilmesine de yol açmıştır. Bugünse yitirilecek mevzi çok daha ciddidir. Zira bugün mecliste sadece burjuvaziden bağımsız olma iddiasındaki milletvekilleri yoktur. Aynı zamanda bu milletvekillerinin bir grubu vardır. Hâlbuki meseleye, "partiler kapatılır partiler kurulur" kayıtsızlığıyla yaklaşmak daha önemli mevziileri yitirmeyi şimdiden kabullenmek anlamına gelecektir.

Aksi yönde bir tutum takınmaksa sadece mecliste bulunan sol bir partinin grubunu korumak anlamına gelmeyecek, emekçilerin daha geniş bir kesiminin söz konusu mevziin önemini kavramasını sağlayacaktır. Bu şekilde bilinçlenen emekçiler elbette meclisteki vekilleri daha dikkatli takip edecek, taleplerinin meclis kürsüsünden yükseltilmesi konusunda daha talepkar ve denetleyici olacaklardır.

KAPATMA DAVASI YEREL SEÇİMLERE YÖNELİK BİR HAZIRLIKTIR

Kapatma davası aynı zamanda burjuvazinin yerel seçimlere yönelik bir hazırlığının ifadesidir. 22 Temmuz'un istenmeyen sonuçlarıyla bir kez de yerel seçimlerde karşılaşmak istemeyen burjuvazi yerel seçimler öncesinde hazırlıklarını yapmaktadır. Bu hazırlıklar hiç kuşkusuz gerek Kürdistan'da gerekse de Türkiye'nin batısında DTP'ye tek bir belediye bile kapıtılmamasına yöneliktir.

DTP'nin kapatılması, DTP üyelerinin seçilme hakkından mahrum bırakılması, hiç kuşkusuz maddi boyutuyla burjuva partilerinin elini güçlendiren bir darbe olacaktır. Tam da bu nedenle burjuvazi kapatma davasını bir an evvel sonuçlandırmak yerine yerel seçimlere kadar sü-

rüncemede bırakmak yolunu tercih etmiştir. DTP'ye yönelik kapatma davası pürüzsüz bir biçimde burjuvazinin istediği şekilde sonuçlanırsa, davanın ardından yerel seçimlerde seçime burjuva partilerinin dışında katılan adayların üzerindeki baskılar da kat be kat artacaktır.

22 Temmuz seçimleriyle birlikte emekçiler, kendi adaylarını meclise sokabileceklerini, hele hele Sebahat Tuncel şahsında, bir adayı cezaevinden çıkarıp meclise yollayabileceklerini gördüler. Bu ise seçimlerden sonra emekçi hareketinde bir toparlanma yarattı. DTP'ye yönelik kapatma davası ise yerel seçimler öncesinde bunun tam tersi bir hava yaratmak istemektedir. 8 milletvekilinin dokunulmazlığını kaldırarak aynı yolu tersten meclisten cezaevine döşemek ve böylelikle seçimler öncesinde psikolojik üstünlüğü tekrardan ele geçirmek istemektedir.

DTP'nin kapatılmasına karşı durmak sadece hali hazırda burjuvazinin elinden çıkmış belediyeleri korumak, Kürdistan'da ve Türkiye'nin batısında yeni mevziler elde etmek için değil aynı zamanda 22 Temmuz sonrasında oluşmuş olumlu psikolojik ortamı sürdürmek için de zorunlu bir koşuldur.

KAPATMA DAVASI KÜRT SORUNUNDA BİR HİZAYA ÇEKME OPERASYONUDUR

Kapatma davası aynı zamanda DTP'yi ve DTP aracılığıyla tüm diğer sol akımları Kürt sorununda hizaya çekme operasyonudur. Devletin kapatma davasıyla verdiği mesaj açıktır: "PKK'yi karşısına almayana, başka bir deyişle ezilenlerin her türlü şiddet eylemini terörizm olarak ilan etmeyene yasal zeminde hayat hakkı tanımayacağım." DTP de, tıpkı ondan önceki partiler gibi, bu yolu seçmediği için kapatılmaktadır.

Zaten DTP'ye yönelik kapatma davasıyla Kürdistan'ı emperyalistler ve burjuvazi için dikensiz gül bahçesine çevirecek operasyonun hazırlıkları eş zamanlı olarak yürütülmektedir. Türk devleti yeni Kürdistan seferine sadece Zap bozgununun askeri derslerini çıkararak hazırlanmaktadır. Ayrıca emperyalistlerden daha güçlü bir destek almakla da yetinmemektedir. Devlet eş zamanlı olarak bu saldırıları püskürtmekle kalmayıp, saldırganları bozguna uğratmaya muktedir tek güç olan işçi hareketinin sesini kesmek istemektedir. Bu nedenle de işçi sınıfının

en çok ezilen ve en militan kesimlerinin arasında etkisi ve prestiji en yüksek sol akım olan DTP'nin kapısına kilit vurmak, onu tövbe-kâr bir pozisyona çekmek istemektedir.

Bu nedenle DTP'nin kapatılmasına sessiz kalmak sadece Kürt sorununda şiddeti lanetleyen, pasifist solculuğu kabullenmek anlamına gelmeyecektir. Aynı zamanda işçi sınıfının devletin Kürdistan'a yönelik seferine en güçlü tepkiyi yükseltecek kesimlerini silahsızlandırmak anlamına gelecektir.

DTP'YE YÖNELİK SALDIRI DİĞER İŞÇİ VE EMEKÇİ ÖRGÜTLERİNE KARŞI YÜRÜTÜLEN SALDIRILARDAN BAĞIMSIZ DÜŞÜNÜLEMEZ

Üzerinden sıklıkla atlanan bir nokta da DTP'ye yönelik saldırının aynı zamanda işçi sınıfına ve onun örgütlenme mücadelesine yapılan bir saldırı olduğudur. DTP genellikle Kürt hareketinin partisi olarak adlandırıldığı için DTP'ye yönelik saldırıyla işçi sınıfına yönelik saldırılar arasında doğrudan bağ kurulmamaktadır. Sol içerisinde DTP'ye yönelik saldırılar karşısındaki sessizliğin nedenlerinden biri de budur. En bürokratik ve en sarı sendikaya yönelik bir devlet yaptırımına karşın en şiddetli tepkileri gösteren sol akımlar, DTP'ye yönelik saldırılar karşısında sessiz durmaktadırlar. Oysa DTP'nin harekete geçirdiği kitle en kalabalık işçi konfederasyonu Türk-İş'in harekete geçirdiği kitleden kat be kat fazladır. Türkiye'nin dört bir yanında kitlesel bir şekilde kutlanan 2008 Newroz'u bu durumun en çıplak kanıtını sunmaktadır. Sadece Türkiye'nin batısındaki şehirleri göz önünde tutsak bile Newroz'da alanlara akan kitlenin işçi sınıfının bir parçası, üstelik onun en militan ve en politikleşmiş kısmı olduğuna şüphe yoktur. On yıllardır hiçbir sendika bu yaygınlıkta ve kitlesellikte bir işçi eylemi örgütleyememiştir.

Kürtlerin DTP'ye sunduğu destek ve DTP'nin Kürtlerin kültürel ve kimliğe dair sorunlarına verdiği haklı önem ne olursa olsun DTP'yi bir Kürt partisi olarak nitelemek büyük bir yanılgıdır. DTP'nin hiçbir zaman kendini Kürtlerle sınırlamak gibi bir iddiası olmamıştır. Programının kapsayıcılığı bakımından DTP'nin ÖDP, EMEP, SDP türü legal partilerden esaslı bir farkı yoktur. Zaten tam da bu benzerlikler nedeniyle tüm bu partiler bugün aynı çatı altında buluşup buluşmayı tartışmaktadırlar.

Sadece DTP'nin iddiaları değil aynı zamanda pratiği de bu partinin bir Kürt partisi değil bir "Türkiye partisi" olduğunu doğrulamaktadır. Seçimlerde Bin Umud Adayları'nı meclise taşıyanlar sadece Kürtler olmadı. Seçilen vekiller de sadece Kürt sorunuyla sınırlı bir faaliyet göstermediler. Bu noktada Tuzla'daki işçi cinayetlerinin gündemleştirilmesinde bu vekillerin oynadığı rolü hatırlamak yeterlidir. Benzer şekilde bu partinin Türkiye'deki demokratik haklar için mücadele eden yapılara verdiği eylemli destek de DTP'yi bir Kürt partisi olarak nitelenmenin yanlışlığını sergilemektedir.

DTP altını çize çize bir Türkiye partisi olduğunu söylerken kapatılmak istenmektedir. Gerçekten de öyledir. Kürdistan sorunundan söz etmemekte ve Kürtlerin nispeten demokratik bir rejim altında azınlık haklarından yararlanmasını savunmakla da, bir Kürt partisinin yapması gerekenleri yapmaktan ziyade, demokrasi taraftarı herhangi bir Türkiye partisinin durması gereken asgari sınırdadır. Ama burjuvazinin birbirleriyle dalaşan ve birbirlerini demokrasi düşmanı ilan eden kesimlerinin hiç birinin bu kadar demokrasiye tahammülü olmadığı açıktır. Onun için DTP'nin kapatılmasına el birliği ile yönelmektedirler. Onların arkasındaki uluslararası güçler de öyle.

Tüm bu nedenlerden ötürü DTP'ye yönelik saldırı asıl olarak Türkiye'nin en kitlesel ve politik emekçi örgütüne yönelik bir saldırı olarak görülmeli ve bu saldırıya o şekilde yanıt verilmelidir. DTP'ye yönelik saldırı sessiz sedasız karşılandığında, bu saldırıyı diğer işçi örgütlerine, emekçilerin diğer demokratik mevzilerine saldırıların izleyeceğinden şüphe duyulmamalıdır.

Tersinden DTP'nin kapatılmasına karşı ısrarlı ve eylemli bir yanıt verildiğinde bu yanıtın işçi hareketinde yeni bir toparlanmaya yol açacağını görmek için kâhin olmaya gerek yoktur. 22 Temmuz seçimleri sırasında ve sonrasında yaşanan toparlanma ortadadır. Bu toparlanmanın 2007 Ekim ve Kasım aylarında yükselen faşist gericiğe cevap olduğu ve Mart-Mayıs sürecinde olumlu bir rüzgâr estirdiği de ortadadır. Bugün DTP'nin kapatılmasına karşı verilecek mücadelenin de benzer bir etkisi olacaktır.

DTP'Yİ SAVUNMAK BURJUVAZİNİN FARKLI KESİMLERİNDEN BAĞIMSIZ BİR ÇİZGİ BENİMSEMİK İÇİN GEREKLİDİR

DTP'ye yönelik kapatma davasına karşı net ve eylemli bir tutum takınmak AKP ve Kemalistler arasındaki kah alevlenip kah yatışan dalaşmada taraflardan birine yedeklenmemek, yahut yedeklenmeme kaygısıyla tümüyle siyaset dışına düşmemek için zorunludur.

Başta, "Ergenekonculara yapan saldırılar Cumhuriyet'in değerlerine ve tüm devrimci güçlere yapılmış" bir saldırdır diyerek yerini Veli Küçük'lerin yanı olarak seçen sonrasında da çark edip "burjuvazinin Ergenekon operasyonu bizi ilgilendirmez" pozisyonuna geçerek bu süreci badiresiz bir şekilde atlatmayı tercih eden TKP, asıl gündemin Ergenekon değil "ekmek ve su zammı" olduğunu söyleyen Halkevleri ve onu eleştiren bir şekilde alkışlayan Alinteri bir tarafa bırakılırsa, sol akımların tümünün Ergenekon soruşturmalarının şekillendirdiği siyasal iklimde "bir şeyler yapmak gerektiğinin" farkında olduğunu söylemek mümkün.

Ancak bir şeyler yapmak gerektiğini düşünen akımların pozisyonu da aslında açıktan doktriner bir hattı benimseyenlerden farklı değildir. Nitekim bu akımların "bir şey yapmak" dediği şey aslında, AKP'nin Ergenekon'u derinleştiremeyeceğini göstermek için şu ya da bu talebi yükseltmek, yahut tüm talepleri bir liste halinde sıralamaktan ibarettir. Eylem olmadan, lafla devrimcilik yapılabileceği yanlış kanısından beslenen bu tutumun doğal sonucu elbette sol içerisinde bir talep mezası olmaktadır. Kimi akımlar sadece soruşturmanın derinleştirilmesi talebiyle yetinirken, daha devrimci görünmek isteyen akımlar tüm faili meçhullerin hesabının sorulmasını istemektedir, daha da ileri gidenler tüm darbecilerin yargılanmasını istemekte, bununla yetinmeyenler Çorum'un, Maraş'ın, Sivas'ın hesabının sorulmasını talep etmekte, AKP'nin çaresizliğini sözüm ona devrimci bir biçimde teşhir etmek isteyenler ise hızlarını alamayıp kontrgerilla'nın, MİT'in lağvedilmesini istemektedirler.

Oysa AKP'nin peşine takılmadan Ergenekoncular ve onların efendileriyle hesaplaşmak isteyenlerin önünde çok daha sade ve yakıcı bir görev durmaktadır. Ergenekoncuların en büyük hedeflerinden birisi DTP'den başkası değildir. Ergenekoncuların eliyle yürütülen kirlı sal-

dınlarda en büyük bedelleri ödeyenlerin başında yine DTP ve kitlesi gelmektedir. O halde Ergenekoncularla hesaplaşmanın en kestirme yolu DTP'nin kapatılmasına karşı eylemli bir mücadele hattı örmektir.

Bu mücadele hattının emperyalistlerin yahut tekelci burjuvazinin şu ya da bu kesimine yedekleneceği kaygısını taşımak ise yersizdir. Zira AKP'si, CHP'si başta olmak üzere burjuvazinin uşağı tüm partiler DTP'nin kapatılması konusunda hemfikirdir, benzer şekilde burjuva basının hiçbir kesimi DTP'ye yönelik en ufak bir destek vermemektedir. Nihayet, başta da belirttiğimiz gibi, AKP'nin kapatılması konusunda büyük gürültü çıkaran emperyalist devlet ve kurumlardan hiçbiri DTP konusunda sessizliğini bozmamaktadır. O halde DTP'nin kapatılmasına karşı çıkmak zaten daha baştan burjuvazinin ve emperyalistlerin tüm kesimlerini karşıya almak anlamına gelecektir.

DTP'nin kapatılmasına karşı tutum takınmak burjuvaziye karşı bağımsız bir tutum takınmanın değil aynı zamanda burjuvazinin karşısına ezilenlerin desteğini alarak çıkmanın olmazsa olmaz koşuludur. DTP'nin kapatılmasına ses çıkarmayıp AKP'yi teşhir etmek amacıyla talep üstüne talep sıralayanlar emekçilerin saflarında güvensizlikten başka bir şey uyandıramazlar. "Tüm darbecilerin yargılanması" talebiyle kıyaslandığında çok daha mütevazı bir hedef olan "DTP'yi kapatturmama" mücadelesini vermeyenlerin sıraladığı tüm radikal talepler gevezeliğin ötesine geçmeyecek, emekçiler nezdinde devrimcilik eşittir lafazanlık denkleminin pekişmesine yol açacaktır. Buna karşılık DTP'yi kapatturmama yönünde ısrarlı bir mücadele, bu talep ekseninde emekçileri bir araya getirebildiği koşullar altında emekçileri kolaylıkla diğer demokratik talepler ekseninde bir araya getirebilecek, haklar ve özgürlükler mücadelesinin bir kaldırıcı haline gelecektir.

ÇATI PARTİSİ PROJESİ DTP'NİN KAPATILMASI İÇİN BİR FERAHLAMA OLARAK KABUL EDİLEMEZ

Yerel seçimler yaklaşırken başını DTP'nin çektiği ve diğer legal sol partileri kapsayacak bir çatı partisi yolunda adımlar da atılmaktadır. EMEP'inden ESP'sine bu partinin içinde yer almaya, yahut yörüngesinde dolaşmaya hevesli tüm özneler bu partinin bir seçim ittifakının ötesine geçmesini, kalıcı ve kurumsallaşmış bir güçbirliğine dönüşmesini istemektedirler. Buna karşılık zaten bir çatı partisinin kurulmasını

bahane ederek DTP'nin kapatılmasına sessiz kalmak aymazlıkların en büyüğü olacaktır.

Oysa samimi olarak DTP'nin ve Kürtlerin dostu olma iddiasında bulunan sosyalistlerin çoğu da adeta DTP ile kardeşlik ve dayanışma bağlarını DTP'nin kapısına kilit vurulduktan sonra kurulacak bir ortak partide kurmak istemiş gibi, bu kardeşlik ve dayanışmayı göstermek üzere DTP'nin kapatılmasını bekler gibidir. Bu kardeşlik ve dayanışma tutumunu dosta düşmana göstermek için DTP'nin kapatılmasına karşı yığınları seferber etmeye yanaşmamakta ve sanki bu sorun sadece Kürtlerin ve DTP'lilerin sorunuymuş gibi yaklaşmaktadırlar. Halbuki soruna demokrasi mücadelesinin bir sorunu olarak yaklaşmak ve ona uygun tutum ve adımlarla ilerlemek gerekir.

Çatı Partisini kurmaya hevesli tüm unsurlar bu partinin geniş emekçi yığınlarının siyaset sahnesine çıkmasının, emekçilerin siyasal mücadeleye bağımsız ve aktif bir biçimde katılmasının aracı olması konusunda hemfikirdirler. Çatı Partisi taraftarları, projelerini diğer parti projeleriyle kıyaslanamayacak denli iddialı bir proje olarak sunmaktadırlar. Oysa DTP'nin kapatılmasını baştan kabul eden bir partileşme girişimi yenilgiyi daha baştan kabul ederek yola çıkan bir partileşme girişimi olacaktır. Çatı Partisi'nin müstakbel bileşenleri DTP'nin kapatılması konusunda aktif bir tutum takınmadıkları koşullar altında Çatı Partisi, edilen tüm iddialı sözlere karşın, ölü doğmuş bir proje olacaktır. Yenilgiyi baştan kabul eden böyle bir partinin düzenle uzlaşmama iddiası kendi taraftarları nezdinde bile ciddiye alınmayacaktır.

Buna karşılık DTP'nin kapatılmasına karşı verilecek diri bir mücadele gerçekten sokağın sesinin duyurulmasına, işçi sınıfının siyaset dışında bırakılmak istenen en çok ezilen ve sömürülen ve aslında en dinamik kesimlerinin siyasi bir talep etrafında seferber olmasına yol açıp, geniş ölçekte siyaset yapma iddiasına somut bir anlam kazandıracaktır. Sermayenin rakip kesimlerinin çıkarlarını temsil eden güçler arasındaki it dalaşının yarattığı imkanları da istismar ederek açılacak bu alanda emekçi yığınlarını seferber etmeyi başarmış, emperyalistlerin ve burjuvazinin gerici politikalarının karşısında militan bir mücadele hattı tutturmuş bir hareketin üzerinde bu niteliklere uygun bir partinin yaratılmasının imkanları da yeşerecek ve artacaktır.

NASIL BİR EYLEM ÇİZGİSİ İZLEMELİ?

Kuşkusuz DTP'nin kapatılmasına karşı verilecek mücadelenin başarıyla sonuçlanacağına bir garantisi yoktur. Yürütülecek tüm mücadeleye karşı DTP kapatılabilir. Ancak önemli olan DTP'nin kapatılıp kapatılmamasından ziyade DTP'nin kapatılmasına karşı nasıl bir mücadele verildiğidir. O halde DTP'nin kapatılmasına karşı bir mücadele yürütmeye kararlı olmak kadar, bu mücadelenin nasıl bir eylem çizgisi benimsemesi gerektiğinde de netleşmek gereklidir.

2008 yılındaki kendi iç çatışmalarında da görüldüğü üzere burjuvazinin tüm kesimleri en çok emekçi yığınların sokağa çıkmasından korkmaktadır. Birbiriyiyle didişen hiçbir kesim bu doğrultuda en ufak bir adım bile atmamıştır. Ne her iki seçmenden birinin oyunu aldığını iddia eden AKP, kendisine yönelik kapatma davasına karşın bir protesto eylemi düzenlemiştir ne de AKP'ye karşı her cephede gerileyen Kemalistler attıkları tüm geri adımlara karşın Ergenekon vesilesiyle uğradıkları kovuşturma ve soruşturmalara karşı kitlesel mitingler örgütlemişlerdir. Öyle ki Kemalistler kendileri açısından paha biçilmez bir fırsat olan 1 Mayıs'ı bile AKP'yi protesto mitingine çevirmeyi tercih etmemişlerdir. AKP'nin de Kemalistlerin de bu tutumlarının nedeni ne para ve maddi imkan sıkıntısıdır ne de vizyon eksikliği. Bilakis bu kesimler tam da burjuvaziye yakışan bir vizyona sahip oldukları için kitlelerin harekete geçmesinden ölesiye korkmakta, onları harekete geçirecek her türlü adımdan caymaktadır. Tam da bu nedenle burjuvazi arasındaki hesaplaşma esas olarak skandallarla beslenen bir hukuk mücadelesi olarak yürümektedir.

Demek ki DTP'nin kapatılmasına karşı duranlar öncelikle burjuvazinin korktuğunu başına getirmekle yükümlüdürler. DTP'nin kapatılmasına karşı mücadele günü kurtarmaya yönelik basın açıklamaları ile geçiştirilemez. Asıl olarak emekçi yığınları alanlara taşıyacak mitingler düzenlemek ve bu mitingleri ülke çapında yaygınlaştırıp sürekliliğini sağlamak lazımdır.

Benzer şekilde bu mücadelenin emekçileri kitlesel bir biçimde harekete geçirebilmesi için sadece kent merkezlerinde düzenlenecek mitingler yeterli olmayacaktır. Emekçileri yığınsal bir biçimde eylemlere katabilmek için eylem ve etkinliklerin dalga dalga varoşlara yayılması

gereklidir. Varoşlarda gerçekleşecek eylemler, halk toplantıları, paneler, şöenler hem DTP'nin kapatılmasına karşı verilecek mücadeleyi güçlendirecek hem de bu mücadelenin diğer demokratik hak ve özgürlükler mücadelesine bağlanmasını, sınıfın daha yaygın kesimlerini kucaklamasını sağlayacaktır.

Nihayetinde bu eylemlerin her türlü grupçuluktan uzak bir hattı izlemesi gereklidir. Sol akımların kendi aralarındaki sorunların bu tür eylemlerin örgütlenmesine yansımaması ve engel olmaması gereklidir. Aynı zamanda sudan bahanelerle bu eylemlerin birliğinin önüne geçmemek gerekir. Bu eylem birliğini sağlamanın önkoşulu ise her zaman olduğu gibi ajitasyon ve propaganda özgürlüğüdür.

DTP de dahil olmak üzere tüm sol akımların bugüne dek DTP'ye yönelik kapatma davasına karşı ilgisiz kaldıkları bir gerçektir. 13 ve 14 Eylül'de Ankara'da, İstanbul'da ve İzmir'de düzenlenecek mitingler, bu ilgisizliği telafi etmek için önemli bir olanaktır. DTP'nin savunmasını vermesinden iki gün önce gerçekleşecek bu mitingler soyut bir darbe ve darbeci karşıtlığıyla yetinmediği, önüne DTP'nin kapatılmasını engellemek gibi somut mücadele hedefleri koyduğu oranda yerel seçimlere kadar eylemli bir şekilde ilerleyecek bir yürüyüşün ilk adımları atılmış olacaktır.

Tam da bu nedenlerden ötürü KöZ'ün arkasında duran komünistler uzun bir süreden beri DTP'nin kapatılmasına yönelik ısrarlı bir propaganda çalışması yürütüyorlar. 13 ve 14 Eylül mitinglerine de tıpkı 1 Eylül Barış Mitingi'ne olduğu gibi "DTP'yi Kapatırma Bin Umut Vekillerine Sahip Çık" şiarıyla katılacaklar. Bu şiarın ve bu şiar ekseninde örülecek mücadelenin önemi diğer sol akımlar tarafından da kavranıp, benimsendiği oranda önümüzdeki dönemde, burjuvazinin saldırılarına karşı bir savunma hattı örnek mümkün olacaktır.

Gezi ve BDP

**Gezi Parkı'ndaki Ağaçlara Bakanlar Hükümetin
Karşısına Bir Orman Gibi Dikilen Ayaklanmayı
Göremez**

Gezi Ayaklanması ve HDK/HDP

GEZİ PARKI'NDAKİ AĞAÇLARA BAKANLAR HÜKÜMETİN KARŞISINA BİR ORMAN GİBİ DİKİLEN AYAKLANMAYI GÖREMEZ

(Haziran 2013)

TABLONUN EKSIĞİ, BDP'NİN TEMSİL ETTİĞİ EMEKÇİ YIĞINLAR

Gezi Parkı'nda başlayıp, yayılarak genişleyen ve aşağı yukarı ülke çapında bir hükümet karşıtı başkaldırıya dönüşen isyanın yaşadığımız topraklarda bugüne kadar görülmüş en büyük kitlesel başkaldırı olduğunda şüphe yoktur.

Hükümete karşı kitlesel bir başkaldırıya katılanların sosyolojik bir tahlili bu başkaldırı da kimlerin bulunduğu kadar kimlerin eksik olduğunu görmeye yarasa da bu türden tahlillerden hareketin siyasal ufkunun sınırlarına dair çıkarımlarda bulunmak akla ziyandır. Maalesef sınıf analiz yaptığıını söyleyen çoğu sol akımın basmaktan kurtulamadığı bir tuzaktır. Zira hükümete karşı bir kitlesel siyasal başkaldırıya toplumun her kesiminden unsurların değişik saiklerle ve değişik yollardan gelerek katılması gayet tabiidir. Aksi takdirde böyle bir kitlesel

başkaldırından söz edilmesi de mümkün değildir. Dolayısıyla böylesi bir kitlesel eylemliliğin içinde kimlerin olduğuna bakıp bunları ayrı ayrı tasnif etmek yerine asıl hangi unsurun eksik olduğu üzerinde durmak ve buradan hareketle söz konusu eylemleri devrimci bir temelde büyütme ve burjuva toplumunu kökten sarsıcı bir düzeye ve çizgiye taşımak için devrimcilerin önünde duran görevleri tanımlamak gereklidir. Gezi Parkı'nda tetiklenen eylemlerin mahiyeti kadar sınırlarını kestirmek için de kafa yormak gerekir.

Bu tip yaklaşımların yanılması sadece söz konusu eylemlerin ne olduğunu kavrama noktasında değil daha çok işçi sınıfının kapsamı bağlamındadır. Genellikle bu gibiler işçi sınıfının esas itibariyle sendikalı veya sendikaların hedef kitlesi olan kesimlerden ibaret olduğunu yahut sınıfın belirleyici bölümünün bunlara indirgenebileceğini düşünenlerdir. Dolayısıyla bu gözlükten bakanların Gezi Parkı'ndan başlayan eylemler sarmalında neyin eksik olduğunu araştırmadan önce işçi sınıfı hakkındaki kendi tanımlarında neyin eksik olduğunu kavramaya ihtiyaçları vardır.

Kaldı ki tamamen tesadüf olsa da, KESK'in ilan etmiş olduğu grevler tam eylemlerin ortasına denk gelmiştir. Sadece KESK değil, başka sendikalar da beklenebileceği gibi, grevlerle bu eylemleri buluşturma iradesini ortaya koymuştur ve Gezi Parkı'ndaki eylemciler de buna sevinçle hüsnü kabul göstermişlerdir. Ama bu buluşma eylemlerin çapını ve temposunu hissedilir bir biçimde arttırmadığı gibi, eylemlerin grevlerin hedeflerine yaklaşmasına gözle görülür bir katkısı olmuş değildir.

Daha ilginç bu buluşmaya rağmen eylemlerin sınıf karakteri hakkındaki saptamalar değişmemiştir. Eylemlerde işçi sınıfı faktörünün olmadığını söyleyenler aynı tekerlemeyi tekrar etmeyi sürdürmüşlerdir.

Gezi Parkı'ndan başlayan eyleme işçi sınıfının sendikalı kesimlerinin damga vurmadığı aşikardır. Ama emekçilerin bu kesim dışında kalan en dinamik bölümünün damga vurmadığı da açıktır. Birincisinin somut bir olasılık olmadığı KESK grevleri sırasında bir kere daha görülmüştür. İkinci olasılık ise BDP'nin eylemlere ilişkin nasıl bir tutum alacağına bağlıdır.

O takdirde sadece eylemlerin sınıf niteliği değil, AKP'nin kaderinin neyle tayin edileceği de değişecektir.

15-16 Haziran 1970'de bugünlerde gördüğümüz türden bir hükümet karşıtı ayaklanmanın fabrikalardan başlayarak iki gün boyunca belli başlı sanayi merkezlerini sarmış ve idare binalarını kuşatmış olduğu doğrudur. Bugün böyle bir gelişmenin olmadığı da apaçıktır. Oysa 15-16 Haziran'daki işçi ayaklanmasının kıvılcımı DİSK'e yönelik saldırılardı ve bugün DİSK'in de mevcut eylemi desteklediği sır değildir. Ama sorun yıllar önce sokaklara dökülen işçilerin bugünkü eylemlerle buluşup buluşmama konusundaki iradesizliği değil, o zaman onları sokağa dökabilen siyasal aktörlerin bugün mevcut olmayışıdır.

Bugünkü DİSK işçileri Gezi Parkı eylemiyle buluşmak üzere sokağa dökülecek çapta bir örgüt değildir; çoğu zaman yapabileceği kadarını bile yapmaktan geri duran bir çizgidedir. Aslında 15-16 Haziran'da da işçileri sokağa dökemeyen DİSK olmamıştı. İşçiler temas içinde oldukları devrimcilerin etkisiyle veya kendiliklerinden DİSK için sokağa dökülmüşlerdi. Bugünkü DİSK'e gelince, daha birkaç hafta önce, 1 Mayıs'ta Taksim'e çıkma iddiasında bulunduğu halde, işçi sınıfının ne kadarlık bir kesimini ne ölçüde harekete geçirebildiği besbellidir. DİSK'in veya herhangi bir başka sendikal örgütlenmenin işçi sınıfının önemli bölüklerini mevcut eylemlere katma iradesi ve yeteneği yoktur. Ama zaten işçi sınıfı da onların temsil edebileceği sınırlı kesimlerden ibaret değildir. O nedenle de bugünkü ayaklanmada eksik olan unsuru görmek için sendikal harekete bakmak abesle iştigaldir.

Emekçilerin en dinamik ve en siyasallaşmış kesimlerini esasen kimin temsil ettiğini ve hangi öznenin bu kesimleri seferber etme yeteneğine sahip olduğunu görmek isteyenlerin bakması gereken yer KÖZ'ün öteden beri işaret ettiği yerdir.

Geçtiğimiz yıllarda Newroz alanlarını dolduran yüz binler hangi sınıfın parçasıydılar? Onların sınıf aidiyetlerini anlamak için hangi dili konuştuklarına, nereden geldiklerine ve hangi siyasi hedeflerin peşinde olduklarına bakmak ne zamandan beri Marksist bir tahlilin kalkış noktası olmaktadır? Elbette ki İstanbul gibi bir sanayi merkezinde yüzbinlerce Kürdü hareket geçirdiğiniz takdirde, bunların ezici çoğunluğunun proleterlerden oluşması kaçınılmaz ve tartışmasızdır.

Bu kesimler işçi sınıfının pek çokları tarafından görülmeyen kesimlerini oluşturmaktadırlar. Evde çalışan kadınlar, inşaat, tekstil, temizlik, gıda vb. kayıt dışı çalışmanın neredeyse egemen olduğu sektörlerde geçici ve güvencesiz olarak çalışan muazzam bir kitle, söz konusudur. Hem muhtelif işlerde yarım zamanlı çalışıp hem öğrencilik yapanlar, bazan işsiz kalıp bazan iş bulanlar. askerliğini yapana kadar sabit bir işte düzenli çalışmayanlar vs. bu kesimler arasındadır. Bu kesimlerin ağırlıklı bir bölümünün savaş ya da başka nedenlerle kentlere göçmüş Kürtlerden oluştuğu da sır değildir. Zaten başka ülkelerde de bu kesimler genellikle göçmenlerden ve gençlerden teşkil etmektedir.

İlginçtir, 1995 Gazi Ayaklanması patlak verdiğinde, fabrikalara ve sendikali işçilere odaklanmış soldaki akımların hemen hemen hepsi bu ayaklanmanın bir proleter ayaklanma olduğunu görmedi. O zaman da işçi sınıfının eylemin içinde bulunmayışından şikayet etmek revaçtaydı. Oysa bırakalım büyük küçük fabrikalardaki sendikali-sendikasızsız işçileri, Gazi Mahallesi'ndeki ayaklanma, bilhassa solun bu miyopluluğunun da etkisiyle sınıfın aynı kesimlerinin hepsine dahi sirayet edemedi. 1 Mayıs Mahallesi ve kısmen Gülsuyu'na sızamış olsa bile, başka benzer varoşlara sızayamadı. Tamamen İstanbul çerçevesinde kalarak sonlandı. Ama buna rağmen 95 ve 96 1 Mayıslarına damgasını vurarak yeni bir dönemin açılışını temsil etti.

Kuşkusuz bugün Gezi Parkı'ndan başlayarak gelişen ayaklanmanın Gazi Ayaklanması ile bir benzerliği yoktur. Ne gelişme seyri ne de bileşimi bakımından bir ortaklığı yoktur. Ama bu benzemezlik bu iki olayın da hükümet karşıtı birer ayaklanmayı ifade ettiğini görmezden gelmemizi gerektirmez.

Üstelik Gezi Parkı'ndan başlayıp yayılan ayaklanma kıyas kabul etmeyecek kadar daha büyük çaplıdır. Bununla birlikte, asıl önemli eksiği 1995'te Gazi'de kendini gösterip, peşinden gelen 1 Mayıslara rengini veren kitle 2013'teki ayaklanmada kendini henüz göstermiş değildir.

Geçtiğimiz yıllarda Newroz alanlarında bütün haşmetiyle gördüğümüz kitle de aynı kitledir; bugün sözkonusu hükümet karşıtı başkaldırıda görülmeyen asıl büyük kitle budur. Üzerinde durulması gereken eksik budur.

Kuşkusuz bu kesimlerin sözkonusu eylemlerle buluşmamış olmasının nedeni sosyolojik değildir. Zira hiç kuşkusuz bugün sokaklara dökülen yüz binlerin içinde işçi sınıfının bu kesimlerinden gelenlerin sayısı az değildir, bilhassa eylemler varoşlara doğru sıçradıkça bu oran artmaktadır da. Demek ki bu eksikliğin nedenini başka yerde aramak gerekir; orada bulunacaktır. İşçi sınıfının en dinamik ve en siyasallaşmış kesimlerinin bugünkü siyasal başkaldırıda yer almayışlarının nedeni politiktir.

İşçi sınıfının bu kesimlerini bilhassa mevcut eylemlerin merkezi olan İstanbul'da harekete geçirme yeteneğinde olduğunu defalarca göstermiş olan BDP bu eylemlere şimdilik dışarıdan destek vermekle yetinmektedir. Oysa Gezi Parkı'ndaki direnişin başlamasında BDP vekili Sırrı Süreyya Önder'in hatırı sayılır bir rolü olduğu ve BDP İstanbul vekilleri kadar BDP teşkilatlarının eylemlerin başından beri daima hazır buldukları da sır değildir. Ama BDP'nin harekete geçirebileceği yığınları imkansızlık nedeniyle değil, bilinçli olarak ve bazı yersiz refleksleri bahane ederek harekete geçirmediği de açıktır.

Demek ki Gazi Ayaklanması'nda ve başka pek çok örnekte olduğu gibi bugün de kendini gösteren ikinci büyük eksik de Bolşeviklerin mirasına sahip bir devrimci önderliğin bulunmayışdır. Öncelikle emekçilerin bu görünmeyen kesimleri arasında çalışmaya önem veren KÖZ'ün asıl öncelikli ödevi de bu eksikliğin giderilmesidir.

GEZİ PARKI VE TAKSİM'DE ŞOVENİST UNSURLARIN VARLIĞI BİR MAZERET OLAMAZ

BDP'nin tabanını bu eylemlere katmaktan imtina etmesi ve dışarıdan destek vermekle yetinmesini eylemlerin karakteri ile veya halihazırda seferber olmuş olan kitlenin niteliği ile izah etmek temelsiz ve nafil bir çabadır.

BDP çevresinden unsurlar bazan resmen, çoğunlukla da gayri resmi olarak eylemlere aktif ve kitlesel olarak katılmayışlarının nedenini eylem alanlarına hakim olan şoven milliyetçi bir hava ile izah etmektedir. Bu bahanenin iler tutar yanı yoktur.

Bilakis esas olarak orada BDP'nin harekete geçirebileceği kitle eksik olduğu için, başka bir ortamda bu kadar etkili bir siyasi rol oynaması

mümkün olmayan İP'li ve (AKP'nin Gezi Parkı'nı yıkma projesine oylarıyla destek vermiş oldukları için mahcup durumda olduklarından) onların arkasına gizlenen CHP'li unsurlar zaman zaman öne çıkmaktadır.

Hatta başlangıçta tam bir sansür uyguladıktan sonra mecburen eylemleri ekranlarına ve sayfalarına taşımak zorunda kalan medya kanallarının kasıtlı olarak bunları öne çıkardıkları ve olduklarından fazla gösterdiklerini de unutmamak gerekir.

Yer yer BDP'ye ve BDP'lilere saldırıların olduğu da doğrudur. Ama bunun asıl nedeni o kalabalıkların içinde BDP'nin sembolik olarak yer almış olmasıdır. Üstelik bu durumlarda bile eylemlerin asıl gövdesini oluşturan kitlenin bu tür taciz ve saldırılara müdahale ederek önünü kestikleri de unutulmaması gereken bir başka vakıadır.

Bu tür açıkça şoven ama abartılmaması gereken durumlar bir yana, eylemlerde Türk bayraklarının hakim olduğu da doğrudur. Ama bu durum eylemin siyasi niteliğine dair bir işaret olarak görülmemelidir. 15-16 Haziran'da jandarmanın üzerine yürüyen kitlelerin ellerinde Türk bayraklarının olduğunu da unutmamak gerekir. Bu bayraklar, daha çok spor karşılaşmalarında da sık sık görülebilen türden bir dekor gibi algılanmalıdır. Kaldı ki, BDP'nin halihazır çizgisi bakımından Türk bayraklarının bir mazeret olması da söz konusu olmasa gerekir. Komünistler de elbette böyle bir ayaklanmada 'ay yıldızsız kızıl bayrakların' dalgalanmasını tercih ederler; ama bu bağlamda böyle bir şeyi tartışmak yersizdir. Ayrıca herkesin kendi bayraklarını dalgalandırmasına bir engel de yoktur.

Demek ki, eylemlerde şovenist unsurların ve Türk bayraklarının varlığı BDP'nin eylemlerde aktif ve kitlesel olarak yer almayışını izah eden kabul edilebilir bir mazeret değildir. Zaten asıl neden de burada değildir.

BDP de her gözü gören kimse gibi böyle bir katılımın ardından mevcut ayaklanmanın gerçekten AKP hükümetini süpürecek bir harekete varacağına farkındadır ve asıl olarak yerine neyin geleceği belli olmayan böyle bir olasılığı endişe ile karşılamaktadırlar.

Bu durumu sadece şu andaki sözüm ona 'çözüm süreci' ile izah etmek

de doğru olmaz. Zira BDP AKP'yi geriletme yeteneğindeki başlıca siyasi aktör olmasına rağmen, bu süreç başlamadan önce de AKP'ye karşı sokaklardan yükselen ve siyaset arenasında da karşılığı olan bir ana muhalefet rolünü oynamaktan daima kaçınmıştır.

Bu itibarla bu tutum öncesiyle birlikte ele alındığında 'çözüm süreci'nin geçerli bir gerekçe olmaktan ziyade, zaten varolan bir tutuma bugün bulunan bir bahane olduğunu söylemek gerekir. Ama mevcut durumda bu tutumun süreceği de o kadar kesin değildir.

Bu nedenle bu konunun üzerinde durmak, BDP saflarında yaygın olduğu anlaşılan ve daha önce Leyla Zana'nın yankı uyandıran açıklamasına da yansıyan bir yanlışlığı düzeltmek gereklidir.

Bu yanlışlığı esas olarak AKP'nin ve onun kaderinin yanlış değerlendirilmesinden ve 'çözüm sürecinin' AKP'nin bir açılımı olduğu hakkındaki yanlışlamadan ileri gelmektedir. Bu yanlışlama yüzünden bu sürecin AKP'siz yürüyemeyeceği hakkındaki yanlış kanaat yaygındır.

Ama AKP'nin bilhassa yol almaya devam eden ayaklanmanın da etkisiyle ivmelenen bir gerileme içinde olduğunun görülmemesi mümkün değildir. BDP'nin bu ayaklanmanın dışında kalmasıyla bu gerilemenin tersine dönmeyeceği besbellidir.

Aksine, düşmekte olan AKP'nin düşüşüne BDP aktif olarak katkı koymadığı takdirde iki olumsuz gelişme birden olur. Bir taraftan AKP giderek gericileşip saldırganlaşır. Kendine hizmet etmeyen her türlü demokratik gelişmenin önünü baskı tedbirleriyle tıkayan bir tutumu benimser. Bu doğrultuda ittifaklar arayan bir konuma sürüklenir. Diğer taraftan da AKP karşıtı muhalefet içinde ondan daha az gerici olmayan kesimlerin kaybettikleri ağırlığı peyderpey kazanmasına yol açan bir alan açılmış olur.

'ÇÖZÜM SÜRECİ' AKP'NİN PLANI DEĞİLDİR, AKİBETİ AKP'NİNKİNE BAĞLI DEĞİLDİR

BDP çevresinde ve tabanında 'Kürt sorunu' doğrultusunda bir çözümün AKP iktidarı altında olabileceğine ve AKP'nin düşmesi halinde bu yolun önüne engeller çıkacağına dair yaygın bir yanlış kanaat vardır. Bu esasen AKP'nin başlangıçtan beri kullandığı başlıca sermayeyi

oluşturan bir demagojidir. Asıl gerçek; AKP'nin baştan itibaren duruma ve güç dengelerine göre kah 'açılım', 'çözüm' vb. diyerek kah imha çizgisine yönelerek 'Kürt sorunu'nu kullanmakta oluşudur. Hele bugün AKP'nin somut ve içi doldurulmuş bir 'çözüm' paketi olmadığı her zamankinden daha açık görülmelidir.

Her şeyden önce AKP bugün 'çözüm süreci' denen süreci kendisi açmış değildir. Önce açlık grevlerinin basıncıyla Abdullah Öcalan'ı muhatap almak ve ardından esas olarak bölgede istikrar sağlanmasına ihtiyacı olan ABD'nin zorlamasıyla bir müzakere sürecine girmek zorunda kalmıştır. Bu nedenle kendine ait bir çözüm paketi dahi yoktur.

AKP'nin açıkça dile getirdiği tek şey esas olarak gerilla birliklerinin Türkiye dışına çıkmasından ibarettir; ve bu süreç çoktan başlamıştır. Kaldı ki bu Erdoğan'ın planı değil, yıllar önce Öcalan'ın dile getirdiği ve bugün de tekrar ettiği şeyden başka bir şey değildir. Üstelik Erdoğan bunu dahi esas olarak sağ seçmen tabanına hitaben ifade etmeyi sürdürmektedir. PKK'nin kendi inisiyatifiyle düzenli bir biçimde geri çekildiğini örtbas etmek istemektedir. PKK'ye geri adım attırarak sınır dışına çekilmeye zorladığını ve bu sayede 'artık şehit cenazelerinin durduğunu' iddia etmektedir. Aslında devamlı Washington'dan ayar çekilerek yürüttüğü süreçte güya inisiyatifi elinde tutma rolü oynarken, hamaseti elden bırakmamakta saldırgan üslubunu ve tutumlarını sürdürmektedir.

Oysa ilk adımı PKK attığı halde, devletin atacağı adımın hangisi olduğu belli bile değildir. Gezi Parkı'nda ve sonrasında hükümetin baskı güçlerinin nasıl bir üslup ve yöntem kullandığına bakıldığında 'dağdaki silahlı mücadeleyi bırakıp ovada siyaset yapmaya' davet edilenlere karşı bu hükümetten gelecek adımların neye benzeyeceğini tasavvur etmek zor değildir.

AKP ESASEN GÜÇ KAYBETMEKTEDİR VE MAYIS AYININ SONUNDAN İTİBAREN BU SÜREÇ İVMELENMİŞ DURUMDADIR

Bugüne kadar AKP'den oy çalmayı başaran yegane odak BDP'nin ağırlık merkezinde olduğu odaktı. AKP'nin yeniden toparlanmak için de bu odağı siyaset zemininde nötralize etmeye ve tercihan oylarını kendi hanesine aktarmaya ihtiyacı vardır. Seçim barajını kaldırmadan

BDP'yi seçime girmeye zorlamak bunun en kestirme yoludur. Bu bakımdan bir yandan seçim barajına dokunmayan, anayasayı rafa kaldırmaya hazırlanan AKP'nin 'çözüm' planından ne beklediğini anlamak için başka yere bakmaya hacet yoktur.

AKP'nin çözümden ne beklediği bir yana kelimenin gerçek anlamına az çok benzeyecek bir 'çözüm'ün asgari çerçevesi; şu anda BDP'nin ve halihazırda eylemlere katılanların önemli bir kesiminin de razı olacağı AB standartlarıyla sınırlı bir demokratikleşmedir. Ama BDP kendi kendini devreden çıkarmadığı takdirde, böyle bir çerçevenin AKP'nin büsbütün aleyhine olacağı besbellidir. Barajın kaldırılmasıyla gidilebilecek bir seçimde AKP hem baraj nedeniyle sağdan topladığı oyları kaybedecektir; hem BDP'nin kendisinden kopardığı ve koparacağı oylar artacaktır; hem de son gelişmelerle kaybedeceği önemli bir oy sayısı olacaktır. Bütün bunları hesap edersek, AKP'nin böyle bir 'çözüm' ile iyice gerileyeceği besbellidir.

O halde AKP'nin 'çözüm süreci'nden beklentisinin ne olduğu da besbellidir: AKP bu sürece kendi paçasını kurtarmak için muhtaçtır ve beklentisi BDP'nin seçim zemininde karşısında olmamasıdır.

Öte yandan eğer gerçekten herhangi bir 'çözüm süreci' söz konusu edilecek ise, böyle bir çözüm planının AKP'nin bir planı olmadığı bellidir. AKP'nin tekelinde olmadığı da apaçıktır. Bu planın ana hatları bir yandan Washington tarafından, bir yandan da sınıf mücadelesinin damga vuracağı güçler ilişkisi tarafından belirlenecektir. Bu bakımdan daha şimdiden böyle bir çözümün bir hükümet meselesi olmaktan çıktığı ve bir devlet meselesi haline geldiği açık olmalıdır. Mevcut hükümetin bileşimi değişse de, yerine yeni bir hükümet gelse de bu planı takip etmek zorundadır.

Bunun tek istisnası MHP'nin aradığı ve son gelişmeler üzerine verdiği destekten anlaşılabilceği gibi saldırgan bir AKP/MHP ittifakıdır. Sanıldığıının ve bilhassa bugünlerdeki tablonun gösterdiği gibi 'Cumhuriyet Mitingleri' zamanındakine benzeyen bir CHP/MHP ittifakının başarı şansı bir yana, tasavvur edilmesi bile mümkün değildir. Zaten basında ve hükümet çevrelerinde iddia edildiği gibi, Gezi Parkı'nda Cumhuriyet Mitingleri'ndekiyle hiç benzerliği olmayan bir ortamın bulunduğu da apaçıktır.

Ancak MHP AKP'nin çok daha şoven ve saldırgan bir hatta ilerlediği son iki yılda böyle bir ittifaka yanaşmamıştır. Yanaşmasına gerek yoktur zira halihazırda ABD'nin dayattığı politikaların tüm sorumluluğunu taşıyan AKP'nin milliyetçilikte MHP'den rol ve oy çalması mümkün değildir. Zevahiri kurtarmak için benimsediği milliyetçi söylem herhangi bir ittifakı kurmadan MHP'ye kan taşımaktadır. Bugün ABD tarafından yeniden hizaya getirilmiş, müzakere sürecini başlatmış AKP ile MHP'nin iş tutması çok daha düşük bir olasılıktır. Nitekim eylemlere karşı tüm mesafeli tutumuna rağmen MHP bu süreçte de giderek daha fazla AKP karşıtı bir tutum alacaktır.

İlle oraya bakılacaksa, eski MHP/CHP ittifakına bugünün koşullarında benzetilebilecek yegane seçenek olsa olsa bir İP/CHP ittifakıdır; bunun hayallerini kuranlar olabilir; yahut tersine bunu bir kabus gibi görenler olabilir ama böyle bir seçeneğin iktidar alternatifi olması ancak o hayallerde kalır.

Bu şartlarda AKP ikisine birden teşekkür etmeyi ihmal etmemiş olsa da hem MHP'den hem BDP'den destek alarak ayakta kalabilecek değildir ve bu iki destekten birini tercih etmek zorunda kaldığı takdirde hangisini tercih edeceği de sır değildir. BDP'nin de bu 'teşekkürlere' tahammül edebilmesi mümkün değildir.

Öte yandan MHP'nin de AKP ile Erdoğan'ın ihtiyaç duyduğu kadar birlikte yürümesi pek şüphelidir. Nitekim Erdoğan 'meydanı teröristlere mi bırakacağız?' dediği müddetçe destek atma eğilimi gösteren MHP, bu takdirde AKP'nin yanında durmaya devam edecektir. Ama AKP'nin kitleleri topyekün bir çatışmaya sürükleme eğilimi göstermesi halinde Bahçeli'nin çoktan beri oynadığı rolü oynaması güçleşir. Çünkü bu takdirde ihalenin MHP'ye çıkacağı bellidir.

Demek ki AKP'nin geleceği karanlıktır. Orta Doğu'da Kürtlerin görülmemiş bir ölçekte merkezi devletlerden uzaklaşma eğiliminin güçlendiği ve ordunun içdiş edilmiş olduğu koşullarda ağırlık merkezinde BDP'nin durduğu emekçi yığınlarla, ağırlık merkezinde MHP'nin durduğu yığınların açık bir çatışmaya girmesi sadece MHP'nin değil, şu anda birbireiyle paylaşım kavgaları keskinleşen sermaye kesimlerinin de rahatlıkla kabul edeceği bir macera değildir. Bu şartlarda bir uzlaşma formülünün belirmesi kaçınılmazdır. Ve görünen o ki bu uzlaşma

noktası Tayyip Erdoğan'ın devre dışı kalacağı yahut sıkı bir denetim altında olacağı bir uzlaşma noktası olacaktır.

Bu durumda herhangi bir 'çözüm süreci'ni AKP'ye bağlı olarak düşünmek, sadece AKP'nin nispeten ferahlamasına varabilecek bir süreçten bahsetmek olur.

GEZİ AYAKLANMASI VE HDK/HDP

(Nisan 2014)

Bugüne kadar DTP/BDP'nin Kürdistan'da olduğu kadar metropollerde de seferber ettiği kitle hareketiyle kıyaslanabilecek ve onu aşan yegane örnek Gezi Ayaklanması ve izleyen süreçte görülmüştür; bu eylemler içinde DTP/BDP kitlesi çok sınırlı biçimde yer almıştı; ve en kalabalık olduğunda önemli bir azınlıktan ibaret kalan bir varlık göstermiştir.

Ama buna karşılık tam da kitle kuyrukçuluğu alışkanlığının etkisiyle HDP bileşenlerinin geri kalanlarının hepsi, üstelik bir bileşeni oldukları HDP'nin kimliği ile değil kendi pankart ve kimlikleriyle bu hareket içinde kendilerine yer kapmak için birbirleriyle yarışmaya koyuldular. Adeta HDP pankartı da tek başına BDP'nin sırtına bırakılmış gibi idi.

Oysa BDP ise muhtelif nedenlerle HDP'yi diğer bileşenlerin omuzlamasını ve kendilerinin Kürdistan dışındaki örgütlerinin ve kitlelerinin görece daha pasif bir rol üstlenmesini tercih etmekteydiler. Zira açık seçik formüle edilmiş olmasa bile, 71-72 kopuşunu takiben şekillenmiş gerillacı bazı akımların bilhassa Halk Savaşı stratejisini benimseyenlerin “kırlarda stratejik saldırı/taktik savunma, kentlerde stratejik savunma/taktik saldırı esaslı” ilkesi adeta Kürt hareketi bağlamında “Kürdistan'da stratejik saldırı, Türkiye'de stratejik savunma” önceliği ile bir tercüme bulmaktaydı.

Ne yazık ki halk savaşı stratejisini benimseyenler bakımından ağırlıklı faaliyet, kentlerde odaklanmaya ve yoğunlaşmaya başlayınca bu hareketlerin esas itibarıyla “stratejik savunma” (bunu demokrasi mücadelesi veya “faşist saldırılara karşı demokratik çizgide savunma” diye okumak da yanlış olmaz) çizgisine doğru çekilmeleri durumunda olduğu gibi, Kürt hareketi bakımından da kentlerdeki görece pasifist mücadele çizgisinin giderek ağırlık ve belirleyicilik kazanması neredeyse kaçınılmaz hale gelmektedir.

Oysa HDP, hakkını vererek ve tüm bileşenleriyle aktif bir biçimde içinde yer alıp bu harekete damgasını vurmaya yönelmemiş olduğu halde, ilk kongresinde az çok öz-eleştiri üslubu içinde, Gezi'den başlayan hareket ile buluşma hedefini ilan etmiştir. O kongrenin iklimi Gezi ile bir tür akrabalık ilişkisi kuran ve o sırada sıcığışı sıcığını varlığı hissedilen ODTÜ ormanını koruma hareketi tarafından büyük ölçüde belirlenmekteydi. Bu tesadüfi buluşma aynı zamanda Gezi hareketiyle gecikmiş bir buluşma için de oldukça elverişli bir kalkış noktası oluşturuyordu doğrusu. Bu bakımdan o kongrede dile getirilen perspektifler katiiyen lafzi ve suni değildi.

Ama bu elverişli kalkış noktasına rağmen Gezi Ayaklanması'nda seferber olan kitlenin çoğunluğu henüz ve hala HDK/HDP kanalına akıtılabilmiş değildir. 30 Mart seçimlerinde BDP'nin hatalı tutumu nedeniyle bu ihtimal daha da zayıflamış durumdadır.

Bu buluşamamanın başlıca nedeni elbette ki zaman zaman yanlış biçimde yakıştırıldığı gibi, Gezi hareketine katılan kitlenin “ulusalcı” veya Kürtlere mesafeli duran bir kitle oluşu değildir. Zira zaten Gezi Ayaklanması gibi geniş yığınların içinde yer aldığı bir hareket içinde daima hakim ideolojiyi yansıtan bu tür fikir ve tutumların olmamasını beklemek bir ayaklanmadan ve geniş kitle hareketlerinden bihaber olmayı anlatır. Öte yandan HDP de ne programı ne de yönelimi itibarıyla bir Kürt partisi değildir; en fazla içinde Kürt kökenli unsurların önemli bir yer tuttuğu ve esas olarak halkların kardeşliği çizgisinde demokratik haklar mücadelesi vermeye niyetli bir partidir.

Ama bu açıdan bakıldığı takdirde kendini AKP karşıtlığı ile sınırlamış olan Gezi eylemlerine katılanların da muhtemelen çok önemli bir kesimi Kürt kökenli idi. Bu bakımdan Gezi hareketinin HDP tarafından

kucaklanamamış olmasının nedenini Kürt unsuru üzerinden izah etmek anlamlı değildir. Kaldı ki son günlerinde de olsa Gezi Parkı'nda HDP pankartı ile birlikte Abdullah Öcalan posterlerinin peydah olması karşısında sınırlı bir Kürt düşmanı militan kesimin tepki ve huzursuzlukları dışında eylemin bölünmesine ve dağılmasına yönelik bir etki doğmamıştır.

Eğer bu buluşmanın esas nedenlerini arayıp üzerinde düşünmek gerekiyorsa açıktır ki bu nedenlerden biri, HDP'nin bütün özgünlüklerine karşın düpedüz bir parti olmasından ileri gelir. Gezi eylemlerinin ana gövdesini oluşturan kitle ise, açıktır ki, siyasi yapı ve örgütlenmelerin dışında duran ve hala öyle durmaya niyetli unsurları ifade etmekteydi. Öte yandan Gezi hareketini oluşturan kitle ya eylemlerde, sokakta ve alanlarda bir araya gelmektedir; yahut forumlarda. Bu nedenle belki HDK ve halk meclisleriyle Gezi'den doğan forumların buluşması ihtimali bu kitlenin doğrudan doğruya HDP'ye iltihak ederek onunla buluşması ihtimalinden daha yüksek olduğu bile söylenebilir. Açıktır ki HDK bileşenlerine bile HDP içine katılma basıncı uyguladığı açıkça bilinen HDP'nin Gezi Ayaklanması'na katılan kitle için bir cazibe merkezi olması çok zayıf bir ihtimaldi. HDP en iyi ihtimalle bu kitlenin unsurlarını kendi saflarına katmak için birbiriyle yarışan pek çok başka parti ve örgüt içinde en büyüğü olurdu ve söz konusu kitlenin bu partiye mesafesinin diğerlerinden daha az olması pek olası değildi.

Bununla birlikte, her şeye rağmen "Kepçenin önüne dikilen adam" olarak ve Gezi Ayaklanması'nın bir nevi simgesi olarak HDP adayı gösterilen Sırrı Süreyya Önder'in adaylığı belki geçici bile olsa böyle bir buluşmanın zemini olabilirdi. Bu olasılığın ne kadar yüksek olduğu seçim sürecinden kendiliğinden çıkabilecek ve oyların sayıldığı sırada görülmeyi bekleyen bir husus değildi elbette.

Zira sonuçta kastedilen siyasi bir terkiptir; ve bu kendiliğinden olacak bir şey değildir. İki taraftan gelişecek bir siyasi iradeyi ve buna uygun somut adımları gerektirir. Bu iradenin ne kadar güçlü olacağı ve gerekli adımların atılıp atılmayacağı ancak seçim kampanyaları içinde görülmesi gereken bir durumdu. Ne var ki daha baştan belli olan Sırrı Süreyya Önder'in konumu kadar, CHP İstanbul adayının niteliği ve AKP'nin durumu bu buluşma için müstesna bir elverişli iklim yaratmaktaydı.

Ne var ki seçim sonuçları üzerinde ayrıntılı bir irdelemeye gerek kalmadan söylenebilir ki, seçim çalışmaları çerçevesinde bile aktif bir AKP karşıtlığı çizgisi üzerinden kitleleri harekete geçirmeye niyetli bir çaba HDP ve bilhassa onun belirleyici bileşeni BDP tarafından ortaya konmamıştır.

Her ne kadar kimi yazılı ve sözlü propaganda faaliyetlerinin içeriğinde CHP'ye olduğu kadar AKP'ye de karşı olan bir söylem tartışmasız biçimde görülebilse de, zaten eksikliği duyulan ve olmasından kuşku duyulabilecek olan bu propagandanın içeriği değildi. KÖZ'ün "AKP'ye aldanma CHP'ye yol verme!" şiarının bu propagandist tutumdan asıl farkı da tam bu noktada belirginleşmektedir. Seçim süreci boyunca bu fark ne yazık ki hep tersinden belirginleşti.

Zira KÖZ'ün "AKP'ye aldanma CHP'ye yol verme" derken kastettiği hem AKP'ye hem CHP'ye karşı bir söylem benimsemekten ibaret değildi. Hele CHP'ye yol vermeme adına sadece ve özellikle CHP'yi hedef alan bir propaganda çizgisi tutturmak hiç değildi. Zira böyle bir tutumun CHP ve Cemaate karşı AKP'ye razı olma tutumuna varması kaçınılmazdı. KÖZ'ün kastettiği sokaklarda ve alanlarda kitlesel eylemlerle AKP'ye karşı mücadelenin başını çekme gereği idi. Böylelikle hem AKP'nin yedekleri ve eski destekçileri tarafından alaşağı edilmesine fırsat vermeyip o gerici hükümeti emekçilerin ve ezilenlerin zoruyla alaşağı etmenin yolu açılmış olurdu. Hem de özellikle kitlelerin eylemlerinden ürken ve AKP'yi kasetler vb. tertiplerle istifaya zorlama çizgisinde durmaya niyetli olan CHP/Cemaat ittifakının önünü kesmenin en etkili yolu da budur. Buna karşılık Gezi Parkı'ndan başlayıp 30 Mart döneminde de kendini gösteren bunun tam tersi bir yönelim olmuştur.

Bu yönelimin başlıca sonucu Roboski'nin faili AKP'ye karşı Rojava'dan güç alan serhildanların gelişmemesi ve bunlarla Gezi Ayaklanması'ndan doğan hareketin buluşamaması olmuştur. Zira her ne kadar Gezi hareketinin bir özelliği mevcut parti ve örgütlere güven duymayan ve onlara bağlı olmadıkları gibi onların etkisi altına girmek istemeyen unsurunun üzerinde yükselmiş olmasıysa bir diğer ve damga vuran özelliği ise gerici AKP hükümetine karşı bir başkaldırı olmasıydı. Bu itibarla bu hareketle CHP'ye karşı AKP'ye razı olma tutumunun buluşması mümkün değildi.

Tam tersine kalekollara karşı mücadelede düşen Medeni Yıldırım'ın doğa bir biçimde Gezi şehitleri arasında yer almasının gösterdiği gibi, Rojava'ya kara harekatı planlayan ve "Tek Din, Tek Devlet, Tek Bayrak" tekerlemesinin eşliğinde tek tip bir hayat tarzını herkese dayatan gerici AKP'ye karşı mücadelenin koşulları her zamankinden fazlaydı.

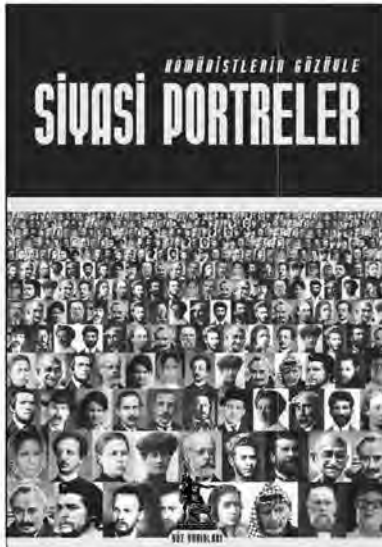

“Köz’ün siyaset sahnesine adım atmasından kısa bir süre sonra Afganistan’ın, sonra da Irak’ın işgali gündeme geldi. Güney Kürdistan’ın bağımsızlığı yahut özerkliği de esas olarak bu dönemde konuşulur oldu. Bu konulara dair KöZ; kendisini soldaki tüm akımlardan farklı kılarak, ayırım çizgilerini kalınlaştırdı. Bugün, Irak Savaşı’nın arifesini de hesaba katarsak, on yıl sonra aynı konuların gündeme geldiği bir dönemden geçiyoruz. Bu sefer emperyalistler Suriye’de bir rejim değişikliğini sağlamak için nasıl bir müdahalede bulunmak gerektiğini tartışıyor, Suriye Kürtlerinin bağımsızlığı ve özerkliği gündemin başköşesinde yer edinmiş durumda.”

«Komünistlerin gözüyle siyasi portreler»de :

Babeuf, Jacques Roux, Blanqui, Weitling, Lassalle, Kersausie, Louise Michel, Piotr Tkaçev Kautsky, Jaures, Savinkov, Plehanov, Krupskaya Kamo, Rosa Luxembourg, Kollontay, Karl Liebknecht, Jogiches, Sverdlov, Buharin, Piatnitski Gandhi, Dimitrov, Allende, Arafat, Leyla Qasim Che Guevara, Ulrike Meinhof, Sacco ve Vanzetti'nin portreleri var.

Bin Umut Adayları'nın seçim kampanyasından 1 Kasım seçimlerine varan süreçte başta AKP olmak üzere tüm düzen güçleri gerileyip zayıflarken sol hareket tarihinde hiçbir zaman sahip olmadığı bir güce kavuştu. Bugün 12 Eylül düzeninin tüm aktörleri derinleşen rejim krizi içinde debelenirken solun önünde ise tarihi fırsatlar duruyor.

Ancak bu fırsatlardan faydalanmak için Erdoğan'ın karşısında kitlesel emekçi eylemleriyle çıkmak, köhnemiş 12 Eylül Rejimi'nin ancak bir kurucu meclisle değiştirilebileceğini savunmak gerekiyor. Odağında HDP'nin durduğu solun krizi ise tam da bu noktada başlıyor. Zira bileşenlerinin 12 Eylül rejiminin parlamenter yolla değiştirilebileceği inancını taşıdığı HDP bu krizden beslense de, bu kriz içinde saldırıya en fazla uğrayan güç olsa da söz konusu krizi emekçi ve ezilenlerin lehine çözebilecek bir yapıya yahut çizgiye sahip değil.

Elinizdeki derlemedeki yazılar 2007-2015 yılları arasında KöZ gazetesinde çıkmış makalelerden oluşuyor. Yazılar bir açıdan DTP'den HDP'ye varan süreçte artan imkanların neler olduğuna işaret edip bu imkanlara bağlı olarak düzen güçlerinin artan saldırıları karşısında bu partilere sahip çıkmayı öncelikli bir görev olarak tarif ediyor. Ama aynı yazılar bir başka açıdan HDP ve öncellerinin günün devrimci görevlerini nasıl ve niye yerine getiremediği sorusunu yanıtlıyor.

